

Charles Wighton și Günter Peis

Spionii veneau din infern

CHARLES WIGHTON
GÜNTER PEIS

Autorii prezentului volum și-au ales ca temă activitatea unor agenți hitleriști în timpul celui de-al doilea război mondial, dezvăluind resorturile întunecate ale complicității sistem de spionaj la a cărui conducere se găsea, din 1934, amiralul Canaris.

Sarcina autorilor nu a fost dintre cele mai ușoare; să scormonești cu minuțiozitate viața și mașinațiile unor oameni înrolați voluntar în armata îndobitocită a cavalerilor crucii încirigate, să prezinți sub puternicul reflector al narațiunii obiective activitatea unor «spioni ai infernului» înseamnă să stîrnești în cititor amintiri dureroase, resentimente, repulsii...

În descrierea metodelor de acțiune, recrutare, pregătire și expediere a spionilor spre țările de destinație, autorii cărții de față înregistrează o situație de fapt, fotografiază funcționarea sinistrei mașinării a spionajului hitlerist. Pregătirea agenților care iau parte la «operația Pastorius», detaliile transportului în țara de destinație a «sabotorului olimpic», Leibbrandt, care se visează fűhrer al Africii de Sud, peripețiile «plantării» în Anglia a lui Schmidt și Björnson, «spionii care picau din cer», și altele relatate în carte își mențin autenticitatea unei realități.

Personajele cărții «Spionii veneau din infern» sînt departe de «supraoamenii» plămuiți de lozincarda propagandă nazistă. Unii dintre ei sînt niște sabotori conștiincioși, care își îndeplinesc misiunile îndreptate împotriva popoarelor iubitoare de libertate tot așa de meticulos și «curățel» cum își făceau treaba călăii SS-ști în lagărele de concentrare sau în regiunile cîmpionate. Adeseori sînt îngimfați, îmbătați de ambiții, nedisciplinați, spiritual și fizic, neputincioși în fața situațiilor neprevăzute. Uneori nu sînt capabili să respecte nici precauțiile obligatorii elementare pentru meseria lor.

Agenții hitleriști n-au națiune, n-au justificare morală. Ei știu că, peste tot, sînt pînziți, urmăriți. Nu numai aparatul de contra-spionaj oficial, dar întreaga populație este pe urmele lor. În această lume, care le e ostilă, nici un ideal nu le dă tărie.

Cei doi scriitori au reinviat personajele lor din penumbra unor vremi trecute, pe care lumea nu mai vrea să le trăiască. Mașinăria subterană care a constituit un ajutor activ pentru aventurile militare ale fascismului a fost sfărîmată cu prețul multor jertfe.

Dar în cînușa rece a ultimului război mondial mai scurmă forțe ostile colaborării și destinderii în lume...

EDITURA POLITICĂ

Lei 7,25

Charles Wighton și Günter Peis

Spionii veneau din infern

EDITURA POLITICA
București — 1971

Traducere de A. GOSTA
Prefață de C. POPA

CHARLES WIGHTON AND GÜNTER PEIS
They spied on England

Prefață

Deși a trecut multă vreme de la descoperirea lor în taințele neștiute unde fuseseră ascunse, arhivele secrete ale celui de-al doilea război mondial continuă să furnizeze atât materialul necesar stabilirii adevărurilor istorice, cât și pretexte pentru descrierea unor episoade mai puțin cunoscute ale marii înclăștări a popoarelor care avea să ducă la zdrobirea fascismului.

Dacă momentele cruciale politice și militare-strategice ale acestei încercări fără precedent prin care a trecut întreaga umanitate au fost descifrate aproape în întregime și cu ajutorul memoriei îngălbenite și ștampilate a documentelor, se pare că în domeniul activității serviciilor de spionaj sursa subiectelor pentru scriitorii din țările apusene este încă departe de a se fi epuizat.

Uneori, câteva simple foi volante, un carnetel scorjit, frânturi de discuție dusă în liniștea birourilor capitate ale căpeteniilor „războiului viclean” și consemnate de adjutantul tăcut sînt suficiente pentru imaginația autorilor care aprovizionează librăriile cu lucrări de acest gen; din ele se construiesc labirintele întortocheate ale unor episoade mai mult sau mai puțin veridice, se creează legende, care populează trecutul cu siluetele supra-dimensionate ale „eroilor” luptei secrete.

Multe din aceste cărți, chiar dacă păcătuiesc din punctul de vedere al acurateței istorice și nu sînt în stare să treacă în întregime dincolo de limitele impuse de doc-

trinele occidentale la modă, reușesc să stîrnească interesul cititorului, mai ales cînd porțile lumii necunoscute a serviciilor speciale sînt deschise cu talent literar și cu onestitate față de cauza dezvoltării progresiste a umanității. Desigur, nu se poate include aici acea „sub-literatură“ creată exclusiv în scopuri comerciale sau de propagandă anticomunistă, care jonglează cu trivialitatea și aberațiile pornografice, ridică violența sîngeroasă la rîngul de virtute personală sau pur și simplu încearcă să șteargă din memoria popoarelor culpabilitatea celor vinovați de crime împotriva umanității, prezentînd tendențios anumite fapte istorice.

De fapt, în aceste „slum“-uri ale literaturii occidentale, coperta cu fata dezbrăcată și nelipsitul automat îndreptat spre silueta cu pălărie și cu gulerul pardesiului ridicat își pierde treptat puterea de atracție. Cititorul, de atîtea ori păcălit, nu mai crede în manșeta care anunță că în carte sînt dezvăluite acțiuni adevărate ale serviciilor secrete.

Au apărut însă destule relatări interesante, scrise cu talent, care pun în lumină evenimentele încheiate ale războiului tăcut și care, satisfăcînd curiozitatea și gustul cititorului pentru această autentică literatură de aventuri, îi furnizează în același timp informații remarcabile asupra unor aspecte mai puțin cunoscute ale operațiilor militare și ale politicii pe care o continuau ele.

Cum era și firesc, cele mai multe romane, memorii sau reportaje din această categorie au fost și sînt predominante de „marile figuri“, de „maestrii“ serviciilor de informații; ele se referă, de regulă, la acțiunile personale îndrăznețe, pline de abilitate și curaj ale principalilor agenți ai coaliției antihitleriste, la cei care s-au distins ca organizatori pricepuți ai unor operații de mare anvergură, care au ajutat din plin rezistența eroică a partizanilor în spatele fronturilor de luptă sau au prevenit, cu o oră mai devreme, comandamentele superioare asupra planurilor pe care cîmpionii naziști le urzeau în Europa sau pe alte continente.

Lupta dusă de serviciile secrete aliate, și în special de cele sovietice împotriva formidabilei mașini de agresiune pe care o pusese în acțiune Germania nazistă a imortalizat

zat o galerie de eroi cunoscuți sau mai puțin știuți pînă acum de marele public, care au dovedit calități excepționale de abnegație și patriotism.

Tipul luptătorului inteligent, cu imaginație și suplețe de gândire, hotărît în acțiuni primejdioase, grijuliu față de colaboratori și de o desăvîrșită probitate a fost consacrat în literatura bună de spionaj, în filme.

Curajul și încrederea în justetea cauzei finale au supraviețuit plutoanelor de execuție; exemplul acestor luptători singulari insufla opiniei publice mondiale speranță în victorie.

Cărțile care descriu asemenea fapte joacă un rol pozitiv și în educația patriotică-cetățenească a tineretului nostru.

Volumul de față, al autorilor Charles Wighton și Günter Peis, face parte din puținele cărți consacrate unui subiect întrucîtva diferit. Dacă majoritatea scriitorilor au preferat să scrie despre cei care au luptat împotriva naziștilor, despre umanitarismul adînc al acțiunilor lor, autorii de mai sus și-au ales ca temă chiar activitatea unor agenți hitleriști, dezvăluind resorturile întunecate ale complicatului sistem de spionaj la a cărui conducere se găsea, din 1934, amiralul Canaris.

E adevărat că, deși spionajul constituie o armă puternică, el nu este suficient pentru a câștiga un război. Dar tot atît de adevărat poate fi socotit și faptul că spionajul modern practicat de organele specializate ale celui de-al III-lea Reich a jucat un rol important în pregătirea agresiunii fasciste și a contribuit la succesul militar inițial. El a constituit o primejdie mortală pentru popoarele copleșite de naziști, îngreunînd activitatea mișcărilor de rezistență națională împotriva forțelor principale ale cîlcilor fascizante ale reacțiunii interne.

Din acest punct de vedere, sarcina autorilor nu poate fi considerată ușoară; să scormonești cu minuțiozitate viața și mașinațiile unor oameni înrolați voluntar în armata îndobitocită a cavalerilor crucii încîrligate, să

prezinți sub puternicul reflector al narațiunii obiective activitatea unor „spioni ai infernului”. Însămnă să stîrnești în cititor amintiri dureroase, resentimente, repulsii....

Pe de altă parte, efortul autorilor de a feri generațiile de azi și pe cele viitoare de înnegurarea cu care timpul, în mod normal, învăluie evenimentele vechi și de a păstra vii obiectivitatea și vigilența ni se pare folositor.

Cititorul mai tînăr, captivat de lectura aventurilor din paginile lucrării de față se simte îndemnat să mediteze și asupra grelelor semnificații umane ale unor astfel de acțiuni...

Sursa principală folosită de autori o constituie prețiosul... „jurnalul secret” pe care l-ar fi ținut generalul Lahousen, prieten personal al lui Canaris și unul din principalii lui colaboratori, jurnal în care el ar fi notat sînguincios activitatea de spionaj, sabotaj și diversivune organizate, conduse și executate de Abwehr. Oricît de „meticulos” ar fi fost un ofițer hitlerist în timpul războiului, este greu de conceput că un conducător de serviciu secret ar fi putut însemna într-un carnet special toate detaliile unor acțiuni întreprinse de agenți pe care-i conducea peste mări și țări. Existau, desigur, fișe, dosare, arhive care consemnau zilnic această activitate. „Însemnările generalului Lahousen” reprezintă mai probabil niște note sporadice, completate în carte de relatările orale ale unor colaboratori ai lui. Imaginația reportericească a autorilor a umplut lacunele. După mulți cercetători și autori, „jurnalul” nici n-a existat în realitate. Este adevărat că, în lucrarea apologetică a lui Gert Buchheit *Le Complot des généraux contre Hitler*, se arată că „generalul Lahousen a vorbit după război despre un jurnal pe care l-ar fi ținut Canaris...” și mai departe: „Serviciile secrete americane n-au putut descoperi acest document. Nu s-au putut regăsi decît o parte a contribuțiilor lui Lahousen la jurnalul în chestiune și ele au fost puse la dispoziția Tribunalului de la Nürnberg...” Bineînțeles că în aceste „contribuții” ale lui Lahousen nu era vorba nicidecum de activitatea distructivă a agenților Abwehrului în țările celor cinci con-

tinente, ci despre așa zisele manevre întreprinse de Canaris pentru a împiedica... „realizarea proiectelor criminale ale lui Hitler“ (Gert Buchheit, *Le Complot des généraux contre Hitler*, Edit. Arthaud, Paris, 1967). Cititorul român poate deduce cu ușurință că notițele lui Lahousen, menite să-l „reabiliteze“ pe șeful Abwehrului hitlerist și să-l „umanizeze“, introducându-l în tabăra... „inamicilor lui Hitler“, notițe care au fost „descoperite“, ca prin minune, în momentul când șobolanii de pe corabia-pirat a hitlerismului încercau să se salveze, cu greu pot fi considerate de domeniul materialelor istorice autentice...

Ținând seama deci de rezervele impuse de obiectivitate și de logică în privința autenticității jurnalului generalului Lahousen și considerînd această soluție pentru fundamentarea cărții ca o concesie făcută senzaționalului, trebuie să arătăm că volumul *Spionii veneau din infern*, fără a fi o lucrare istorică propriu-zisă, oglindește episoade, procedee și detalii semnificative și interesante privind Serviciul secret hitlerist.

Este vorba, în primul rînd, de metodele de lucru ale conducătorilor Abwehrului și agenților recrutați și trimiși de ei în diferite țări. Deși în volum nu se vorbește decît de operații îndreptate împotriva Statelor Unite, Angliei și într-un singur caz împotriva Republicii Sudafricane, pe baza acestora cititorul își poate face o idee despre întreaga activitate a acestei organizații tentaculare, al cărei aparat central număra, în timpul războiului, peste 3 000 de ofițeri. Perioada în care se petrec evenimentele coincide cu perioada „de vîrf“ a activității spionajului hitlerist. Modernizarea Abwehrului și a altor ramuri ale serviciilor secrete germane (erau, în total, mai mult de zece organizații de acest gen) se terminase. În atmosfera politică febrilă a celui de-al III-lea Reich, cînd agresiunea hitleristă s-a dezlănțuit, ritmul și volumul de lucru al acestor organe devenise excesiv, ceea ce justifică caerecum o anumită notă de improvizație chiar în pregătirea unor operații importante, de felul celor descrise de cei doi autori.

Să nu uităm că, în perioada pregătirii agresiunii, în afara granițelor Germaniei fasciste operau „peste 2 450

de agenți naziști «înscriși», aproximativ 20 000 de colaboratori și peste 24 000 de celule naziste, al căror program era: propagandă, denunțuri, provocări, răpiri, crime, trafic de armament, agresiuni, sabotaj și spionaj» (Alain Guérin. *Le Général gris*, Edit. Julliard, Paris, 1968). Chiar considerat din punctul de vedere al spionajului total întreprins de cel de-al III-lea Reich, acest program, care viza cucerirea întregii lumi civilizate, depășea mijloacele de desfășurare ale serviciilor de spionaj civile ale Reichului german. Din această cauză, pe deasupra fricțiunilor administrative și ranchiunelor personale care frământau oligarhia nazistă, Abwehrul își asumase o parte importantă a ducerii la bun sfârșit a multor acțiuni murdare, în afara celor legate direct de desfășurarea operațiilor militare. Amploarea exagerată a serviciilor de spionaj ale Germaniei fasciste, care în ultimii ani ai celui de-al doilea război mondial însumau, după unii autori, peste 25 000—30 000 de persoane, constituia o caracteristică importantă a metodelor de lucru ale Reichului totalitarist.

În descrierea metodelor de acțiune, recrutare, pregătire și expedire a spionilor spre țările de destinație, autorii cărții de față înregistrează o situație de fapt, fotografiază funcționarea sinistrei mașinării a spionajului hitlerist. Pregătirea agenților care iau parte la operația Pastorius, detaliile transportului în țara de destinație a „sabotorului olimpic”, Leibbrandt, care se visează führer al Africii de Sud, peripețiile „plantării” lui Schmidt și Björnson, „spionii care picau din cer”, și altele relate în carte își mențin, reliefate de savoarea stilului, autenticitatea unei realități corect înregistrate. Cartierul general al Abwehrului dispunea de mijloace materiale imense, de agenți în marină și aviație, de colaboratori bine „acoperiți” sub firma unor activități economice normale. El avea școli și centre speciale, aparatura de transmisiuni cea mai modernă pentru acele timpuri și „profesori” preocupați să facă din agenții încredințați lor profesioniști în arta sabotajului și spionajului. Poate că în nici o altă carte nu găsim atâtea amănunte privind pregătirea individuală sau în grup a agenților spionajului german. Autorii acordă atenție și aspectelor politice

și psihologice ale pregătirii acțiunilor de spionaj. Conducătorii școlilor speciale ale Abwehrului exploatau starea de spirit a unor minorități naționale, animozitățile dintre grupurile etnice din Africa de Sud, ambițiile personale ale conducătorilor fascizanti și corupți din țările vizate, existența în Țara Galilor a unor cetățeni ostili față de stăpânirea engleză. Legile internaționale privind folosirea apelor, teritoriilor sau ambasadelor țărilor străine, inamice sau aliate, erau nesocotite. Strategia spionajului global, mitul invincibilității și al superiorității absolute militare, economice, rasiale și politice a Germaniei hitleriste asupra restului lumii erau singurele elemente care aveau importanță în țeserea pânzei de păianjen comandate de Canaris și Lahousen. Faptele consemnate de cei doi autori sînt urmărite pînă la deznădămintul final; cititorului îi sînt lăsate libere opțiunile pe care acestea le implică și, deși cartea nu conține nici lecții de morală civică, nici concluzii didactice, cititorul descoperă ușor mesajul de comportament social practico în funcție de urmările pe care evenimentele le declanșează pe traiectoria lor. Ni se pare că cele expuse mai sus sînt suficiente pentru a opri atenția cititorului asupra acestei lucrări, care pune în lumină unele aspecte mai puțin cunoscute ale războiului trecut și ale metodelor folosite de spionajul țărilor capitaliste.

Cartea celor doi ziaristi ne face să cunoaștem materialul uman din care se recrutau agenții hitleriști. Majoritatea operațiilor descrise în carte eșuează, spionii sînt arestați, banii organizatorilor sînt cheltuiți în zadar și planurile Abwehrului nu se vîd realizate tocmai din cauza calității mediocre a acestor indivizi. Personajele cărții *Spionii veneau din infern* sînt departe de „supraoameni“, de „invincibili“ eroi care populează de regulă literatura de acest gen. Unii dintre ei sînt niște sabotori conștiințioși, care își îndeplinesc misiunile îndreptate împotriva popoarelor iubitoare de libertate tot așa de meticulos și „curățel“ cum își făceau treaba cîlăii SS-ști în lagărele de concentrare sau în regiunile cîmpionate. Nu le lipsește curajul. Adeseori însă sînt îngîmfați peste măsură, îmbătați de lozincarda propagandă nazistă, nedisciplinați spiritual și fizic, neputincioși în

fața situațiilor neprevăzute. Uneori nu sînt capabili să respecte nici precauțiile elementare obligatorii pentru meseria lor. Autorii reușesc să dea în vileag angrenajul interior al fasciștilor, mizeria lor spirituală, nepăsarea ascunsă în spatele „devotamentului” declarat celor care îi recrutează pentru misiunile de spionaj. Convingerile lor politice nu rezistă în fața încercărilor și chiar cei mai bine aleși (ca cei din operația Pastorius) cad înainte de a intra, cît de cît, în confruntare directă cu adversarii. Cît despre „autoritatea” de care se bucură agenții naștiști, ea este plastic reliefată în cazul „sabotorului olimpic”, tratat cu dispreț de conaționalii săi sud-africani.

Intr-unul din romanele sale de început, W. Somerset Maugham își caracteriza un personaj în felul următor: „Dacă avea de ales între două căi care duceau la același rezultat, el o alegea pe cea a necinstei, crimei sau cel puțin a înșelăciunii”. Citind cartea lui Wighton și Peis ai impresia că, pentru realizarea scopurilor lor, atît Canaris cît și ajutoarele sale aveau în vedere numai acest tip de om. Personajele care reprezintă „osatura” agenției pentru țările pe care se pregăteau să le cotopească sînt recrutate din rîndurile aventurierilor notorii, ale unor smintiți ca Rumrich din „Vizorul Norden traversează Atlanticul”, iar pentru țările cotoprite sau neutre alegerea lor se oprea la elementele furnizate de căutătorii de îmbogățire facilă.

Pătrunderea agenților contraspionajului anglo-american în rețelele germane, recrutarea de agenți dubli de la început, căderea rapidă a rețelelor, imposibilitatea de a ajuta agentura descoperită și de a stabili legătura cu ea nu sînt, așa cum lasă să se întrevadă autorii, urmările diletantismului subordonaților lui Canaris și comp. sau ale directivelor dictate de Hitler în accese de nebunie. Cititorul simte slăbiciunea morală a eșafodajului celui de al III-lea Reich, roadele unei ideologii inumane, rezultatul multor ani de drogare fascistă a elementelor sociale instabile și dezechilibrate. Băanii, prin ei înșiși, nu pot crea sau stimula idealuri umane statornice, spunea odată Bernard Shaw; nici sacii cu hîrtii albastre, nici lăzile cu explozivi, nici, aparatura radio nu pu-

teau da agenților Abwehrului încrederea, staționarea morală pe care le generează numai prezența unei cauze profund umanitare.

Agentii hitleriști n-au națiune, n-au justificare morală. Ei știu că peste tot sînt pînziți, urmăriți. Nu numai aparatul de contraspionaj oficial, dar întreaga populație este pe urmele lor. În această lume care le e ostilă, nici un ideal nu le dă tărie. Și, dacă într-o serie de cazuri reușesc să se strecoare și să transmită informații importante șefilor lor, misiunea le este ușurată de greșelile unor cetățeni, de insuficienta vigilență a vreunui lucrător fermier sau negustor palavragiu.

Se poate reproșa cărții lui Wighton și Peis o atitudine pe alocuri apologetică față de Abwehr în general, față de Canaris și Lahousen în special. Se întrevede ideea „capacității și integrității” lui Canaris și chiar a unei anumite opoziții a lui manifestate față de Hitler. În ultimul capitol, „Cade cortina”, autorii, plătind un tribut nedorit istoriografiei falsificate a unor perioade din cel de-al doilea război mondial, mențin aserțiunile care circulă în literatura occidentală, potrivit cărora Canaris ar fi participat activ la complotul din 20 iulie 1944 împotriva lui Hitler. Faptul că, dintre toți generali hitleriști, lui Canaris i s-a conferit rolul de „mystery-man” nu e nou. Conducînd o perioadă îndelungată un compartiment important al mașinăriei de stat fasciste, i s-au putut atribui puteri sau sentimente cu atît mai deosebite, cu cît mai ascunse și mai întunecate erau treburile cu care se ocupa. Philip John Stead, în lucrarea *Le deuxième Bureau sous l'occupation* (Edit. Fayard, 1966), scria: „Un serviciu secret străin opera metodic și fără teamă în toată Franța. Conducerea Abwehrului german fusese încredințată amiralului Canaris”. Și mai departe: „Numai cînd a început să acționeze amiralul Canaris a fost posibil să se pună pe picioare, traversînd Belgia și Olanda, un sistem de supraveghere sistematică a activității marinei franceze în Canalul Mîneei și pe coasta Atlanticului”. În continuare, autorul enumeră obiectivele urmărite de serviciul de spionaj german: depozite, stocuri de carburanți, armamentul de coastă, capacitatea și importanța rafinăriilor de petrol etc. Deși nici acest autor

nu e lipsit de o anumită „afecțiune“ față de Canaris, din descrierea de mai sus nu reiese că șeful spionajului german nutrea sentimente calde pentru Franța!...

Cu privire la așa-zisa opoziție față de Hitler și participarea lui la complot, din lunga bibliografie care poate fi consultată ne oprim numai la câteva elemente care ni se par mai deosebite. Allan W. Dulles în *Germany's underground* și H. B. Gisevius (unul din principalii martori ai procesului de la Nürnberg) declară pe același ton „Canaris nu a făcut parte din conjurație“, spune cel dintîi, iar al doilea „el ținea în mod categoric să nu joace un rol în conspirație“ (citată în *Le Général gris*). Iar Gert Buchheit conchide: „Canaris nu a participat în nici un fel la evenimentele din 20 iulie 1944“ (*Le Complot des généraux contre Hitler*). Din declarațiile generalului Jodl făcute în fața Tribunalului de la Nürnberg reiese că „Canaris avea acces la Hitler ori de cîte ori voia, putea să-i comunice tot ce știa și tot ce voia... Acest om era în termenii cei mai buni cu Himmler și cu Heydrich“... Pe cît era Canaris de inactiv față de hitleriști, executînd fidel ordinele acestora, pe atît era de activ ca anticomunist încă de la începutul activității lui. Terence Prittie, în cartea sa *Germans against Hitler*, scrie: „Era un anticomunist convins, aproape fanatic, și acesta a fost, fără îndoială, motivul care a contat cel mai mult în promovarea lui“ (citată în *Le Général gris*).

Ca să încheiem scurta retrospectivă în trecutul lipsit de glorie al acestui general hitlerist, vom cita o caracterizare sintetică și, după părerea noastră, veridică făcută de scriitorul francez Alain Guérin: „Prezentarea lui Frederik Wilhelm Canaris, născut la Dortmund în 1893, din tată german și mamă grecoaică... n-ar fi completă dacă nu am semna în mod egal puterea sa, inactivitatea lui contra hitlerismului, anticomunismul său și talentul lui pentru intrigă“.

Persistența legendelor cu privire la Abwehr și în special la Canaris se datorește nu numai dorinței cercurilor politice reacționare de a menține o anumită istoriografie pe meridianele războiului rece sau considerente-

lor editoriale pur financiare. Este interesant de remarcat ca în apus, printre primii care au încercat „reabilitarea” lui Canaris a fost un anume Karl Heinz Abshagen, fost adjunct al generalului Lahousen, care l-a elogiât pe amiral la bara Tribunalului de la Nürnberg. Numai că istoria are regulile ei imuabile, care nu justifică elogiul personalității decât prin faptele puse în slujba umanității și progresului. Or, faptele lui Canaris și activitatea Abwehrului pe care l-a condus sînt prea bine cunoscute ca să mai fie nevoie de vreo argumentare istorică a sensului distructiv în care s-au desfășurat.

Am simțit nevoia acestor rezumative explicații ca introducere la cartea *Spionii veneau din infern*, care nu trebuie privită, repet, ca documentar istoric riguros, ci ca relatarea unor fapte istorice reale completată de imaginație.

Cei doi scriitori au reînviat personajele lor din penumbra unor vremi trecute, pe care lumea nu mai vrea să le trăiască ; mașinăria întunecată care a constituit un ajutor activ pentru aventurile militare ale fascismului, a fost sfărîmată cu prețul a nenumărate jertfe.

Dar în cenușa rece a ultimului război mondial mai scurmă forțe ostile progresului, adversarii înlăturării suspiciunii și promovării colaborării și destinderii în lume. Cercurile internaționale reacționare mențin încă în solda lor agenți de spionaj, sabotori și diversioniști. Poate că anecdota lui Joachim Joestein, în care se spune că o înaltă personalitate care participa la un dineu dat de șeful serviciului de spionaj hitlerist a găsit lingă tacîmul lui un bilețel pe care scria : „Nu ezitați să discutați pe față ; chelnerul va fi împușcat după dineu”, este inventată sau aparține trecutului. Dar faptul că astăzi spionii călătoresc cu avioane supersonice, că legăturile între ei sînt păstrate prin metodele avansate ale electronicii moderne, că sateliții artificiali iau în ritm accelerat locul aparatelor japoneze cu care fotografiau oamenii lui Canaris constituie realități, cărora nu le putem nega existența.

Spionajul modern dispune acum în arsenalul său de parametrii unei tehnici superioare.

Dar parametrii sufletești, fondul moral al celor care-l parctică împotriva țărilor socialiste nu sînt superioare celor ale spionilor „veniți din infern“, împotriva cărora au avut de luptat popoarele coaliției antihitleriste în cel de-al doilea război mondial.

General-locotenent CONSTANTIN POPA

Insemnările secrete ale generalului Lahousen

„Au fost date ordine categorice (de către Hitler) ca scrisoarea primită din Maroc să fie clasată STRICT SECRETA. Ea conține informații de cea mai mare importanță strategică și politică“.

Această frază, datată 25 ianuarie 1943, figurează în jurnalul secret al generalului Erwin von Lahousen-Viremont, fost șef al secției a II-a a Abwehrului, secția de „sabotaj“ a Serviciului secret al Forțelor armate germane. Lahousen, mîna dreaptă a celebrului amiral Canaris; Lahousen, care făcuse senzație în lumea întreagă prin revelațiile sale asupra crimelor naziste atunci cînd compărusese ca principal martor al acuzării în procesul de la Nürnberg. La sfîrșitul depoziției sale, Göring se întorsese către ministrul nazist al afacerilor externe și-i spusese cu glas tare:

— Ai văzut, Ribbentrop !... Încă unul pe care am uitat să-l spînzurăm !

Prin intermediul spionilor germani arestați în timpul războiului în Statele Unite și în Marea Britanie, aliații aflaseră multe lucruri despre generalul Lahousen; ei erau siguri că deține secrete care privesc îndeaproape Intelligence Service-ul, O.S.S.-ul și chiar Casa Albă, secrete din care nu lăsase să-i scape nimic la proces.

Săptămîni de-a rîndul, ofițerii Serviciului de informații englez și al celui american se înverșunaseră, fără prea mult succes, împotriva generalului. Lahousen co-

munică aliaților ceea ce considera că trebuie să afle ei în perioada aceea imediat următoare războiului, dar ascunse în mod deliberat interlocutorilor săi existența jurnalului de război, pe care îl ținuse de la începutul războiului, din 1939, până la plecarea sa din Abwehr, în 1943, și în care consemnase, în limbaj cifrat, prin notații foarte scurte, etapele esențiale ale celor mai importante operații lansate de Abwehr. Secretul cu privire la jurnalul lui Lahousen a fost atît de bine păstrat, încît abia atunci cînd am început să lucrăm la această carte Pentagonul a admis existența jurnalului și a căutat să pună mîna pe el.

Drept răsplată pentru serviciile pe care le adusese aliaților occidentali cu prilejul primului proces de la Nürnberg, Lahousen a fost pus curînd în libertate. El s-a retras, la scurt timp după aceea, în munții Tirolului, nu departe de Innsbruck, pentru a duce existența obișnuită a unui general în retragere oarecare al armatei austriece. În cursul anilor care au urmat, el a căutat și a sfîrșit prin a da de urma jurnalului său, pe care nu-l mai avusese în mîna din ziua aceea de august a anului 1943 în care, fiind transferat pe frontul de răsărit, părăsise Cartierul general din Berlin al Abwehrului. Din momentul în care a regăsit jurnalul și pînă la moartea lui, în 1955, el a dezvăluit, puțin cîte puțin, în amănunt, dedesubturile faptelor notate pe scurt în jurnalul său: confidentul său a fost Günter Peis, un tînar austriac pe care îl cunoscuse la Nürnberg.

Lahousen a dezvăluit, de asemenea, identitatea unora dintre subordonații săi din Abwehr, arătînd și ce deveniseră ei după război. Acest lucru s-a dovedit a fi deosebit de util, în măsura în care, în calitate de înalt funcționar al unui serviciu secret, nu era chemat să urmărească, în cea mai mare parte din cazuri, decît principalele operații în linii mari.

El a dezvăluit pînă și numele de împrumut sub care trăiau cîțiva dintre foștii săi agenți însărcinați cu misiuni de spionaj și sabotaj în țările aliate. Datorită mărturiilor acestor oameni, faptele au putut fi reconstituite.

Încă de la absolvirea Școlii de război, Lahousen se specializase în domeniul serviciului secret, dar abia în

primăvara anului 1938 el a intrat oficial în contact cu Abwehrul. La sfârșitul lunii martie a acelui an, silueta înaltă a austriacului trecea pentru prima dată pe sub portalul coșcovit al clădirii de pe Tirpitzufer nr. 74—76 (vechea reședință berlineză a unui iuncher prusac), care adăpostea Cartierul general al organizației amiralului Canaris.

După cîteva minute de așteptare, Lahousen fu introdus în încăperea prăfuită ce servise odinioară ca salon și din care acest om scund cu părul argintiu controla rețelele secrete din întreaga lume ale armatei germane.

— Mă bucur că te văd la Berlin, Lahousen — spuse Canaris strîngîndu-i mina... — Am nevoie de dumneata !

Lahousen nu încercă să-și ascundă surpriza. Cu optsprezece luni înainte, cei doi bărbați se întîlniseră la hotelul „Sacher“ din Viena ; locotenent-colonelul Lahousen deținea pe vremea aceea postul-cheie de șef al biroului pentru Europa centrală al Serviciului secret austriac. De atunci, Hitler cotropise Austria sa natală, Forțele armate austriece fuseseră încorporate Wehrmachtului german, dar viitorul Serviciului secret austriac — și în special cel al lui Lahousen — rămăsese mai mult decît problematic.

Canaris dispunea de o organizație uriașă de informații, care-i era devotată.

— Știm totul despre dumneata, Lahousen — spuse el. — De aceea ți-am telegrafiat... și pentru că țin să te am alături.

Apoi Canaris întrebă pe neașteptate :

— Vrei să intri în Abwehr, da sau nu ?

Lahousen își dădu asentimentul.

Lahousen descindea dintr-o familie aristocratică franceză care, în urma războaielor religioase, se stabilise în secolul al XVII-lea în Silezia poloneză. La nașterea lui, Silezia poloneză constituia partea de nord a imperiului habsburgic și, străbătînd domeniile familiale, Lahousen ajunsese să stăpînească limbile vorbite în Europa centrală : polona, ceha și ungara, în afară de germană și franceză, ceea ce îi creă un atu capital în exercitarea funcțiilor sale de agent secret.

În timpul primului război mondial, tânărul Lahousen luptase ca ofițer „imperial și regal” de partea Austriei; apoi, după căderea Habsburgilor, continuase să lucreze la Viena, întâi în timpul guvernului socialist, apoi sub regimul clerical. În virtutea originii sale aristocratice urmasse Academia de război austriacă de la Wiener Neustadt. După absolvirea școlii, datorită limbilor străine pe care le cunoștea la perfecție și tinereții petrecute în Silezia, fu repartizat în mod aproape automat la Serviciul secret austriac.

Cînd Hitler luă puterea în Germania, în 1933, Lahousen se afla în fruntea secției însărcinate cu spionajul în țările limitrofe Cehoslovacia și Polonia.

În această perioadă, el întreținu legături foarte strînse cu Biroul 2 francez, care, împărțind cu dărnicie aur, își cucerise o poziție dominantă în Europa centrală. La răstimpuri el colaborează și cu Abwehrul, făcînd, mai cu seamă, schimb de informații cu privire la fortificațiile cehe; de altfel, Canaris devenise atît de dornic să-și asigure serviciile lui Lahousen tocmai datorită cursului pe care îl luaseră evenimentele în acest sector.

Intr-adevăr, încă din primăvara anului 1938, Canaris știa că următoarea rubrică din „catalogul agresiunilor” fîhrerului va fi Cehoslovacia — și Lahousen era, fără îndoială, expert în materie de spionaj efectuat în tabăra cehilor.

Lahousen se dovedi a fi de mare folos amiralului în cursul lunilor următoare, care fură marcate de criza mîuncheneză. Cînd Hitler anexă Cehoslovacia, la începutul anului 1939, între cei doi oameni se stabilise o legătură foarte strînsă.

În perioada aceea, unul dintre posturile cele mai importante din Abwehr rămase vacant. Încrederea reciprocă ce se crease între Canaris și Lahousen în cursul anului precedent era de asemenea natură, încît amiralul nu pregetă nici o clipă să-l numească dintr-o dată pe Lahousen șef al secției a II-a a Abwehrului, care era secția de sabotaj. Această decizie avea să aibă consecințe foarte importante.

Timp de patru ani ei aveau să lucreze mîna în mîna. Rămîne, totuși, fără răspuns întrebarea dacă au fost vre-

dată. cu adevărat prieteni. Caracterele lor erau prea deosebite pentru a face posibilă o camaraderie fără rezerve. Este însă incontestabil că în muncă, în acțiunea lor politică — și îndeosebi în cazul conjurației împotriva lui Hitler —, ei s-au comportat ca doi oameni apropiați.

Canaris cunoștea, fără îndoială, existența jurnalului lui Lahousen și probabil că-l încuraja pe subalternul său să-l țină, ceea ce pentru acest om reprezenta, poate, un mod ocolit, dar cu totul pe măsura lui, de a se asigura că actele și mobilurile sale vor fi consemnate așa cum se cuvine. Pe scurt, iată cum, folosind nume codificate și abrevieri profesionale, cunoscute numai de el însuși, de Canaris și de o mână de inițiați, Lahousen deveni cronicarul operațiilor desfășurate de Abwehr în nenumărate părți ale lumii.

Nu am inclus în acest volum decât operațiile puse la cale împotriva țărilor anglo-saxone: Statele Unite, Marea Britanie și, numai într-un singur caz, Republica Sudafricană. Dar, oricine citește jurnalul de război își dă seama că, din Asia centrală pînă în Mexic și în America de Sud, trecînd prin Rusia și Europa occidentală, lumea întreagă a constituit de fapt teatrul de operații în care Canaris și Lahousen și-au desfășurat lupta.

Vizorul Norden traversează Atlanticul

Cu patru luni înainte de Pearl Harbor, un dezastru se abătu asupra Abwehrului în Statele Unite. Manșete enorme în ziarele din New York și din alte mari orașe aduseră americanilor înspăimântătoarea dezvăluire că o rețea germană de spionaj putuse opera în mijlocul lor fără să fi fost pedepsită.

Într-o singură noapte, aproape toată rețeaua Abwehrului fu arestată de F.B.I. La 1 august 1941, Lahousen nota laconic în jurnalul său : „Potrivit rapoartelor primite din Statele Unite, treizeci și unu de agenți germano-americani din serviciile noastre operînd în America au fost arestați în seara de 30 iulie“.

Prin intermediul telegramelor transmise de United Press și de Associated Press, șefii de la Berlin ai organizației afluă în plus că arestările fuseseră posibile din cauza „trădării unui agent dublu germano-american“. Și Lahousen admitca, în spirit sportiv, că „în urma acestor arestări ansamblul rețelei de agenți ai Abwehrului, strecurati în Statele Unite cu atîta trudă, primise o lovitură mortală“.

În același timp, din cauza celor întîmplate, Canaris și Lahousen erau ținta celor mai violente reproșuri din partea cercurilor sus-puse din capitala germană. Ribbentrop și Ambasada Germaniei de la Washington, capitală pe atunci neutră, le trimisese deja proteste vche-

mente. Abwehru¹l comisesese ceea ce este considerat ca o greșeală de neiertat în toate serviciile secrete din lume...: se lăsase demascată. Ribbentrop se temea ca dezvăluirea publică a existenței unei rețele germane bine organizate în Statele Unite să nu ducă la ruperea definitivă a relațiilor diplomatice, și așa mult slăbite, dintre Germania și Washington.

În lunile acelea de vară din anul 1941, Statele Unite și Germania nazistă se aflau, într-adevăr, una față de alta într-o situație foarte asemănătoare cu ceea ce s-ar numi astăzi război rece. De doi ani, Roosevelt continua să lărgească ajutorul american acordat englezilor, astfel încât ambasadorul Germaniei fusese rechemat la Berlin, lăsînd la post un însărcinat cu afaceri care menținea relații pur formale cu Cordell Hull, secretarul de stat. Cu trei săptămîni înainte, unități americane debarcaseră în Islanda și, dacă ne amintim că vase de război ale S.U.A. escortau în mod curent convoaiele americane pînă în Islanda — convoaie care cuprindeau nave britanice —, se poate spune că neutralitatea Statelor Unite devenise o amabilă ficțiune... amabilă e un fel de a vorbi.

Cu toate acestea, Ministerul de Externe și înaltul comandament german păstrasera o amintire usturătoare despre manevra prin care serviciile secrete engleze aruncaseră pur și simplu Statele Unite în război în 1917². Fiindcă se fripsese o dată, Berlinul era hotărît să nu întreprindă nici o acțiune care ar fi putut grăbi intrarea oficială a americanilor în cel de-al doilea război mondial, intrare încă problematică, deoarece foarte numeroși parlamentari americani continuau să rămînă izolaționiști.

Alarma, pentru a nu spune panica, provocată în cercurile diplomatice din Germania de căderea agenților Abwehru¹lui în Statele Unite era, așadar, ușor de înțeles.

¹ Această pagină istorică extraordinară — și inedită — e povestită de marea istorică a primului război mondial Barbara Tuchmann în *Secretul marelui război*.

Și, pe deasupra, Ribbentrop era departe de a-i fi prieten lui Canaris, așa încît toate mijloacele erau bune pentru a lovi în Abwehr. De aceea, ministrul se grăbi să se plîngă energic lui Hitler împotriva „incompetenței acestor indivizi de la Abwehr“.

Hitler avu una din crizele sale de furie obișnuite. La 48 de ore după ce consemnase cu melancolie în jurnalul său frazele lapidare citate mai sus, Lahousen era convocat de urgență împreună cu Canaris la noul cartier general al lui Hitler, în spatele frontului de est, de curînd deschis. Cei doi bărbați avură parte de urletele și de crizele de plîns obișnuite. Apoi, ajuns la paroxismul isteriei sale, Hitler îl somă pe Canaris să-i explice cum putuse să aibă loc „această trădare a unui germano-american“.

— Cum se poate, domnule amiral? — răcni el, exigent ca întotdeauna în privința formelor protocolare, chiar în momentele culminante ale crizelor sale de nervi. — Cum s-a putut întîmpla un asemenea lucru? Pretind o explicație.

Cu cît urletele lui Hitler se înteteau, cu atît capul cărunt al amiralului se pleca. El nu dădu nici un răspuns pînă cînd primul acces de furie al dictatorului nu se potoli puțin. Căci, poate mai bine decît oricare alt ștab german, Canaris se pricepea să-l manipuleze pe fîhrer. Pentru a lua cuvîntul, el așteptă deci ca Hitler să înceapă să se bîlbîie din cauza extenuării.

— *Mein Fîhrer* — începu el calm —, vă amintiți, sînt sigur, de dificultățile pe care le-am întîmpinat în trecut în Statele Unite. Vă amintiți că, după ce am luat comanda Abwehrului, am constatat că era indispensabil să reorganizăm complet rețelele noastre din America. Știți că în vremea aceea F.B.I.-ul ajunsese să ne submineze. De atunci, F.B.I.-ul a fost tot timpul în alarmă, așa că astăzi, în ciuda tuturor precauțiilor luate, suferim încă contralovitură aceluî prim eșec.

Incapabil să pronunțe vreun cuvînt, Hitler îl străfulgeră pe Canaris cu privirea. El își amintea prea bine de împrejurările la care făcea aluzie Canaris. Mormăi ceva incoerent, apoi le făcu, lui Canaris și lui Lahousen, semn cu mîna să plece.

Prin câteva cuvinte bine chibzuite, amiralul aruncase, în mod categoric, vina pentru greșeala comisă în spinarea... partidului nazist.

La începutul anului 1935, după ce Canaris preluase conducerea Abwehrului, activitatea organizației din Statele Unite se afla într-o stare de haos desăvârșit. În cei doi ani care trecuseră de la venirea la putere a naziștilor, partidul se infiltrase în Serviciul secret și Canaris își dăduse imediat seama că spionajul în Statele Unite se desfășura după legile sacre ale principiului „fiecare pentru sine”. Nu numai că Sicherheitsdienstul lui Heydrich, foarte recent creat, începuse lunga sa luptă împotriva Abwehrului, dar și alte grupări — secția pentru „străinătate” a partidului nazist (aflată sub biciul lui Bohle, gauleiterul ei, născut în Anglia), Frontul nazist al muncii, Ministerul Aerului și chiar biroul de turism din New York al Căilor ferate naționale germane — desfășurau, fără rușine, o activitate de spionaj pînă în cele mai îndepărtate colțuri ale Statelor Unite. Și, culmea, orice membru, cit de mărunț, al tinerei Asociații a prietenilor Germaniei noi se considera un spion în perspectivă.

În cele din urmă, misiunea rețelei locale a Abwehrului ajunsese să fie grav compromisă. Canaris nu a putut să-și dea seama niciodată cit de adînc reușise F.B.I.-ul să se infiltreze în această magmă de amatori entuziaști. Dar la sfîrșitul anilor '30, după venirea lui Canaris, a devenit izbitor cit de stingherite de inițiativele necontrolate ale acestora deveniseră activitățile secrete germane. Buboii s-a spart în momentul în care un agent de legătură, vulpoi bătrîn al Abwehrului, se înhăită cu un anume Rumrich, german din regiunea sudetă, complet smintit, care întreținea, în Statele Unite, relații excelente cu partidul nazist.

Acest sudet trăsnet îl convinsese pe agent să se lancesze împreună cu el în executarea unui plan fantezist, avînd ca țintă un general al armatei terestre americane. Planul consta în a-l obliga pe general, fie prin persuasiune, fie prin șantaj, să predea planul mobilizării generale a S.U.A. Rumrich ajunsese să-și procure o hîrtie cu antetul Ministerului de Război și-l convocă pe generalul pe care și-l alesese la o întîlnire într-un bar cu un așa-zis reprezentant al ministerului.

Bineînțeles, generalul se grăbi să anunțe F.B.I.-ul, care deschise o anchetă. Rumrich fu arestat și, în cursul interogatoriului, dezvălui o listă necrezut de lungă de nume. Ca urmare, o mulțime de inși fură arestați. Printre cei reținuți se aflau o chelnărită de pe pachetotul „Eūropa” — unul dintre curierii cei mai siguri ai Abwehrului între New York și Hamburg — și patru ofițeri germani cu slujba în Statele Unite.

Acesta era eșecul partidului nazist pe care Canaris i-l reamintise lui Hitler, o dată cu măsurile pe care fusese silit să le ia pentru a ieși din această încurcătură. Căci, cu mult înainte de arestările din 1938, Canaris începuse să organizeze o nouă rețea a Abwehrului, bine compartimentată. Și iată că, la rindul ei, această rețea nou-nouță fusese zdrobită de F.B.I. în acea vară a anului 1941.

În ciuda siguranței cu care-i răspunsese lui Hitler, Canaris nu avea, de fapt, nici cea mai mică idee despre cele întimplute. De îndată ce se înapoiară la Berlin, amiralul și Lahousen făcură o analiză aprofundată a relatărilor apărute în presa americană și a telegramelor, de altfel foarte vagi, expediate de Ambasada germană de la Washington.

Cei doi șefi ai Abwehrului trecură în revistă lista celor reținuți de F.B.I. și își dădură seama de îndată că aproape toți agenții siguri fuseseră arestați. Lahousen avu măsura succesului repurtat de F.B.I. în momentul în care ochii îi căzură asupra unuiia dintre numele care figurau în capul listei: Frédéric Joubert-Duquesne, unul dintre agenții cei mai prețuiți ai Germaniei, fusese arestat; în 1941 se afla de cel puțin un sfert de secol, la intervale mai mult sau mai puțin regulate, în solda Serviciului secret german.

Cetățean sud-african, Duquesne fusese arestat de englezi pentru spionaj în timpul războiului burilor și condamnat la închisoare pe viață. Deportat în Bermude, el avea să fie eliberat după cîțiva ani și să devină corespondentul local al unor ziare americane și franceze. Porni apoi să-și încerce norocul în Extremul Orient, dar, la scurt timp după declanșarea primului război mondial, a reapărut sub identitatea unui ofițer australian cu numele

de Staughton. În 1915 ajunse, cu ajutorul germanilor, la Londra, iar mai tirziu se lăudă că ar fi fost cel care plasase explozivele la bordul crucișătorului britanic „Hampshire“, care sărise în aer la nord de insulele Orkney, în 1916, în timp ce-l transporta pe mareșalul Kitchener în Rusia. Duquesne operase apoi ca sabotor în portul New York și în diverse alte porturi de pe coasta răsăriteană a Statelor Unite. America de Sud îi oferi un timp adăpost, dar, imediat după preluarea puterii de către naziști, se înapoie în Statele Unite, unde, cu ajutorul subsidiilor asigurate de germani, se instalează în chip de expert în domeniul aeronauticii.

Numele lui și al multor altora dovedeau că cea mai importantă parte a rețelei „americane“ a Abwehrului fusese neutralizată. Dar, la urma urmei, nu era decât o dovadă în plus că orice afacere secretă este supusă riscurilor.

Lahousen continua să cerceteze amănunțit lista. Deodată, scoase o exclamație :

— Doamne dumnezeule ! Domnule amiral, au pus mina și pe Hermann Lang ! Cum dracu au reușit să-l diuiască ? Doar nu avea nici o legătură cu rețeaua.

Canaris simți din plin lovitura. În timp ce întocmea împreună cu Lahousen bilanțul general al dezastrului, nu contenea să revină la numele lui Lang.

— E ceva suspect aici, Lahousen — făcu el deodată.
— Ceva cu mult mai suspect decât am bănuit în primul moment.

Căci Hermann Lang deținea, în memoria lui Canaris, un loc cu totul aparte: el era „omul care furase vizorul de bombardament Norden“ în 1937. Canaris era mai hotărât ca oricând să lămurească lucrurile pînă la capăt.

— Caută-mi-l pe Ranken la Hamburg — ordonă el. — Spune-i să vină imediat încoace. El cunoaște afacerea Lang pe degete... ca și pe toate celelalte, de altfel ; cu mici excepții, el a participat la toate acțiunile legate de crearea întregii rețele.

La scurt timp după aceea, numitul Ranken, un maior în puterea vîrstei, voinic, se prezintă în Tirpitzufer. Ranken nu era adevăratul lui nume. Nu era nici numele pe care-l folosea în relațiile cu unii dintre agenții săi

din Statele Unite. Canaris însă îl numea uneori astfel și de aceea îl vom numi și noi așa.

Timp de câțiva ani, doctorul Ranken exercitase profesiunea de om de afaceri în Statele Unite. Nici astăzi nu se știe prea bine care au fost legăturile lui cu Abwehrul la începutul anilor '30. Se știe însă sigur că în 1937 făcea parte din organizație, lucrând, cu gradul de maior, la Cartierul general din Hamburg al Abwehrului. Din imobilul de care dispunea pe Sophienstrasse, arteră importantă a marelui oraș portuar din nordul Germaniei, secția din Hamburg conducea toate operațiile lansate împotriva Statelor Unite, Marii Britanii și a celorlalte țări apusene; doctorul Ranken a fost unul dintre cei cărora șefii din Hamburg le încredințaseră misiunea de a constitui o nouă rețea în Statele Unite.

Primul său recrut a fost Duquesne, vechea sa cunoștință, oare nu avusese nimic de suferit de pe urma primelor ofensive ale F.B.I.-ului. Cu ajutorul unor stewarzi angajați de companiile de navigație „Hamburg-America” și „Norddeutscher Lloyd”, Ranken și Duquesne, unul la Hamburg și celălalt la New York, începură de îndată să organizeze o gigantică rețea de spionaj, care să acopere ansamblul teritoriului Statelor Unite.

Unul din stewarzii amintiți se prezintă, în vara anului 1937, la firma de import-export din Hamburg al cărei președinte-director general era, chipurile, un anume doctor Ranken.

Ca de obicei, curierul scoase din interiorul bastonului său găurit un sul de mesaje semnate Duquesne, apoi adăugă :

— Mai am și altceva pentru dumneavoastră, domnule doctor.

Și puse pe masă un obiect care la prima vedere părea a fi macheta unei elice de avion.

— Ce e asta? De unde o ai? — se interesă Ranken.

Stewardul îi povesti cum, de câteva luni, într-un bar din New York frecventat de mulți germano-americani se împrietenise cu un anume Fritz Soehn, un german vîrstnic, poreclit în cartier Papa. Acesta se dovedise foarte dornic să ajute „Germania nouă” și, cu prilejul ultimei lor întîlniri, scoase din buzunar mica elice; ea provenea,

după spusele lui, de la uzina mecanică în care lucra ca maistru.

Ranken era inginer, dar nu găsi nimic deosebit de interesant la această elice. O trimise, totuși, la Cartierul general al aviației din Berlin, care confirmă ulterior că piesa nu prezintă interes.

Pentru a fi cu conștiința împăcată, Ranken îi ceru, totuși, stewardului să rămână în legătură cu bătrînul, care ar fi putut, eventual, să le furnizeze informații cu privire la cercetările tehnice americane.

După trei săptămîni, stewardul se afla din nou la Hamburg. De data aceasta scoase din interiorul bastonului două planuri rulate cu grijă.

— Ce mai ai acolo ? — întrebă Ranken. — De unde le tot scoți ?

Stewardul îi povesti cum, prin intermediul lui Papa, făcuse cunoștință cu un anumit Paul, alt germano-american, care lucra cu bătrînul în aceeași uzină.

Paul îi spusese că îndeplinește, la uzinele „Norden“, funcția de controlor la bandă. Cînd se întîlniseră a doua oară, acesta îi înfățișase planurile, adăugînd că aveau o mare valoare. Ranken puse întrebarea obișnuită.

— Și cît vrea pentru ele ?

— Nimic, absolut nimic — răspunse stewardul. — Să nu credeți că n-am insistat, l-am întrebat cît ar cerc să mai aducă alte planuri care să intereseze Berlinul. A făcut pe ofensatul. M-a asigurat că nu dorește decît să ajute Germania.

Ranken se scărpină în cap. Se pricepea în alc spionajului cît se poate de bine și-i cunoștea laturile cele mai sordide. Ideea că un om nu vrea bani îl depășea însă pur și simplu.

Planurile se dovediseră a fi prea complicate pentru el, de aceea apelă din nou la Ministerul Aerului de la Berlin. Și de astă dată, răspunsul fu același : „Nu prezintă nici un interes. Este, probabil, vorba despre cineva care încearcă să obțină bani prin orice mijloace“.

Dar Ranken nu se mulțumi cu acest răspuns. Nu se împăca cu ideea că un om care refuzase bani putea să predea planuri lipsite de orice valoare.

Rețeaua Abwehrului în Statele Unite se afla tocmai în perioada unei noi extinderi și de aceea devenea absolut necesar ca Ranken să ia contact personal cu Duquesne, cu Edmund Heine (unul dintre principalii conducători ai filialei germane a companiei „Ford”, care fusese recrutat de Abwehr) și cu anumiți alți agenți din America ai organizației. El se decise ca, profitând de prilejul oferit de această călătorie, să întreprindă o mică anchetă personală cu privire la omul care nu voia bani.

Către sfârșitul anului 1937, doctorul Ranken părăsea Bremerhaven la bordul transatlanticului „Bremen”, într-o cabină de clasa întâi, înscris ca „inginer german aflat în călătorie de afaceri în Statele Unite”. Cîteva zile mai târziu sosea la New York, unde, fără ca „domnul doctor” să-și dea seama, F.B.I.-ul îi făcu o excelentă fotografie chiar pe pasarela de debarcare.

Trase mai întâi la hotelul „Taft”. După cîteva zile se mută la „Astoria”, supunându-se regulilor de precauție în vigoare la Abwehr. Aceste reguli cereau ca, în tot cursul șederii, să-și schimbe mereu reședința. Săptămîni de-a rîndul lucra fără întrerupere împreună cu Duquesne și cu ceilalți șefi ai rețelei, ale căror eforturi începeau să dea roade. Ranken le transmise instrucțiuni privind operațiile de sabotaj, care nu trebuiau executate decît în cazul în care ar fi izbucnit ostilitățile între Statele Unite și Germania. Abia după cîtva timp avu răgazul să se gîndească serios la omul care trimisese planurile.

Intr-o seară, după o întrevvedere avută în docuri cu un agent de mîna a doua — pe care F.B.I.-ul avea să-l prezinte, greșit, cu prilejul procesului, ca pe un spion de prim rang —, Ranken se găsi în apropierea localului în care știa că îl poate găsi pe Papa.

Bătrînul germano-american se afla într-adevăr acolo. Ranken se prezintă, ca fiind un prieten al stewardului german și, încet-încet, aduse vorba despre numitul Paul.

— Nu e numele lui adevărat — îi mărturisîi Papa. — Se numește în realitate Hermann Lang. Dar n-ar fi mai bine să vă întîlniți cu el la mine acasă?

Ranken primi cu plăcere. Întîlnirea fu, deci, fixată la locuința bătrînului.

În seara următoare, la șapte fix, Ranken intra la Papa ; după câteva minute, bătrînul deschise unui bărbat foarte negricios, cu fața ascuțită, care-l examină îndelung pe Ranken dindărătul ochelarilor săi cu ramă de oțel.

— Iată-l pe Hermann, domnule doctor, spuse Papa.

Lang, un băiat înalt și vînjos, cu miini musculoase de muncitor manual, era de febul lui puțin vorbăreț, chiar hânuitor. După ce schimbă câteva fraze fără însemnătate, Ranken avu sentimentul că în fața sa se găsea un muncitor foarte simplu, care nu-și datora decît muncii și seriozității promovarea în postul de controlor de producție la uzinele „Norden“. Ranken înțelese, de asemenea, că, mințat de o dorință instinctivă și aproape copilărească de a se înapoia în Germania, Lang rămăsese profund atașat țării sale natale.

Pînă în cele din urmă, Lang ieși din rezervă în care se menținuse și se porni să descrie amănunțit munca sa din uzină. La început, Ranken fu prea puțin interesat de ceea ce îi debita Lang, dar tresări și deveni foarte atent în clipa în care interlocutorul său îi spuse, fără cea mai mică emoție, că lucra la o comandă secretă pentru Forțele aeriene ale S.U.A. — realizarea unui vizor pentru avioane de bombardament.

— Planurile pe care vi le-am trimis făceau parte din acest proiect — spuse el. — Nimeni în lume nu mai are un asemenea aparat și aș dori foarte mult ca Germania să-l aibă și ea. Am fost bine tratat în America, dar nu voi uita niciodată patria-mamă. Vreau ca Germania să cunoască această invenție minunată, pentru că în curînd ar putea să aibă nevoie de ea.

Lui Ranken i se tăie respirația. Comportarea lui Lang vădea un spirit pueril, pur și simplu de neconceput. Reuși, totuși, să-și păstreze calmul.

În clipa aceea, Lang scoase dintr-o servietă așezată la picioarele lui câteva planuri care, la prima vedere, erau asemănătoare cu ceea ce promisese Ranken la Hamburg.

— Munca mea constă în a verifica montarea vizorului Norden — spuse el — și de aceea sînt în măsură să vă furnizez planurile lui. În fiecare seară le iau la mine

acasă, bucată cu bucată, și, după ce soția mea — care nu știe nimic despre ceea ce fac eu — se culcă, le copiez. V-am trimis pînă acum prin steward două elemente ale planului integral. Iată alte două.

Ranken era din ce în ce mai stupefiat. Toate îndoiele pe care le-ar mai fi putut avea cu privire la Lang fură spulberate de candoarea explicațiilor sale: să stai să copiezi de mînă fiecare plan!... Se vedea bine că acest suflet simplu nu avea habar de metodele spionajului modern și nu-i trecuse vreodată prin minte că documentele ar putea fi microfotografiate.

— Dar, dragă domnule Lang — exclamă Ranken —, toate astea sînt pur și simplu admirabile!

Adinc mișcat de patriotismul lui Lang, îi strînse îndelung mîna și continuă:

— Vă voi spune un lucru pe care, în principiu, nu am voic să-l dezvălui pe pămînt străin. Sînt ofițer al armatei germane și onoarea îmi ordonă să vă spun că aceste documente — dacă sînt întocmai ceea ce pretindeți, și nu mă îndoiesc nici o clipă că îmi spuneți adevărul — au o valoare neprețuită. Ar putea fi vîndute multor țări străine... Franței, Rusiei, ba chiar și Angliei, contra unei sume enorme. Sînt deci, în mod firesc, obligat să vă întreb cît doriți să primiți în cazul în care serviciile noastre tehnice vor confirma că este într-adevăr vorba despre planurile noului vizor Norden.

Lang îl privi pe Ranken în față, cu ochii ieșiți din orbite. Apoi, ridicîndu-se cît era de lung, controlorul de producție germano-american rosti cu glas răspicat:

— Așa ceva nu intră în discuție, domnule doctor. Vreau să fac ceva pentru patria-mamă. Vreau ca Germania să aibă acest vizor. Dacă mi-ați da bani, i-aș arunca..., ar fi bani blestemați.

Ranken cunoștea bine oamenii — și spionii. Dar înțilnea pentru prima oară un om de un asemenea soi.

Îi luă din nou mîna lui Lang și i-o strînse îndelung, cu căldură.

— Ești un bun german, domnule Lang — îi spuse cu glasul puțin sugrumat. — În numele celui de-al III-lea Reich vă felicit și în numele fűhrerului vă mulțumesc... Și acum, cite planuri v-au mai rămas?

Punerea la p $\acute{u}$ nt a vizorului, îi explică Lang, ceruse o mulțime de desene ; dar, cum începuse mai demult să le copieze la el acasă, acum deținea, probabil, trei sferturi din ele.

În seara următoare, Ranken lua în primire toate copiile executate pînă atunci de Lang. O întimplare fericită făcu ca stewardul care stabilise primul contact cu Lang să se aplece la New York ; cînd pachetotul pe care servea se înapoie, după o zi-două, la Hamburg, primul lot de planuri ale vizorului se aflau ascunse cu iscusință în cabina lui.

Ranken îi ceruse să predea planurile la Hamburg secretarei sale, cu consemnul ca ele să fie puse la loc sigur pînă la înapoierea lui în Germania. După care domnul doctor Ranken decise să-și amîne plecarea cu cincisprezece zile, la capătul căroră Lang făgăduise să-i predea toate planurile. Și, în momentul cînd Ranken, Lang și Papa se întîlniră la ultimul pahar, în ajunul plecării lui Ranken, ultimul lot de planuri se și afla în drum spre Germania. Ranken ținuse seama de faptul că F.B.I.-ul ar fi putut afla despre întîlnirile lui cu Lang. De aceea preferă să nu aibă nimic compromițător asupra lui, iar planurile fură împărțite între alți doi curieri.

Ranken reveni la biroul său din Hamburg la începutul anului 1938. La cîteva zile după aceea, pe masa sa de lucru se afla un set complet de planuri ale vizorului Norden, reconstituit bucată cu bucată. Ținînd seama de tratamentul cel puțin expeditiv pe care experții aviației îl aplicaseră, cu citva timp înainte, primelor două mostre ale planului, Ranken se hotărî să se deplaseze la Berlin și să-i expună situația lui Canaris personal.

Amiralul intră într-o agitație extremă. Îl chemă în grabă pe principalul său consilier tehnic, care se obligă să dea un răspuns în douăzeci și patru de ore. În după-amiază zilei următoare, Ranken se prezintă la biroul lui Canaris, unde îi găsi pe amiral și pe tehnician măsurînd, ca niște lei în cușcă, covorul mîncat de molii. Amiralul se repezi la el.

— Doamne, dumnezeule ! Ranken, îți dai seama ce ne-ai adus ?...

Dar, pînă să mai spună ceva, expertul îi luă vorba din gură :

— De luni... de luni de zile ne dăm peste cap să punem mina pe asta... Așa, foarte vag, auzisem vorbindu-se de un nou vizor american, care ar fi ultimul strigăt al tehnicii. Dar nimeni nu putea să afle nimic. Și-apoi, între noi fie vorba, am să-ți mărturisesc ceva : vizorul „perfectionat“ de care dispune acum aviația noastră nu e decît un r... pe băț. Tocmai de aceea construim atitea aparate de bombardament în picaj de tip Stuka... sînt singurele avioane de care sîntem siguri că-și pot atinge ținta. Mașinăria dumitale are să revoluționeze complet strategia noastră în materie de bombardamente.

Canaris îl căută de urgență pe generalul Udet, unul dintre cei mai apropiați colaboratori ai lui Göring și, după părerea amiralului, unul dintre puținii oameni inteligenți de la Luftwaffe. Încă înainte de sfîrșitul săptămîinii, Udet îi aducea lui Canaris confirmarea faptului că Lang pescuise, nici mai mult, nici mai puțin, decît „o perlă de o valoare neprețuită“.

Amiralul îi recomandă lui Ranken să păstreze legătura cu Lang ; îi știa el prea bine pe tehnicienii de la Luftwaffe ! Într-adevăr, după cum prevăzuse, aceștia se năpustiră asupra lui cu o listă de întrebări lungă ca un roman-fluviu și fură cuprinși de desperare cînd le comunică, pe un ton batjocoritor, că-i venea greu să-l găsească pe Lang la telefon și să le dea răspunsurile cerute într-o oră...

Tehnicienii de la Luftwaffe erau convinși că vor putea fabrica vizorul. A fost comandat de îndată un prototip. Dar metodele americane de producție în serie aveau un avans considerabil asupra celor de care dispunea al III-lea Reich și, de aceea, germanii ar fi dat oricît ca să afle pe ce drum trebuiau să meargă. În cele din urmă, după un lung și infructuos schimb de mesaje cu Lang, Ranken primi ordin să-l convingă prin toate mijloacele pe acesta să facă o plimbare în Germania.

Cu prilejul următoarei sale călătorii, neobositul steward ducea un mesaj din partea lui Ranken : „Domnul doctor ar fi încîntat ca d-na Lang și dumneavoastră să fiți oaspeții săi în Germania timp de cîteva săptămîni în

cursul acestei veri. Veți avea astfel prilejul să vă revedeți familia. Ar fi pentru dumneavoastră o variație plăcută" etc.

Lang trebuie să fi întâmpinat ceva greutate în obținerea unui concediu, dar, în cele din urmă, răspunsul sosi: e-l și d-na Lang sint încântați de amabila invitație a doctorului Ranken și o acceptă.

La începutul verii, după ce au fost îndeplinite toate formalitățile, Lang și soția sa, Betty, s-au imbarcat, cu destinația Hamburg, pe „Amerika"... cheltuielile fiind integral suportate de Abwehrul recunoscător. După opt zile au sosit la Cuxhaven și, de cum au debarcat, Lang și-a și auzit numele repetat de difuzoarele gării maritime. Cîrînd au fost luați în primire de un ofițer al Abwehrului, în împrejurări intrucitva diferite de cele descrise într-un stil melodramatic de Lang, trei ani mai târziu, în cursul procesului său.

Însoțiți de această călăuză, Lang și soția lui au fost conduși la Berlin și cazați la un hotel discret, dar confortabil din apropiere de Kurfürstendamm. Abwehrul nu a știut niciodată dacă Lang și-a pus sau nu, soția la curent cu această afacere; mai degrabă s-ar părea că a găsit o explicație convingătoare pentru o asemenea călătorie în care „turcul plătește".

A doua zi după sosire, Lang fu condus într-un birou al Ministerului Aerului, unde fu primit de reprezentanți ai lui Canaris și ai lui Udet. După salutarile uzuale, unul dintre tehnicieni trecu la problemă:

— Am ceva să vă arăt, domnule Lang, spuse el și-l pofti pe oaspete într-un birou alăturat, unde era expus prototipul vizorului Norden.

Un timp, Lang nu putu să scoată nici o vorbă, căci, deși procurase germanilor planurile complete ale dispozitivului, nu-și imaginase că prototipul ar putea fi reconstituit într-un timp atît de scurt. Îl examinează cu grijă, apoi se întoarse către tehnician:

— Impecabil, spuse el simplu.

Săptămîni de-a rîndul avu zilnic convorbiri cu experții germani, dezvăluindu-le treptat metodele puse la punct de uzinele „Norden" pentru producerea în serie a vizorului. I se permise apoi să lipsească timp de cîteva săptămîni

mîni pentru a-și vizita familia. Fusesse prevăzut ca, înainte de a se înapoia în Statele Unite, să se întâlnească din nou cu doctorul Ranken, la Hamburg.

Între timp, Canaris, care fusese ținut la curent cu mersul lucrurilor, începu să privească cu neliniște viitorul lui Lang. Ideea că acesta urma să se înapoieze în Statele Unite îl tracasa. De aceea, cînd Lang și soția sa se întâlneau la Hamburg cu Ranken, acesta îi transmise un mesaj din partea mai marelui Abwehrului.

— Șeful m-a rugat să vă spun că, avînd în vedere marile servicii pe care le-ați adus Germaniei, e de părere că nu ar trebui să vă întoarceți în Statele Unite... și mai ales că nu trebuie să vă întoarceți la vechea slujbă. Așa că vă invită să rămîneți aici. Veți avea o existență confortabilă și venituri asigurate. Vi se va găsi un post fie în serviciile tehnice ale aviației, fie într-o mare uzină de armament, unde cunoștințele dumneavoastră tehnice asupra fabricării vizorului vor fi folosite la maximum.

Lang păru foarte stîngherit de această ofertă, dar promise să dea un răspuns a doua zi dimineată... După cît se părea, d-na Lang prefera să trăiască în Statele Unite; a doua zi, Lang respingea categoric oferta de a se stabili în cel de-al III-lea Reich. Cei doi soți se imbarcară într-o bună zi pe un pachebot care pleca spre New York și, pentru Abwehr, acesta fu sfîrșitul afacerii Lang.

Din Hamburg, doctorul Ranken continua să dirijeze și să extindă rețeaua din America. Dar, intrucît în 1939 războiul devenise iminent, se puse cu toată seriozitatea problema viitorului comunicațiilor cu Statele Unite.

.. După instaurarea blocadei britanice, era evident că transmiterea de mesaje asigurată de stewarzii de pe transatlantice avea să devină extrem de nesigură, dacă nu chiar cu totul imposibilă. Ca și în alte sectoare ale Abwehrului, prea puține erau măsurile de perspectivă care fuseseră luate; și astfel, cînd veni vara anului 1939, nimeni nu știa cum vor fi transmise informațiile culese în America și instrucțiunile din Germania spre S.U.A.

Dé cîtva timp, Ranken se afla sub focul imputărilor care i se făceau de la Berlin pentru că nu fusese în stare să „monteze un sistem de legătură prin radio între Statele Unite și Germania“. Tocmai atunci primi un telefon

de la ofițerul de legătură al Abwehrului de pe lingă Cartierul general al armatei de pe Rin, stabilit la Münster, în Westfalia. Acest ofițer îl înștiință că făcuse cunoștință cu un germano-american care ar putea să se dovedească folositor. Se numea Harry Sebold și lucra ca inginer într-o uzină a companiei „Consolidated Aircraft“, la San Diego, în California.

După cât se pare, avusese ceva necazuri cu pașaportul în timp ce se afla în vizită la mama sa, în Renania. Poliția locală îl predase biroului regional al secției a III-a a Abwehrului — serviciul de contraspionaj —, unde dăduse glas mării sale admirații pentru Germania nouă.

Sebold lăsase chiar să se înțeleagă că, după înapoierea în Statele Unite, ar fi dispus să facă cîte ceva pentru al III-lea Reich; astfel se explica faptul că ofițerul Abwehrului găsisse cu cale să-l pună la curent pe Ranken cu toată afacerea.

Sebold fu luat în primire de Ranken, care fu foarte impresionat de declarațiile sale. Evident, Ranken ar fi trebuit să se conformeze regulilor categorice ale organizației sale și să verifice afirmațiile lui Sebold prin intermediul lui Duquesne sau al altui agent din Statele Unite. Dar Germania și Marea Britanie se aflau deja în război și comunicațiile cu America se făceau încet și greu. Și apoi, după cum am arătat, Ranken era serios criticat de Berlin. Pentru aceste motive se hotări să-și asume riscul și să-l recruteze fără întârziere pe Sebold ca operator radio.

Aceasta implica prelungirea cu cîteva săptămîni sau chiar cu cîteva luni a șederii lui Sebold în Germania, pentru a învăța noua sa meserie; germano-americanul îi atrase atenția lui Ranken că era obligat să se ducă la Köln pentru a-și pune în ordine actele la Consulatul Statelor Unite. Înapoindu-se la Hamburg, el comunică Abwehrului că totul se aranjase cu bine... ceea ce, într-o anumită privință, era perfect adevărat.

Instruirea lui Sebold se aseamănă prea puțin cu versiunea mult înfrumusețată pe care acesta a prezentat-o doi ani mai tîrziu în fața unui tribunal american; oricum, spre sfîrșitul anului 1939, el cunoștea temeinic alfabetul Morse și manipularea aparatelor de radio emisie-recepție pe unde scurte. Deoarece exista temerea că un aparat pe

care l-ar fi luat cu sine din Germania ar fi putut fi lesne reperat de F.B.I., el fu învățat să construiască singur un asemenea aparat din piese care puteau fi procurate cu ușurință în Statele Unite. În chip de precauție, fu inițiat și în misterele microfotografiei punctiforme, care permite fotografierea conținutului unei pagini întregi de text și aducerea ei la dimensiunile unui punct, care este apoi aplicat pe o carte poștală sau pe o scrisoare.

Sebold sosi la New York spre sfârșitul lunii ianuarie 1940, cu consemnul de a deschide, ca acoperire pentru activitățile sale reale, un birou de inginer consultant. Până la construirea emițătorului i se permise să mențină legătura cu Abwehrul prin intermediul unui steward de pe pachebotul american „George Washington“, care făcea curse între New York și anumite porturi din Spania și Italia, aceasta din urmă fiind încă neutră pe vremea aceea. În mod virtual, Sebold devenise principalul agent de legătură între Abwehr și rețeaua de spionaj a acestuia din Statele Unite.

Sebold primise ordin să intre, încă de la sosire, în contact cu Duquesne, căci Abwehrul considera că experiența vastă a sud-africanului era suficientă pentru a face față greutăților care s-ar fi creat din cauza lipsei de experiență a noului agent. Fiind însă singurul element de legătură cu Germania, acesta din urmă ajunse curînd să cunoască și alți agenți ai Abwehrului : pe Edmund Heine, pe Everett Roeder — care semnală plecarea din New York a vaselor engleze — și pe fermecătoarea Lily Barbara Stein, o tină ră evreică ai cărei părinți, foarte bogați, se sinucisese ră la Viena în 1938, în momentul Anschlussului. Canaris o ajutase să se refugieze la New York, unde devenise agentă a Abwehrului.

La începutul anului 1940, Canaris, ca și Lahousen, care avusese destul timp să afle povestea vizorului Norden, se gîndiră cu îngrijorare la Lang. De citva timp, bombardierele aviației germane utilizate cu versiunea germană a vizorului executau raiduri deasupra Insulelor britanice și Canaris era sigur că, mai devreme sau mai tîrziu, un vizor intact va cădea în miinile englezilor. Lahousen și șeful său își dădeau seama mai bine ca oricine alt-

vineva de la Berlin de caracterul relațiilor anglo-americane și aveau convingerea intimă că, în ciuda neutralității Statelor Unite, caracteristicile instrumentului capturat ar fi transmise de îndată la Washington.

Era, așadar, urgent ca, în propriul său interes, Lang să părăsească Statele Unite și să se înapoieze în Germania. De la Berlin, Abwehrul dădu ordinele necesare pentru ca Lang și soția lui să-și poată procura bilete de călătorie în Germania via America de Sud și pentru ca sumele de care aveau nevoie să le fie puse la dispoziție de către Consulatul german din New York.

Dar comunicațiile fiind perturbate din cauza blocadei britanice, Abwehrul nu dispunea de nici un mijloc pentru a lua legătură direct cu Lang. Mesajul fu deci transmis lui Sebold, cu ordinul de a lua legătură cu Lang, care i se spusese, continua să lucreze la uzinele „Norden“.

În ziua de 7 martie 1940, Lang se prezintă în Strada a 42-a din New York, unde, potrivit instrucțiunilor Abwehrului, Sebold își deschisese — sub numele de Sawyer — un birou de inginer consultant.

Cînd se așază în fața lui Sebold, care stătea cu spatele la un perete gol, Lang se simți stînjinit de lumina puternică a încăperii. Dar, pe moment, nu dădu acestui fapt nici o atenție.

Sebold îi declară pe șleau că face parte din Abwehr și că, dacă Lang s-ar comporta ca un bun german, ar putea să-i garanteze înapoierea în Germania în absolută securitate plus o sumă de 30 000 de dolari în numerar.

— Ce vreți să spuneți ? — întrebă Lang, departe de a bănui că soarta și liniștea lui frămîntau cercuri sus-puse de la Berlin.

— Hm — făcu Sebold —, lucrați la uzinele „Norden“, nu-i așa ?

Pe ocolite, inginerul consultant lăsă să se înțeleagă că Lang ar putea, eventual, să șterpelească planurile vizorului Norden.

— Să fur planurile vizorului Norden ! Să le fur ! Ce tot spui acolo ? — strigă Lang, sufocat. — Dar, bătrîne, e mult de cînd le-am predat Germaniei !

Și, fără să-i lase lui Sebold timp să scoată un singur cuvînt, îi povesti cum, încă din 1938, în cursul unei călă-

torii pe care o făcuse în Germania, îi inițiasse pe specialiștii germani asupra celor mai rapide metode de fabricare în serie a vizorului.

Aparent derutat, Sebold consultă o hirtie care se afla în fața lui.

— Vă cer scuze — spuse el... — Da, într-adevăr, văd aici că ați furnizat Berlinului informații importante... Bun, în sfârșit, dacă apare ceva nou, anunțați-ne.

În aceeași clipă se produse un fulger orbitor, ca și cum ar fi făcut explozie un bec. Lang, orbit de lumină, nu știa ce să creadă. Când redeschise ochii, Sebold îl privea surizător.

— Ei bine, încă o dată, scuzele mele — spuse el. — Permiteți-mi să salut în persoana dumneavoastră un excelent soldat al fűhrerului.

— Asta așa este — făcu Lang, stringându-i mina. — Sînt un adevărat discipol al fűhrerului. Sînt chiar unul dintre „vechii luptători“ (primii adepți ai nazismului, care luaseră parte, împreună cu Hitler, la faimosul marș de la München în 1923).

Ușa se închise și Sebold zimbi satisfăcut... Căci Sebold făcea parte din secția de contraspionaj a F.B.I.-ului.

Tot ceea ce spusese Lang fusese consemnat de doi agenți ai F.B.I.-ului ascunși îndărătul peretelui spre care stătuse el cu fața. „Fulgerul“ nu fusese altceva decît o defecțiune intervenită la aparatul cu care fusese filmată întreaga convorbire.

Pentru moment, F.B.I.-ul îl lăsă în pace pe Lang, ca și pe ceilalți treizeci de agenți ai rețelei în care se strecurase Sebold. Acesta se mulțumi să urmărească cu atenție evenimentele.

În luna mai 1940, specialiștii de la F.B.I. sfîrșiseră construirea postului de emisie al lui Sébold și foarte curînd a fost stabilit contactul cu Abwehrul. Sub supravegherea F.B.I.-ului, Sebold continuă pînă în 1941 să transmită mesaje la Hamburg și să primească instrucțiuni din Germania. Pentru a nu stîrni suspiciuni Abwehrului, autoritățile militare americane furnizau din cînd în cînd frînturi de informații absolut autentice, dar lipsite de orice valoare strategică, privind, în general, cercetări tehnice care, în urma unor experiențe foarte complete, se dovediseră, în

ultimă instanță, cu totul nerentabile. Bineînțeles, experții de la Abwehr se concentrară luni în șir asupra acestor planuri inutilizabile.

Pe scurt, F.B.I.-ul adoptă o tactică extrem de prudentă : să nu-i slăbească din ochi pe spionii care fuseseră reperați, dar să nu facă nici un pas în plus. Atita timp cît Statele Unite rămîneau neutre, la ce bun să fie lichidată rețeaua Abwehrului ? Mai bine era să fie lăsată să lucreze în voie, iar tot ceea ce transmitea în Germania să fie înregistrat sistematic, decît să fie făcuți inofensivi toți acești oameni, care ar fi putut fi înlocuiți de îndată cu alții... care, la rîndul lor, ar fi trebuit descoperiți. Dar în vara anului 1941, Statele Unite și Germania se aflau atît de aproape de momentul declanșării conflictului, încît alte considerente ajunseră să primeze. Și, în cele din urmă, Washingtonul dădu ordin ca F.B.I.-ul să execute o lovitură în stil mare.

Operația începu în dimineța zilei de 30 iulie. Lang, care locuia la New York, pe Strada a 64-a, fu arestat în zori într-un bungalow din apropierea orașului pe care îl închiriasse pentru vară. Fu transportat pentru interogatoriu la sediul F.B.I.-ului din La Fayette Street. Trei săptămîni după aceea fu găsit în celula lui pe jumătate inconștient, pradă unei depresiuni nervoase. Fu transportat la un spital, de unde avea să fie scos abia în ziua de 2 septembrie, cînd se deschidea, în fața Tribunalului federal din Brooklyn, procesul rețelei de spionaj a Abwehrului.

Lang fu apărât în chip magistral de un strălucit avocat newyorkez, G. W. Herz, dar, ca și în cazul celorlalți treizeci de spioni germani, soarta lui era hotărîtă dinainte.

El se încăpățînă totuși să pretindă, în particular, ca și în fața tribunalului, că nu acționase decît sub presiunea naziștilor. Adoptînd o versiune dintre cele mai romantice, el povesti că, la sosirea la Cuxhaven, în 1938, fusese acostat de un om al Gestapoului și că, sub amenințare, acesta îl silise să se prezinte la Ministerul Aerului din Berlin. Acolo se întîlnise cu doi oameni, dintre care un german pe care își amintea că-l văzuse la New York în locuința prietenului său, bătrînul Papa. Acești doi oameni, preciză el, îl amenințaseră cu represalii împotriva familiei sale din Germania în cazul cînd ar refuza să predea planurile vi-

zorului Norden. Se gândise, firește, să ceară ajutor consulului Statelor Unite, dar pe atunci mai avea încă pașaport german, astfel încît se găsea la cheremul naziștilor.

Din nefericire pentru el, toată povestea pe care o debitate se prăbuși cînd cei doi agenți ai F.B.I.-ului care stătuseră ascunși îndărătul peretelui fals din biroul lui Sebold se prezentară în fața tribunahului pentru a depune mărturie.

Ei confirmară că, în fața lui Sebold, Lang se lăudase că „a și predat germanilor, încă din 1938, vizorul Norden“ și că la plecare îi mărturisise că era unul dintre „vechii luptători“ ai lui Hitler.

Senzația procesului o constitui totuși, incontestabil, apariția lui Sebold însuși, identificat pentru prima oară în fața Curții ca agent de contraspionaj în serviciul F.B.I.-ului. El declară că, după ce își pierduse pașaportul în Germania, fuscse pus sub stare de arest. I se propuse atunci un tirg : pașaportul nu-i va fi înapoiat decît dacă accepta să lucreze pentru Abwehr. Sfîrșise prin a consimți. Atunci fusese pus în libertate și i se permisesese să se înapoieze la Köln, unde îi relatase totul consulului Statelor Unite. Acesta îl sfătuisese să intre în joc, să facă tot ceea ce îi cerea Abwehrul și să încerce chiar să obțină o poziție-cheie. Fu asigurat la consulat că, după ce avea să se înapoieze în Statele Unite, „toate se vor aranja“.

Sigur pe aceste recomandări, se înapoiasese la Hamburg, unde Abwehrul îl puse să urmeze un curs de radio emisie-recepție ; după încheierea instruirii, un ofițer al Abwehrului îi dăduse ordin să se stabilească la New York ca inginer consultant.

Plecase din Hamburg avînd asupra lui o mie de dolari și patru microfilme, pe care nu trebuia să le dezvelopeze decît după ce avea să sosească la New York : ele conțineau lista completă a spionilor germani introduși în Statele Unite. Pe chei fu întîmpinat de doi agenți ai F.B.I.-ului, cărora le predă banii și microfilmele; cu ajutorul lor își deschise apoi cabinetul din Strada a 42-a.

Sebold declară, de asemenea, că numele lui Lang figura în capul listei microfilmate și că, înainte de a pleca din Hamburg, un ofițer al Abwehrului — Ranken, după toate aparențele — îi spusese: „Nu e cazul să te ocupi de

Lang. Vizorul îl avem deja. Ne interesează numai ce ar putea să mai dea, altceva“.

Canaris, care cunoștea perfect engleza, urmări cu atenție procesul în *New York Times* și *New York Herald Tribune*, pe care le primea prin Lisabona. Depoziția lui Sebold era cea care îl irită cel mai mult.

Nu-și făcea nici o iluzie : Sebold fusese recrutat de F.B.I. cu mult înainte de a se fi prezentat la Consulatul Statelor Unite din Köln în vara anului 1939 ; dar dezvăluirile amănunțite ale agentului american cu privire la secția din Hamburg îi provocară amiralului o mare consternare. Aceste declarații nu se potriveau de loc cu rapoartele optimiste trimise de doctorul Ranken. Măsurile nu întârziară : ca semn al nemulțumirii superiorilor săi, domnul doctor fu transferat într-un post mult mai puțin confortabil.

Procesul de la New York se prelungi timp de trei luni și se încheie abia după intrarea Statelor Unite în război, în decembrie 1941.

Ca și ceilalți spioni, Lang fu găsit vinovat și condamnat la 14 ani de temniță grea.

Fu trimis la Fort Leavenworth, în Kansas, unde stătu cinci ani într-o celulă. După aceea fu transferat la penitenciarul din Milano, în Michigan. La începutul lunii august 1950 fu chemat în biroul directorului, unde află că, datorită unei măsuri de clemență a autorităților federale, avea să fie eliberat și expulzat de îndată în „Germania nouă a doctorului Adenauer“. Fu dus la New York, unde-și regăsi soția. După câteva săptămîni, cei doi soți soseau la Bremerhaven, la bordul vasului de transport oficial „MacGrath“. Lipsiți de mijloace, aproape fără nici un prieten, ajunseră totuși într-un mic sat de la frontiera cehoslovacă, în apropiere de Hof, unde aveau ceva rude.

Lang rămase multă vreme fără nici o sursă de venituri, dar pînă la urmă găsi de lucru într-o uzină din Bavaria.

Foști agenți de-ai Abwehrului se interesară de el, hotărîți să cunoască versiunea sa asupra afacerii. Dar, lucrul cel mai curios, în ciuda impresiei foarte onorabile pe care

o lăsase colaboratorilor lui Canaris, Lang continua să refuze cu hotărîre să facă vreo mărturisire.

— Sînt nevinovat — repeta el. — Credeți-mă, nu am fost niciodată spion.

Acesta era refrenul cu care îi întimpina pe toți cei ce veneau să-l viziteze în umila lui locuință din fundul Bavariei.

Lahousen avu însă ultimul cuvînt :

— Cu siguranță, Lang nu a fost un spion, dacă prin aceasta se înțelege un om care predă informații pentru bani.

Operația Pastorius

În urma loviturii pe care o aplicase F.B.I.-ul, în vară anului 1941, principalei rețele germane din Statele Unite, în luna decembrie a aceluiași an (cele două țări se aflau deja în război) Abwehrul se găsi, practic, lipsit de o organizație cit de cit serioasă în S.U.A.

Cițiva agenți scăpaseră de arestare, dar erau dintre cei mai puțin valoroși. În acest timp, la numai cîteva luni după Pearl Harbor, Lahousen începu să facă aluzie în jurnalul său la o misterioasă operație, purtînd numele codificat „Pastorius“. Spre mijlocul lunii aprilie a anului 1942 începuse să noteze că pregătirile în vederea acestei acțiuni se desfășuraseră cu promptitudine.

„Amiralitatea germană — scria el — ne-a făcut cunoscut că este gata să ne debarce agenții pe coasta estică a Statelor Unite, folosind în acest scop submarine. Scopul operației este de a lovi în punctul cel mai sensibil al economiei de război americane, sabotînd producția de aluminiu a Statelor Unite“.

Era proiectul celei mai ambițioase acțiuni de sabotaj pe care Abwehrul o pusese vreodată la cale și, după cum am arătat, pregătirile se aflau într-un stadiu foarte înaintat.

Viitorii sabotori, germani care trăiseră cu toții mulți ani în Statele Unite, fuseseră aleși cum se cuvine, iar antrenamentul lor era aproape terminat. În cursul lunilor precedente, operația Pastorius dăduse lui Lahousen și lui

Canaris o bătaie de cap îngrozitoare. Ne amintim că, atunci când cei treizeci de spioni fuseseră arestați, în cursul toamnei, Hitler făcuse una din istericele sale crize. Dar după Pearl Harbor, când descoperise că în Statele Unite Abwehrul nu mai dispunea de nici o rețea utilizabilă, furia sa atinsese proporții cu adevărat monumentale. Din nou Canaris și Lahousen fură convocați la Cartierul general al fűhrerului, pe frontul de răsărit. După o lungă tiradă de imputări, Hitler ceru ca, fără nici o ıntirziere, să fie lansată o campanie de sabotaj în Statele Unite.

Canaris și Lahousen răspunseră că asemenea operații necesită existența unei rețele de informații ıntinse și bine „aclimatizate“ pe teritoriul respectiv, lucru de care Germania nu dispunea în acel moment.

— Ah, da?... Și a cui e vina? — răcni fűhrerul.

Stăpínindu-și, de bine-de rău, furia, el atrase atenția interlocutorilor săi, pe un ton foarte sarcastic, că, „chiar dacă — după cit se pare — domnii de la Abwehr se ındoiesc, există în partid zeci de germano-americani profund devotați care n-ar fi decît foarte doritori să se ınapoieze în Statele Unite pentru a ındeplini acolo misiuni de acest fel și, la nevoie, să-și dea viața pentru fűhrerul lor și pentru patria-mamă“.

Fără să mai insiste, Canaris și Lahousen se ınapoiară la Berlin. În timp ce zbura pe deasupra Poloniei, Canaris spuse verde: chiar dacă s-ar face abstracție de dificultățile operaționale ale unei asemenea acțiuni, el, Canaris, nu era nicidecum un partizan ınfocat al unei tentative de debarcare în Statele Unite.

Cam în vremea aceea, ziarele britanice și americane, care continuau să sosească în Germania, ıncepuseră o campanie de aluzii la faptul că amiralul Canaris și colaboratorii săi cei mai apropiați — printre care și Lahousen — s-ar putea să facă parte dintr-o mișcare antinazistă nou creată. Heydrich și zbirii lui de la Gestapo, care de multă vreme aveau ındoieli asupra lealității Abwehrului, ıncepură să caute izvorul acestor știri: cum puteau oare puterile anglo-saxone să știe atîtea?...

Oricum, Hitler era ferm hotărît să execute operații de sabotaj în Statele Unite și, de data aceasta, Canaris, cu subterfugurile sale obișnuite, n-ar fi reușit să-l determine

să-și schimbe hotărîrea. Din nou amiralul și Lahousen fură convocați la Cartierul general al fîhrerului, unde primiră ordinul clar să debarce sabotori în America.

Înapoiati la Berlin, Canaris discută cu Lahousen:

— De data asta trebuie să ne supunem. De voie, de nevoie, în treaba asta trebuie să facem dovada unui anumit spirit de cooperare...

Stăruința lui Hitler în direcția lansării unei operații de sabotaj în Statele Unite răzbătuse, pe căi diferite, dar toate naziste, de la Cartierul său general pînă la anumite secțiuni ale partidului și, în special, la Organizația pentru străinătate, condusă de gauleiterul Bohle. De aceea, la mai puțin de o săptămînă după înapoierea lui Canaris și Lahousen în capitală, unul dintre ofițerii subalterni ai Abwehrului care întreținea cu partidul legături mai strinse decît majoritatea colegilor săi îi comunică lui Lahousen că un ofițer îl ruga să-l primească.

Acest om, îi explică lui Lahousen tinărul nazist de la Abwehr, avea asupra lui o listă de germano-americani doritori să plece imediat în misiune de sabotaj în Statele Unite. Lahousen era foarte sceptic, dar își aminti că trebuie să facă un efort ca să se arate dornic de a colabora; vizitatorul, un anume locotenent Werner Kappe, fu deci poftit înăuntru. Și el era un germano-american care lucrase odinioară ca reporter la un ziar newyorkez de limbă germană; fusese, pe vremea aceea, membru influent al faimosului Bund german din Statele Unite. De cînd se întorsese, se apropiase de gauleiterul Bohle; Lahousen simți din prima clipă o antipatie față de acest pseudo-american palavragiu, care i se adresase — după cum avea să-i mărturisească mai tirziu lui Canaris — „ca și cum ar fi vrut să-i vîndă o mașină de spălat rufe“.

Nu spuse, totuși, nici un cuvînt cînd Kappe scoase din buzunar faimoasa listă, declarîndu-i cu siguranță de sine:

— Sint oameni care au trăit toți ani de zile în Statele Unite. Se exprimă și se comportă ca americanii adevărați. Sint gata cu toții să se înapoieze ca sabotori în America și să-și dea viața pentru fîhrer. Toți, fără excepție, sint membri devotați ai partidului.

— Foarte bine, foarte bine — răspunse Lahousen. — Dar pot să te întreb, locotenente, ce stiu acești oameni

despre munca de informații și, mai ales, despre tehnica elementară a sabotajului ?

— Absolut nimic, domnule colonel — făcu Kappe. — Dar nimic nu-î împiedică să învețe, adăugă el cu un zîmbet afectat și ușor sarcastic.

Kappe îl ului apoi pe șeful secției de „sabotaj“ comunicându-i cu dezinvoltură că, datorită sprijinului gauleiterului Bohle, se și luaseră măsuri pentru transportarea celor zece oameni în America.

— Cu ajutorul unor camarazi din marină buni naziști, am aranjat ca submarinele să-i ducă la fața locului.

— Înțeleg, răspuse simplu Lahousen.

Apoi, bănuind că musafirul său nepoftit ar avea ambiția să pună mîna pe secția de „sabotaj“, încheie întrevederea. După ce tinărul fanfaron părăsi încăperea, Lahousen se repezi în biroul lui Canaris și îi raportă convorbirea pe care o avusese.

Amiralul rămase cîteva clipe tăcut. Apoi ridică din umeri.

— Asta-i demență furioasă — spuse el. — Dar ce putem face ? Toți șmecherii ăștia din partid au luat operația pe seama lor. Lahousen, nenorociții ăștia or să-și lase pielea acolo.

— Dacă înțeleg bine — spuse Lahousen —, Statele Unite vor fi pur și simplu invadate de agenții noștri.

Canaris dădu din cap melancolic :

— Știi bine, am susținut întotdeauna că o operație la care participă mai mult de trei sau patru oameni este sortită eșecului : la grămadă se va găsi oricînd unul care să aibă limba prea lungă. Asta nu poate să ducă decît la dezastru. Dar acum, dacă amatorii din partid s-au hotărît să ia problema în mîină, noi nu mai putem face nimic.

Îi încredință, deci, lui Lahousen misiunea de a se ocupa de cei zece oameni și, pe cît posibil, să facă în așa fel încît antecedentele lor să fie minuțios verificate de serviciul său de contraspionaj.

— Deși în situația actuală — adăugă el — nu văd de loc cum am putea verifica identitatea și trecutul unor oameni care au trăit cea mai importantă parte din existența lor în America !

În concluzie, Canaris ordonă ca viitorii agenți să fie transferați pentru două luni la școala de sabotaj a Abwehrului, la Brandenburg, unde tehnicile de sabotaj aveau să le fie predate pe cât de complet putea îngădui o perioadă atât de scurtă.

Cincisprezece zile mai târziu, locotenentul Kappe îi înțimpina pe cei zece voluntari ai operației Pastorius la școala Abwehrului.

El le spuse că, începînd din acel moment, nu vor vorbi decît englezește și se vor comporta exact ca în cursul îndelungatei lor șederi în Statele Unite. Cei mai mulți dintre ei erau cetățeni germani care se întorseseră în țara lor de origine de cum începuseră ostilitățile cu Marea Britanie. Unii dintre ei profitaseră de călătoria gratuită care le fusese oferită de consulul lor general în Statele Unite și se înapoiaseră prin Japonia și Moscova. Unul singur, Hans Peter Burger, deși născut în Germania, avea acte de cetățean al Statelor Unite. Kappe nu știa nici el aproape nimic despre acest om, dar găsise în arhivele secrete ale partidului nazist fișe care dovedeau că în 1923 participase alături de Hitler la marșul de la München.

În urma eșecului acestei acțiuni, el fugise în Statele Unite, dar se înapoiasă în Germania după ce Hitler luase puterea, în 1933, și se angajase în SS; în momentul începerii războiului avea chiar gradul de colonel SS. Aflîndu-se în Polonia, se apucase să critice în public atrocitățile comise de naziști în teritoriile ocupate și sfîrșise prin a fi arestat de Gestapo. Stătuse citva timp în închisoare, dar din această perioadă în biografia lui începură să apară „pete albe”. Se știa totuși că, în cele din urmă — de bună seamă pentru a se reabilita în ochii naziștilor —, se oferise să se infiltreze, ca voluntar al lui Heydrich, în rîndurile Abwehrului. Potrivit ordinelor patronilor săi de la Gestapo, el își puse candidatura pentru operația Pastorius. Cît despre ceilalți nouă oameni care se prezentaseră o dată cu el, iată-le caracterizările :

George John Dasch : germano-american, cu o față ascuțită, în vîrstă de patruzeci de ani, cu un trecut mai degrabă agitat. Născut la Speyer, în Renania, își începuse cariera după primul război mondial ca interpret pe lîngă armata franceză de ocupație. În 1920 trecuse la Hamburg,

apoi ajunsese în Statele Unite ca pasager clandestin. Îndeplinise cîtva timp inevitabila funcție de spălător de vase la un hotel de lux din New York. apoi, după mai multe încercări zadarnice de a-și găsi un serviciu permanent, se angajase în armata americană. Dar, intrucît perioada militară nu fusese de lungă durată, continuase să se mute dintr-un loc într-altul. Activase în organizații sindicale felurite și, în cursul tulburărilor sociale din anii '30, fusese văzut în nenumărate rinduri, alături de soția lui americană, în fruntea manifestanților. Se pare că de atunci a continuat să ducă existența unui agitator de stînga. Totuși, în 1941, deși soția lui, grav bolnavă, era internată în spital, Dasch se decise brusc să profite de oferta pe care i-o făcuse consulul de a se înapoia în Germania pe cheltuiala statului. Nu s-a putut stabili niciodată în chip satisfăcător de ce un om cu trecutul lui Dasch simțise nevoia să se înapoieze, în perioada aceea, în Germania nazistă, dar este evident că a făcut-o potrivit unui plan dinainte conceput. Împreună cu un grup de germano-americani, el întreprinse călătoria de la San Francisco la Tokio, apoi ajunse la Vladivostok, de unde luă Transsiberianul. Dar, sosind la Moscova, în primăvara anului 1941. „pierdu legătura“, ajungînd la Berlin abia cu trei sau patru zile în urma tovarășilor săi de drum. El nu explică niciodată ce a făcut în timpul șederii în capitala sovietică.

Edward Kerling : nazist fanatic, purtător al Insignei de aur a partidului. De profesiune mecanic, ocupase totuși slujbe foarte diferite în Statele Unite, unde fusese un membru influent al Bundului.

Herman Otto Neubauer : prieten cu Kerling. mecanic ca și el. Practicase și el în Statele Unite toate meseriile, inclusiv cea de maestru bucătar pe un vapor.

Heinrich Heink : alt mecanic calificat, marinăr pe mai multe vase americane. Era genul gangster și, ca și mulți dintre cei de aceeași speță, suferea de un teribil complex de inferioritate.

Richard Quirin : prieten intim cu Heink : de profesiune tot mecanic. Împreună cu amicul lui fusese amestecat în acțiunile gangsterești cele mai răsunătoare de la Chicago, între anii '30 și '40.

Werner Thiel : muncitor necalificat, fără ocupație precisă. Străbătuse Statele Unite datorită feluritelor meserii pe care le îndeplinea.

Hans Schmidt : germano-canadian. Petrecuse mai mulți ani atât în Canada cit și în Statele Unite.

Heinrich Wanner : german din regiunea sudetă, de cetățenie cehă. După mulți ani petrecuți în Statele Unite se înapoiase în Germania în 1939, devenind sergent în armată.

Herbert Haupt : cel mai tânăr participant la operația Pastorius. În vîrstă de nouăsprezece ani, fiu al unei familii germano-americane ultranaziste, stabilită de mulți ani la Chicago. Avea dublă naționalitate. Pentru că prietena lui rămăsese însărcinată, fugise de acasă, refugiindu-se în Mexic. De acolo ajunsese în Japonia, unde se imbarcase pe un vas german „spărgător de blocadă”. Scurtă călătorie la Bordeaux, via Capul Bunei Speranțe, apoi întoarcerea fiului risipitor la bunica lui de la Stettin.

Abia ajunși la școala de sabotaj, cei zece viitori agenți începură un curs rapid despre cele mai moderne metode de distrugere a potențialului industrial. Într-o zi fură duși pe o linie de garaj unde, după o ședință de instruire, se antrenară pentru a arunca în aer linii și macazuri. Altă dată, un chimist le arătă cum se fabrică amestecurile explozive. Multe zile în șir studiară detonatoare de toate tipurile.

Apoi, cei zece sabotori fură transportați în zona unor instalații diverse, unde puteau dobîndi o experiență practică. În apropiere de Berlin li se arătară canale și locurile în care trebuiau amplasate încărcăturile explozive pentru a arunca în aer niște ecluze. Principaiul obiectiv fiind totuși uzinele americane de aluminiu, ei studiară zile întregi infrastructura unei mari uzine din Saxonia. Experții le explicară că, dacă este întrerupt curentul de înaltă tensiune, indispensabil producerii aluminiului, conținutul cuptoarelor se preface în cîteva ore într-o materie solidă ca piatra. Ca atare li se predară cele mai eficace metode de întrerupere a curentului electric și de distrugere a liniilor de înaltă tensiune. Apoi fură familiarizați rapid cu folosirea cernelurilor simpatice, dar problema legăturilor

prin radio nu se puse de loc : Lahousen intenționa, într-adevăr, să trimită o altă echipă, formată din operatori experimentați, de îndată ce primul grup Pastorius avea să fie debarcat.

Spre sfârșitul antrenamentului li se arătară agenților — acum înzestrați cu cunoștințe suficiente despre sabotaj — planurile și fotografiile principalelor lor obiective, și anume : centralele electrice pendinte de „Tennessee Valley Authority“ ; alte centrale în curs de construcție, despre a căror existență germanii aflaseră datorită unor zvonuri vagi și care erau destinate, de fapt, „Proiectului Manhattan“ de fabricare a bombei atomice ; uzine ale Companiei americane a aluminiului ; uzinele de prelucrare a criolitului din Philadelphia ; segmente ale căii ferate „Chesapeake and Ohio“ ; gara din Newark (New Jersey) a companiei „Pennsylvania“ ; podul de la Poarta Iadului de pe East River ; o curbă în formă de potcoavă de pe linia de la Altoona a companiei „Pennsylvania“ ; în sfârșit, ecluze dintre Cincinnati și Saint Louis.

Către sfârșitul lunii aprilie, antrenamentul era practic încheiat. Kappe, care îndeplinise funcția de responsabil al operației, împărți grupul în două echipe, pentru că la bordul unui submarin nu încăpeau decît cîțiva oameni. Cu puțin timp înainte însă, Wanner, germanul din regiunea sudetă, căzuse brusc victimă unei crize de conștiință. După ce fusese instruit ca sabotor și, mai rău chiar, introdus în toate secretele operației, îi declarase lui Kappe că simțul lui moral îl împiedica să fie de acord cu ceea ce i se cerca să facă. El fu trimis înapoi în unitatea militară din care făcuse parte, dar din acel moment era un om condamnat. Curînd fu transferat. De atunci nu s-a mai aflat nimic despre el.

Dasch fu ales, dintre cei nouă rămași, ca șef al primei echipe, formată din Burger, Schmidt, Heink și Quirin. A doua echipă a fost încredințată lui Kerling, care avea în urma lui o îndelungată carieră de agitator nazist în Statele Unite.

Dasch află că debarcarea va avea loc pe Long Island, în timp ce echipa lui Kerling avea să fie transportată pe coasta Floridei. Sectoarele de operații respective aveau să fie delimitate de linia Mason-Dixon. Contactul dintre cele

două echipe urma să fie menținut prin intermediul unui cartier general instalat la Chicago de Burger sub forma unui atelier de artă publicitară. Schmidt, care-și petrecuse tinerețca prin ferme din Canada, primi ordin să cumpere în Vestul mijlociu o proprietate care urma să fie folosită ca centru de depozitare a explozivilor și a altor accesorii pentru sabotaj. Toți fură instruiți să pretindă că nu părăsiseră niciodată Statele Unite. Ca dovadă în sprijinul acestei afirmații, fiecare primi plicuri cu timbre ștampilate recent în Statele Unite, cu care își garnisiră portmoneele. Fiecare trebuia să-și asigure o locuință în apropierea zonei de operații respective și să se instaleze, în văzul tuturor, împreună cu cîte o prietenă. Totodată, în măsura posibilului, trebuiau să-și găsească și un serviciu permanent ca acoperire pentru activitatea lor secretă.

Li se procură îmbrăcăminte în stil american, croită la Berlin după cele mai recente reclame de modă apărute în revistele americane. La sfîrșitul lunii aprilie plecară în permisie, avînd ordin să se prezinte după cincisprezece zile la Berlin în imobilul ocupat oficial de agenția de presă „Caucaz“, care, în realitate, nu era altceva decît un organism de camuflaj pentru Abwehr. Fără știrea celorlalți, Dasch și Kerling, ca șefi de echipă, primiră cîte o batistă pe care erau imprimate cu cerneală simpatică numele și numerele de telefon ale „contactelor“ care scăpaseră de arestările efectuate de F.B.I. cu un an înainte. Li se dădură, de asemenea, sume mari de bani lichizi în dolari pentru finanțarea operațiilor de sabotaj.

În cele din urmă, către mijlocul lunii mai 1942, toți agenții se inapoiară la Berlin, unde, în ajunul plecării, fură invitați la o serată de adio oferită de un anume doctor Müller, care nu era altul decît Lahousen îmbrăcat în haine civile. Se zvonise că Hitler însuși avea să vină să le ureze drum bun, dar, pînă la urmă, trebuiră să se mulțumească cu cuvîntarea acestui tip înalt, slab și chel, care îi puse în gardă să se ferească să-și exprime în vreun fel părerile politice în Statele Unite.

— Pentru voi, cea mai mare șansă de succes constă în a gîndi în toate privințele ca niște americani — le spuse el cu o licărire ciudată în priviri. — Insist asupra faptului

că trebuie să uitați tot ce ați învățat aici în materie de politică.

De fapt, Lahousen nu făcea decît să repete povețele lui Canaris. Amiralul se gîndise să vină el însuși, dar în ultima clipă îi ceruse lui Lahousen să-l înlocuiască. Înaintea plecării li se mai comunică agenților că operația purta numele „Pastorius”. Acest nume fusese ales de Kappe, care își amintise că un anume Daniel Pastorius fusese șeful primului grup de imigranți germani care debarcaseră pe vremuri în Statele Unite.

În dimineața următoare, cei nouă sabotori împreună cu Kappe părăseau Berlinul, plecînd la Paris într-un vagon special, în care n-ar fi putut intra în contact cu nici un alt călător german, militar sau nu. Erau însoțiți de șase cutere grele, umplute cu exploziv și detonatoare destinate primelor operații de sabotaj; cuterele conțineau, de asemenea, uniforme ale marinei naționale germane, pe care aveau ordin să le îmbrace în cazul în care, în timpul traversării, ar fi fost interceptați de nave britanice sau americane și făcuți prizonieri.

La Paris, grupul Pastorius fu cazat într-un hotel situat în vecinătatea Operei care servea ca centru de tranzit pentru germanii aflați în misiune specială; cuterele fură și ele ascunse în camere. Aceste citeva zile petrecute la Paris nu aveau însă să treacă fără necazuri, căci Haupt și Schmidt adunaseră de pe stradă niște fete și le aduseră la hotel. În timpul nopții, o bătaie în toată regula se iscă între Haupt și partenera lui pentru suma pe care trebuia să i-o dea. La trei dimineața, tot hotelul era în picioare, trezit de un concert de urlete și înjurături în franceză și în... engleză, căci Haupt, care era mai mult american decît german, vorbea în cea mai mare parte a timpului englezește. Auzind aceste urlete, niște ofițeri germani care se aflau în hotel fură convinși că erau atacați de parașutiști englezi — gînd care chinuia tot timpul mintea germanilor — și ieșiră ca nebunii din camere cu revolverele în mînă. După ce se liniștiră, începură să pună tot felul de întrebări stîngeritoare cu privire la „acești inși care vorbeau atît de curent engleza”. Kappe căută în tot restul dimineții și chiar în timpul micului dejun să calmeze bănuiele unei liote de colonei și de maiori din Wehrmacht, cit

se poate de severi. În scurt timp, tot hotelul și, practic, toată lumea din împrejurimi știa că agenții operației Pastorius se pregăteau să plece în misiune într-o țară în care se vorbea englezește.

Dar asta n-a fost totul. În ziua următoare, la „Boxer Bar“, Dasch îi spuse barmanului fără înconjur că plecau în America. Puțin mai târziu, în cursul serii, Dasch se luă la bătaie cu același barman, bătaie în care se amestecară pînă la urmă Quirin, Heink și Burger. Iată de ce Kappe simți o profundă ușurare aflînd, a doua zi dimineată, că marina germană era gata să-și îndeplinească rolul în operația Pastorius și, cu o mare satisfacție, își dirijă încărcătura spre Lorient, unde își aveau baza submarinele a căror misiune era să-i ducă pe spioni în America. Sabotorii fură cazați într-un mic hotel în fața portului.

Și de astă dată începură cu toții să flecărească absolut deschis, în englezește bineînțeles, despre locul către care se îndreptau.

Dar capacul, după cum avea să istorisească mai târziu Kappe, îl puse Schmidt, germano-canadianul, care îl înștiință că, după cît i se pare, contractase o boală venerică în cursul aventurilor sale nocturne de la Paris. Ideea de a petrece cincisprezece zile în tovărășia lui Schmidt cel Putred în fundul unui submarin supraincărcat se dovedi inacceptabilă pentru marinarii Marelui Reich, astfel încît ciumatul făcu degrabă calea-ntoarsă spre Berlin !

Era de ajuns, dar nu era tot : în ajunul plecării se descoperi că o parte însemnată din cei 200 000 de dolari alocați operației Pastorius erau inutilizabili. Unele bancnote aveau imprimată o ciudată însemnare roșie în japoneză și, după cît se părea, fuseseră întrebuințate de japonezi cu ocazia unei tranzacții comerciale în Extremul Orient. Altele făceau parte dintr-o emisiune retrasă de mult din circulație în Statele Unite. Furioși, spionii refuzară în cor să se atingă de aceste bancnote. Rămîneau, totuși, destui bani normali pentru nevoile de început ale operației și Kappe făgădui să le trimită alte fonduri prin cel de-al treilea grup, care, nădăjduindu-se, avea să sosească în America în următoarele două luni.

Semnalul de plecare fu dat, în sfârșit, și Lahousen putu să noteze în jurnalul său că cele două grupuri de sabotori însărcinați cu executarea operației Pastorius părăsiseră coasta franceză cu submarinele la 26 și 28 mai. Dasch și cei trei camarazi ai lui, Burger, Heink și Quirin, plecară cei dintii. Fură trecuți prin cordonul de siguranță care înconjura baza de submarine de la Lorient și, împreună cu cuferele lor doldora de explozivi, se urcară la bordul submarinului „U-202“. Îi întâmpină căpitanul de fregată Linder, care le oferi cite un pahar de Enzian, tradiționalul rachiu austriac. Li se servi apoi un mic dejun copios, format din ouă cu șuncă, ceea ce nu reprezenta un amestec prea fericit cu melcii și vinul pe care le consumaseră cu puțin înainte de miezul nopții. Mirosul greu de ulei și clătinatele submarinului nu făcură decât să le sporească suferința și, cind „U-202“ se strecură în afara radei portului, cei patru spioni se găsiră cramponați de baza turelei, bolnavi ca vai de ei. Încet, submarinul își croi drum prin cîmpul de mine care înconjura portul, apoi se scufundă brusc la apariția unor avioane britanice, ale căror raiduri împotriva bazei de la Lorient erau aproape neîntrerupte.

Dasch și Burger căpătară o cabină, dar ceilalți doi trebuiră să se mulțumească cu hamacurile reglementare. În tot cursul zilei, submarinul „U-202“ navigă spre sud-vest, străbătînd golful Gasconiei în direcția capului Finis-terre, și în două rinduri comandantul fu obligat să ordone scufundarea grabnică la apariția unor avioane britanice înzestrate cu noile instalații de radar, care provocau pierderi mari submarinelor. Nava rămase, așadar, sub apă cea mai mare parte a zilei, pe care spionii o petrecură culcați, mai mult morți decît vii. Dar, o dată cu căderea nopții, „U-202“ ieși la suprafață și putu, în sfârșit, să se depărteze cu toată viteza de coasta franceză.

După ce trecură de capul Finis-terre, se îndreptară spre insulele Azore și, în acele frumoase zile de vară, celor patru spioni le reveni pofta de viață. Fură lăsați să stea pe punte ore în șir și petrecură chiar o zi întreagă bron-zîndu-se la soare, în timp ce mecanicii făceau mici reparații la adăpostul unei rade naturale din Azorele mici.

A doua zi se zări un vapor și fu dată alarma, dar nu era decît un vas de pescuit portughez. După ce acesta

dispăru din vedere, comandantul îndreptă submarinul către vest, direct spre bancurile Terrei Nova. El le spuse spionilor că avea intenția să se mențină la suprafață în dreptul Terrei Nova, apoi să navigheze de-a lungul coastei Statelor Unite și foarte aproape de ea, spre Long Island, scufundându-se la nevoie în adânc.

Traversarea se făcu fără incidente pînă în apropiere de Terra Nova. Deodată, pe navă începură să sune claxoanele. Două distrugătoare apăruseră la orizont și, în timp ce „U-202” cobora încet în adînc, deveni evident că prezența lui fusese reperată de sonarele¹ distrugătoarelor. Într-adevăr, elicele navelor aliate se auzeau din ce în ce mai aproape. Curînd se aflau pe verticala submarinului. Apoi se produse un zgomot asurzitor, submarinul se cutremură și luminile se stinseră.

Nu era decît începutul. În vreme ce „U-202” se imobiliza, cele două distrugătoare îi determinară poziția și începură să lanseze, una după alta, grenade submarine. Atacul se prelungi ore în șir, căci distrugătoarele știau că submarinul se afla pe undeva prin apropiere. O grenadă explodează atît de aproape, încît „U-202” fu zgîlțit de parcă ar fi fost un biet dop. După acest atac se auzi un strigăt : „Apă la prova !” Dar, pesemne că „U-202” pierduse puțin ulei, căci ceva mai tîrziu distrugătoarele părăură să renunțe la atac, apoi, se auzi, în sfîrșit, huruitul elicelor pierzîndu-se puțin cîte puțin, pînă ce în interiorul submarinului se așternu din nou liniștea.

Pe spioni îi trecuse toate sudorile. Fuseseră siguri că-și trăiau ultimele clipe. Dar comandantul și echipajul submarinului luaseră totul ca pe un incident inevitabil în această bătălie pentru Atlantic. Se făcu un control care dovedi că nava nu suferise decît stricăciuni superficiale, astfel încît porniră mai departe, îndreptîndu-se din nou spre sud. A doua zi, în timp ce „U-202” naviga la suprafață, nu departe de estuarul fluviului Sfîntul Laurențiu, se dădu iarăși alarma : un mare convoi britanic, venind, după toate probabilitățile, de la Halifax, ieșise din ceață.

¹ Echipamente de recepție a undelor sonore folosite pentru reperarea submarinelor. — *Nota trad.*

Din nou scufundare grabnică. Dar, după cit se părea, vasele de escortă nu stabiliră contactul și „U-202” rămase liniștit sub apă pînă ce convoiul se îndepărtă. Comandantul nu era cituși de puțin dornic să se încaiere tocmai în acest stadiu al operației cu escorta vreunui convoi inamic. Puțin mai tirziu, submarinul își relua drumul mai departe de-a lungul coastei Noii Anglii și, după șaisprezece zile de navigație, comandantul fu în măsură să-l anunțe pe Dasch că debarcarea urma să aibă loc în cîteva ore.

Cei patru spioni se aflau la capătul puterilor. De la plecarea din Lorient, fiecare zi le tocise tot mai rău nervii. Acum nu mai voiau decît un lucru : să pună piciorul pe pămîntul american cit mai repede cu putință. Odată debarcați, știau ei ce aveau de făcut.

La Berlin, comandantul submarinului primise instrucțiuni precise asupra locului în care trebuia să-i debarce pe spioni. Fusese hotărit să acosteze în apropierea unui sat în care Dasch petrecuse multe vacanțe de vară. Așadar, în după-amiaza zilei de 13 iunie, „U-202” execută manevra de scufundare și pătrunse cu viteză redusă în zona de debarcare. În timp ce nava se lăsa sub apă, spionii își scriseră mesajul de adio în cartea de aur a submarinului : un desen înfățișîndu-l pe Unchiul Sam cu un pumnal înfipt în spate și deviza : „Drept în inimă !”

Îndată după aceea, cei patru spioni fură trimiși să se culce, deoarece aveau să vegheze cea mai mare parte a nopții. În timp ce ei se odihneau, submarinul, scufundat la mică adîncime, se îndrepta încet spre țarm. Comandantul știa că se află în apele teritoriale inamice și n-avea nici cea mai mică dorință să dea nas în nas cu vreo patrulă navală din cele care păzeau portul New York. Foarte încet, cu motoarele funcționînd în regim redus, se lăsă în derivă spre Long Island. La căderea nopții se afla, după calculele lui, la mai puțin de opt sute de metri de punctul prevăzut pentru debarcare.

Spionii fură deșteptați la ora 11 seara și li se spusese că ora H va suna peste două ceasuri. Pentru a le face așteptarea mai ușoară, li se oferî o ultimă masă submarină. formată din ouă cu șuncă. Apoi ciocniră pentru ultima oară cu comandantul Linder și, la miezul nopții, începură

pregătirile de plecare. Cele două cufere grele cu explozivi și cei doi saci conținând efectele civile fură scoși din magazie. Fu pregătită o barcă mare de cauciuc și, cu câteva minute înainte de ora unu, în noaptea de 14 iunie, „U-202” se ridică la suprafață. De cîtva timp, prin periscop nu se mai putea vedea nimic; cauza se arată abia cînd deschiseră turela: suprafața apei era acoperită de o ceață groasă.

— Repede, aduceți încărcătura și barca! — comandă Linder de pe turelă. — N-avem nici un minut de pierdut.

Barca de cauciuc fu umflată și pusă pe apă. Marinarii care trebuiau să-i conducă pe spioni la țarm așezară încărcătura în barcă și cei patru oameni își luară repede rămas bun.

— Dacă aveți neplăceri, lansați un trasor roșu — spuse comandantul lui Dasch în ultima clipă. — Am să execut o tragere cu tunul ca să vă acopăr. Dacă totul merge bine, trimiteți-mi înapoi oamenii cît mai repede cu putință. N-am nici un chef să prind mucegai în locurile astea nesănătoase.

Spionii se aflau deja în barcă, gata să desfacă parima, cînd comandantul începu să urle:

— Opriți!

Își dăduse scama că în ceață barca nu va mai putea să găsească submarinul la întoarcere. Marinarii fură înzestrați cu o bobină de sîrmă legată de turela submarinului, pe care urmau să o deruleze pînă aveau să ia contact cu pămîntul. Pentru a reveni la navă, era suficient să se conducă după sîrmă.

De data aceasta, parima fu desfăcută definitiv și spionii începură să vislească în direcția țarmului. Din cauza ceții și a întunericului nu vedeau practic nimic, dar zgomotul valurilor care se loveau de pietre îi făcu să înțeleagă că se apropiau de coastă și îi ajută să găsească cu ușurință direcția cea bună. Unul sau două valuri mai puternice decît celelalte fură cît pe ce să treacă pe deasupra bărcii, care era foarte încărcată, dar un alt val mai blind îi luă, ajutîndu-i să treacă de bariera de stînci, și îi depuse în zona liniștită a apei. Dasch, care stătea la prova,

sări în apă, intrind pînă la briu ; în cîteva secunde, el trase barca pînă pe plajă.

— Repede, coboriți ! — spuse Dasch celor trei oameni ai săi. — Și nu uitați : începînd din clipa asta, nici un cuvînt nemțesc.

Cele două cufere și sacii fură transportați pe nisip, unde Burger, Heink și Quirin începură să scoată de pe ei uniforme de marinari. Acum trebuiau să-și îmbrace hainele civile împachetate în saci și să inapoieze uniformecele celor doi marinari. Dasch singur debarcase îmbrăcat într-un pantalon vechi de flanelă și o haină de piele, avînd pe cap o pălărie turtită ; în timp ce ceilalți se schimbau, el se îndreptă spre linia dunelor, care mărgineau plaja la o sută de metri de mare.

Abia atinsese creasta unei dune, cînd văzu apropiindu-se de el prin ceață o lumină camuflată. După cîteva clipe putu distinge silueta unui tînăr care ținea o lanternă într-o mină și un revolver în cealaltă.

Dasch, căruia tot ce era american îi era familiar, recunoscu de îndată chipiul alb și uniforma de culoare închisă a pazei de coastă a Statelor Unite.

— Cine ești ? De unde ai ieșit ? — întrebă tînărul cu o voce puțin tremurătoare.

— Nu te îngriji de noi, replică Dasch pe un ton foarte autoritar.

— Cine sînteți ? Pescari rătăciți ? — insistă tînărul din paza coastei, care, după cum aveau să afle mai tîrziu, se numea Jacky Culley.

— Da, ceva cam în genul ăsta — răspunse Dasch. — Dar lasă-ne în pace. Nu te sinchisi, ai să auzi cu siguranță în curînd despre noi... și asta, de la Washington.

— Bine, domnule, spuse tînărul, lăsînd revolverul în jos.

După toate aparențele, era convins că-și băgase nasul într-o operație ultrasecretă, despre care un umil paznic de coastă ca el nu trebuia să știe nimic.

— Nu te sinchisi — insistă Dasch. — Îți înțeleg foarte bine atitudinea. Uite, ia asta.

Și scoase din buzunar o bancnotă de o sută de dolari pe care o întinse paznicului.

— Acum uite-te atent la mine. Vreau să fiu sigur că mai târziu ai să mă recunoști.

— Bine, domnule — făcu tinărul, îndreptînd raza de lumină a lanternei spre chipul lui Dasch. — Am să vă recunosc, domnule. Mulțumesc, domnule, și... hm... ziua bună.

Paznicul salută impecabil, se întoarce și dispăru în direcția din care venise.

Burger, care între timp își schimbase hainele înaintea celorlalți, se găsea cu numai cîțiva pași îndărătul lui Dasch. Cînd paznicul dispăru, se repezi la camaradul lui :

— George, cine a fost ? — întrebă el. — Ce se petrece ? E ceva în neregulă ?

— Totul e în regulă. Și, mai ales, nu intra în panică, totul s-a aranjat. Nu spune nimic celorlalți.

Coborîră din nou pe plajă, unde Heink și Quirin se îmbrăcaseră în costumele lor americanești. Cei doi marinari stăteau ca pe ghimpi, așteptînd ca uniforme de marină să fie băgate în saci. Dar, în aceeași clipă, submarinul lansă o rachetă de chemare.

— *Auf Wiedersehen*, strigară cei doi marinari, luîndu-și tălpășița în grabă în direcția bărcii.

— Stați ! — urlă Dasch. — Ați uitat sacii !

Dar marinarii nu-i mai dădură nici o atenție. Socoteau că și așa stătuseră prea mult pe țărm și semnalul comandantului lor nu făcuse decît să le confirme temerea. Înainte ca cei patru spioni să apuce să facă cel mai mic gest, marinarii se și pierdură în ceață.

După cîteva minute, spionii auziră șuieratul elicelor și bubuitul motoarelor diesel. „U-202“ pornise spre Lorient. Burger căpătase geanta care conținea fondurile în dolari ale echipei. În timp ce strîngea cu dragoste această avere în brațe, Dasch și ceilalți doi începuseră să tîrască cuferele și sacii spre interiorul zonei dunelor. Făcuseră o bucată destul de bună de drum, cînd Dasch se întoarce și-i strigă lui Burger :

— Ei, vii ? Ce mai aștepți ?

— Da, da, vîn, răspunse Burger.

Părăsînd plaja, lăsă în urma lui pe nisip o mulțime de indicii. Fără a pune la socoteală urmele pașilor celor

șase oameni, rămăsese acolo un pachet de țigări marca „Overstolz Zigarcetten“ lângă o sticlă purtând eticheta „Weinbrand“ și, la câțiva metri mai încolo, o haină de piele de marinar german.

Îi ajunse din urmă pe ceilalți trei și, cu mari eforturi, cei patru spioni tirară toată încărcătura de la o dună la alta. Curind însă înțelesesă că în acest fel nu vor ajunge departe. După zece minute, Dasch îi opri cu un gest :

— Am face mai bine să le îngropăm aici. O să le putem lua oricând mai târziu.

Înarmați cu cazmale cu miner scurt, cu care fusesesă înzestrați în vederea unei asemenea operații, săpară gropi puțin adânci în nisip și în curînd tot materialul era îngropat.

Cînd sfîrșeau de acoperit cu nisip cele două cufere, deslușiră zgomotul unui motor. Spre marca lor emoție, descoperiră că se aflau în apropierea unei șosele pe care trecea în mare viteză un camion întesat cu oameni din paza coastei. Vehiculul nu se opri, dar, abia dispăruse, că de jur-împrejurul lor se și aprinseră lumini și începu să urle o sirenă. Însăimîntați, își dădură seama că se aflau în mijlocul unui mic grup de clădiri — de bună seamă, barăci ale pazei de coastă —, la mai mulți kilometri depărtare de locul în care comandantul submarinului credea că-i debarcase.

Era aproape patru dimineța. Și, în timp ce cerul se făcea cenușiu, putură să distingă silueta albă a postului, deasupra căruia flutura drapelul înstelat. Foarte aproape se afla un sat despre care aveau să afle mai târziu că se numește Amagansett. Uzi learcă, morți de somn și însăimîntați, cei patru spioni porniră peste cîmp, urmînd șoseaua la capătul căreia dispăruse camionul. Peste cîteva clipe ajunseră la un pasaj de nivel ; după ce-și consultă harta, Dasch hotărî să urmeze liniile ferate spre vest, în direcția gării celei mai apropiate.

Către ora cinci intrau pe peronul unei mici gări a companiei „Long Island“. Așteptară, tolăniți pe bănci, sosirea primilor muncitori matinali. Se așezară și ei la coada care se formase în fața ghișeului și, potrivit ordinelor pri-

mite la Berlin, luară bilete pentru Jamaica¹. Trenul nu se lăsă așteptat mult; cei patru oameni se urcară în el: Dasch și Burger în primul vagon, ceilalți doi în următorul.

Coborîră la Jamaica și se înțelesesă să se întâlnească a doua zi la amiază la marea gară centrală din New York. Dasch ordonă lui Heink și Quirin să-și caute camere mobilate în apropiere de Central Park. Apoi, însoțit de Burger, se îndreaptă spre un drugstore pentru a lua micul dejun. După ce mîncară pe sîturate, intrară la o frizerie, unde își raseră bărbile, ce le crescuseră cît timp fuseseră la bordul lui „U-202”. După aceea, cu buzunarele doldora de bani, cei doi spioni făcură cumpărături. Își luară fiecare o garderobă completă: costume ușoare de vară, cămăși, ciorapi, pantofi și valize. Totul se desfășură cu bine, în afară de un episod cît se poate de supărător: Dasch își uitase aparatul de ras pe submarin. Vrînd să-și cumpere altul, intră într-o drogherie și, deschizînd ușa, pocni din călcîie, ridică mîndru brațul drept și strigă: *Heil Hitler!* Vînzătorul se încruntă privindu-l, ezită, apoi păru să ajungă la concluzia că Dasch nu era în toate mințile, căci se mulțumi să-l întrebe ce dorea. Dasch cumpără, fără să se uite măcar, primul aparat de ras pe care i-l arătă vînzătorul și ieși din prăvălie ca un bezmetic.

Împreună cu Burger se urcă în trenul spre New York; în gară lăsă geanta cu cei 80 000 de dolari la remiza de bagaje și luă un taxi. Dasch cunoștea bine New Yorkul: dădu adresa hotelului „Governor Clinton”, unde cei doi luară două dintre cele mai bune camere. Se odihniră toată ziua. A doua zi, după cum erau înțeleși, se întâlniră cu Heink și Quirin; se stabili ca aceștia din urmă să vină la intervale regulate la Dasch și Burger, care aveau să rămînă la hotel pînă cînd se vor informa mai pe larg.

Cînd se lăsă seara, Dasch, care renunța în ritm din ce în ce mai rapid la alura sa nemțească, îl invită pe Burger la masă la „Waldorf-Astoria”. Mîncînd copios, Dasch îi aminti tovarășului său dialogul-fulger din ajun, de pe plajă, apoi ceea ce-i spusese într-o zi pe cînd se aflau în-

¹ Suburbie făcînd parte din sectorul Queens al orașului New York. — *Nota trad.*

tr-o pădure din Brandenburg, cînd Burger îl atacase cu vehemență pe Hitler pentru persecuțiile la care-i supunea pe evrei. Cu acel prilej, Burger lăsase să se înțeleagă că avusese el însuși de suferit de pe urma Gestapoului. Dasch îi mărturisise că încă din ziua aceea căpătase convingerea că, oricare ar fi fost trecutul său, Burger nu era un adevărat nazist.

— Hai, mărturisește — făcu el. — De ce te-ai băgat în combinația asta? În orice caz, nu ca să-i servești pe naziști...

Neștiind ce să răspundă, Burger îl scrută cu privirea pe Dasch fără să scoată o vorbă. Dar era clar că Dasch știa el ce știa.

— Ascultă — urmă acesta —, știu totul despre tine. Îți cunosc fișa secretă ca pe propriul meu buzunar. În 1923 erai cu Hitler, dar, cînd toată șandramaua s-a prăbușit, ai luat-o din loc... Întîi la Milwaukee, apoi la Detroit, unde ai găsit de lucru. Știu că, la fel ca și mine, ai fost cîtva timp în armata americană. Știu, de asemenea, că de asta te-au dat la SS, unde te-ai cocoțat pînă la gradul de colonel. Știu că ai avut necazuri în Polonia pentru că i-ai criticat pe naziști și că tocmai de aceea te-ai oferit voluntar pentru afacerea asta. Și mai știu ceva: că n-ai nici un chef să te întorci în Germania. Ai acte americane și ești hotărît să rămîi aici. E adevărat tot ce-am spus?... Ah! Încă ceva. Am văzut pachetul de țigări și sticla aceea de rachiu pe plajă. Și nu m-aș mira dacă aș afla că le-ai lăsat special ca să dovedești că nu ții ca operația să reușească. N-ai nici cea mai mică intenție să sabotezi ceva în Statele Unite. De acord, *nici eu*.

Gituit, Burger îl privea pe Dasch cu ochii holbați. Apoi își aminti de vorbele pe care Dasch le spusese tinărului din paza coastei: „Ai să auzi cu siguranță în curînd despre noi... și asta, de la Washington“. Va să zică asta e jocul pe care-l face Dasch, își spuse Burger. De altfel, nu trecu mult și celălalt îi și confirmă:

— Îndată ce terminăm masa — îi spuse acesta —, am să telefonez la biroul din New York al F.B.I.-ului. Am să le spun că am debarcat împreună cu alți trei spioni, care au primit ordinul de a sabota producția de aluminiu

a Statelor Unite. Am să le spun că vreau să mă întâlnesc cu d-l Edgar Hoover în persoană... cu el și cu nimeni altul. Ai auzit ce i-am spus paznicului de coastă? Nu era nici o glumă. Am să le povestesc totul celor de la F.B.I., totul. Adevărata mea patrie e asta, nu Germania, iar eu sînt un socialist sută la sută și am să fac totul ca să ajut Statele Unite să-i tragă o mamă de bătaie acestei spurcate bande de naști.

Și acum, Peter, ce-ai de gînd să faci? Eu am dat cărțile pe față. Ți-am spus tot ce gîndesc. Tu ai două soluții, alege.

— Care? — întrebă Burger, devenind deodată palid și cuprins de panică în urma stupefiantei expunerii de scopuri a lui Dasch.

— Peter, poți să mergi cu mine și să spui totul la F.B.I... — continuă Dasch. — Sau...

— Sau?...

— Sau poți să rămii aici și să te lași arestat ca spion nazist. Trebuie să te hotărăști. În ce mă privește, cred că naștii nu s-au purtat chiar așa de frumos cu tine și că în Statele Unite e mult mai bine decît în Germania. În locul tău n-aș sta pe gînduri nici o clipă. Dar te las să te hotărăști singur. Mergi cu mine, da sau nu?

— Și dacă refuz? — întrebă Burger cu un zimbet care nu avea nimic convingător.

— Ai să fii arestat ca spion de îndată ce am să dau totul pe față la F.B.I., răspunse Dasch.

— O.K., George — mormăi Burger, complet distrus de dezvăluirile lui Dasch. — O.K., George — repetă el. — Merg cu tine. Tu hotărăști cum e mai bine să procedăm.

Se despărțiră pe Fifth Avenue, după ce Dasch îi promise lui Burger să-l țină la curent. De îndată ce tovarășul său dispăru, Dasch intră într-un bar, comandă whisky cu sifon și ceru cartea de telefon. Găsi numărul biroului local al F.B.I.-ului și-l formă.

— La aparat Pastorius — anunță el. — Franz Daniel Pastorius. Ați face bine să notați acest nume...

— Bine — răspunse vocea la celălalt capăt al firului. — Și ce doriți?

— Pastorius la aparat — repetă Dasch. — Vreau să vorbesc cu patronul. Am un mesaj pentru domnul Hoover,

la Washington. — Dasch făcu o pauză, apoi continuă : — Spuneți-i că Daniel Pastorius și alți trei germani au debarcat alaltăieri seară pe Long Island. Am adus explozivi pentru a arunca în aer uzine de aluminiu și de avioane.

— Cu neputință ! — pufni, neîncrezător, interlocutorul.

— Bine — răspunse Dasch. — Credeți ce vreți, dar puteți să-i comunicați d-lui Hoover, la Washington, că voi sosi în capitală peste două-trei zile și-l voi vizita personal.

Reprezentantul F.B.I.-ului din New York ratase cea mai mare șansă a vieții sale. Dar nu era singurul.

În ajun, în cursul dimineții, un raport provenind de la Corpul pazei de coastă ajunsese la Washington pe cale ierarhică : în cursul nopții, un tânăr din paza coastei, pe nume Culley, întâlnise un grup de indivizi ciudați pe plaja de la Amagansett. Paznicul se înapoiase de îndată la post pentru a da alarma. Dar fusese ceață, o ceață foarte deasă, și trebuise să aștepte ca ea să se ridice pentru a putea organiza o urmărire serioasă ; raportul tânărului paznic fusese confirmat prin aceea că pe plajă fuseseră găsite : un pachet de țigări purtând o inscripție în limba germană, o sticlă cu eticheta „Weinbrand“ și o haină de piele aparținând, după cît se părea, unei uniforme străine. Mai târziu, o altă echipă de cercetări descoperise, nu departe de bază, un loc în care nisipul fusese răscolit în chip vizibil. După ce s-a săpat, au fost găsite două lăzi cu explozivi și detonatoare de diferite tipuri, precum și doi saci marinărești conținând uniforme germane. Pe un detonator erau înscrise următoarele cuvinte : *Hergestellt in der Feuerwerkanstalt, Berlin, Spandau*. Acest raport senzațional fusese transmis cu cea mai mare urgență șefului F.B.I.-ului, Edgar Hoover, care declanșase alarma generală. Dar, pentru că paza de coastă omisese să trimită mesajul la F.B.I. cu prioritate absolută, fuseseră pierdute ore prețioase.

A doua zi, Dasch se urca în trenul spre Washington ; înainte de a părăsi New Yorkul, îi trimisese lui Burger un bilețel pentru a-i cere să achite camera pe care o reținuse la „Governor Clinton“ și să aibă bunăvoința să-i păstreze

bagajele pînă cînd el, Dasch, avea să se întoarcă. Îi promitea, în afară de asta, să-i dea vești de îndată ce avea să ajungă în capitala federală.

Era în ziua de 16 iunie. Dasch coborî la Washington în cursul serii și descinse la hotelul „Chesterfield“, dar nu se arătă prea grăbit să intre în contact cu F.B.I.-ul. Mai întîi se duse să ia masa într-un mic restaurant, unde fu întîmpinat cu căldură de un chelner de vîrstă matusalemică, un evreu originar din Strasbourg care locuia în Statele Unite de mulți ani și care fusese unul dintre cei mai buni prieteni ai lui Dasch în timpul șederii acestuia în America. În timp ce se înapoiau acasă pe jos, Dasch îi spuse toată povestea de la A la Z și îi ceru sfatul.

În ziua următoare, Dasch se duse în vizită la alți prieteni socialiști. În timp ce el trăgăna astfel lucrurile, operația Pastorius intra într-o fază nouă : cu sute de mile mai spre sud, submarinul „U-170“, comandat de căpitanul de fregată Wagner, atinsese coasta Floridei și, fără nici un fel de dificultate, în ciuda alarmei generale date de F.B.I., echipa lui Kerling debarcase nevătămată în apropiere de Jacksonville. După ce-și îngropaseră explozivii, spionii porniseră spre baza lor de operații.

Abia în ziua următoare (18 iunie), Dasch făcu, în sfîrșit, un efort real pentru a informa autoritățile americane despre debarcarea sabotorilor. Din cameră sa de hotel ceru legătura cu F.B.I.-ul. După cîteva clipe, o voce de femeie rosti :

— Biroul federal de investigații. Ce doriți ?

— Mă numesc Daniel Pastorius — răspunse Dasch. — Am luat deja legătura cu biroul dumneavoastră din New York acum cîteva zile. Aș vrea să vorbesc cu d-l Hoover.

— Dacă doriți să vi-l dau pe d-l Hoover — răspunse telefonista —, trebuie să-mi spuneți mai întîi amănunțit ce doriți cu dînsul.

— Nu pot să vorbesc despre problemele mele decît cu d-l Hoover personal.

— Sînt dezolată. Am ordin categoric să nu fac d-lui Hoover legătura cu nici un interlocutor care să nu fi fost precis identificat. Va trebui să explicați lucrurile unuia din adjuncții săi. — Telefonista manevră o cheie și vorbi

cu altcineva : — Este pe fir un anume domn Pastorius care vrea să vorbească cu d-l Hoover. Luați dumneavoastră legătura?

— O.K. — răspunse vocea... — Deci, domnule Pastorius, cu ce vă pot fi de folos ?

— Aș dori să vă furnizez informații cu privire la patru spioni germani care au debarcat pe Long Island acum câteva zile ; poate că ați auzit vorbindu-se despre asta..

— Spuneți că dețineți informații privitoare la debarcarea unor agenți germani pe Long Island ? Ați putea să-mi spuneți ce știți de fapt ?

— Da — răspunse Dasch. — *Sînt unul dintre ei.* Tocmai de aceea aș dori să vorbesc cu d-l Hoover personal.

— Sînteți *cine* ?

— Sînt unul dintre ei, după cum v-am spus. Fac parte din echipa care a debarcat simbăta trecută. Sînt chiar șeful echipei ; numele meu nu este Pastorius... Pastorius este numele codificat al operației.

Dasch auzi vocea interlocutorului de la F.B.I., care striga către cineva :

— Pentru numele lui Dumnezeu, aflați de unde se vorbește ! Vreau să știu unde stă tipul ăsta... E unul din nemernicii ăia de naști.

— Nu vă bateți capul — interveni Dasch. — Nu am intenția s-o șterg. Mă aflu la hotelul „Chesterfield“. N-aveți decît să mă sunați.

— Rămîneți pe loc, domnule Pastorius — spuse adjunctul lui Hoover. — Nu vă mișcați. Vă trimitem în cinci minute un om. Se numește d-l Connolly.

Dasch se așază liniștit și-și aprinse o țigară. Nici nu fumă bine jumătate din ea, căutînd febril să-și pună ordine în idei, că auzi bătînd discret la ușă.

— Bună ziua, domnule — spuse cel mai înalt dintre cei doi bărbați eleganți care se aflau în prag. — Sînteți domnul Pastorius, probabil. Putem intra ?

Îndată ce ușă se închise, omul continuă :

— Mă numesc Connolly. Din întîmplare, locuiesc acum în acest hotel... Domnul este unul dintre colegii mei.

Celălalt salută printr-o mișcare a capului, dar nu-și scoase mîna din buzunarul hainei.

— Domnule Pastorius — urmă Connolly —, am aflat de la biroul meu că susțineți că aveți informații cu privire la spionii germani care au debarcat pe Long Island simbăta trecută. Dacă nu mă înșel, ați declarat chiar că sînteți șeful lor.

— Exact — răspunse Dasch. — Eu sînt șeful echipei. Ceilalți trei se află încă la New York. Există și o a doua echipă, care trebuie să fi debarcat acum în Florida. Erați la curent ?

Connolly făcu ochii mari. F.B.I.-ul habar nu avea de a doua echipă. Dacă toate acestea erau adevărate, era, într-adevăr, o știre formidabilă.

— Dar este de-a dreptul pasionant, domnule Pastorius — spuse el. — Nu, nu am auzit vorbindu-se despre așa ceva. Spuneți-mi tot ce știți.

Încet, minuțios, Dasch începu să istorisească în linii mari geneza operației, antrenamentul de la Brandenburg, traversarea Atlanticului la bordul submarinului, debarcarea pe Long Island, întîlnirea cu tînărul din paza coastei și urmarea.

Connolly și colegul său nu lăsară nici un moment să se vadă că cea de-a doua parte a povestirii lui Dasch se potrivea perfect cu ceea ce li se comunicase de la paza coastei. Connolly îi răspunse chiar cu un zîmbet curtenitor, dar neîncrezător :

— Dar, în sfîrșit, domnule Pastorius, presupun că nu vă așteptați să luăm de bun tot ce ne-ați spus fără nici o dovadă ! Vă dați seama că sîntem copleșiți de denunțuri de acest fel.

— Va să zică, nu mă credeți ! — strigă Dasch. — Vă imaginați poate că am fabricat povestea asta ca să capăt vreo recompensă ? Așa e ?... Bun, bine, așteptați puțin...

Dasch se îndreptă spre dulap și scoase de acolo geanta pe care o ridicase de la remiza din gara centrală înainte de a părăsi New Yorkul. Alese o cheie din legătură și o descuie.

— Așadar, domnule Connolly, tot nu vreți să mă credeți ? Ce sînt astea ?... Amulete ? — spuse el răsturnînd cei 80 000 de dolari pe pat. — Am să vă spun eu ce sînt : fondul nostru de rulment pentru sabotaje, sau cel puțin

o parte. Kerling, șeful celeilalte echipe, are restul banilor.

— Doamne, dumnezeule! — croncăni agentul cu fața tristă, care nu deschisese încă gura. — Aștia sînt bani, nu glumă. Tipul ăsta știe ce spune!

Connolly rămase o clipă tăcut, apoi ceru voie să vorbească la telefon. Obținu legătura cu F.B.I.-ul imediat și începu să vorbească cu omul care se ocupase de Dasch puțin mai înainte.

— Connolly la aparat. Trimiteți-mi de urgență o mașină cu pază la „Chesterfield“. Tocmai am discutat cu d-l Pastorius. Îl aduc imediat. Trebuie să stea de vorbă cu șeful.

Zece minute mai tîrziu, Dasch, între Connolly și acolitul acestuia, părăsea hotelul, intrînd într-o limuzină mare, neagră, parcată în fața intrării. Îndărățul ei se afla o altă limuzină cu patru oameni înăuntru. De cum ajunseră la Cartierul general al F.B.I.-ului, fu dus la unul din etajele superioare și introdus direct în biroul șefului F.B.I.-ului.

— Vă prezint pe domnul Pastorius, proaspăt sosit din Germania — spuse Connolly. — Și cred, șefule, că o să ne fie foarte util.

În timp ce Hoover se ridica pentru a-l primi pe oaspete, Dasch începu să vorbească:

— Țin să pun lucrurile la punct o dată pentru totdeauna — spuse el. — Numele meu nu e Pastorius. Încă o dată, Pastorius este numele ales de Serviciul secret german pentru această mică expediție: operația Pastorius. Adevăratul meu nume este Dasch, George John Dasch.

Connolly recapitulă pe scurt ceea ce îi spusese Dasch la hotel, apoi arată cei 80 000 de dolari. Hoover, foarte laconic, se mulțumi să pună din cînd în cînd scurte întrebări foarte judicioase. Cînd Connolly termină, șeful cel mare se întoarse spre spion și spuse:

— Toate acestea sînt foarte interesante, domnule Dasch. Credeți deci că celălalt grup a și debarcat în Florida? Foarte bine. Am să fac o anchetă. În așteptare, ați putea eventual să vă înapoiati la „Chesterfield“. Domnul Connolly și un alt agent au să vă însoțească. Aș

vrea să le spună totul, de la început pînă la sfîrșit. Să nu omită absolut nimic, căci detaliile au o foarte mare importanță. Procedați pe îndelete. Deocamdată veți rămîne la hotel împreună cu domnul Connolly, pînă vom hotări ce avem de făcut.

Cu un gest al capului arăta oaspeților că vizita se terminase și Dasch ieși în culmea bucuriei. Îl văzuse pe Hoover și îi spusese ce avea de spus. Era sigur că va primi o mare recompensă pentru serviciile imense pe care le adusese Statelor Unite.

— Să mergem, domnule Dasch, spuse Connolly.

Un alt agent al F.B.I.-ului li se alăturase. Îl luară pe Dasch de cîte un braț, și acesta înțelese în chip brutal că va mai trece un timp pînă să scape de compania lor. Înapoiat la hotel, îndrăzni, totuși, să ceară aprobarea de a-i scrie lui Burger. Connolly acceptă fără șovăială și Dasch putu mărturisi camaradului său că „luase contact cu autoritățile americane“. Îl sfătuia să nu se miște pînă la noi ordine.

Dasch nu știa însă că, îndată după plecarea lui, Hoover dăduse ordin ca Burger, Heink și Quirin să fie supravegheați zi și noapte, în așteptarea momentului în care vor fi arestați. Hoover lansase, de asemenea, un ordin privitor la căutarea celorlalți spioni, care debarcașeră în Florida.

În următoarele patru zile, ținut în cea mai mare parte a timpului în salonul lui Connolly de la „Chesterfield“, Dasch își făcu depozitia. După ce descrie operația Pastorius în cele mai mici amănunte, fu interogată asupra altor subiecte care interesau autoritățile americane. El furniză astfel informații asupra condițiilor de viață din Germania după trei ani de război, asupra tratamentului prost aplicat muncitorilor străini, pe care putuse să-i vadă în uzinele vizitate în cursul antrenamentului pentru sabotaj. El furniză, de asemenea, precizări privind Parisul, ceea ce văzuse la baza de submarine din Lorient (informații care fură transmise de urgență Marelui cartier al aviației de bombardament, la Londra) și, în sfîrșit, altele cu privire la „U-202“. După ce fu interogată, apoi reinterogată în contradictoriu de agenții F.B.I.-ului,

în așa fel încît nu mai știa pe ce lume trăiește, trebui să-i înfrunte și pe anchetatorii experimentați ai armatei și marinei americane, toți ferm hotărîți să scoată de la acest om, care cu numai cîteva săptămîni înainte se afla încă la Berlin și în Europa ocupată, toate informațiile posibile și imaginabile.

Connolly participă la primele 24 de ore de interogații. Dar a doua zi după ce Dasch fusese primit de Hoover, el părăsea camera de la „Chesterfield“, lăsîndu-l pe spion pe mîna altor agenți de la F.B.I. În același moment, Burger, aflat tot la „Governor Clinton“ din New York, primea scrisoarea trimisă de Dasch. Era stabilit că trebuia să se întâlnească în aceeași după-amiază cu Heink și Quirin într-un magazin de articole bărbătești de pe Strada a 41-a. În timp ce alegea noile costume și cămăși, le citi pasajul din scrisoare în care Dasch îi făcea cunoscut că luase contact cu autoritățile americane.

Burger adăugă cîteva comentarii de la el asupra comportării lui Dasch și conchise că ar fi poate mai prudent să-și schimbe adresa. Dar Heink refuză să creadă că șeful lor îi trădase:

— George e un tip foarte tare — spuse el. — Probabil că s-a dus la Washington să dibuiască pe vreunul care să ne ajute.

— Da, ai să vezi că așa e — întări Quirin. — Precis că e vorba de o combinație despre care a preferat să nu ne spună. E șeful nostru; mai bine să stăm pe loc ca să ne poată găsi.

Burger știa cum stau lucrurile, dar începuse să devină indiferent. Și, cînd cei doi acoliți ai săi îi spuseră că preferau să rămînă pe loc, nu mai insistă.

Între timp, fără să-și dea seama, Burger fusese urmărit pînă la magazin de un agent al F.B.I.-ului. Cînd ieși, fu pus sub urmărire. Alți polițiști se ocupară de Heink și Quirin: în timp ce aceștia se plimbau încet pe stradă, o mașină mare, neagră se opri la marginea trotuarului, la douăzeci de metri în spatele lor.

— Îi luăm acum, domnule Connolly? — întrebă unul din oamenii așezați pe locurile din față.

— Nu, așteptați să ajungă pe o stradă mai liniștită.

Aici e prea multă lume și ar putea să scape în mulțime.

Discret, mașina F.B.I.-ului îi urmă pe Heink și Quirin până aproape de întretăierea dintre Amsterdam Avenue și Strada a 75-a.

— Acum! Dați-i drumul! — spuse Connolly.

Mașina lunecă fără zgomot până în dreptul celor doi oameni. Până să poată înțelege ce se petrece cu ei, cei doi germani au și fost înșfăcați de mașina cea mare și s-au pomenit cu țeava unui revolver vîrită în capul pieptului. Mașina demară în grabă. O oră mai târziu, Burger ajungea în camera lui de hotel, unde se apucă să-și aranjeze cu grijă cămășile și cravatele cele noi. Cineva bătuse la ușă :

— Intră, strigă Burger cu capul băgat în dulap.

Cînd se întoarse, văzu în prag doi inși înarmați cu revolve :

— Sînteți arestat, rosti unul dintre ei cu un ușor accent irlandez.

— Protestez! — răcni Burger. — Sînt un cetățean american cinstit! Cu ce drept vă permiteți să intrați astfel în camera mea?

— Cu toate drepturile — replică lunganul de la F.B.I., punîndu-i cătușele. — Și dacă ești, într-adevăr, cetățean american, cu atît mai rău. Numele meu este Connolly. Ieri am stat de vorbă pe-ndelete cu un prieten de-al dumitale, un anume Dasch. E nevoie să mai adaug ceva?

După o jumătate de oră, Burger constată cu groază că în celulele închisorii municipale din New York se aflau și Heink și Quirin.

„Bun — își spuse Connolly. — Cu echipa de pe Long Island, lucrurile s-au aranjat. Rămîne să-i prindem pe ceilalți“.

În cursul primelor ceasuri ale interogatoriului luat la hotelul „Chesterfield“, Connolly, din ordinul lui Hoover, îl manevrasese cu grijă pe Dasch pentru a scoate de la el toate indiciile care ar fi putut înlesni descoperirea celei de-a doua echipe a operației Pastorius, cea de la Jacksonville. Aflînd că șeful acestei echipe era un na-

zist fanatic, pe nume Kerling, Connolly stătuse o clipă pe gânduri, apoi strigase :

— Kerling! Sînt sigur că am mai auzit undeva numele ăsta!

Connolly era convins că omul acesta mai avusese de-a face cu F.B.I.-ul. Telefonă de îndată la arhive. După cinci minute primi răspunsul. Întorcîndu-se spre Dasch, spuse :

— E clar. Acum îmi amintesc. În vara anului 1940, dragul nostru Kerling, pe care îl supravegheam de mult ca mare șef al Bundului nazist din Statele Unite, se hotărîse să plece la fűhrerul său.

Împreună cu un alt tip, pornise de pe coasta Floridei la bordul unui mic iaht, sperînd să ajungă pînă în Franța ocupată. Din nenorocire sau din fericire, nu era prea tare în materie de navigație transatlantică. Iahtul nu întîrziase să ia apă și Kerling și tovarășul său fuseseră salvați în ultima clipă de către paza de coastă a Statelor Unite. Iar în arhive e notat faptul că cel de-al doilea fugar se numea Neubauer, Hermann Neubauer. Îl cunoști ?

O parte dintre spioni, cum erau Dasch, Burger și Kerling, își păstraseră adevăratele nume, dar alții foloseau pseudonime.

— Nu, nu-l cunosc pe Neubauer, dar... stați un pic. Cel mai bun prieten al lui Kerling din echipa cealaltă e un anume Nicholas, da, așa îi spune, Herman Nicholas. A încercat cam toate meseriile în Statele Unite. Arătați-mi ce spun arhivele despre el.

Connolly reciti cu glas tare tot ce-și notase despre cariera lui Neubauer în Statele Unite.

— Da, bineînțeles că el e — spuse Dasch. — Nicholas Neubauer... Am impresia că unii dintre ei și-au păstrat prenumele reale și prima literă a numelui de familie pentru a simplifica lucrurile.

— Și mai cine, în afară de el ?

Dasch îi spuse că cel de-al treilea membru al echipei din Florida își spunea Werner Thomas. Îndată fu găsit și el în fișierele F.B.I.-ului sub numele de Werner

Thiel. Nu mai rămânea decît mezinul trupei, Herbert Haupt.

— Asta e numele lui adevărat — spuse Dasch — și tatăl lui, un nazist infocat, locuiește și acum la Chicago. Cu siguranță că îl aveți notat și pe el.

După o nouă consultare fu găsită și fișa acestuia: „Hans Max Haupt, naționalitate germană, membru activ al Bundului din Chicago. Un fiu dispărut din 1940“.

— Asta e tatăl — spuse Dasch. — Și, cu toate că i s-a interzis, pot să pariez că puștiul nici nu așteaptă altceva decît s-o șteargă direct acasă, la Chicago.

De îndată ce toți cei patru membri ai grupului din Florida fură identificați, Hoover dădu ordin să fie supravegheate îndeaproape locurile pe care obișnuiau să le frecventeze. Dar Dasch mai avea o carte de jucat. După ce dezvăluisese toate aceste nume, scoase din buzunar o batistă și i-o întinse lui Connolly:

— Asta o să vă ajute să-i găsiți, făcu el pe un ton nevinovat.

— Asta? — întrebă Connolly. — Îți bați joc de mine, sau ce?

Dasch îi explică:

— Mi s-a dat batista asta exact în clipa cînd am plecat din Berlin. Kerling are una la fel. Dacă o îmbi- bați cu vaporii de iod ca revelator, veți putea citi numele și numerele de telefon ale tuturor contactelor Abwehrului în Statele Unite, care sînt scrise pe ea cu cerneală simpatcă. Urma să folosim aceste contacte pentru a comunica cu Cartierul general al Abwehrului de la Lisabona, pînă cînd ar fi fost posibil să ne trimită operatorii noștri proprii, încheie Dasch.

Laboratoarele F.B.I.-ului intrară în acțiune și curînd toți agenții Abwehrului care reușiseră să se mențină în Statele Unite deveniră cunoscuți de autorități.

Unul dintre ei era deja considerat de F.B.I. ca foarte suspect. Era un pastor luteran răspopit, care avea o cameră mobilată într-un cartier sordid al New Yorkului. Se dădu imediat ordin ca telefonul pensiunii respective să fie pus sub supraveghere; în dimineața zilei de 23 iunie, pastorul își dădea intîlnire cu un interlocutor mis-

terioș, la amiază, la intrarea pe peronul nr. 1 al gării Pennsylvania. Doi oameni ai F.B.I.-ului îl urmăriră pe pastor pînă la locul întîlnirii și-l văzură intrînd în vorbă cu un necunoscut. Acesta fu urmărit, la rîndul său, și, după semnalmentele trimise de urgență la Washington, se dovedi că nu era altul decît Kerling. În aceeași seară, Kerling, care continua să fie urmărit îndeaproape, se întîlnea într-un bar cu un ins care nu putea fi decît Thiel. Cînd se despărțiră, amîndoi fură filati și, după cîteva minute, Kerling era arestat în plină Lexington Avenue. Aproape în același timp, alți agenți îl rețineau pe Thiel în Strada a 42-a.

Vinătoarea de spioni continuă apoi la Chicago, unde, după ce Dasch îl identificase pe tatăl lui Haupt, casa acestuia era supravegheată fără întrerupere. După cum prevăzuse Dasch, tîrziu în cursul nopții de 21 iunie, un tînăr înalt fu văzut bătînd la ușa casei. Se auziră țipete de surpriză, urmate de o conversație însuflețită, purtată cu o voce joasă, după care tînărul dispăru în interior. Herbert Haupt se înapoiase acasă! Dar Connolly și Hoover hotărîră să se joace puțin de-a șoarecele cu pisica. Existau șanse ca Neubauer să vină și el la Chicago și să încerce să intre în legătură cu Haupt: asta ar fi însemnat să împuști doi iepri dintr-o dată. În plus, F.B.I.-ul ar fi dat mult să aibă un motiv valabil pentru a aresta și pe alți membri ai familiei Haupt, care erau cunoscuți de mult ca naziști dintre cei mai înfocați din capitala Vestului mijlociu.

În același timp era supravegheată și locuința Gerdei Melind, fata aceea de douăzeci și doi de ani pe care Herbert Haupt o părăsise cu doi ani în urmă, cînd aflase că era însărcinată. Connolly avusese dreptate: în dimineața zilei de 22 iunie, tînărul bătea la ușa Gerdei. Dar ea nu-l primi și agentul F.B.I.-ului, care stătea la pîndă în imediata apropiere, putu să audă atît versiunea lui Haupt asupra plecării sale precipitate în Mexic, cît și răspunsul prea puțin drăgălaș al fetei părăsite. După cîteva minute, Haupt plecă, roșu la față ca focul.

În cursul după-amiezii, biroul din Chicago al F.B.I.-ului primi vizita a două persoane. Mai întîi, Gerda Melind. Ea comunică fără pic de reținere că Haupt era

un spion german debarcat foarte de curînd în Statele Unite. Fu puțin descumpănită aflînd că F.B.I.-ul era la cîrunt cu chestiunea și acceptă cu plăcere sfatul pe care i-l dădu agentul: „Nu spuneți nici o vorbă și nu întreprindeți nimic deocamdată“.

Nici nu ieșise bine fata din birou, cînd șeful F.B.I.-ului fu anunțat — spre extrema lui stupefacție — că un tînar pe nume Herbert Haupt dorea să intre. Tînarul adusese un teanc întreg de circulare și convocări, primite la locuința lui în ultimele luni; în toate aceste hîrții era rugat să explice de ce se înverșunase să nu se prezinte în fața comisiei de recrutare. Întruchipare a nevinovăției înseși, Haupt dorea să știe dacă F.B.I.-ul continua să-l caute; el arătă șefului că în perioada respectivă fusese plecat în Mexic.

— Nu-i nimic, domnule Haupt, totul e în ordine — răspunse șeful F.B.I.-ului. — Povestea cu comisia de recrutare e clasată de mult. Nu fiți îngrijorat din cauza asta; întorceți-vă acasă.

Încîntat că fusesse atît de șiret și că-și putuse justifica absența din Statele Unite, Haupt plecă, iar F.B.I.-ul continuă să-l supravegheze îndeaproape.

Între timp, nici urmă de Neubauer, alias Nicholas. Dar Haupt era urmărit pretutindeni și la 27 iunie, așezat la volanul mașinii noi-nouțe pe care tatăl său o cumpărase cu dolarii berlinezi, se duse la un hîn situat pe șosea, în apropiere de Chicago. Acolo se întîlni cu un bărbat de vreo treizeci și cinci de ani pe care agenții îl recunoscuseră ca fiind Neubauer. F.B.I.-ul făcu de îndată o descindere în han; Haupt și Neubauer fură arestați.

Cei opt spioni erau acum cu toții descoperiți, dar rămînea ceva important de făcut înainte ca operația Pastorius (varianta F.B.I.-ului) să fie într-adevăr încheiată. În seara aceleiași zile în care fuseseră arestați Haupt și Neubauer, Connolly se duse la hotelul „Chesterfield“, unde continua să locuiască Dasch, și-i făcu cunoscut „eroului american“, uluit, că era și el arestat.

Dasch simți că i se taie respirația. Își închipuise cu toată sinceritatea că trădarea pe care o comisese avea să facă din el un om bogat și un erou național. Dar

Hoover și președintele Roosevelt, care tocmai se întâlneau cu Winston Churchill la Casa Albă, vedeau altfel lucrurile.

Tirziu în cursul serii se răspîndi senzaționala veste că opt spioni germani debarcați cu cincisprezece zile în urmă pe coasta Atlanticului fuseseră toți arestați. A doua zi, Lahousen consemna dezastrul în jurnalul său :

„Începînd din primele ore ale zilei, primim telegrame Reuter, citind emisiuni de radio americane, care anunță arestarea tuturor participanților la operația Pastorius. Aceste telegrame menționează cu exactitate amplasarea punctelor de debarcare în Statele Unite, ca și a obiectivelor care urmau a fi sabotate. Una din telegrame pretindea însă că agenții operației Pastorius primiseră ordin să arunce în aer podul de peste cascada Niagara, ceea ce este cu totul inexact“.

Își încheia însemnarea pe un ton pesimist, arătînd că, potrivit telegramelor provenind din țările aliate, cei opt oameni erau, cu toții, pasibili de pedeapsa cu moartea.

Lahousen și Canaris abia terminaseră, înduișoși, să-și împărtășească reciproc compătimirea, amintindu-și că : „Totuși, noi i-am prevenit !“, cînd telefoanele începură să sune din toate direcțiile. Telegramele agenției Reuter produsese fierbere în cercurile guvernamentale naziste. Ministerul Afacerilor Externe ceruse Gestapoului să afle imediat cine îi trimisese pe spioni. Gestapoul, la rîndul său, ceruse marinei să comunice cine aprobase utilizarea submarinelor pentru a-i trece pe spioni peste Atlantic. Dar toate cercetările duseră, în cele din urmă, în același punct, la Abwehr, unde Canaris își rezervă plăcerea de a răspunde tuturor, inclusiv lui Ribbentrop, că „operația fusese lansată din ordinul expres al fîhrerului“.

Din clipa aceea, uraganul se dezlănțui de-a binelea. A doua zi dimineată, după cum se așteptau, Canaris și Lahousen primiră ordin să se prezinte în ziua următoare, 30 iunie, la ora patru după-amiază, la Cartierul general al fîhrerului, pe frontul de răsărit. Intrînd în cabinetul de lucru al acestuia, văzură că alături de Hitler se aflau Ribbentrop și șeful O.K.W.-ului (Înaltul comandament al armatei), generalul Jodl, nazist sută la sută ; nici unul,

nici celălalt nu nutreau prea multă dragoste pentru Abwehr. Canaris și Lahousen nici nu apucaseră să se așeze bine pe scaune, că Hitler se și năpusti. Telegramele aliate lăsaseră să se înțeleagă că spionii fuseseră prinși în urma unei trădări și în această direcție își îndreptă fűhrerul atacul.

— Vreau să știu cum s-a putut produce o catastrofă atit de îngrozitoare — tună Hitler. — Am suferit un dezastru asemănător acum un an, cînd treizeci de agenți de-ai noștri din America au fost arestați prin trădare. Și-acum, din nou ! Vă somez să-mi dați explicații !

Lahousen observă că Ribbentrop era numai zîmbet ; se bucura în chip vizibil de aparenta înfrîngere a Abwehrului. Canaris se mulțumi să lase capul în jos, fără să scoată nici un cuvînt.

— Ce aveți de spus ? Sînteți răspunzător. Cum ați putut alege oameni capabili să trădeze ?...

Minute în șir, tirada continuă, pînă cînd Hitler fu obligat să se oprească, pentru a-și trage sufletul. Canaris nu lăsa să-i scape ocazia.

— Dar, *mein Fűhrer* — făcu micul amiral cu glas liniștit —, nu noi am ales acești oameni. După cum vă veți aminti și dumneavoastră, toți erau trimiși de partid. Și toți ne-au făcut impresia, colonelului Lahousen și mie, că sînt național-socialiști absolut loiali și devotați. Amintiti-vă că au fost trimiși toți la Abwehr de către secția gauleiterului Bohle, iar omul care i-a selecționat este decorat, nici mai mult, nici mai puțin, decît cu Ordinul Singele național-socialist.

De astă dată, Hitler rămase tăcut. Era, pur și simplu, incapabil să-și găsească cuvintele. Dar, pînă la urmă, trebuia să vină și asta, și a venit. Răcnind, delirînd, hohotînd de plîns, îi aruncă lui Canaris în față :

— Bun... ei bine, dacă e așa... cu-atît mai rău !... Cînd mă gîndesc la bieții băieți, toți membri-model ai partidului ! Să nu se mai repete asta niciodată, niciodată ! Să nu mai trimiteți niciodată în astfel de expediții oameni devotați partidului nostru ! Data viitoare trimiteți evrei și criminali !

— Am înțeles, *mein Fűhrer* ! — răspunse Canaris și, după o pauză, adăugă : — E un ordin ?

— Da, e un ordin ! — lătră Hitler.

Canaris și Lahousen se retraseră fără să mai piardă nici un minut.

Dacă pentru Abwehr aceasta însemna sfârșitul operației Pastorius, în Statele Unite afacerea era departe de a se încheia. La 29 iunie, cei opt spioni fură adunați în închisoarea districtului Columbia, la Washington, și, la începutul lunii iulie, președintele Roosevelt făcea cunoscută constituirea unui tribunal militar special pentru judecarea lor.

Tribunalul era prezidat de unul dintre ofițerii cei mai înalți în grad ai armatei Statelor Unite, generalul McCoy, și, întrucît Burger avusese gradul de colonel în trupele SS, toți ceilalți judecători erau generali ai Forțelor armate americane. La puțină vreme după aceea, procesul începea, cu ușile închise, în clădirea Ministerului Justiției, la Washington. D-l Francis Biddle — care mai tîrziu avea să devină cunoscut în lumea întreagă ca membru al delegației americane la Nürnberg — era procuror. Dasch era apărat de colonelul Reston, iar ceilalți, de maiorul Royel ; cei doi ofițeri făceau parte din trupele terestre.

Rechizitoriul d-lui Biddle se sprijinea, în cea mai mare parte, pe mărturisirile lui Dasch, care acopereau două sute cincizeci de pagini, dar aceasta nu-l împiedică pe procuror să-l atace fără cruțare pe Dasch însuși. El porni de la teza că lui Dasch „și pierise curajul“ după ce fusese reperat de paza coastei și că nutrise speranța că, după ce avea să-și trădeze tovarășii, va scăpa cu obraz curat, însușindu-și toți banii.

Dasch negă categoric că ar fi avut o asemenea intenție. El ceru să se rețină că predase, din proprie inițiativă, F.B.I.-ului toți cei 80 000 de dolari. El susținu că nu dezvăluise secretul operației decît pentru că socotea că Statele Unite sînt adevărata lui patrie. Preciză, de asemenea, că făcea parte dintr-un grup de stînga care avea aderenți în Germania și că „unii dintre aceștia căzuseră deja victimă Gestapoului“.

Ceilalți șapte, copleșiți de amploarea dezvăluirilor făcute de Dasch, nu mai dispuneau, practic, de nici un

mijloc de apărare. În cursul primei săptămîni a lunii august, cei opt oameni, fără excepție, fură declarați vinovați și condamnați la moarte. În ziua de 12 august, Quirin, Heink, Kerling, Thiel, Neubauer și Haupt erau așezați pe scaunul electric, chiar la Washington.

În dimineața aceea, Dasch și Burger trecură, escortați de paznicii lor obișnuiți, pe coridorul principal al închisorii. Trecînd prin fața celulelor în care știau că sînt închiși complicii lor, constatară cu groază că ușile erau date de perete. Observînd surpriza lui Burger, un paznic îi spuse :

— Ce, nu știați că amicii voștri au fost executați pe scaunul electric azi dimineață ?

Curînd după aceea, Dasch și Burger erau convocați, fiecare în parte, în biroul guvernatorului, unde li se aduse la cunoștință că președintele Roosevelt le comutase pedepsele : Dasch se alegea cu treizeci de ani de temniță, avîndu-se în vedere mărturisirile făcute. Burger era condamnat la închisoare pe viață, ținîndu-se cont că, în calitate de ofițer SS, acționase din ordin.

În tot restul războiului și în anii imediat următori capitulării Germaniei, cei doi spioni fură transferați din penitenciar în penitenciar. Dasch fu internat în închisori alese în mod special, căci știrea trădării sale ajunsese la urechile unor deținuți naziști, care amenințaseră că-l vor executa.

În 1948, în duminica paștelui, ușa celei lui Burger din penitenciarul din Atlanta, statul Georgia, se deschise brusc și un paznic îl duse în birourile administrației. Un croitor îi luă măsurile. Două zile mai tîrziu fu scos pentru ultima oară din celulă, gătit cu un costum civil și urcat în avionul de New York. Lui Dasch, care se afla la Fort Leavenworth, i se aplică același tratament. Aflară însă că sînt din nou împreună abia după ce se întîlniră întîmplător într-o baracă de pe insula Guvernatorului, în rada portului New York. Puțin mai tîrziu fură urcați pe un vas și închiși în cabine diferite. Rămăseră astfel izolați timp de cincisprezece zile, fără să fie duși măcar o dată pe punte, bolnavi ca vai de ei, chinuiți de tangajul vasului, de zgomotul și mirosul din sala mașinilor, în

care dădeau direct cuștile în care fuseseră băgați. În cea de-a șaisprezecea zi apărură un sergent al armatei americane :

— Afară ! — făcu el. — Ați ajuns înapoi în Germania.

Se aflau la Bremerhaven. De acolo fură duși în lagărul de internare de la Ludwigsburg, în sudul Germaniei. În cele din urmă, la 23 iunie fură puși în libertate. Burger se înapoie de îndată acasă, la Würzburg, în zona americană.

Cît despre Dasch, odiseea lui încă nu luase sfîrșit. Plecă mai întîi la Stuttgart, unde avea rude, și luă contact cu Partidul Comunist German. După cîtva timp apărea în sectorul sovietic al Berlinului, unde locui în același apartament cu un inspector de poliție. Într-o bună zi se decise să țină o conferință de presă, în cursul căreia relată cum fusese tras pe sofara de americani. Anunță, totodată, că va scrie o carte, după care se va face un film. Nu încăpea însă nici o îndoială că majoritatea conducătorilor comuniști germani bănuiau că Dasch devenise spion american ; bănuiala era atît de gravă, încît niște prieteni îl sfătuiră călduros să se înapoieze în Vest cît mai avea vreme.

La cîtva timp după aceea, Dasch se prezenta la biroul Serviciului secret american din Heidelberg, unde fu bine primit. Mai tîrziu avea să țină într-un oraș din Renania o tarabă cu cîrnați de Frankfurt, dar se orientă treptat către negoțul cu articole de menaj și, ultima oară cînd se auzi vorbindu-se despre el, făcea afaceri grase cu un vechi prieten german din America, devenit unul dintre miliardarii de vază ai Germaniei occidentale de după război.

Sabotorul olimpic

În cursul verii anului 1936, Jocurile Olimpice avură loc pe imensul stadion din Berlin, special construit din ordinul lui Hitler în vederea acestui eveniment. Printre miile de atleți care se adunaseră în capitala germană, venind din toate colțurile lumii, se afla și un tânăr polițist sud-african, Robey Leibbrandt, care făcea parte din echipa de box Springboks.

Regimul nazist se afla încă în amețitoarea sa primă copilărie și Berlinul fu o revelație pentru cei douăzeci și ceva de ani ai acestui bur de categorie grea, voinic ca un taur. Fanaticele sale convingeri antibritanice, hrănite de o tinerețe petrecută în cercurile naționaliste cele mai extremiste, căpătară, în contact cu nazismul, un nou imbold. Pentru prima oară în viața lui, tânărul afrikaander se simțea cu adevărat fericit. Efectele șocului încercat la Berlin aveau să se facă simțite ani îndelungați asupra lui.

Leibbrandt își făcu mulți prieteni printre concurenții germani — deci arieni — și mai mulți încă printre tinerii cavaleri blonzi ai cultului hitlerist, însărcinați cu primirea atleților străini. Cînd părăsi Berlinul, la încheierea Olimpiadei, era ferm decis să se mai întoarcă în acest oraș.

La scurt timp după înapoierea în țară, Leibbrandt devenea profesionist; la începutul anului 1937 cucerea titlul de campion al Africii de Sud la categoria grea, învingîndu-l pe Jim Penty prin K.O. în repriza a șasea.

Un boxer american de categorie pană, Phil Zwick, se oferi să-l ia în Anglia, lucru pe care el îl acceptă. Leibbrandt nu avea nici stil, nici metodă, dar își compensa lipsa de tehnică printr-o forță brută de necrezut. Totuși, se scursesă luni de zile fără ca succesul așteptat să vină, în cele din urmă, se decise să părăsească boxul și se stabili în patria sa spirituală, al III-lea Reich.

Nu întârzie să reia legăturile cu vechii săi prieteni germani și în 1938 intră la Academia de gimnastică a Reichului, cu intenția de a deveni profesor de educație fizică. Când începu războiul, tocmai terminase școala, și în Africa de Sud se crezu, în general, că fusese internat, la fel ca și ceilalți supuși britanici sau asimilați care locuiau în momentul acela în Germania. Dar tinărul sud-african devenise un partizan neșovăielnic al lui Adolf Hitler; vechea sa ură împotriva englezilor trebuia să-și afle împlinirea firească acum, când Germania se găsea în război cu Marea Britanie.

În vremea aceea, Leibbrandt se afla în legătură cu una dintre secțiile cele mai pitorești ale Ministerului Afacerilor Externe al lui Ribbentrop, secția care avea în sarcină organizarea de acțiuni subversive în teritoriile coloniale britanice. De la bun început îi oferi acestei secții serviciile sale. După tergiversările obișnuite birocrăției germane, se luă, în cele din urmă, hotărîrea de a fi trimis îndărăt în Africa de Sud ca sabotor. Capetele înfierbîntate ale fanaticilor din clica lui Ribbentrop meraseră chiar pînă la a face din el fűhrerul unei coloane a cincea naziste menite să ia puterea în Africa de Sud îndată după înfrîngerea Marii Britanii.

Un diplomat de carieră ceva mai ponderat decît ceilalți, doctorul Karlowa, fost consul general al Germaniei la Pretoria, îl puse însă pe Leibbrandt în gardă: deși o mare parte a afrikaanderilor sînt antibritanici, nu înseamnă neapărat că sînt și filogermani; cît despre adevărații nazisti, aceștia erau încă și mai puțin numeroși. În ciuda avertismentelor privitoare la riscurile pe care avea să le întîmpine, Leibbrandt hotărî să se înapoieze în Africa de Sud cît mai curînd cu putință; linguşelile prietenilor săi îi întăriseră extrem de mult părerea bună pe care și-o făcea despre sine. Dar, oricare ar fi fost viziunile, mai

mult sau mai puțin ametoare, ale lui Ribbentrop, nu-i mai puțin adevărat că Abwehrul era răspunzător pentru acțiunile de sabotaj în lumea întreagă; Leibbrandt fu deci repartizat la școala de sabotaj de la Quentzsee, în Brandenburg, unde șefii Abwehrului sperau că va fi dat repede uitării.

Dar Leibbrandt, trambalat dintr-o secție a școlii în alta — toate își antrenau elevii în vederea operațiilor pe care Hitler avea intenția să le lanseze în Vest —, nu avea cîtuși de puțin de gînd să se lase uitat. Începu să-l bombardeze pe Ribbentrop cu scrisori și memorii și tot în perioada aceea se întîlni, în doi, cu Hitler. Deveni din acea clipă un sclav absolut devotat fîhrerului. Pentru cîțva timp, străpungerea realizată în Vest de armatele lui Hitler făcu ca fanaticul afrikaander să fie întrucîtva dat uitării, dar, o dată cu venirea toamnei anului 1940, Ribbentrop avu răgazul să-și amintească de elevul școlii de sabotaj: într-o bună zi, Abwehrul primi ordin din partea Înaltului comandament să se ocupe puțin de el.

În octombrie, Lahousen nota în jurnalul său că situația lui Leibbrandt, de care, în calitate de sabotor, răspundea, fusese discutată în cursul unei ședințe cu reprezentanți ai lui Ribbentrop; cu acel prilej fusese trasată în linii mari operația sud-africană, denumită „Weissdorn”. La o lună după aceea era în măsură să anunțe că faza pregătitoare a operației era încheiată, cel puțin din punctul de vedere al secției sale. Leibbrandt era pregătit, dar cea mai complicată problemă rămînea nerezolvată: cum să fie transportat burul nazist pînă în Africa de Sud, de-a lungul a șase mii de mile, pe mările controlate de marina britanică? Ribbentrop sperase că marina germană îi va pune la dispoziție un submarin, dar Doenitz refuză categoric să riște să piardă vreuna din navele sale pentru transportul unui singur om (sau doi, cel mult).

Lahousen avu atunci o idee grozavă. El își aminti de Hein Mück, curajosul yachtman german care, în vremea aceea, făcea naveta transportînd spioni peste Canalul Mîneicii. Lahousen știa că pentru Christian Nissen, alias Hein Mück, aceste plimbări peste Canalul Mîneicii erau o joacă, căci încă înainte de război își cucerise faima fă-

cind lungi croaziere transoceanice la bordul unor ambarcații minuscule.

În noiembrie 1940, Nissen fu convocat la Abwehr, unde fu întrebat dacă se simte în stare să conducă un vas de tonaj mic pînă în Atlanticul de sud, străpungînd blocada engleză. Nu i se dădu nici o indicație asupra operației propriu-zise sau asupra destinației, dar navigatorul avu impresia că trebuia să transporte niște spioni în America de Sud. Nissen răspunse că treaba se putea face fără nici o greutate, cu condiția să-și poată procura un vas pe care să-l aleagă el singur și care să fie echipat așa cum credea el de cuviință. I se spuse să-și înceapă cercetările și, la 24 noiembrie, Lahousen nota că agentul Hein fusese repartizat pentru operația Weissdorn și că pornise să caute prin porturile din nordul Franței un vas potrivit pentru un asemenea gen de croazieră.

La Abwehr, Nissen nu-și formulase pretențiile în amănunt, dar știa foarte precis ce căuta. În timpul cursei de la Fastnet, în 1938, fusese foarte impresionat de calitățile maritime ale iahtului francez „Kyløe“, împotriva căruia trebuise să lupte. Așadar, începu să-l caute pe „Kyløe“.

Înzestrat de Abwehr cu o mașină cu șofer, Nissen începu să colinde sistematic toate porturile franceze, de la Dunkerque la Le Havre, dar nu găsi nici urmă de iaht. Se zvonea că fusese văzut la Saint-Malo. Plecă într-acolo, dar fără nici un rezultat. Se afla pe punctul de a renunța și de a începe să caute altă ambarcație, cînd dădu peste prada rîvnită în micul port Paimpol. „Kyløe“ era ancorat acolo, liniștit, și nu suferise nici o stricăciune de pe urma războiului, prezentîndu-se la fel ca în urmă cu doi ani, cînd Nissen îl văzuse depășind farul de la Fastnet. Între timp, iahtul devenise proprietatea unui medic din Paris. Nissen, care își păstrase gradul de ofițer în marina de război germană, își putu permite să ceară în mod reglementar rechiziționarea iahtului. Se întoarse apoi la Hamburg, unde recrută pe cei cinci oameni de care avea nevoie, toți yachtmani profesioniști, care traversaseră Atlanticul împreună cu el cu un an în urmă.

Luna decembrie începuse de mult și Nissen calculă că-i vor trebui cel puțin trei luni pentru a transforma iahtul în vederea unei călătorii atât de lungi. Până la jumătatea lunii martie, dulgheri și mecanici din marină lucrară fără întrerupere la echiparea vasului, lung de douăzeci și opt de metri, pe care Nissen preferase să-l lase la Paimpol.

„Kyløe”, care avea un deplasament de peste patruzeci de tone, fu înzestrat cu un puternic motor auxiliar ; dar rezervoarele erau departe de a fi suficiente pentru o călătorie de mai multe săptămîni. Fură adăugate două noi rezervoare pentru carburanți și pentru apă de băut și, în general, se ținu seama pentru toate preparativele de împrejurările excepționale ale expediției. În sfîrșit, în ultimele zile ale lunii martie 1941, Nissen se prezintă din nou la Cartierul general din Berlin al Abwehrului.

— Sint gata să ies în larg în cel mult opt zile — îl încunoștință el pe unul dintre adjuncții lui Lahousen. — Acum, dacă vreți, să-mi spuneți unde doriți să plec și ce am de făcut...

— Ei bine — răspunse ofițerul de la Abwehr —, ai auzit poate vorbindu-se despre un boxer pe nume Robey Leibbrandt, care a fost campionul Africii de Sud la categoria grea.

— Pe legea mea, nu — răspunse Nissen rîzînd. — Dar presupun că asta înseamnă că vom face o mică plimbare spre Africa de Sud.

— Exact — răspunse celălalt — Leibbrandt este un tînăr bur, tipul de antibritanic fanatic. A terminat de cursînd niște cursuri de sabotaj și intenționăm să-l trimitem înapoi în Africa de Sud pentru a crea cît mai multă dezordine și pentru a sabota tot ce va putea. Se află în camera de alături și am să ți-l prezint. De fapt, cred că vei avea încă un pasager, un operator radio care va fi debarcat o dată cu Leibbrandt, pentru a menține contactul cu Berlinul.

Ușa se deschise și Nissen văzu intrînd un tînăr înalt și foarte voinic. După ce se făcură prezentările, Nissen întrebă :

— Și acum, domnule Leibbrandt, ați vrea să-mi spuneți unde vă propuneți să debarcați ?

— Cunoașteți coasta Namaqualandului, la aproximativ două sute de kilometri nord de Capetown? Aproape de vărsarea Fluviului Verde există două stinci mari care apără țărmul de valurile Atlanticului. Se numesc Gemenii.

Nissen izbucni în ris :

— Sigur că cunosc Gemenii — spuse el. — Dar nu i-am mai văzut de o bucată bună de vreme, mai exact din 1913. Deci, acolo trebuie să vă duc? Perfect, domnule Leibbrandt... Și cînd veți fi gata?

Leibbrandt răspunse că e gata să ridice ancora în momentul în care dorea Nissen. Se hotărî să se înfățișeze la Paimpol în ziua de 1 aprilie.

— Presupun că știți — adăugă Leibbrandt rîzînd — că iau cu mine o încărcătură întreagă... explozivi împachetați frumușel în sticle de termos. Am și detonatoare în formă de stilou sau de periută de dinți..., fără să mai spun de stația de radio-emisie cu acumulatorii ei și cu tot tacîmul.

— Așa este — interveni ofițerul de stat-major al Abwehrului. — Există chiar și un om care să minuiască stația.

Leibbrandt se întunecă la față. Nu ascunse interlocutorilor săi că era contra proiectului de a lua cu el un operator radio.

— Există o mulțime de operatori în Africa de Sud — spuse el — și omul pe care vreți să mi-l dați nu e bun de nimic. Vorbește bine franceza, dar abia știe engleza și, bineînțeles, nu are habar de afrikaans. Efectiv, nu văd cum are să se descurce în Africa de Sud. Nu am nevoie de el.

Lui Nissen nu-i prea plăcu faptul că, deși operația se afla într-un stadiu atît de puțin avansat, se și manifesta o anumită tensiune. Se întoarse spre Leibbrandt:

— Sint ofițer și mă limitez să execut ordinele — spuse el sec. — Oricare ar fi părerea dumneavoastră personală, dacă mi se dă ordin să iau un operator radio, îl iau.

Leibbrandt nu mai insistă, dar Nissen își spuse că avea să mai aibă necazuri cu boxerul. Acesta ieși saluînd după moda hitleristă. Ca și cînd ar fi citit gîndurile lui Nissen, omul Abwehrului comentă :

— Da, veți avea necazuri cu băiatul ăsta. Dar Lahou-sen consideră că este de cea mai mare importanță să dispună de o legătură directă cu Leibbrandt. Am avut pînă acum destule buclucuri de felul ăsta cam peste tot ; dacă nu-și ia un operator radio, n-o să mai știm niciodată nimic despre el. Știu, bineînțeles, că omul care a fost ales ca să-l însoțească n-are habar de engleză, sau aproape, dar, după cum știți și dumneavoastră, operatorii noștri radio de limbă engleză au, în momentul de față, lucruri mult mai importante de făcut.

În timpul traversării — urmă el —, numele oficial al lui Leibbrandt va fi Walther Kempf ; va fi considerat ca marinar din flota națională, asta în cazul în care veți avea ghinionul să fiți interceptați de vreun crucișător britanic.

Opt zile mai tirziu, în dimineața de 1 aprilie, Leibbrandt și operatorul radio soseau pe căi diferite la Paimpol, pe chei. „Kyloe“ fusese oficial echipat ca vas auxiliar al marinei de război germane, sub comanda lui Nissen ; toți membrii echipajului, inclusiv Leibbrandt și operatorul, primiră uniforme și livrete militare de marinari germani. În ziua următoare, două remorchere îl scoteau pe „Kyloe“ afară din portul Paimpol. Timp de 48 de ore, iahtul rămase remorcat : trebuia să ajungă în largul mării, dincolo de zona de operații apropiate ale vaselor de patrulare britanice. În zorii zilei de 4 aprilie atinseră un punct situat la vest de Camaret ; remorcherele putură, în sfîrșit, să fie detașate și „Kyloe“, cu toate pînzele întinse, pătrunse în Atlantic.

Cea dintîi grijă a lui Nissen era să treacă peste linia itinerarului obișnuit al convoaielor britanice și să iasă cît mai repede cu putință din zona zborurilor de recunoaștere ; în ciuda vînturilor foarte puternice și a mării foarte agitate, se îndreptă direct către vest. Aruncat de valuri, iahtul se clătina și se zbătea ca un turbat ; la răstimpuri se părea că „Kyloe“ avea să fie înghițit de valurile enorme ale Atlanticului, dar Nissen avea o experiență neasemuită în materie de navigație oceanică și, făcînd apel la toate secretele meșteșugului marinăresc pe care le învățase de-a lungul anilor, își urmă neabătut drumul.

Leibbrandt însă n-avea nimic dintr-un marinar. Spre marea ușurare a lui Nissen, aproape îndată după ieșirea din port se refugiase în patul lui și rămăse acolo în primele zece zile, perpelindu-se și suferind ca un ciine. Răul de mare al lui Leibbrandt rezolva, pentru moment, problema nr. 1 a lui Nissen : tenșiunea crescîndă dintre bur și operatorul Abwehrului. Timpul rău și pericolul permanent al patrulelor britanice nu-i permiteau lui Nissen să piardă nici un minut cu ciorovăieli pentru chestiuni personale. Promise ordin ca, în cazul unei întîlniri nedorite, să ridice pavilionul înstelat și, dacă ar fi fost silit să vorbească, s-o facă folosind cel mai bun accent yankeu cu putință. Dar își dădea prea bine seama că șansele de scăpare, dacă ar fi fost abordat și controlat de marina engleză, ar fi fost slabe de tot.

Pe la mijlocul lunii aprilie, „Kyloe” pătrunsese, totuși, foarte adînc în inima Atlanticului și începuse să navigheze în direcția sud. O dată cu îmbunătățirea vremii, Leibbrandt se înzdrăveni și-și reluă, treptat-treptat, atitudinea agresivă.

Cînd sud-africanul fu complet restabilit, Nissen atacă un subiect care nu încetase să-i provoace o anumită neliniște : într-adevăr, Leibbrandt îngrămădisese sub patul lui explozivii, postul de radio-emisie și miile de lire și dolari cu care fusese înzestrat.

— Robey — îi spuse el într-o bună zi —, trebuie să-mi predai explozivii și tot ce mai ai. În felul ăsta, dacă sîntem abordați și controlați de vreun vas englez, aș putea să le arunc în apă înainte de a apuca ei să se urce la bord.

Leibbrandt se îndreptă în scaun și-l străpunse pe Nissen cu privirea.

— Să nu te atingi de nimic, Nissen — răspunse el. — Să nu-ți bagi nasul în treburile mele. Bagajul meu nu te privește în nici un fel. Treaba dumitale este să mă duci în Africa de Sud și nimic mai mult, nu uita asta. Să se urce și douăzeci de englezi la bord și știu exact ce am de făcut : am să fac în așa fel încît să arunc în aer epava asta împreună cu dumneata, cu mine și cu ceilalți și cu cei douăzeci de englezi pe deasupra.

Se auziră murmure de protest din partea echipajului, care auzise această ieșire violentă. Renunțând la manierele sale, de obicei amabile, Nissen replică pe un ton hotărât :

— O clipă, Leibbrandt. La bordul acestui vas te afli sub ordinele mele. Sînt ofițer al marinei germane și comandantul navei. Predă-mi tot ce posezi pînă cînd ajungem în Africa de Sud. Cînd vom fi gata de debarcare, îți dau totul înapoi.

— Nu-i nimic de făcut, Nissen — urlă Leibbrandt, care se ridică dintr-un salt și luă poziția boxerului „în gardă”. — N-am nimic de predat, chiar dacă ești ofițer german. Eu sînt afrikaander, asta să-ți întreb bine în cap. Dacă încerci să te amesteci unde nu-ți fierbe oala, vă fac bucăți pe toți, pe toți cîți sînteți. Admir Germania și am fost antrenat în Germania, dar nu voi, nemții, o să-mi dați ordine mie acum, cînd am ieșit din Germania. Bagă-ți bine în cap asta, o dată pentru totdeauna, omule.

Nissen nu știa ce să mai facă. Iahtul era mic și, cu toate că la bord erau destui germani ca să-i vină de hac lui Leibbrandt și să-l pună sub cheie, o asemenea soluție extremă îl scîrbea. La urma urmei, obiectivul esențial al operației era să-l debarce pe Leibbrandt la destinație, pentru ca acesta să-și poată îndeplini misiunile de sabotaj. De aceea se decisese să nu mai insiste. Dar Leibbrandt nu terminase :

— Și fiindcă a venit vorba — adăugă el —, ai face bine să-ți mai bagi în cap că n-am să admit niciodată ca operatorul ăsta pomădat să debarce cu mine în Africa de Sud. Mi-am spus părerea despre asta încă la Berlin. Dacă vrea să mă mai plictisească sau dacă încearcă să se urce cu mine în barca de cauciuc, îl arunc în mare. Să știi că nu glumesc de loc...

Din ce în ce mai turbat, burul începu să-și agite pumnii în direcția lui Nissen, a operatorului și a restului echipajului. Nissen, în sinea lui, cloțotea, dar reuși să se stăpînească ; nu-i mai rămînea decît să-l depună pe insuportabilul bur pe pămîntul sud-african cît mai repede cu putință.

Totuși, a doua zi, Leibbrandt era cu totul alt om. Alb ca varul, tremurînd ca varga, îl căută pe Nissen; avea un deget foarte umflat, probabil din cauza unui panarițiu, pe care îl rugă pe Nissen să i-l spargă. Vechi marinar, învățat cu toate, Nissen îi deschise rapid abcesul și avu prilejul să se bucure o clipă, nu fără o urmă de cinism, văzîndu-l pe Leibbrandt cum se prăbușește pe puncte complet sfîrșit.

— Înclinați-vă, domnilor, înaintea marelui erou bur, spuse el oamenilor.

Între timp, „Kyloe“, profitînd de cea mai slabă adiere a vîntului, își urma drumul drept către sud, în plin Ocean Atlantic. Pînă atunci nu se întîlniseră cu nimeni, dar într-o bună zi, în timp ce pătrundeau într-o zonă mai caldă, marinarul de cart reperă un avion. Era un masiv hidroavion, purtînd semne distinctive britanice, care se roti aproape o oră deasupra iahtului. Dar Nissen începu să fluture un pavilion mare american și, deîndată, hidroavionul dispăru spre est, probabil în direcția Gibraltarului.

La o lună după ce plecase din Païmpol, „Kyloe“ traversa ecuatorul și, cu pînzele umflate de vînturi prielnice, se apropie curînd de extremitatea nord-estică a Braziliei. Nissen era hotărît să se țină cît mai departe cu putință de itinerariile obișnuite ale convoaielor britanice, care porneau de la Capetown și de la Freetown; în același timp alese o direcție care îi permitea să navigheze la distanță suficientă de coastele braziliene. La 14 mai, pe o vreme splendidă, „Kyloe“ trecu la 25 de mile est de o insulă apropiată de țărmul Braziliei și își continuă drumul direct către sud. Cincisprezece zile mai tîrziu, atîngînd o latitudine apropiată de cea a Capetown-ului, Nissen descrie cu iahtul său o curbă de o sută de grade și începu să navigheze spre est, direct către Africa.

Cîteva zile mai tîrziu reperă o navă care se îndrepta, cu viteză maximă, în aceeași direcție. Nissen o identifică ca fiind, probabil, unul din vasele-frigorifer engleze care aduceau carne de la Rio de la Plata. Nu părea să aibă escortă și nu făcu nici o încercare de a lua contact cu micul iaht. După toate probabilitățile, căpitanul vasului comercial se ferea tot atît cît și Nissen de orice întîlnire

neprevăzută în aceste ape periculoase. Curînd, vasul dispăru dincolo de orizont.

Împins de vînturile latitudinilor sudice, „Kyloe” își urmă în ritm regulat drumul spre est, spre coasta africană. Dar cu cît înainta, timpul se înrăutățea. Din cauza mării dezlănțuite, a norilor foarte joși și, la răstimpuri, din cauza ceței marine dese, zile de-a rîndul Nissen se găsi în imposibilitate de a-și stabili poziția. Într-un rînd fu chiar obligat să oprească vasul, atît de amenințătoare deveniseră vînturile puternice ale Atlanticului de sud.

Pe la sfîrșitul primei săptămîni a lunii iunie, Nissen ar fi putut să parieze că se afla în largul coastei africane, deși sondajele nu arătau încă nimic. Atent să nu se apropie prea mult, de teamă să nu se lovească de stîncile țărîmului, începu să înainteze încet, făcînd sondaje la intervale regulate. La 8 iunie, către seară, Nissen, care stătea pe punte, învăluit într-o negură de nepătruns, simți un miros. Nu mai navigase în aceste ape de aproape treizeci de ani, dar nu se putea înșela : era mireasma uscată și pătrunzătoare a pămîntului african.

În cursul săptămîinii precedente, Leibbrandt își petrecuse cea mai mare parte a timpului ghemuit pe pat, cu stomacul întors pe dos, incapabil să continue bătăliile pe care le formulase în tot timpul călătoriei.

— Am ajuns, Robey — îi strigă Nissen. — Pămîntul natal ți-e pe aici, pe undeva, ascuns în ceață. Încarcă-ți echipamentul în barca de cauciuc și pregătește-te s-o pornești.

Gemînd și înjurînd ba pe unul, ba pe altul, boxerul de categorie grea se smulse din cușetă și începu să-și adune materialul, ceea ce nu era o treabă ușoară. Îndesă, de bine-de rău, în rucsac și în valiză explozivii și detonatoarele, postul de radio și teancurile de dolari americani și de lire sud-africane. Apoi așeză totul în barca de cauciuc. După ce termină, Nissen îi puse întrebarea care se impunea :

— Și operatorul ?

Drept răspuns, se alese cu insulte și înjurături.

— Știi prea bine ce ți-am spus — răcni Leibbrandt. — Numai dacă se apropie de barcă, și ajunge direct în apă,

fără nici o glumă ! Fă ce vrei cu el, dar cu mine în Africa de Sud nu debarcă !

Nu era nimic de făcut și Nissen nu insistă. Se mulțumește să-l manevreze pe „Kyløe“ încet înainte, în direcția pământului, care încă nu se vedea.

La ora două noaptea, în ziua de 9 iunie, ceața se ridică brusc și, la mai puțin de cinci mile, Nissen zări linia întunecată a coastelor, tivită de valurile care scinteiau la lumina lunii. În aceeași clipă, marinarul de cart strigă :

— Înainte babord ! Două stinci mari : Gemenii !

Navigația lui Nissen și a timonierului său, Paul Tamme, fusese perfectă. După șaptezeci și șapte de zile pe mare, timp în care nu atinsese niciodată pământul, după ce străbătuse fără întrerupere opt mii de mile marine, „Kyløe“ acostase exact în punctul prevăzut. Foarte încet, iahtul se apropie de coastă, pînă ce Nissen putu să audă zgomotul valurilor care se spărgeau de stinci.

— Dați drumul la barcă peste bord ! — strigă el către doi membri ai echipajului, care se grăbiră să lase barca cu greaua ei încărcătură pe apa agitată.

— Și acum, Leibbrandt, e rîndul dumitale ! Dă-i drumul !

Fără o vorbă de mulțumire către oamenii care-l aduseseră cu atîta măiestrie de la celălalt capăt al oceanului, boxerul își trecu un picior peste băstingaj și-și dădu drumul cu atîta putere în barcă, încît fu cît pe ce s-o răstoarne. Cîteva clipe, mica ambarcație se clătină și se zvîrcoli sub greutatea fostului campion de box, apoi Leibbrandt începu să vislească cu furie. Două minute mai tîrziu dispărea, mistuit de ceață. În același moment, pe iaht se auzi un urlet sălbatic, dar nici unul dintre cei aflați la bordul lui „Kyløe“ n-ar fi putut să spună dacă era vorba de un strigăt de adio sau de unul de spaimă.

Nissen nu mai întîrzie. N-avea poftă să se întîlnească cu vreunul dintre distrugătoarele britanice care aveau baza la Simonstown. Cu un simțămînt de adîncă bucurie, la gîndul că se descotorosise de insuportabilul său pasager, porni în direcția nord. Fortase blocada britanică și își îndeplinise misiunea. Nu-i mai rămînea decît să-i

readucă cu bine la țarm pe „Kyløe“, echipajul și pe sine însuși.

În zori, ceața se ridică, dar Africa dispăruse undeva la răsărit ; „Kyløe“ spinteca valurile în direcția nord, cu pinzele umflate de un vînt prielnic. Trei zile mai tîrziu, marinarul de cart dădu deodată alarma :

— Vas la tribord prova ! — strigă el.

Deîndată, Nissen schimbă direcția pentru a se feri din calea unui vas de tonaj mijlociu care apăruse la orizont. Dar nu era decît o navă portugheză aflată în drum de la Lisabona spre Angola și, după un schimb de saluturi, cele două bastimente își continuară drumul, fiecare în direcția lui.

A doua zi era 13 și, pe deasupra, vineri ; cu superstiția proprie adevăraților marinari, Nissen și echipajul său se întrebară ce le va aduce această zi. Nu trebuiă să aștepte prea mult. În zori, o șuviță de fum se ridică deasupra orizontului. Nissen schimbă deîndată direcția și încercă să se îndepărteze cît mai mult cu putință de vasul necunoscut. Fusesse însă reperat și o navă mare se năpusti cu toată presiunea înspre „Kyløe“. Era, după toate aparențele, un vechi pachebot, de cel puțin zece mii de tone ; Nissen descoperi curînd pavilionul alb de crucișător auxiliar al marinei militare engleze. Englezii începură să emită semnale în direcția lui „Kyløe“.

Nissen se prefăcu că nu înțelege și își urmă liniștit drumul, ca și cînd prezența unui vas de război britanic nu-l privea pe el. Dar comandantul britanic nu era omul care să se lase păcălit. Vasul se apropie și Nissen auzi comanda transmisă prin difuzor :

— Opriți sau deschid focul. Spuneți-vă numele... numele !

Nissen trase o înghițitură bună din sticla de coniac aflată lângă el și, după ce dădu ordin de oprire, înălță drapelul instelat. Se aștepta ca, dintr-o clipă într-alta, vasul de război să lase o șalupă la apă și se întrebă dacă nu cumva avea să petreacă restul celui de-al doilea război mondial acolo unde petrecuse și primul război... într-un lagăr de prizonieri englez.

Din difuzor se auzi din nou :

— Numele ! Care este numele vasului ? Care e destinația ?

Nissen apucă megafonul și urlă ca răspuns :

— „White Star“, „White Star“ ! Iaht american. Punct de plecare — Capetown, destinația — Baltimore !

Se pare că răspunsul fu suficient ca să-l liniștească pe comandantul crucișătorului :

— La bord totul e-n regulă ? -- întrebă el. — Aveți nevoie de apă, de alimente ?

— Nu, mulțumesc, totul e-n regulă, mulțumim foarte mult ! — urlă Nissen. Mulțumind cerului că membrii echipajului său erau îmbrăcați cu pantaloni de flanelă unsuroși și cu tricouri vechi de marinar, mormăi o rugăciune ; ce s-ar fi întâmplat dacă Leibbrandt s-ar fi găsit la bord în cursul acestui incident ?

Incidentul îl determină, totuși, pe Nissen să-și reconsidere situația. Brusc își dădu seama de faptul că în tot cursul acestei interminabile călătorii avusese un noroc uluitor, care îi îngăduise să străpungă fără pierderi blocaada britanică. Dar nu era sigur că norocul avea să-l însoțească pînă la reîntoarcerea sa în Europa ocupată. De aceea studie harta și calculă că teritoriul neostil cel mai apropiat era colonia spaniolă Rio de Oro, departe în nord.

Nissen își schimbă deci direcția, luînd-o spre nord-est, către portul Villa Cisneros. Pentru a ajunge în teritoriul spaniol, trebuia să traverseze principalele căi ale convoaielor britanice care navigau între Capetown și Gibraltar, dar, respectînd un program foarte strict, reuși să se strecoare prin zonele periculoase în timpul orclor de noapte. În imensitatea Atlanticului de sud nu întîlniră nici o navă britanică și, la 22 iulie, „Kyloe“ pătrundea în apele teritoriale spaniole. După o sută zece zile de călătorie pe mare, în cursul căroră parcursese 14 128 de mile marine, „Kyloe“ intra, în sfîrșit, într-un port. La bordul unui iaht care nu era mai mare decît o barcă de salvare a transatlanticului „Queen Elisabeth“, Nissen săvîrșise una dintre cele mai memorabile călătorii din istoria iahtingului și, cu mare regret, comandantul iahtului predă mica și uimitoarea ambarcație consulului Germaniei. Însoțit de echipajul său, Nissen luă un avion spaniol

spre Madrid. Trei zile mai târziu se afla din nou la Hamburg.

Dar ce s-a întâmplat cu Leibbrandt după ce a părăsit iahtul „Kyloe“? După cum am mai arătat, el se depărtase vislind cu furie. Dar, mai înainte chiar ca iahtul să fi dispărut în ceață, fusese luat de un val enorm, care-l aruncase spre țărm. Din păcate, valul se sparse la o sută de metri de plajă, astfel încît, în ciuda forței herculeene a lui Leibbrandt, refluxul puternic trîrise din nou barca în larg. În mai multe rinduri fu cît pe-ce să fie acoperit de valuri. Scoțînd apa din barcă cu ajutorul unui termos pe care îl golise de exploziv, Leibbrandt se luptase, cu energia desperării, timp de aproape cinci ore cu marea și cu stîncile. În cele din urmă, exact la răsăritul soarelui, un val imens, așa cum numai în Atlantic poate să se nască, apucă barca pe jumătate scufundată și, purtînd-o pe creastă, îl duse pe Leibbrandt, pe jumătate mort, dincolo de limita apelor adînci. Cîteva ceasuri, Leibbrandt rămase lungit pe plajă, fără cunoștință. Abia în dimineața zilei de 10 iunie își reveni îndeajuns ca să se poată ridica și să mănînce puțin din cutiile de conserve pe care le avea în rucsac.

După ce exploră plaja, își dădu seama că materialul i se împrăștiase în toate direcțiile, dar că, din fericire, nimic nu părea să se fi stricat rău sau să se fi pierdut. Își împachetă la loc explozivii, postul de radio și, ceea ce era și mai important, teancurile de bancnote, apoi se îndepărtă, în sfîrșit, de plajă, cu picioarele tremurînde. În tot cursul acelei zile și al zilei următoare străbătu, clătînîndu-se, zona dunelor de nisip, apoi veldul¹ Namaqualandului, încărcat „ca un catîr“, cum avea să povestească el mai târziu. De douăzeci, de treizeci de ori se prăbuși ca un pietroi, ridicîndu-se de fiecare dată ca un somnambul. În seara zilei de 11 iunie, mort de sete, se prăbuși pentru ultima oară exact înainte de asfințit și,

¹ Nume dat de buri platourilor golașe din Africa de Sud. —
Nota trad.

neputînd să se mai ridice, rămase întins pe jos și dormi pînă a doua zi dimineața.

Puțin după răsăritul soarelui căzu o ploaie scurtă. Așa întins cum stătea, Leibbrandt linse stropii de ploaie care rămăseseră pe firele de iarbă firave într-un efort desperat de a-și astimpăra setea. Potolindu-și-o puțin, reuși să se pună din nou pe picioare și-și reluă drumul prin veld, cu valiza și sacul după el. În cursul după-amiezii observă urme de mașini și, cu puțin înainte de căderea nopții, în timp ce rătăcea prin veld ca un om beat, nu departe de o fermă izolată, fu descoperit de un lucrător negru.

Negrul îl ajută pe Leibbrandt să ajungă la ferma din Saritsaam, al cărei proprietar afrikaander, M. J. A. Engelbrecht, îl examinează cu multă suspiciune. Boxerul se rătăcise într-o zonă diamantiferă, păzită cu severitate, în care vizitele inopinate erau strict interzise; fermierul nu crezu nici un cuvînt din tot ce-i istorisi Leibbrandt; după ce reuși să-și adune gîndurile îndeajuns pentru a improviza o poveste coerentă, acesta îi spuse că era profesor de gimnastică, venea de la Pretoria și se ducea cu motocicletă la o fermă din apropiere de Port Nolloth; vehiculul rămăsese însă în pană; după ce încercase zadarnic să-l repare, pornise să caute ajutor, dar se rătăcise și de patruzeci și opt de ore umbla în necunoscut.

Fermierul îl acuză pe Leibbrandt că este un achizitor clandestin de diamante și bănuielile lui nu făcuseră decît să crească atunci cînd Leibbrandt, într-un acces de furie, îi flutură prin fața ochilor un teanc de mai multe sute de lire, chipurile, pentru a-i „dovedi” că nu era vorba despre așa ceva. Leibbrandt se afla însă într-un asemenea hal, încît d-l Engelbrecht îl băgă în pat într-o cameră pe care o încuie. Aceasta nu-l împiedică pe pretendentul la titlul de fîhrer al Africii de Sud ca, în timpul nopții, să sară pe fereastră și să-și îngroape explozivii și postul de radio la oarecare depărtare de fermă. Pînă la urmă, după două zile de odihnă, Leibbrandt deosebi că era de ajuns de zdravăn ca să-și continue drumul, iar d-l Engelbrecht îl văzu, cu ușurare, cum se îndepărtează, într-o șaretă, în direcția celui mai apropiat sat, Wallekrall. Leib-

brandt descoperi acolo un automobilist afrikaander, pe care-l convinse să-l ducă pină la Capetown, la depărtare de două sute de kilometri.

Leibbrandt sosi la Capetown în ziua de 16 iunie, taman la o săptămână după ce fusese debarcat de pe „Kyløe”; de îndată începu să ia contact cu cele mai antibritanice elemente ale populației și, mai ales, să descopere ascunzătorile șefilor organizației interzise a trupelor de asalt afrikaander, numită „Ossewa Brandwag”. Ribbentrop își exprimase convingerea că, grație ajutorului dat de „Ossewa Brandwag”, Leibbrandt va ajunge în scurt timp în fruntea unei bande organizate de sabotori și buri dizidenți; executînd ordinele ministrului german al afacerilor externe, Leibbrandt începu, așadar, să tătoneze terenul.

Pe de altă parte, organizația „Ossewa Brandwag” fusese înștiințată, prin intermediul lui „Afrikaner Nationales Garfevene”, de sosirea unui misterios bur care pretindea că este Robey Leibbrandt; după o serie de tratative preliminare, la două sau trei zile după sosirea sa la Capetown, fu invitat să se prezinte într-o casă de la periferie. Fu primit cu cea mai mare suspiciune și „ofițerii” care-i luară interogatoriul nu se sfîșiră să-i spună că-l considerau un spion german care se dădea drept bur. Leibbrandt — îi spuseră ei — era internat în Germania. Ca să-l pună la încercare, îi cerură să vorbească mai întîi în germană, apoi în afrikaans: voiau să-i verifice accentul în cele două limbi. După o lungă discuție, zbirii din „Ossewa Brandwag” admiseră în sfîrșit, mai mult de nevoie, că avea, într-adevăr, aerul unui bur, dar continuau să fie foarte uimiți.

— Presupun că ai adus cu dumneata o încărcătură bună de arme ca să ne ajuți să luptăm împotriva lui Smuts și a englezilor! — îi spuse unul dintre rebeli pe un ton foarte ironic.

Cînd Leibbrandt le mărturisi că nu avea decît o valiză, dădură drumul la un șir de insulte la adresa lui și a germanilor.

Dar atitudinea acestor indivizi din „Ossewa Brandwag” nu-l clintî cituși de puțin pe Leibbrandt; el ceru

cu aroganță să fie dus la „comandantul general“, doctorul Van Rensburg, al cărui domiciliu era ținut în cel mai strașnic secret. Ofițerii îi replicară că, dacă nu se teme să meargă cu ei, aveau să-l ducă a doua zi la comandantul adjunct, care se afla atunci în statul Orange. A doua zi dimineața deci, Leibbrandt, escortat de doi oameni, părăsea Capetown-ul pentru a face o lungă călătorie spre Bloemfontein. Ajungând în apropierea capitalei statului liber, mașina se îndreptă spre o fermă izolată; Leibbrandt observă că ea era înconjurată de un cordon de pază.

După ce fu minuțios percheziționat, putu, în sfârșit, cu escorta alături, să se apropie de fermă. Se prezentă în fața comandantului adjunct, care trona într-o încăpere, înconjurat de membri ai trupelor de asalt; primirea fu și mai glacială decât cea de care se bucurase la Capetown. Comandantul îl întreabă sec pe Leibbrandt ce intenționa să facă. Când acesta îi spuse că venise să lanseze o campanie de sabotaj și să dea poporului afrikaander un șef de îndată ce Germania va fi învins Marea Britanie, ofițerul îi ripostă bătaios:

— Bine, dar cine crezi că ești? Îți închipui că poți să descinzi așa, pur și simplu, din Germania și să ne dictezi ce avem de făcut?

Leibbrandt preciză că avea intenția să arunce în aer câteva din principalele artere de comunicație, cum erau liniile de cale ferată Johannesburg—Capetown și Durban—Johannesburg. Aceasta nu-i atrase însă decât un răspuns glacial din partea comandantului; o asemenea acțiune, spuse el, ar provoca cu siguranță moartea unor buni afrikaanderi, fără să se atingă vreun obiectiv important.

Leibbrandt înțelese că, dacă voia să ajungă la un rezultat, trebuia să-l menajeze pe ofițer; de aceea îl asigură că nu va fi executată nici o operație de sabotaj împotriva proprietăților particulare și că autoritățile feroviare vor fi avertizate de acțiunile de sabotaj cu o oră înainte, pentru a se evita orice pierdere de vieți omenești. Întrucâtva liniștit de aceste precizări, comandantul adjunct îi spuse că-l va trimite în nord pentru a se întâlni cu comandantul general, Van Rensburg. În

acest scop fu dat în grija unui membru al trupelor de asalt din „Ossewa Brandwag“, Hendrik Erasmus, care avea să devină curînd principalul locotenent al lui Leibbrandt. După ce se cerură informații, reieși că nu va putea fi primit de Van Rensburg decît peste cîteva zile. Țintuit pentru moment la Bloemfontein, Leibbrandt avu tot timpul să recruteze doi polițiști, foști colegi de-ai lui de pe vremea cînd făcea parte din poliție. Însoțit de Erasmus și de acești doi oameni, plecă, la sfîrșitul lunii, spre Namaqualand; abia îi rămase timp să recupereze stația de radio și explozivii pe care le îngropase în apropierea fermei lui Engelbrecht.

Înapoiat la Bloemfontein la începutul lunii iulie, Leibbrandt făcu bilanțul situației: era clar că, treptat-treptat, trebuia să renunțe la orice speranță de a obține sprijin din partea organizației „Ossewa Brandwag“. Împreună cu Erasmus, cei doi polițiști și cîțiva partizani ai fracțiunii ultrafanatice din „Ossewa Brandwag“, hotărî să întemeieze un partid nazist — „Rebelii național-socialiști din Africa de Sud“. Statutul fu întocmit potrivit celor mai tipice principii ale „Casei brune“ și membrii depuseră jurămîntul solemn, semnînd actul constitutiv cu sîngele lor, după ce își făcură tradiționala tăietură pe antebraț.

Se înțeleseseră asupra ideii că știrea venirii „führerului“ trebuia anunțată afrikaanderilor treptat; unul din cei doi polițiști se prefăcu într-un dr. Goebbels afrikaander și începu să răspîndească anumite zvonuri cu privire la misiunea lui Leibbrandt. Acesta din urmă continuă să se mențină la prima sa versiune, potrivit căreia debarcase de pe un submarin german, căci, în ciuda neînțelegerilor sale cu Nissen, ajunsese să aibă un mare respect pentru navigator și se temea să nu compromită, printr-o indiscreție, înapoierea lui „Kyloe“ în portul său de bază. De altfel, nu avea să dezvăluie nicio dată, nici chiar în fața tribunalului care avea să-l judece, felul în care ajunsese în Africa de Sud.

Între timp, comandantul general al organizației „Ossewa Brandwag“ anunțase că era dispus să se întâl-

nească în secret cu Leibbrandt. Însoțit de Erasmus și de un alt simpatizant, Karel Theron, pretendentul la titlul de führer plecă în Transvaal. Li se fixă un punct de întâlnire în apropiere de Johannesburg. Într-un loc aflat pe un drum pustiu și într-o noapte întunecoasă, Leibbrandt se întâlnește cu Van Rensburg într-o mașină păzită cu strâșnicie de trupe de șoc ale organizației.

Van Rensburg nu spuse mare lucru, lăsând conversația în grija lui Leibbrandt. După o oră îl invită pe Leibbrandt să se întâlnească a doua zi cu el într-o vilă din cartierul elegant al capitalei Randului. Înainte de a pătrunde în vizuina secretă a comandantului general, Leibbrandt fu silit din nou să se supună unei percheziții în toată regula, din cap până în picioare; fu deosebit de contrariat și nu ezită să-și manifeste indignarea atunci când se află față în față cu Van Rensburg. Dintru început, acesta se arată ostil. În primul rând, era evident că îl considera pe Leibbrandt ca pe un rival posibil, cel puțin în ceea ce privea conducerea aripii extremiste a afrikaanderilor; mai mult chiar, îl considera pe boxer ca omul lui Ribbentrop, trimis în Africa de Sud pentru a îndeplini o misiune care nu era neapărat spre binele populației de limbă afrikaans.

— Am ascultat ce aveți de spus — zise comandantul general. — De asemenea, i-am auzit pe ofițerii mei vorbind mult despre dumneavoastră; știu că ați venit în Africa de Sud cu sprijinul germanilor. Ca să fiu absolut sincer, gîndesc că nu sînteți altceva decît un aventurier subvenționat de Germania și țin să înțelegeți limpede că de la „Ossewa Brandwag“ nu veți obține nici un sprijin. Dumneavoastră nu vă dați seama de ceea ce este pe cale să se întîmple? Cu mai puțin de două săptămîni în urmă, Germania a invadat Rusia și, pentru oricine trăiește în afara Germaniei, este evident că America se va alia cu Marea Britanie pentru a lupta împotriva germanilor; nu e decît o chestiune de timp. Roosevelt acționează în acest sens cît poate de repede. Noi, cei din „Ossewa Brandwag“, continuăm lupta pe care părinții noștri au început-o acum patruzeci de ani împotriva Angliei. Dar știm să recunoaștem cînd o bătălie e pierdută. E mult de cînd aventuri ca a dumnea-

voastră au fost depășite, cel puțin în cadrul acestui război. Nu mă îndoiesc nici o clipă că, în cele din urmă, soarele va răsări pentru poporul afrikaander și că vom guverna această țară în deplină suveranitate. Dar această zi nu va sosi datorită unor acțiuni nebunești, cum vreți să întreprindeți dumneavoastră, și care nu pot aduce decât nenorocire, lacrimi și moarte poporului afrikaander care vă ajută.

Van Rensburg făcu o pauză, îl privi pe Leibbrandt drept în ochi, apoi, vorbind în afrikaans, îi aruncă în obraz aceste cuvinte :

— Pentru mine, Robey Leibbrandt, nu ești altceva decât un spion german... O scîrbă de spion german.

Insulta era prea grea pentru Leibbrandt, care, dintr-o săritură, se ridică și, cu pumnii întinși, ca și cînd s-ar fi aflat pe ring, se năpusti asupra comandantului general. Dar oamenii din garda acestuia fură mai iuți decât el și-l imobilizară pe scaun, în timp ce el dădea drumul unui val de injurii la adresa lui Van Rensburg :

— Într-o zi am să te ucid pentru ce ai spus acum !
— răcnî el. — M-ai făcut scîrbă de spion german. N-ai să scapi așa, cu una, cu două... nici tu, nici ceilalți. Cînd mă gîndesc că am avut de suferit în Germania ca să mă pot întoarce aici !...

„Gorilele” comandantului intrară în acțiune și, apucîndu-l pe Leibbrandt de mîini și de picioare, îl tîrîră prin toată casa și-l azvîrliră în stradă.

Din clipa aceea, Leibbrandt consideră „Ossewa Brandwag” un dușman mai mare decât primul ministru proaliat Smuts și chiar decât englezii înșiși. În multe privințe, conducătorii organizației „Ossewa Brandwag” aveau aceeași concepție ca el și urmăreau scopuri asemănătoare, dar, spre deosebire de Leibbrandt, ale cărui opinii politice fuseseră alterate de faptul că se adăpasc prea mult de la izvoarele naziste din Berlin, erau prea șireți ca să se lase înșelați de fanteziile școlii lui Ribbentrop.

Deîndată ce ruptura cu „Ossewa Brandwag” fu un fapt consumat, Leibbrandt se puse pe treabă pentru a extinde și a reorganiza „Rebelii național-socialiști”, al

căror fîhrer recunoscut era. În decurs de cîteva săptămîni adună în jurul său un grup pestrîț de afrikaanderi antibritaniți fanatici, de haimanale din Johannesburg și de coloniști germani nostalgici, care tinjeau după crearea unui al III-lea Reich în Africa de Sud.

Hendrik Erasmus, cel mai apropiat dintre partizanii săi, o rupse complet cu „Ossewa Brandwag“; de altfel, mașina pe care Leibbrandt o cumpără la Johannesburg cu o parte din banii aduși de la Berlin fu înregistrată pe numele lui Erasmus. Prima vizită, Leibbrandt o făcu la Potchefstroom, unde părinții și restul familiei îi făcură o primire clandestină, dar entuziastă; părinții, care nu-l văzuseră de patru ani, crezuseră, plini de naivitate, că fiul lor se prăpădea în vreun lagăr de concentrare german. De acasă, Leibbrandt plecă în capitala țării, Pretoria, pe care o cunoștea foarte bine pentru că își făcuse studiile acolo și avea mulți prieteni printre naționaliștii extremiști ai coloniei germane. Curînd recrută noi adepți, printre care pe frații Van der Walt, unul din ei fiind un fost luptător foarte cunoscut. Și, cum nu putea să umble tănțoș pe străzile Pretoriei, văzut și auzit de toți, Leibbrandt se retrase împreună cu statul său major la ferma familiei Van der Walt, în apropierea munților Waterberg, la nord-vest de Pretoria. De la această bază, cei mai fervenți partizani ai „Rebelilor național-socialiști“ dădură prima lovitură.

Printre noii membri ai mișcării naziste sud-africane se găsea un anumit număr de afrikaanderi care lucrau la „Iscoor“, imensa uzină a Companiei sud-africane de fier și oțel, situată la cîteva kilometri de Pretoria. Acești oameni depuseseră cu toții jurămîntul și-l pecetluiseră cu sînge. Cu ajutorul unora dintre ei a fost organizat un raid asupra uzinei. În noaptea de 16 iulie, o bandă de afrikaanderi antibritanici fanatici, comandați de Karel Theron, se introduse prin efracție în uzină; după ce răniră pe cei doi paznici de noapte, sparseră ușa magazici de explozivi și luară cinci lăzi mari cu dinamită, o mie șase sute de detonatoare electrice și sute de detonatoare de toate tipurile. Retrăgîndu-se cu prada, spărgătorii luară și pușca, baioneta și cartușele unuia dintre paznici.

Acum, „Rebelii național-socialiști“ erau bine echipați în vederea campaniei de sabotaj cu care Leibbrandt se lăudase atît în fața celor de la „Ossewa Brandwag“. Niciodată însă nu s-a putut ști cu certitudine dacă Leibbrandt însuși luase parte la atac. Doi ani mai târziu, în cursul procesului său, judecătorii stabiliră că acuzarea nu este capabilă să dovedească dacă el a fost amestecat personal în această operație. Leibbrandt susținu că îi mustrase sever pe Theron și pe ceilalți participanți de îndată ce auzise vorbindu-se de raid, înfierînd mai cu seamă violențele la care fuseseră supuși cei doi paznici.

Vestea înapoierii lui Leibbrandt în Africa de Sud se răspîndise în toată țara, de la Capetown pînă la Limpopo, și poliția primi ordin să-l găsească și să-l aresteze. În cursul unei ciocniri între poliție și un grup de „rebeli național-socialiști“ în apropiere de Warmbaths, la circa optzeci de kilometri nord de Pretoria, fu ucis Hendrik Erasmus. Dar, în ciuda cîtorva acțiuni de acest fel, personalul puțin numeros al poliției, în mare majoritate format din buri, părea incapabil, ba chiar lipsit de dorința de a face ceva ca să pună capăt activității trădătore a fostului lor coleg; acesta continua să călătorească în toate direcțiile — păstrînd Pretoria ca bază —, tipărea manifeste, organiza noi operații, într-un cuvînt, se comporta la fel ca un alt führer în cursul anilor premergători lui 1933.

În acest timp însă, Leibbrandt nu reușise să intre în contact cu patronii săi berlinezi și se preocupa stăruitor de găsirea unui operator radio convenabil, căci, deși înainte de a pleca din Germania afirmase sus și tare că în Uniunea Sud-Africană se aflau nenumărați radiotehnicieni, curînd își dădu seama că cei mai mulți dintre ei erau englezi; cît despre afrikaanderii pe care reușea să-i recruteze, aceștia erau cu totul incapabili să înțeleagă ceva din mecanismele complicate concepute de cei mai buni specialiști ai Reichului. De nenumărate ori, cei doi operatori pe care îi convinsese să se alăture mișcării încercară, de pe culmile munților Waterberg și Zoutpansberg, să intre în contact cu Berlinul, dar legă-

tura radio n-a fost niciodată stabilită. Începînd din august 1941, Abwehrul îl consideră pe Leibbrandt definitiv pierdut, iar Lahousen nota în jurnalul său de război că avusese o convorbire cu Ribbentrop în vederea trimiterii altor sabotori în Africa de Sud.

A doua dificultate întîmpinată de Leibbrandt se datoră lipsei de bani. Rezerva sa de lire sud-africane se epuizase, astfel încît fu obligat să recurgă la cei 20 000 de dolari pe care-i adusese cu el. Dar, ca și multe alte teritorii din zona lirei sterline, Africa de Sud exercita un control sever asupra circulației dolarilor, iar băncile se arătau extrem de bănuitoare în privința tuturor celor care dețineau sume importante, mai ales în bancnote mari. Leibbrandt fu silit, așadar, să recurgă la bursa neagră din Johannesburg, unde i se ofereau cursuri mult inferioare celor practicate la Berlin.

Către sfîrșitul lunii august, poliția capătă certitudinea că Leibbrandt avea o ascunzătoare în munți, la nord de Pretoria, și începu pregătirile pentru o expediție în toată regula împotriva lui. Dar Leibbrandt avea numeroși simpatizanți în rîndurile poliției; într-o bună zi, în coliba în care locuia, de pe domeniul familiei Van der Walt, se pomeni cu o carte poștală anonimă în care era avertizat asupra unei iminente operații polițienești. Fără să stea pe gînduri, Leibbrandt, Theron și unul din frații Van der Walt se retraseră într-o cabană, cocoțată pe povîrnișul muntelui Zoutpansberg. La 11 septembrie, unul dintre membrii familiei Van der Walt veni la ascunzătoare pentru a-l avertiza pe Leibbrandt că trei oameni — fără îndoială polițiști, deși erau îmbrăcați în haine civile — tocmai sosiseră la postul local de poliție. Cei trei inși, veniți cu o mașină cu număr de înmatriculare dintr-un alt stat, erau înarmați cu puști și purtau încălțăminte de munte. Nu încăpea nici o îndoială că se aflau în căutarea proscrisului.

— Să aveți armele la îndemînă, băieți, îi sfătui Leibbrandt.

Toată noaptea, el și oamenii lui făcură de gardă cu schimbul. Dimineata, cînd soarele se ridică deasupra creștelor răsăritene ale muntelui Zoutpansberg, putură, în sfîrșit, să-i vadă pe cei trei oameni cîm încep urcu-

sul. Cîrînd, aceştia ajunseră la vreo patruzeci de metri de fîhrerul sud-african.

Şeful patrului de poliţişti se prefăcu că-l descoperă pe Leibbrandt din întîmplare :

— Ce faceţi aici? — îi strigă el.

Cei trei poliţişti îşi ascunseră puştile prin mărăciniş, pentru ca Leibbrandt să nu observe că erau înarmaţi.

— Vedeţi bine ce facem! — le răcni Leibbrandt. — Ne-am petrecut noaptea aici şi acum tocmai voiam să luăm micul dejun.

— Oh! M-aş mira! — strigă şeful patrului, în timp ce cei trei poliţişti îşi îndreptau armele asupra fugariilor. — Ai să faci bine să ne urmezi frumuşel, Robey. Trebuie să te arestăm.

Exact în clipa în care poliţiştii îşi ridicau puştile, Leibbrandt scoase fulgerător Mauserul din buzunar, în timp ce Theron şi Van der Walt îi ameninţau pe poliţişti cu carabinele. Situaţia era fără ieşire. Se vedea bine că poliţiştii erau prea puţin dornici ca, deschizînd focul, să atragă riposta adversarilor. Cele două grupuri rămaseră nemişcate faţă în faţă, iar Leibbrandt se apucă să-i copleşească pe poliţişti cu ironii.

— Hai, daţi-i drumul! — răcni el. — Ce s-a întîmplat?... Vă e frică să trageţi? Poate că Janny Smuts v-a cerut să mă aduceţi viu? Vă promit că, dacă trageţi un singur foc, nici unul dintre voi n-o să rămînă viu ca să poată povesti ce s-a întîmplat.

Leibbrandt înţelesese că cei trei erau afrikaanderi, ca şi el. Situaţia devenea din ce în ce mai absurdă şi de aceea se făcu mai împăciuitor :

— Nu faceţi pe nebunii, băieţi! — strigă el. — Eu n-am nimic cu voi. Duceţi-vă acasă şi spuneţi-i din partea mea lui Jan Smuts că n-o să mă prindă viu niciodată.

— Ție îți vine la socoteală să vorbești așa, Robey — răspunse şeful patrului —, dar pentru noi lucrurile stau altfel. Trebuie neapărat să ne prefăcem că ne-am bătut. Uite, dă-ne o pușcă de-a ta; așa o să putem spune că ați reușit să spălați putina în timpul încăierării; vă promit că vă lăsăm în pace.

— O.K. — răspunse Leibbrandt, izbucnind în ris. — Ce nu facem noi ca să vă fim pe plac ! Hai, Karel, aruncă-le pușca ta.

Șeful patrului înaintă, ridică pușca lui Theron și, cu un semn de rămas bun, cei trei oameni coborîră muntele pentru a duce vestea că Leibbrandt scăpase.

Astfel, prima „tentativă serioasă“ a poliției din Transvaal de a-l captura pe Leibbrandt se încheiase cu o farsă. Ziarele de limbă engleză aflară curînd de eșecul rușinos de pe Zoutpansberg și furia sud-africanilor leali, care formau marea majoritate a populației albe — olandeze și britanice —, nu mai avu margini. În fiecare zi, manșetele ziarelor erau tot mai senzaționale: *Leibbrandt, micul Hitler al Africii de Sud, continuă să fie liber; Robey înfruntă întreaga poliție a țării; cea mai mare urmărire din istoria țării a dat chix: încă nici o urmă a lui Robey.*

Forțele oficiale ale legii și ordinii erau sfidate pe față și la „Libertas“ (alba vilă a primului ministru, cătărată pe un deal care domină Pretoria) avură loc scene furtunoase între cel mai suspus afrikaander, Smuts, și șefii poliției din Africa de Sud.

La Berlin, Lahousen, căruia poznele lui Leibbrandt îi fuseseră, în sfîrșit, raportate în amănunțime de agenții săi, nota cu oarecare scepticism în jurnalul său : „Agentul Kempf (Leibbrandt) pare să desfășoare o activitate cu totul excepțională“. El adaugă că Leibbrandt părea să-și fi format o bandă regulată din teroriști și extremiști notorii, pe care o înzestrase pentru sabotaj datorită unor acte de banditism săvîrșite ziua în amiaza mare.

Dacă Lahousen era surprins, Ribbentrop nu era cituși de puțin mulțumit. La 20 septembrie, Lahousen scria că, în cursul unei ședințe de la Ministerul Afacerilor Externe, experții lui Ribbentrop în problemele sud-africane se plînseseră cu amărăciune de faptul că Leibbrandt îi decepționase profund. Cel mai mult se temeau să nu stăruie pe drumul pe care apucase. Diplomații germani regretau mai cu seamă — după ce luaseră cunoștință, fără îndoială, de rapoarte secrete venite din Africa de Sud — faptul că Leibbrandt se ridicase împotriva orga-

nizației „Ossewa Brandwag“, „pe care Leibbrandt, după cît se pare, nu o găsea îndeajuns de activă“. La aceasta, Lahousen replică cu răceală că, la origine, Leibbrandt fusese creația lor, nu a sa.

În timp ce constituia subiectul unor convorbiri pline de sarcasm „la cel mai înalt nivel“ atît la Pretoria cît și la Berlin, Leibbrandt continua să se plimbe liber între Zoutpansberg și capitala Africii de Sud. Deplasările sale erau perfect cunoscute de toți fermierii buri din regiune. Și, pentru că mulți dintre ei, deși afrikaanderi, erau departe de a nutri simpatie pentru el, coordonatele mișcărilor lui fură comunicate poliției.

Leibbrandt, care avea și el informatori, hotări să treacă la reprisalii tipic naziste împotriva acestor „trădători“. La începutul lunii octombrie, împreună cu doi oameni din bandă, execută un raid împotriva a două ferme din Zoutpansberg, în cursul căruia îi ciomăgi zdra-văn pe un fermier, aplicînd astfel o metodă care amintea teroarea brună din 1933 din Germania în ajunul preluării puterii de către Hitler. Cu același prilej mutilă și un soldat care încercase să-l aresteze. Într-o altă fermă, care, bănuia el, adăpostea un „trădător“, făcu uz de umorul său — puțin cam aparte, ce-i drept — și, în loc să-l snopească pe ins în bătai, cum făcuse în primul caz, Leibbrandt îl apucă pe nefericit și-i smulse pantalonii. Apoi trimise pe unul din oamenii săi să aducă aparatul fotografic pe care-l avea în mașină și-l fotografie pe fermierul pe jumătate dezbrăcat „pentru ziarele londoneze de duminică“.

Leibbrandt era încredințat că poliția sud-africană nu-l va aresta niciodată. La 7 octombrie străbătu, în vîzul tuturor, Pretoria de la nord la sud, ducîndu-se să petreacă cîteva zile la un unchi, pastor al bisericii olandeze reformate, în apropiere de Brits, la oarecare depărtare de capitală. Dar poliția veghea. Leibbrandt fu reperat la Pretoria și urmărit. Chiar în seara aceea, puțin înainte de căderea nopții, pe cînd culegea fructe în grădină împreună cu tînărul lui văr, văzu două mașini care se opreau în fața casei. La început crezu că mașinile aduseseră ceva „veterani“ ai bisericii calvine

care veneau în vizită la unchiul lui. Dar în clipa următoare recunosc uniformă kaki a poliției din Transvaal și-și scoase fulgerător din buzunar Mauserul, de care nu se despărțea niciodată.

— Te-am prins, Robey — strigă căpitanul. — La cea mai mică mișcare, trag.

— Dacă tragi, trag și eu, răcni Leibbrandt, arătându-și revolverul.

În clipa aceea, un polițist își ridică pușca și un glonte îi suieră lui Leibbrandt pe lângă ureche. Detunătura îi alarmă pe cei din casă și unchiul lui Leibbrandt, pastorul, ieși în fugă, țipând în afrikaans :

— Terminați cu împușcăturile aici. În casa asta n-o să se verse sânge, căci eu sînt slujitor al Domnului și casa asta e a mea.

— De acord — spuse Leibbrandt, trecind în spatele unchiului său, în timp ce poliștii, încremeniți, nu știau ce să facă. — Sînt gata să discut, adăugă Leibbrandt.

— Foarte bine — răspunse căpitanul de poliție. — Dar mai întii lasă revolverul, Robey.

— Și voi să stați cu puștile în mîini?... — făcu Leibbrandt. — Lăsați-l mai bine pe unchiul meu să stea între noi și vă garantez că nu se va trage nici un foc.

Și, pentru a arăta că, într-adevăr, nu se temea de poliție, își puse revolverul în buzunarul de la spate.

— Ascultă, Robey — urmă căpitanul. — Știi pentru ce am venit aici. Am datoria să te arestez. Dacă ne urmezi fără mofturi, n-o să pățești nimic decît c-o să fii internat pînă la sfîrșitul războiului. Ți-o promit.

— Ce ! — făcu Leibbrandt. — Crezi că sînt chiar așa de nebun ca să mă predau ? Duceți-vă înapoi la colonelul vostru și spuneți-i din partea mea că poliția n-o să mă prindă viu niciodată. Gata ! Acum spălați putina pînă nu mă apucă iarăși turbarea !

Căpitanul făcu un gest de neputință :

— Ai făcut parte din poliție, Robey, și știi foarte bine că nu pot să fac așa ceva... Nu pot, totuși, să mă întorc și să-i spun pur și simplu colonelului că nu vrei să vii !

— Bine, lasă că aranjez eu asta — spuse Leibbrandt.
— Dă-mi carnetul dumatăle și un creion ; am să-i scriu colonelului că nu ai nici o vină. Cum îl cheamă ?

— Verster — răspunse căpitanul de poliție. — Colonelul Verster.

Leibbrandt îl trase pe unchiul său mai aproape și, sprijinindu-se de spatele pastorului, începu să scrie :

„Dragă colonele Verster,
Înțeleg foarte bine punctul dumneavoastră de vedere și pe al fraților mei afrikaanderi pe care i-ați trimis aici, astă seară, ca să mă aresteze. Mă văd însă obligat să vă cer să mă acceptați ca reprezentantul autentic al tinerei Africi de Sud. În această calitate, în fața poporului meu și în fața lui Dumnezeu, sint obligat să refuz de a mă preda. Este posibil ca într-o zi cadavrul meu să cadă în mâinile guvernului, dar, ca luptător pentru libertate, nu mă veți avea niciodată viu“.

— Poftim, spuse Leibbrandt, întinzînd căpitanului de poliție foaia.

Deși căpitanul avea sentimentul că făcuse tot ceea ce îi stătuse în putere, colonelul nu-și putu stăpîni furia. Îi spuse căpitanului să se considere suspendat din funcție și chemă de îndată întăriri în zonă pentru a organiza o urmărire cum nu se mai văzuse. Dar fűhrerul sud-african era îndeajuns de viclean pentru a-și da seama că scăpase ca prin urechile acului ; fără să stea pe gînduri, se afundă în hățișurile din regiunea Brits. Petrecu toată noaptea dîrdîind, culcat într-un șanț și privind cum trec mașinile poliției.

A doua zi dimineată se dezlănțui furtuna. Scrisoarea trimisă de Leibbrandt colonelului Verster fu publicată în toate ziarele din țară. Furia poporului sud-african și a lui Smuts nu mai avu margini. Nefericitul căpitan de poliție fu concediat și, în seara aceleiași zile, Smuts luă hotărîrea : dacă poliția nu voia să acționeze, va acționa el însuși. Ajutat de consilierul său cel mai apropiat, Louis Esselen, primul ministru întocmi un plan de luptă. Două zile mai tîrziu, într-o fermă izolată din apropierea domiciliului personal al lui Smuts, la „Irene“, Esselen

se întâlnea cu unul dintre cei mai ciudați oameni din Africa de Sud. El se numea Jan Taillard. Fiu al unui învățător afrikaander, după ce petrecuse șaisprezece ani în poliția sud-africană, ajungând pînă la gradul de căpitan, Taillard își dăduse demisia.

Taillard își explicase „demisia” prin ostilitatea tot mai mare pe care, ca bun afrikaander, o nutrea față de politica guvernului Smuts. Totuși, la opt zile după aceea, avusese o întrevedere secretă cu Louis Esselen, mina dreaptă a lui Smuts. Adevărul era că, de multă vreme, primul ministru considera necesar ca forțele de poliție să fie dublate de un serviciu de securitate absolut clandestin. Taillard acceptă să lucreze ca agent secret și de aceea, după scandalul de la Brits, privirile lui Smuts și Esselen se îndreptară în chipul cel mai firesc spre el.

— Trebuie să punem mîna pe Leibbrandt, sau, mai degrabă, dumneata să pui mîna pe el — îi spuse Esselen lui Taillard. — Se pare, într-adevăr, că pe căi oficiale nu putem ajunge la nici un rezultat. Mii de polițiști se află în căutarea lui, dar știi ce s-a întîmplat.

Jucîndu-și rolul de polițist renegat, Taillard reușise să se infiltreze într-o grupare ultranaționalistă, mișcarea „Stormjaer”. Fără întîrziere, servindu-se de camarazii lui fără ca aceștia să-și dea seama, începu să tatoneze terenul, pentru a afla unde se refugiase Leibbrandt după ce reușise să scape de la Brits. Curînd, toate informațiile obținute concordară; urmele duceau la ferma unei nemțoaice, d-na Alan Heinrich Eggert, cunoscută de mult ca o adeptă devotată a lui Adolf Hitler.

Ajutat de reputația sa de extremist, Taillard o vizită pe d-na Eggert și lăasă să se înțeleagă că ar dori să intre în contact cu Leibbrandt. După mai multe întrevederi, ea sfîrși prin a-i mărturisi că, după descinderea poliției de la Brits, Leibbrandt se refugiase într-adevăr la ferma ei. În timpul zilei se ascundea în munți și nu se întorcea la fermă decît după căderea nopții. Dar după un timp, Leibbrandt plecase, mai întîi la Pretoria, unde fusese găzduit de o familie germană. De acolo fusese dus pe ascuns la o nemțoaică văduvă, în suburbia de nord a Johannesburgului. Încă de la început, Taillard adusese vorba, pe departe, despre o alianță posibilă

Între „Rebelii național-socialiști“ și o fracțiune influentă din „Ossewa Brandwag“ care dezaproba politica lui Van Rensburg. Era o acțiune lentă de subminare, dar Leibbrandt, după ce se întâlnește de câteva ori cu interpuși, mușcă din momeală; după câteva zile, Taillard se întâlnește cu unul dintre locotenenții săi la ferma d-nei Eggert. Omul spuse că îi va comunica lui Leibbrandt dorința de a se întâlni personal cu el și, după opt zile, nemțoaica era în măsură să-l anunțe pe Taillard:

— Robey acceptă să se întâlnească cu dumneavoastră.

— În acest caz, vă rog să luați măsurile necesare — răspunse bătrînul vulpoi de Taillard. — Ori mă duceți la el, ori vine el aici; dar să nu-mi spuneți nimic dinainte; nu se știe niciodată, s-ar putea comite vreo indiscreție.

Venise sfîrșitul lunii noiembrie și Smuts și Esselen începuseră să se arate nerăbdători. Dar Taillard îl avertiză pe Esselen că, dacă încearcă să precipite lucrurile, totul va fi pierdut. Reușise să-i oștîge încrederea lui Leibbrandt, propunerile lui începuseră să trezească ecou, iar Leibbrandt avea să sfîrșească prin a se lăsa atras într-o capcană; era numai o chestiune de timp. Taillard știa că Leibbrandt se găsea la Johannesburg, dar nu cunoștea încă locul exact al refugiului său și, atîta timp cît nu avea să-l cunoască, nu era nimic de făcut, îi spuse lui Esselen.

Între timp, în ciuda izolării sale forțate, Leibbrandt nu stătea inactiv; în ziua de 2 decembrie, în cutiile de scrisori sau sub ușile tuturor caselor din Transvaal și din statul liber Orange fură strecurate manifeste semnate cu numele lui. Ele erau adresate „camarazilor mei din poliția sud-africană“ și în ele era scris, pe un ton plîngăcios: „de luni de zile mă fugăresc ca pe o fiară“. El se deda, de asemenea, la un atac violent împotriva organizației „Ossewa Brandwag“ și împotriva lui Van Rensburg, pe care îl provoca, cu răceală, la duel. În încheiere îi anunța cu amabilitate pe polițiști că-i va secera fără milă, „așa cum retează secera orzul“.

După opt zile exista dovada și mai palpabilă că Leibbrandt își executa în continuare planurile inițiale. În ziua de 14 decembrie săreau în aer linii de cale ferată

și macazuri în gara de triaj de la Denneboom, în apropiere de Pretoria, iar patruzeci și opt de ore mai târziu erau găsite, nu departe de gară, cadavrele lui Karel Theron, primul locotenent al lui Leibbrandt, și al altui om din bandă, ambii uciși de explozie. Între timp, Taillard își continuase liniștit negocierile în vederea unei întâlniri cu Leibbrandt.

La 10 decembrie, cu puțin înainte de miezul nopții, cineva bătu la geamul camerei lui Taillard, care se înapoiasă la ferma lui din apropiere de Pretoria. Fereastra era deschisă; Taillard se dădu jos din pat, în timp ce raza de lumină a unei lanterne mătura încăperea.

— Mai e cineva în casă? — întrebă o voce.

— Nu, răspunse Taillard, care desluși silueta unui om înarmat cu un revolver care se postase lângă fereastră.

Puțin mai îndărăt o recunosc pe d-na Eggert, nemțoaica ce-i servise ca intermediară.

Se duse la ușa din față, unde îi găsi pe Leibbrandt și pe femeie, apărați de patru oameni înarmați; alți patru erau în grădină. Leibbrandt îi strinse cordial mâna lui Taillard și, timp de o oră, făcură planuri de viitor. Boxerul îi mărturisi lui Taillard că „se înapoiasă în țară pentru a face puțină ordine“. El preciză că nu era cîtuși de puțin dispus să se lase dat deoparte de „Ossewa Brandwag“ și de șeful acesteia, Van Rensburg.

— Sînt pe cale să pun pe picioare o campanie de sabotaj pe scară mare — urmă el. — La 20 ianuarie vor avea loc sabotaje pe tot teritoriul țării. Dacă totul are să se petreacă așa cum s-a prevăzut, vom ajunge să dezmembrăm toate căile de comunicație ale Africii de Sud și să aruncăm țara în haos. Într-o asemenea situație, un om tare, susținut de partizani bine antrenați, are o șansă foarte mare de a pune mina pe putere.

Leibbrandt îi spuse că prietenii pe care-i avea în rîndurile poliției îl informau zi de zi asupra cercetărilor întreprinse împotriva lui și adăugă:

— Ești un fost ofițer de poliție, dar ești și un bun afrikaander și, cu siguranță, poliția te va urma. Cînd va veni ziua, mi-ar face plăcere să lucrez mină în mină cu dumneata.

Taillard răspunse că, deși era în totul de acord cu Leibbrandt, considera că nu poate să-și asume riscul de a se încadra în mod deschis în rîndul „Rebelilor național-socialiști“. El adăugă însă că dispunea de „relații sus-puse la Pretoria“, oameni foarte doritori de a se întîlni cu Leibbrandt, și făgădui să-l țină la curent. Leibbrandt dorea în mod special să afle ce știa exact guvernul sud-african despre sosirea sa în țară; Taillard îi promise că va încerca să se informeze. Nu se hotărî nimic precis, dar, revenind la atac, Taillard îi mărturisi că se afla în legătură permanentă cu „un ștab“ care aproba în taină țelurile lui Leibbrandt și ținea să aibă o întrevvedere cu el. Leibbrandt răspunse că se va gîndi. Apoi, făcînd salutul hitlerist, îl părăsi pe Taillard. După trei zile, d-na Eggert îi spuse lui Taillard că Leibbrandt era de acord să se întîlnească cu „ștabul“ și că le lăsa lor, ei și lui Taillard, grija de a lua măsurile necesare.

A doua zi, Taillard îl anunță discret pe Esselen și, cîteva ore mai tîrziu, după ce traversase veldul, se prezentă la ferma fiului lui Esselen. Acolo îl găsi pe colonelul Baston, șeful poliției sud-africane, și pe colonelul Coetzec, directorul poliției judiciare pe întreaga țară. Amîndoi erau îmbrăcați în civil. Rămaseră stupefiați cînd îl recunoscură pe Taillard, a cărui demisie o acceptaseră fără să-i cerceteze cauzele. Esselen le explică mai pe ocolite care era funcția reală a lui Taillard și cei doi polițiști se grăbiră să participe la elaborarea unui plan de acțiune.

A doua zi, Taillard se duse la d-na Eggert și-o anunță că prietenul său sus-pus era gata să se întîlnească cu Leibbrandt în ajun de Crăciun: în zilele de sărbătoare, supravegherea era mai slabă, astfel că aveau să fie mai în siguranță. Taillard propuse ca Leibbrandt să vină la ferma d-nei Eggert, unde întîlnirea ar putea avea loc în deplină liniște. Se oferî chiar să-l ia pe Leibbrandt, împreună cu gazda, în propria sa mașină.

Propunerea fu transmisă lui Leibbrandt, care-și dădu consimțămîntul. Îndată după aceea, Taillard avu o nouă întrevvedere secretă cu cei doi șefi ai poliției. Se stabilî ca, în ziua Z, un observator de poliție să fie postat într-un garaj de pe Calea Louis-Botha, la Johannesburg,

avînd misiunea de a semnala trecerea mașinii lui Taillard în drum spre Pretoria. Pentru că Leibbrandt să se simtă în deplină siguranță, Taillard avea să-și pună numere de circulație false. Dacă totul mergea bine, Taillard urma să atîrne la mașină baloane și serpentine într-un anumit fel, dinainte stabilit; observatorul poliției va ști atunci că s-a dat semnalul de intrare în acțiune și, urcîndu-se într-o mașină, avea să-l depășească pe Taillard și să gonească înainte pentru a anunța să se organizeze un baraj. O primă încercare de a opri mașina lui Taillard va fi făcută în dreptul unui pod, aproximativ la jumătatea drumului dintre Johannesburg și Pretoria. Dacă aceasta eșua, Taillard și Leibbrandt aveau să fie opriți la un al doilea pod, la ieșirea din Pretoria.

În dimineața zilei de 24 decembrie, Taillard se duse, conform înțelegerii, la ferma d-nei Eggert pentru a o lua; profitînd de această oprire, își schimbă numerele de circulație. Plecară apoi la Pretoria, de unde soția unuia dintre locotenenții lui Leibbrandt telefonă la Johannesburg pentru a anunța că mașina era pe drum. Întîlnirea era fixată într-un hotel de pe Market Street, unde d-na Eggert și Taillard se amestecară cu un grup format mai cu seamă din germani, care începuseră deja să sărbătorească Crăciunul. După cîtăva vreme, grupul, foarte vesel altminteri, hotărî să se ducă la casa în care se ascundea Leibbrandt. Acolo găsiră alți germani și puțini afrikaanderi, care îl așteptau cu nerăbdare pe führer. După douăzeci de minute, Leibbrandt, îmbrăcat într-o uniformă inspirată de cea a lui Hitler, își făcea intrarea cu pas marțial, adresînd celor de față salutul hitlerist. Toți, inclusiv Taillard, îi răspunseră în același fel. Toată lumea părea terorizată de boxer; de altfel, un german îi mărturisi lui Taillard că Leibbrandt avea obiceiul să se năpustească cu pumnii asupra tuturor celor care aveau păreri diferite de ale lui.

Leibbrandt sporovăi amical cu Taillard și-i mărturisi că tocmai terminase în dimineața aceea cel de-al doilea pamflet al său. Apoi începu să-l citească cu voce tare, pentru edificarea onoratei adunări. În aceeași clipă, d-na Eggert se apropie de Taillard și-i șopti la ureche că

Leibbrandt se răzgîndise : nu avea să mai vină cu ei. În primul moment, Taillard nu ştiu ce să facă. Se hotărî însă imediat ; sări în picioare şi, executînd salutul fascist, se strădui să-i explice lui Leibbrandt cît de decepţionat va fi „ştabul“.

— De altfel, puţină odihnă nu are ce să-ţi strice, adăugă el.

Apoi, mizînd pe vanitatea micului fûhrer, aruncă în joc cartea cea mare :

— După părerea mea, nu ai de ce să te temi de poliţie în ajunul Crăciunului — spuse el. — Sînt convinşi că vom putea călători absolut nestingheriţi.

— Cine zice că mi-e frică ? — urlă Leibbrandt, cu pieptul bombat şi măturînd încăperea cu o privire ameninţătoare. — Puţin îmi pasă de imbecilii ăştia de curcani. Bineînţeles, că te însoţesc — îl asigură el pe Taillard. — Nici prin cap nu mi-a trecut să fac altfel.

Douăzeci de minute mai tîrziu, Leibbrandt anunţă că e gata şi ieşi însoţit de Taillard şi de d-na Eggert. Primul locotenent al lui Leibbrandt, împreună cu soţia, demară înainte, cu maşina lor, iar Taillard deschise portiera maşinii sale. Avu loc o scurtă discuţie, căci Leibbrandt voia să se așeze în spate, pentru cazul în care ar fi fost urmăriţi, dar Taillard îl linişti. Îi demonstră că s-ar face mult mai puţin remarcat dacă s-ar aşeza pe bancheta din faţă a mării maşini americane, între d-na Eggert şi el. Taillard ţinea, înainte de toate, să-l plaseze pe Leibbrandt într-o poziţie în care să-i fie greu să-şi scoată revolverul din buzunar. În cele din urmă, fostul boxer de categorie grea se lăsă împins pe bancheta din faţă. Înainte de a porni, Taillard scoase din portbagaj un braţ de baloane şi serpentine, spuse rîzînd că Crăciunul trebuie sărbătorit așa cum se cuvine („la urma urmei, era primul Crăciun pe care Leibbrandt îl petrecea, după mulţi ani, în ţara lui !“) şi se apucă să împodobească maşina din belşug, așa cum convenise cu poliţia.

Trecînd prin faţa garajului de pe Calea Louis-Botha, Taillard văzu că observatorul poliţiei era la postul său... Trecuseră zece ore de cînd aştepta. Puţin după aceea, Taillard repera maşina poliţiei în oglinda retrovizor.

Dar omul se ținea prea aproape de ei, ceea ce trezi bănuielile lui Leibbrandt.

— Mașina asta ne urmărește — spuse el. — Încetinește.

Taillard se execută și, cu mina, făcu semn șoferului celeilalte mașini să-l depășească; acesta se conformă de îndată și țîșni înainte pentru a anunța pe polițiștii care așteptau la baraj. Dar, din cauza circulației intense din ajun de Crăciun, mașina poliției nu putea să înainteze prea repede. Taillard văzu că rămăsese blocată nu departe, în față, și încetini și mai mult.

Nervii îi erau încordați la maximum și nu mai răspundea decît prin mormăieli la trăncăneala lui Leibbrandt. Mașina poliției continua să se afle la o oarecare distanță înaintea lui; era clar că polițistul nu va reuși să ajungă la primul baraj la timp pentru a-i vesti pe polițiști, astfel încît aceștia să închidă drumul. Apropiindu-se de primul pod, observă o mare concentrare de oameni în civil și de mașini rînduite de-a lungul șoselei; accelerează în speranța că Leibbrandt nu va remarca nimic anormal. Dar Leibbrandt observase harababura:

— Ce se petrece, Taillard? E ceva suspect aici.

Taillard se mulțumi să accelereze pentru a trece de șirul de mașini, mormăind o explicație vagă.

— Trebuie să fi fost un accident. De Crăciun sint întotdeauna o grămadă de bețivi pe drumuri.

— Ai o mutră! — spuse Leibbrandt, izbucnind în ris. — E Crăciun, băiete. Trebuie să fii vesel, ce dracu!

— Nu mă simt chiar așa de bine, Robey. Te-ar deranja să treci la volan?

— Oh! Nici vorbă! Nu mi-a plăcut niciodată să conduc mașinile altora. Condu tu mai departe.

Taillard încetinisese din nou pentru a îngădui mașinii poliției, care acum nu se mai vedea, să-l anunțe, de astă dată la timp, pe oamenii de la al doilea baraj. Dar, cu cît se apropiau de Pretoria, cu atît devenea mai nervos. Ieșind, cu viteză redusă, dintr-un viraj exact înainte de podul de la Wierda, la zece kilometri depărtare de Pretoria, lui Taillard îi căzură ochii pe ceva ce i se păru a fi un camion militar culcat pe o parte și închizînd drumul pe jumătate. Răsuci volanul pentru a-l

ocoli și văzu, la cincizeci de metri mai încolo, o mașină neagră oprită de-a curmezișul drumului, blocându-l cu totul.

— Atenție! — urlă Leibbrandt. — Un accident. Oprește, pentru Dumnezeu, oprește, băiatule!

Dar Taillard era deja cu piciorul pe pedala frânci, apăsând din răspuțeri. Cauciucurile scrișniră și automobilul se imobiliză la câțiva metri de mașina neagră. Încă înainte de a se opri, câțiva oameni înarmați săriră pe scări și deschiseră portierele din mers. Unul dintre ei îl înșfăcă pe Taillard și-l smulse de la volan. Pe partea cealaltă, un alt polițist o trase din mașină pe d-na Eggert și o trimise jos fără să-i lase timp să-și dea seama ce i se întâmplă. În aceeași clipă, doi vlăjgani, dintre care unul fusese mijlocăș la rugbi, deschiseră cele două portiere din spate și îl imobilizară pe Leibbrandt, apucându-l de git. Leibbrandt se zbatu cu furie pentru a încerca să-și scoată revolverul, dar volanul îl jena și, în ciuda urltelor și injurăturilor sale, se văzu într-o clipită cu cătușe la mâini.

Între timp, Taillard, al cărui rol polițiștii nu-l cunoșteau, se prefăcuse că se apără, dar o lovitură violentă cu minierul unui revolver îl trimise deîndată în lumea viselor. Leibbrandt, d-na Eggert și Taillard, împreună cu o escortă de oameni înarmați pînă în dinți, fură îndesați într-o dubă, care porni în goană spre închisoarea din Pretoria. Cea mai mare parte a drumului, Leibbrandt se zbatu și răcni. El le descrie pe larg polițiștilor ce avea să le facă după ce Germania va câștiga războiul, iar el va deveni fűhrerul Africii de Sud. Dar, puțin cîte puțin, ajunse să-și dea seama că situația lui era desperată și le spuse polițiștilor cu lacrimi în ochi:

— Ce va spune fűhrerul cînd va afla că m-am lăsat arestat fără să trag măcar un singur foc?

A doua zi, bietul Taillard, a cărui rană la cap fusese prinsă cu șase agrafe, fu condamnat la șapte zile de închisoare pentru port ilegal de armă și folosirea de numere de circulație false.

Mulț timp după aceea, înșelați de condampare și de rană, ultranaționalistii nu avură habar de rolul pe care Taillard îl jucase în capturarea lui Leibbrandt. Dar,

pină la urmă, începu să transpire cite ceva, și aceasta însemnă sfârșitul carierei sale de agent secret. Totuși, Smuts și Esselen nu uitară serviciile pe care Taillard le adusese Africii de Sud și, atunci cînd reintră în rîndurile poliției, fu numit șef de stat-major al directorului poliției din Johannesburg.

De îndată ce Leibbrandt fu închis, poliția făcu o descindere la casa din Johannesburg în care acesta stătuse ascuns; percheziția dădu la iveală material de sabotaj și instrucțiuni, ilustrate cu schițe pentru fabricarea bombelor. Sub patul lui Leibbrandt se găsi, de asemenea, o cutie de metal care nu era altceva decît o mină improvizată. După interogatoriul șefului rebelilor naziști, întreaga bandă se găsi curînd după gratii, dar întocmirea actului de acuzare a lui Leibbrandt și a complicilor săi ceru foarte mult timp.

Legile sud-africane, aduse de olandezi, derivau din dreptul roman; afacerea fu deci încredințată unui judecător de instrucție și ancheta dură șase luni, în timpul cărora fură audiați două sute de martori. Abia la un an după arestare, la 16 noiembrie 1942, Leibbrandt și ceilalți inculpați compărură în fața Tribunalului extraordinar, la Palatul de justiție din Pretoria.

Leibbrandt fu judecat de trei magistrați de la Înalta Curte și, după un proces care avea să dureze patru luni, fu găsit vinovat de înaltă trădare și condamnat la moarte. Făcu apel, dar la 19 decembrie 1943 Curtea de apel anunța respingerea cererii sale. După patru zile, la aproape doi ani de la arestarea sa melodramatică pe șoseaua dintre Johannesburg și Pretoria, pedeapsa îi fu, totuși, comutată de guvernatorul general în închisoare pe viață.

Leibbrandt execută prima parte a pedepsei la închisoarea din Pretoria (în cea mai mare parte a timpului la carceră, ceea ce-l făcu să-și piardă vocea). Apoi fu transferat într-o închisoare nouă, în afara capitalei și făcu greva foamei pentru a protesta împotriva acestei transferări. Cînd sfîrși greva, era la capătul puterilor, dar reușise să obțină ceea ce dorea: fu readus la Pretoria, de astă dată la spitalul închisorii.

În mod normal, Leibbrandt ar fi rămas după gratii, dar la începutul primăverii anului 1948 avură loc primele alegeri legislative de după război în Africa de Sud ; guvernul Smuts fu învins și administrația trecu în miinile partidului naționalist, condus de doctorul Daniel Malan. În cursul campaniei electorale, care fusese excepțional de înverșunată, conducătorii naționaliști, și în special d-l Strydom, care avea să devină prim-ministru, făcură jurământ că Leibbrandt va fi eliberat dacă naționaliștii vor ieși învingători în alegeri. La cincisprezece zile după vot, noul guvern își onora făgăduiala făcută fanaticilor. Într-unul din primele decrete promulgate de noua echipă, ministrul justiției, M. C. R. Swart, un alt extremist din Transvaal, anunța că Leibbrandt și alți patru deținuți politici condamnați în timpul războiului aveau să fie puși în libertate.

Vestea anulării sentinței date de Înalta Curte fu întâmpinată cu un val de proteste, care se răspîndi în toată țara, de la un ocean la altul. Pretutindeni, de la Rand și pînă la Capetown, avură loc mitinguri cu participarea a mii de persoane, dar noul guvern nu se lăsă impresionat.

Leibbrandt fu, așadar, eliberat și se instalează într-o fermă la Honeydew, nu departe de Johannesburg. Puțin mai târziu se căsătorii și primul său fiu fu botezat... Adolf.

Din cînd în cînd colabora la diverse publicații afrikaander dintre cele mai extremiste, care se bucurau acum de sprijinul guvernului. Devenise însă ursuz, era decepționat. Puțin cite puțin, fervoarea sa politică, ca și a multor alora de teapa lui, luă un curs exclusiv anticomunist. Cu toate acestea, el nu-și uită nici o clipă trecutul de nazist. În 1953, scriind unor prieteni din R.F.G., își manifesta bucuria de a afla că în patria-mamă mai existau oameni care se interesau de cei ce „slujiseră și rămăseseră credincioși idealului lor“.

Și, după formulele de politică obișnuite, își încheia scrisoarea cu cuvintele : *Heil Hitler !*

Spionii care picau din cer

La cinci zile după prăbușirea Franței, în iunie 1940, Lahousen fu convocat de Canaris și primi ordin să se pregătească pentru „război în Anglia”. Hitler continua să fie sceptic în privința șanselor de reușită a unei invazii în Insulele britanice; cit despre Înaltul comandament german, luat cu totul pe nepregătite de repeziciunea victoriei asupra Franței, el nu făcea decât să cîntărească posibilitățile de succes ale unei aventuri dincolo de Canalul Mînechi. Dar, oricare ar fi fost reticențele lui Hitler și ale statului său major, Canaris, în ceea ce-l privea, se hotărîse. El înțelese că, cu sau fără invazie, principalul teatru de operații al Abwehrului deveneau, și aveau să fie pentru o lungă perioadă, Insulele britanice. Așadar, la 22 iunie, colonelul Lahousen și omologul său însărcinat cu spionajul, Piekenbrock, se întîlneau în „viziuna vulpii”, nume sub care era cunoscut de inițiați biroul desuet al lui Canaris de pe Tirpitzufer.

— Acum două zile — comunică micul amiral celor doi șefi de secție —, fûhrerul a trecut în revistă, împreună cu Raeder, posibilitățile de invadare a Angliei. Dar Hitler nu este foarte, foarte hotărît să se lanseze în această acțiune.

Hitler îi spusese lui Raeder că este pe deplin conștient de dificultățile excepționale pe care le-ar prezenta o asemenea operație, dar nu voise să ia vreo hotărîre. Nu era, deci, nimic de făcut.

— Dar pentru noi, cei de la Abwehr, asta nu schimbă lucrurile. Fie că invazia va avea loc pînă în cele din urmă, fie că nu, noi avem datoria de a strecura în Anglia, în lunile care urmează, cit mai mulți spioni și sabotori cu putință.

În aceeași zi, Lahousen nota în jurnalul său că primise ordin de a trece Anglia la „prioritatea nr. 1” și de a pune imediat pe picioare operații în acest sector. Zece zile mai tirziu, Înaltul comandament german difuza prima sa directivă privind organizarea invadării Marii Britanii, care era prezentată oficial ca „un eveniment posibil”.

Cu toate acestea, abia la jumătatea lunii iulie Hitler dădu directiva de război nr. 16, privind această operație, care primi numele codificat „Seelowe” („Leul de mare”).

„Führerul a hotărît — glăsuia directiva — că, în cazul cînd vor fi întrunite anumite condiții, între care cea mai importantă va fi cucerirea supremației acriene, va putea avea loc o debarcare în Anglia”.

Între timp, Canaris și colaboratorii săi depășiseră Înaltul comandament german în pregătirea acțiunilor de spionaj și de sabotaj premergătoare invaziei. Totuși, anumite operații pe care le-au organizat în vremea aceea prezentau toate simptomele unei improvizații pripite și aveau să se sfîrșească printr-un dezastru.

La 19 iulie 1940, Canaris îi spuse lui Lahousen că, începînd din ziua aceea, toate operațiile prevăzute a avea loc în Anglia trebuiau pregătite „de extremă urgență”. Și Lahousen notă în jurnalul său că, în plus, Canaris dăduse ordin ca toate acțiunile de spionaj și de sabotaj — în mod obișnuit complet izolate între ele, pentru evidente motive de securitate — să fie de astă dată coordonate și integrate cit mai strîns cu putință. Lahousen fu, așadar, chemat să intervină direct nu numai în pregătirea misiunilor de sabotaj, dar și în a celor de spionaj.

Datorită acestei noi politici de cooperare, Lahousen descoperi numaidecît că secția de „spionaj” dispunea de doi parașutiști al căror antrenament în vederea unei lansări în sudul Angliei era deja foarte avansat. S-a hotărît ca cei doi oameni să lucreze și ca sabotori și ca spioni și

În acest sens se dădura instrucțiuni biroului din Hamburg al Abwehrului, sub supravegherea căruia cei doi își desfășurau antrenamentul.

Cu câteva luni în urmă, în cursul pregătirilor, într-o zi febrile, în vederea invadării Danemaricii, în aprilie 1940, un ofițer superior al Abwehrului fusese pus în legătură, prin intermediul unui spion german care lucrase mult timp la nord de frontiera daneză, cu doi tineri. Partizani fanatici ai lui Hitler, cei doi, deși aveau naționalitatea daneză, erau de origine germană. Erau originari din sate din apropiere de Haderslev, în Jutlanda de Sud, care, în vremea când se născuseră ei, înainte de 1918, făcea parte din provincia germană Schleswigul de Nord. Amândoi lucraseră o vreme la Hamburg și și manifestaseră dorința de a se angaja în armata germană; chestiunea fiind însă foarte delicată, fură „pasați” Abwehrului.

Unul dintre cei doi danezi declarase că se numește Hans Schmidt. Slab, de statură mijlocie, avea aproximativ douăzeci și șase de ani atunci când se prezentase pentru prima oară la sediul Abwehrului. Cu ochii săi cenușii ca oțelul, cu nasul puternic și trăsăturile bine conturate, era întruchiparea tipului nordic, așa cum îl concepea Hitler. Tovarășul său, Jorgen Björnson, era mai înalt decât Schmidt și mai tânăr cu vreo doi ani. Avea ochii albaștri ai scandinavilor, dar trăsăturile îi erau mărunte și neregulate, ca și când ar fi avut sînge celtic printre strămoși. Și, contrar lui Schmidt, care arbora o indiferență foarte prusacă, era reprezentantul acelei categorii de danezi pe care-i întâlnești atît de des la Copenhaga, plini de exuberanță, întotdeauna gata să se amestece în mulțime. Schmidt era mecanic, iar Björnson electrician, calități excelente pentru a deveni elevi ai școlii de sabotaj. Amândoi vorbeau germana și o engleză corectă, deși marcată de un accent scandinav pronunțat.

După ce sosită la Hamburg, fură puși o vreme sub observație, apoi fură întrebați discret dacă ar fi dispuși să lupte pentru Germania pe teritoriul Angliei. Ca buni naziști acceptară deîndată, dar le trebui o vreme ca să înțeleagă că erau sortiți să traverseze Canalul Mîneicii nu ca soldați ai armatei regulate hitleriste, ci ca spioni.

La începutul lunii iunie, după ce trecură prin fazele preliminară ale incorporării, cei doi tineri danezi fură duși la sucursala din Hamburg a unei companii maritime — cel puțin așa se pretindea —, unde fură prezentați directorului general, doctorul Randzau, care era în realitate maior în Abwehr. Randzau îi chestionă îndelung, vrînd să știe cărui fapt i se datora această rîvnă de a îndeplini o misiune atît de periculoasă în Anglia și îi avertiză în mod deschis asupra urmărilor posibile ale actului lor.

— Dacă sinteți prinși de Serviciul secret englez, asta are să vă coste cu siguranță viața, le spuse el.

Ei continuau însă să jure că sint gata să-l slujească pe fîhrer oriunde ar fi trimiși. Randzau le spuse atunci că, după un antrenament de mai multe săptămîni, vor fi parașutați în sudul Angliei.

Cei doi danezi fură cazați într-un mic hotel din vecinătatea gării Dammtor și a doua zi dimineața fură duși cu mașina la una din cele mai secrete instalații din Germania: imensa centrală radio a Abwehrului, situată la cîțiva kilometri de oraș. Le fu predat mai întîi alfabetul Morse; amîndoi făcură progrese rapide. La sfîrșitul cursului erau în stare să transmită cu viteză mare.

Apoi fură învățați să folosească codurile, să cifreze și să descifreze. Cheia cifrului lor personal era bazată pe primele patru versuri dintr-un cîntec popular german. În același timp, ei făcură cunoștință cu mecanismul complicat al materialului radio al spionului-tip al Abwehrului — un aparat de emisie-recepție închis într-o cutie plată, camuflată ca valiză. Postul de radio fusese conceput de unul dintre cei mai mari specialiști germani și putea să emită și să recepționeze semnale spre sau din cea mai mare parte a țărilor Europei. Avea o construcție foarte solidă, căci nimeni nu putea să prevadă cit de grele erau încercările la care putea fi supus în cursul peregrinărilor unui agent. Era, de asemenea, foarte ușor de întreținut și reparat; lui Schmidt și Björnson li se arătă cum să facă reparațiile care ar fi fost necesare.

După această pregătire intensă, cei doi oameni fură trimiși la o școală a Forțelor aeriene din apropiere de Hamburg, unde le fură predate caracteristicile diferitelor tipuri de avioane englezești; în scurt timp știau cu pre-

cizie ce trebuiau să caute pe aerodromurile Marii Britanii. Fură învățați, de asemenea, în mod sumar să întocmească rapoarte meteorologice.

Tocmai în perioada aceea se hotări la Berlin ca cei doi să fie afectați și unor misiuni de sabotaj. În acest scop li se arătă cum să fabrice exploziv folosind produse curente care puteau fi procurate cu ușurință în droghe-riile și farmaciile engleze. Învățară, de asemenea, să folosească acești explozivi, utilizând diferite modele de detonatoare camuflăte sub formă de stilouri și lămpi de buzunar de fabricație britanică, pe care urmau să le aibă tot timpul asupra lor.

În timp ce acest antrenament foarte complet se desfășura într-un ritm infernal, alte preparative erau în curs la sediul Abwehrului din Hamburg. Buletine de identitate engleze și cartele de alimente pentru străini, imprimate în atelierele specializate ale Abwehrului, fură perfect completate cu numele reale ale celor doi oameni — cel puțin așa cum erau cunoscute de germani —, precum și cu o mulțime de detalii, toate autentice. Documentele fură apoi întărite cu ștampile identice cu cele care ar fi fost puse pe documente eliberate unor tineri refugiați danezi recent sosiți în Anglia. În sfârșit, Lahousen le trimise de la Berlin câte 400 de lire sterline.

Lui Schmidt și Björnson nu le rămase decît să-și învețe „povestea” pe dinafară. Ea era simplă: erau doi tineri danezi care fugiseră din țara lor natală după invazia germană pentru că erau căutați de Gestapo. Ca măsură de precauție, biroul din Danemarca al Abwehrului incluse numele lor pe lista angajaților unei uzine din Copenhaga. Registrele fură falsificate astfel, încît să apară că cei doi oameni fugiseră în aprilie, la scurt timp după ocupația germană. La rîndul lor, amîndoi știau exact ce trebuiau să spună și să facă în cazul cînd ar fi fost arestați de serviciile de securitate britanice.

Faza pregătitoare se încheie la începutul lunii august. Invadarea Angliei nu mai era — după toate aparențele — decît o chestiune de săptămîni, astfel încît șefii Abwehrului dădură plecării lui Schmidt și Björnson prioritate absolută. Într-o bună dimineață din prima săptămîni

mină a lunii august, doctorul Randzau îi convocă din nou pe cei doi tineri la „societatea de armatori“ pe care o conducea.

— Mîine — îi anunță el — voi pleca din Hamburg, cu mașina, la Bruxelles. Acolo veți lua contact cu ofițerii din Forțele aeriene care au fost desemnați să vă ducă în Anglia.

A doua zi dimineața la ora șase, Randzau și danezii, într-un „Opel Kapitän“ al Abwehrului, treceau marele pod de peste Elba și se îndreptau în viteză spre vest, aproximativ în direcția... Angliei. Către amiază zăriră siluetele zvelte ale clopotnițelor germane ale catedralei din Köln; în apropierea Rinului, mașina se opri pe marginea autostrăzii și cei doi parașutiști făcură prima lor transmisie de probă.

După ce-și scoaseră din rucsacurile lor mări emițătoarele-valiză, îl chemară pe fostul lor instructor de la centrul radio al Abwehrului. Nu întîmpinară nici o dificultate în stabilirea contactului și, după ce schimbă cîteva mesaje amicale, se urcară din nou în mașină. În aceeași seară, după o ultimă etapă străbătută fără oprire, sosiră la Bruxelles, unde Randzau își cază oamenii într-o casă mobilată ținută de Abwehr, nu departe de vechea Gară de nord. Randzau însuși descinse la celebrul hotel „Metropol“, care devenise de mult unul din locurile de întîlnire favorite ale agenților serviciilor secrete germane. A doua zi, Schmidt și Björnson fură duși în împrejurimile Bruxelles-ului, unde se afla o bază a aviației germane; acolo făcură cunoștință cu un ofițer de aviație care efectuasă numeroase zboruri secrete deasupra Angliei; el urma să-i ducă la destinație.

Tînărul pilot german își făcuse studiile la Oxford și profitase de acest prilej pentru a străbate, cu „Mercedesul“ său sport, tot sudul Angliei. De aceea i se lăsă latitudinea să aleagă punctul exact în care avea să-i lanseze pe spioni. Cu ajutorul unor hărți întocmite cu mai mult de doi ani înainte, cei trei oameni se cufundară într-un studiu comparativ al zonelor de aterizare posibile; esențialul era ca ele să se afle cît mai aproape cu putință

de aerodromurile aviației militare engleze pe care aveau misiunea să le spioneze.

Căpitanul de aviație nu dorea să se apropie prea mult de regiunea londoneză din cauza pericolului pe care îl reprezentau aviația de vânătoare de noapte și artileria antiaeriană. De asemenea, nu voia nici să-și asume riscul de a avea vreun amestec în operațiile de bombardare a Londrei, care începuseră să ia o mare amploare. Pe de altă parte, înțelegea foarte bine că cei doi oameni nu trebuiau lansați prea departe de extremitatea sud-estică a Angliei, zona unde aveau să culcagă informații în vederea operației de debarcare „Leul de mare”, pe care germanii aflați la Bruxelles o prevădeau pentru luna următoare.

În cele din urmă se decisese pentru regiunea Salisbury; spionii primiseră hărți de stat-major, cu ajutorul cărora făcuseră un studiu amănunțit al zonei în care urma să fie parașutați. La sfârșit, pilotul le spusese că totul avea să depindă de starea vremii și de lună. Trebuiau să aleagă o noapte întunecoasă, în care cerul să fie acoperit de un strat gros de nori; pentru a putea opera cu succes, era nevoie ca plafonul de nori să nu fie prea coborât, astfel încât să poată vedea clar locul lansării.

Cei doi tineri agenți crezuseră că vor pleca în misiune în orele imediat următoare sosirii lor la Bruxelles; când înțeleseseră că aveau să treacă poate zile și săptămâni înainte ca avionul lor să-și ia zborul, avură o reacție foarte firească pentru oameni care făcuseră săptămâni de-a rândul un antrenament intensiv: irascibili, cu nervii în tensiune maximă, așteptară încordați în locuința mobilată din Bruxelles, în timp ce Randzau făcea tot ce putea ca să-i liniștească. Dar condițiile continuau să fie neprielnice; zi de zi, aviația refuza să ia în considerație operația de parașutare.

Randzau recomandase în repetate rânduri celor doi agenți să nu spună nimănui în ce scop se aflau în capitala belgiană; cu toate acestea, la cinci zile după sosirea lor în oraș, cineva bătu la ușa camerei pe care ofițerul Abwehrului o ocupa la „Metropol”. Cei doi danezi știau că acesta locuia acolo, dar li se interzisese categoric să

vină să-l caute la hotel : Randzau se temea ca hotelul să nu fie frecventat de agenți ai Serviciului secret englez, care ar fi putut foarte bine să-i cunoască identitatea.

De aceea, ofițerul german se înfurie rău cînd, deschizînd ușa, dădu cu ochii de Schmidt, după toate aparențele foarte agitat și cu respirația întretăiată. Randzau îl trase fără menajamente în cameră, înainte ca vreun om de serviciu să-l poată vedea. Abia se închise ușa, că Schmidt începu să strige cu vocea întretăiată :

— Björnson a început să facă pe nebunul ! S-a îndrăgostit lulea de o tînră belgiană. O femeie de serviciu de unde stăm noi.

Schmidt îi povesti cum frumosul danez îi căzuse cu tronc micuței servante și inevitabilul se produsese.

— Oare a putut să-i dezvăluie ceva ? — întrebă neliștit Randzau, de îndată ce Schmidt se calmă puțin.

— Nu sînt sigur — răspunse Schmidt. — Nu cred să-i fi spus numele noastre adevărate, dar îl știți cum e, tot timpul se laudă. Fata, bineînțeles, știe că toți locatarii casei sînt, într-un fel sau altul, în legătură cu germanii, iar el face tot timpul aluzii serioase la asta. Fata își dă seama că sîntem băgați într-o afacere nu tocmai curată.

Randzau chibzui în mare grabă.

— Bine — spuse el după un timp —, am să mă ocup de treaba asta. Am să fac în așa fel încît să-i despart. Dumneata întoarce-te la pensiune, dar nu sufla nici o vorbă și, mai ales, nu-l lăsa pe Björnson să bănuiască că mi-ai povestit totul.

Îndată după plecarea lui Schmidt, Randzau îl chemă la telefon pe șeful serviciului de contraspionaj de la Bruxelles al Abwehrului și fixă o întîlnire cu el. În seara aceea, Björnson și fermecătoarea brunetă, care se plimbau, ținîndu-se de mîna, pe bulevardul Adolphe-Max ca o tînră pereche în luna de miere, fură urmăriți de doi oameni. A doua zi după-amiază, Björnson trebuia să se întîlnească cu fata într-o cafenea din piața Brouckère ; așteptă o oră, dar fata nu se arată. Nedumerit, se înapoie acasă pentru a vedea dacă nu cumva fuscse reținută. Dar nu o găsi nici acolo. „Belgiencele astea sînt toate la fel“, îi spuse Björnson colegului său, făcînd pe cinicul.

Serviciul german de contraspionaj intrase în acțiune în seara precedentă, puțin după ce cei doi îndrăgostiți se despărțiseră. Dându-se drept agenți ai Gestapoului, germanii îi ridicaseră pe fată și pe tatăl acesteia de la domiciliul lor. După o „prelucrare” în toată regula, tatălui i se explică lămurit că fata se băgase în treburile germane care n-o priveau. Fu avertizat că vor fi împușcați amândoi dacă el sau ea vor sufla vreo vorbă despre faptul că fuseseră arestați; apoi tatăl fu rugat cu blîndețe să-și ducă fata acasă și s-o închidă în camera ei pentru următoarele cincisprezece zile.

Mai tirziu, Lahousen avea să se amuze copios aflînd că oamenii săi folosiseră masca Gestapoului, dar Canaris se mulțumise să facă, sec, următorul comentariu :

— Vezi, ți-am spus întotdeauna : ori de cîte ori amesteci femeii în treburile de spionaj, dai de neccazuri.

Vremca și luna plină — deși prielnice aventurilor amoroase — rămîneau nefavorabile misiunii. Abwehrul decise că Bruxelles-ul devenise un loc prea primejdios. Cei doi agenți căpătară bilete de tren pînă la Paris și ordin „să plece să se distreze cîteva zile”.

— Dar, fiți atenți — îi avertiză Randzau. — Ați și atras atenția Gestapoului. Dacă au să pună mîna pe voi, cu mare greutate o să vă putem scăpa.

Cei doi tineri ținură seama de acest avertisment. Cînd, opt zile mai tirziu, Randzau veni la ei pentru a le spune să fie pregătiți de plecare în orice clipă, află, după ce întreprinsc o anchetă, că aranjaseră în așa fel încît să nu mai nimcrească în situații delicate, cel puțin nu în situații delicate de genul celor care ar fi putut să-l neli-niștească pe el, în calitate de ofițer al serviciului de informații.

Luna devenise mai prielnică. Într-o noapte întune-coasă din a doua jumătate a lunii august, un „Citroën” negru cu numere de circulație franceze se opri în fața hotelului lor din Paris, pentru a-i duce, împreună cu Randzau, la un aeroport din apropiere de Chartres. Pă-trunzînd în hangarul slab luminat, fură întîmpinați de vechea lor cunoștință, pilotul, și de un locotenent care îi servea ca radiotelegrafist și observator. În fundul han-

garului se afla un „Heinkel III“ vopsit complet în negru, lipsit de orice semn de recunoaștere și eliberat de întregul aparataj de bombardament, pentru a i se asigura viteza maximă. Aparatul fu împins de oameni pînă pe pistă. Pilotul și radiooperatorul se urcară în avion, iar cele două enorme rucsacuri fură urcate în carlingă. Schmidt și Björnson se întoarseră către Randzau, care le strînse în grabă mîna și le făcu ultimele recomandări :

— Nu uitați. Stabiliți legătura cu mine mîine, dacă puteți.

Ușa avionului se închise, motoarele începură să zbirniie și bombardierul transformat se apropie încet de capătul pistei. Această pistă betonată nu era marcată decît de niște lămpi foarte discrete, dar pilotul era specialist în astfel de decolări și, după trei minute, avionul se afla pe cerul Franței. Căpitanul de aviație nu avea decît o singură preocupare : să nu piardă nici o clipă și le mărturisii pasagerilor săi că trebuia să se întoarcă înapoi și să ajungă deasupra Canalului Mîneicii înainte de orele cinci dimineața. Altfel ar deveni o pradă ușoară pentru avioanele „Spitfire“ ale aviației militare engleze, care-și începeau patrulările o dată cu răsăritul soarelui.

Pilotul luă înălțime deasupra văii Loarei, apoi se îndreptă spre nord-vest. Își propunea — le spuse el spionilor — să ajungă deasupra mării în dreptul coastei Bretaniei, apoi să se apropie de Anglia dinspre sud-vest. În momentul cînd „Heinkel“-ul părăsea coasta Franței, căpitanul desfășură o hartă a sudului Angliei, pe care era încercuit orașul Salisbury.

— Iată — spuse el, arătînd cu degetul un grup de sate situate la sud-est de acest oraș episcopal. — Aici am să vă lansez. Cunosc bine regiunea. E o vale acoperită cu pășuni și păduri... nu veți avea nici o greutate să vă puneți la adăpost.

Ajuns în mijlocul Canalului Mîneicii, pilotul se îndreptă spre nord. Puțin după aceea le arătă pasagerilor săi Start Point, care se contura slab în întuneric, la stînga. Deodată, avionul începu să coboare în picaj, se redresă la vreo treizeci de metri deasupra mării și pătrunse deasupra coastei în apropiere de Lyme Regis în zbor razant, pentru a evita reperajul radar. Apoi pilotul redresă aparatul, luă

din nou, cit putu de repede, altitudine și se îndreptă rapid în direcția orașului Salisbury.

După ce avionul se înălță până la aproximativ 3 000 de metri, intră din nou în picaj. Ghermuiți în ceea ce fusese înainte magazia de bombe, cei doi tineri erau convinși că pilotul nu mai știa unde se află. Totuși, la revenirea din picaj, acesta ridică un deget, făcându-le semn să se pregătească. Aproape imediat, bombardierul ieși din nori, al căror plafon se afla la circa 300 de metri. Avionul viră pe o aripă. Redresându-l, pilotul le transmise prin radio :

— Am ajuns! Drept spre sud e Salisbury. Disting chiar săgeata catedralei. E momentul să săriți, domnilor.

Radiotelegrafistul se apropie de ei și, răsucindu-se, îi ajută să-și pună sacii pe spate și să-și încheie curelele parașutelor. Pilotul reduce gazele atât de mult, încît foarte curînd spionii nu mai auziră decît un murmur și, în timp ce aparatul vira spre sudul orașului, radiotelegrafistul deschise ușa avionului

— Gata ? — strigă el. — Unu, doi, trei, patru, cinci... Schmidt dispăru în întuneric.

— Ți-a venit rîndul, îi spuse lui Björnson radiotelegrafistul.

După cîteva secunde, al doilea danez îl urma pe cel dintîi.

— Au sărit, spuse radiotelegrafistul pilotului.

Imediat după aceea, bombardierul se ridică în plină viteză. Avionul negru luă repede înălțime, îndreptîndu-se direct spre sud. După un sfert de oră zbura peste Poole Harbour, apoi peste Canalul Mînecii. Nu era timp de pierdut. Accelerînd la maximum, căpitanul se năpusti spre coasta franceză și spre baza sa de la Chartres.

După ce părăsise aeroportul de la Chartres, doctorul Randzau călătorise toată noaptea cu maximum de viteză, traversînd nordul Franței, Belgiei și Germaniei. Cînd, în după-amiaza zilei următoare, pătrunse în biroul său de la Cartierul general din Hamburg al Abwehrului, i se înmînă deîndată o telegramă. Era semnată de pilotul „Heinkel“-ului negru: „Operația dusă la bun sfîrșit. Agenții parașutați în regiunea Salisbury, aproximativ ora 3 G.M.T.“

Primii parașutiști germani fuseseră lansați în Anglia.

Randzau petrecu restul după-amiezii, apoi toată seara așteptînd, cu nervii încordați, un mesaj de la cei doi danezi. Toate stațiile de ascultare ale Abwehrului fuseseră mobilizate pentru a recepționa mesajul dorit. Ore de-a rîndul ele fură bombardate cu telefoane. Dar, de fiecare dată, Lahousen la Berlin și Randzau la Hamburg primeau același răspuns : „Ne pare rău, dar n-am primit nimic“.

Foarte decepționați, ofițerii sfîrșiră prin a se duce la culcare. Dar, după numai cîteva ore de somn, Randzau fu deșteptat de soneria telefonului, care se afla la căpătîiul său.

— Am recepționat un semnal de la nr. 3 150, domnule, spuse o voce anonimă.

Fiind pe jumătate adormit, lui Randzau îi trebui puțin timp pentru a înțelege ; apoi se dumeri : nr. 3 150... păi ăsta era Schmidt !

— Da ? — făcu el impacientat. — Ce spune mesajul ?

— Vi-l citesc, domnule, răspuse vocea de la centrala radio a Abwehrului : „Sosit cu bine amîndoi la locul prevăzut. Vă vom chema din nou mai tîrziu“.

— Transmisia a fost clară ? — întrebă apoi Randzau pe șeful operator de la centrala din Hamburg, care fusese instructorul lui Schmidt cu cîteva săptămîni mai înainte.

— Da, domnule, absolut clară ; și pot să vă asigur că nu transmitea sub control. Cunosc bine stilul lui Schmidt ! Era Schmidt de la un capăt la celălalt. Mi-a comunicat că va relua legătura după o oră.

Ora se scurse încet. Culcat în patul său, Randzau se întreba ce va conține cel de-al doilea mesaj. Dar nu se primi nimic. Trei ore mai tîrziu, centrala radio anunța că recepționase indicativul nr. 3150, dar că, din cauza unor perturbări atmosferice sau a unor interferențe de altă natură, fusese imposibilă recepționarea mesajului trimis din Anglia.

Centrala din Hamburg stătu la pîndă în tot cursul zilei următoare, dar nu putu recepționa nimic. Abia seara tîrziu, Hamburgul capta indicativul lui Schmidt, urmat imediat de un text : „Amplasați 8 km sud-est Salisbury.

Björnson serios rănit picior stîng. Ascuns pădurice. Pericol de a fi descoperiți. Trebuie să ne veniți în ajutor, repet, veniți în ajutor“.

În ora următoare avu loc un schimb frenetic de mesaje radiofonice și telefonice între Hamburg și șefii cei mari ai Abwehrului de la Berlin. Abwehrul dispunea, într-adevăr, de un spion experimentat în Marea Britanie — un locuitor din Țara Galilor care lucra pentru Serviciul secret german de mai mult de doi ani —, dar nimeni nu îndrăznea să recurgă la el fără aprobarea personală a lui Canaris și Lahousen.

Puseră toți aceeași întrebare: „Credeti că Schmidt emite sub control?“ Șeful serviciului radio din Hamburg răspunse categoric :

— Sint absolut sigur că Schmidt nu se află în mîinile englezilor. Îi cunosc stilul. Schmidt nu este prea rodat și face tot timpul greșelile lui obișnuite. Mai mult, folosește un cod pe care nimeni n-ar fi putut să-l descifreze într-un timp atît de scurt. În sfîrșit, și ăsta este lucrul cel mai important, limbajul pe care îl folosește este tipic al lui Schmidt și nu transmite numai la orle stabilite. Dacă ar fi fost prins de M.I.5, ar fi fost obligat cu siguranță să-și respecte orarul.

Parțial convinși, dar continuînd să fie neliniștiți, șefii de la Berlin cerură Hamburgului să pună corespondentului lor cîteva întrebări de probă. Schmidt fu întrebat mai întîi : „Ți s-a verificat buletinul de identitate?“ Răspunsul urmă imediat : „Cine vreți să-l fi verificat? Nu ne-am întîlnit pînă acum cu nici un englez“. A doua întrebare : „Ați început să folosiți cartela de alimente?“ „Sigur că nu, din același motiv“.

După cîteva clipe, Schmidt întrebă : „Ce v-a apucat, pentru Dumnezeu?“ Acest ultim mesaj alungă toate îndoielile șefilor berlinezi ai Abwehrului. „Johnny“ trebuia trimis negreșit în ajutorul celor doi parașutiști... Johnny era pseudonimul dat cel mai adesea de Abwehr agentului său cheic de la Londra, Arthur George Owens, omul din

Țara Galilor, a cărui ură împotriva englezilor ajunsese pînă la fanatism ¹.

Randzau era însă neliniștit pentru cu totul alt motiv. Cînd, cu cîteva săptămîni înainte, se întîlnise cu Owens la Lisabona, ajunsese să-l bănuiască serios pe Johnny că întretine raporturi nu tocmai ortodoxe cu Serviciul secret englez. Dar ce se putea face? Owens era singurul om care ar fi putut să-l salveze pe Björnson.

Centrala radio de la Hamburg primi de îndată ordin să intre în contact cu Owens în apartamentul londonez în care acesta își ascundea postul de emisie-recepție german, care-i permitea ca, la intervale regulate, să ia legătura cu Abwehrul. Dar tocmai atunci aviația germană bombarda capitala engleză; de aceea, răspunsul lui Owens se făcu așteptat un timp. Omul din Țara Galilor se arătă foarte bănuitor și cu atît mai puțin dornic de a coopera. Așa cum intuise Randzau, era deja supravegheat și se temea să facă și cea mai mică mișcare care ar fi putut să ducă la creșterea bănuielilor împotriva sa. Schimbul triumfiular de mesaje între Owens de la Londra și Hamburg și între Hamburg și Schmidt în pădurea de la Salisbury continuă ore în șir. În cele din urmă, Owens acceptă în silă să-și dea concursul. Abia după mai multe săptămîni, atunci cînd se întîlni cu Owens la Lisabona, Randzau putu să afle și să raporteze în amănunțime la Berlin ceea ce se întîmplase cu primii săi parașutiști după ce săriseră din avion.

Cei doi oameni trăsese ră cordonul de deschidere la cîteva secunde după ce părăsiseră avionul. Suspendați de parașutele lor, începuseră să coboare spre pămîntul englez. Vîntul sufla destul de tare și Schmidt își dădu seama că se află în derivă. Execută o aterizare impecabilă într-un cîmp deschis, judecînd, cel puțin, după cît îi permitea penumbra să vadă. După ce își desfăcu parașuta, ciuli urechile. Trezit probabil de zgomotul avionului, un ciine începu să latre în depărtare. Dar, în afară de aceasta, nu se auzea nici cea mai mică mișcare. Era o noapte frumoasă de august. Schmidt respiră adînc; aerul englez era

¹ Vezi capitolul următor.

delicios. Schmidt se pregăti să șteargă urmele aterizării. Își împături cu grijă parașuta și, după ce înseamnă locul, o ascunde împreună cu rucsacul într-un desiș. Acum trebuia să-l găsească pe Björnson. Traversă cîmpul în direcția în care socotea că tovarășul lui fusese împins de vînt, dar nu găsi absolut nimic. La oarecare depărtare văzu un pîlc de stejari pe care vîntul îi făcea să foșnească într-un chip ireal.

— Björnson — strigă Schmidt cu o voce înăbușită. — Björnson, unde ești?

Nici un răspuns. Schmidt pătrunse în pădure, chemîndu-și camaradul tot timpul și pe cît putea de discret. Trecuse o jumătate de oră de cînd ajunsese pe pămînt și începea să-și facă griji serioase. În sfîrșit, i se păru că aude un zgomot care-l acoperea pe cel făcut de vînt. Își ciuli urechile și putu distinge cîteva cuvinte în daneză.

— Vino să mă ajuți. Sint imobilizat. Ajută-mă!

Schmidt se îndreaptă spre locul de unde i se părea că auzise glasul.

— Unde ești, Jorgen? — strigă el.

Vocea lui Björnson răsună exact deasupra lui:

— Aici, în copac. Nu pot să mă mișc.

Schmidt înalță capul și zări o masă întunecoasă cocoțată sus de tot în stejar. Se cățără încet pe crăci și, în timp ce urca, zări ceva ca un pachet inform. Abia cînd ajunsese aproape de vîrfurile copacului, își dădu seama că pachetul era însuși Björnson, aninat cu capul în jos, cu corzile parașutei agățate de cea mai înaltă cracă a copacului. Se sprijini de această cracă, declanșînd, în același timp, un strigăt de durere:

— Piciorul, piciorul meu! — gemu Björnson.

Schmidt se lăsă puțin mai jos și reuși, pînă în cele din urmă, să-și degajeze camaradul. Mai rămînea să-l aducă jos, pe pămînt. Cu precauție, îl trase de-a lungul crăcii pînă la trunchiul arborelui. Apoi, încet și cu greutate, îl ajută să coboare pe covorul de iarbă, unde Björnson se prăbuși, la capătul puterilor. Se vedea că nu poate să meargă. Ce-i de făcut? — se întrebă Schmidt.

Zorile începău să se arate. Trebuiau să se pună la adăpost în cel mai scurt timp. Se găseau, fără îndoială, în plin cîmp, dar într-o regiune relativ populată. De în-

dată ce se făcu ziuă, cei doi oameni își dădură seama că stejarul în care se încurcase Björnson făcea parte dintr-o pădurice. Schmidt explorează împrejurimile și descoperi o poeniță înconjurată de tufe și arbori tineri, unde nu riscau să fie văzuți. Cu multă răbdare îl ajută pe Björnson, care gemea de durere, să ajungă în poiană, apoi se întoarse să ia parașuta și rucsacul prietenului său. Le puse la adăpost, apoi traversă din nou pădurea și cîmpul, ducîndu-se la locul unde își lăsase propriul său echipament; îl luă și-l aduse în poiană, unde Björnson, pe jumătate inconștient, stătea ascuns în tufiș. Schmidt improvizează un cort, întinzînd între arborii tineri și tufișuri fișii de mătase pe care le rupsese din parașută. Soarele se înălțase pe cer; Schmidt hotărî să facă o recunoaștere în împrejurimi. Îl instalează pe Björnson cît mai confortabil cu putință și porni prin pădure în speranța de a găsi un drum.

Cu elegantul său costum de tweed de Scoția (pradă sustrasă de Abwehr de la Consulatul britanic din Oslo), Schmidt nu prea risca să fie remarcat. Își începu recunoașterea pășind, cu un pas plin de siguranță, pe pașiște.

Dacă pilotul avionului nu comisese nici o eroare de navigație, imensa săgeată a catedralei din Salisbury trebuia să se înalțe undeva spre nord-est. Orientîndu-se după soare, Schmidt porni în această direcție. Străbătu cîmpul și ajunse curînd la marginea unui pîriu cu apă limpede. Se puse în patru labe ca să bca citeva sorbituri — prima sa „dușcă“ pe pămînt englez —, apoi, cedînd tentației, se dezbracă și făcu la iuțeală o baie. Improspătat, își reluă drumul.

Zări în depărtare un grup de case și privi pe harta de stat-major a Wiltshire-ului, pe care o luase cu el. Dacă pilotul într-adevăr nu greșise, iar propriile lui aprecieri erau exacte, trebuia să fie vorba de satul Stratford Toney. După vreo doi sau trei kilometri reperă un alt grup de clădiri, pe care le identifică ca fiind West Harnham. Dar îi trebuia o confirmare, și de aceea hotărî să se cațere într-un copac, de unde putu să zărească, la cîțiva kilometri depărtare, frumoasa săgeată a catedralei din

Salisbury, care se înălța deasupra arborilor. De la postul său de observație reperă, de asemenea, la o distanță de circa 800 m un drum larg pe care trecea o mică mașină particulară; Schmidt recunoscuse un „Austin 7“, din care mai văzuse în Danemarca. Era urmată de o camionetă de mărfuri. Schmidt coborî din copac. În momentul în care ajungea la marginea drumului, văzu venind un camion al aviației militare engleze. Era înțesat de soldați, dar aceștia nu acordară nici o atenție tinărului blonziu în costum de tweed.

După ce petrecu cea mai mare parte a dimineții recunoscînd terenul, ronțăind din timp în timp cite puțină ciocolată germană, Schmidt hotărî să se întoarcă la Björnson și să încerce să facă ceva pentru piciorul acestuia. Hotărît, Salisbury era prea departe, cel puțin pentru ziua aceea. Se decise să plece în oraș a doua zi dimineață, după ce avea să anunțe Hamburgul în ce loc se găseau. Dar Schmidt se depărtase mai mult decît își dăduse seama și de aceea întoarcerea la Björnson, care îl aștepta în poiană, dură destul de mult.

Björnson stătea mereu culcat sub cortul improvizat, cu fața foarte palidă și trasă. Se vedea că suferă mult, dar îi spuse lui Schmidt că piciorul nu-l supără prea tare dacă nu-l mișcă. Îl rugă pe Schmidt să expedieze un mesaj la Hamburg, dar Schmidt n-avea poftă să ridice antena și să emită în plină zi. Îi spuse că va începe să emită a doua zi dimineața la ora trei și Björnson sfârși prin a cădea de acord. Schmidt începu apoi să pregătească masa din cutiile de conserve de pește și carne și ciocolata pe care le aduseseră cu ei. Băură ceai rece din bidioanele pe care le aveau în rucsacuri, apoi, ajunși la capătul puterilor, adormiră. Puțin după miezul nopții, Björnson, pe care piciorul nu-l lăsase să doarmă decît la răstimpuri, își trezi tovarășul și Schmidt începu să ridice antena, dîndu-i cea mai bună poziție posibilă, și să verifice emițătorul și bateriile.

La ora trei fix începu să emită indicativul și imediat după aceea anunțul că aterizaseră în locul prevăzut. Cu nervii încordați, cei doi dăneau așteptare. După un minut, Schmidt începu să zimbească. Centrala radio răspundea.

Fostul lor instructor era cel care le comunica : „Primul mesaj bine recepționat... terminat“.

— Vă chemăm din nou peste o oră, răspunse Schmidt, dornic să scurteze la maximum durata fiecărei transmisii pentru a evita orice posibilitate de a fi detectat.

— De acord, răspunse Hamburgul.

Schmidt și Björnson scoaseră un suspin adînc de ușurare. Izolați și vulnerabili cum erau, în plină țară dușmană, schimbul scurt de mesaje îi ajutase să se simtă mai puțin singuri : camarazii lor de la Hamburg erau cu ei. O oră mai tîrziu, Schmidt făcu o nouă încercare, dar de data aceasta lungimea de undă stabilită era supusă unor interferențe puternice. Schmidt se întrebă vag dacă nu cumva un post de ascultare al contraspionajului englez recepționează primul său mesaj și se străduia acum să bruiască frecvența. În mijlocul vacarmului auzi cu totul neclar Hamburgul, care încerca să ia contact cu ei. Dar nu era nimic de făcut, trebuia să aștepte pînă avea să se oprească vacarmul. Imediat după bucuria de adineauri, acest eșec îi cufundă pe cei doi tineri într-o stare de totală depresiune. Glezna lui Björnson se umflase rău ; Schmidt își dădu seama că tovarășul lui suferea ca un martir.

— Ascultă, Jorgen — îi spuse el. — Nu putem să stabilim din nou legătura decît miine dimineață. Pînă atunci mă duc să fac o plimbare prin Salisbury, azi după-amiază. Nu poți să rămîi aici. E nevoie de un doctor, să-ți vadă glezna.

Cei doi spioni luară din nou masa, formată din conserve, și, mai obosiți ca oricînd, adormiră din nou. Se deșteptară cu puțin înainte de amiază. Schmidt hotărî să profite de timpul frumos, însorit ; îndată ce terminară masa, își părăsi prietenul și porni spre Salisbury.

Urmă același drum ca în ajun și se cățăără în același copac pentru a examina cu grijă împrejurimile înainte de a o apuca pe șosea. După calculele lui, îi trebuiau două sau trei ore bune pînă în centrul orașului, unde ar fi ajuns către sfîrșitul după-amiezii, cînd animația avea să fie mai slabă.

Ajuns pe șosea, porni cu pas voinicesc. Către ora cinci se opri la marginea orașului pentru a se odihni puțin.

Șoseaua începea să se umple de biciclete — probabil muncitori care se întorceau acasă de la lucru. Așteptă puțin pentru ca circulația să devină mai puțin intensă. Așezat la marginea drumului, ascultă cu atenție pălăvrăgeala cicliștilor, dar engleza în care vorbeau i se păru greu de înțeles. Hotărît lucru, trebuia să fie foarte prudent dacă voia să nu se trădeze.

Șirul muncitorilor începea să se rărească. Schmidt își reluă drumul spre oraș și curînd zări catedrala. Nimeni nu părea să dea vreo atenție tinărului îmbrăcat în tweed care își făcea plimbarea de seară. Dar Schmidt observă că prăvăliile începeau să se închidă și trebuia neapărat să mănince. Începu să caute o bodegă sau un bufet, cînd deodată se propti în fața lui silueta impunătoare a unui polițist.

O fracțiune de secundă, Schmidt fu pe punctul de a o lua la sănătoasa. Toate instinctele i se dezlănțuiră; era înspăimîntat. În fața lui se afla Autoritatea britanică, iar el era un spion. Dar în clipa următoare își dădu seama că singura scăpare era o comportare cit se poate de naturală. Cu nervii încordați, gata să cedeze, se adresă polițistului :

— Ați putea să-mi spuneți unde pot găsi ceva de mîncare la ora asta ?

— Da de unde ai ieșit așa, băiete ? — întrebă polițistul, un om în puterea vîrstei, cu chipul stacojiu, vorbind cu accentul specific celor din regiunea de vest. (Accentul străin și, fără îndoială, nordic al interlocutorului îi atrăsese atenția.)

— Din Danemarca — răspunse Schmidt, care începuse să-și repete în sinea lui cu repeziciune toată „povestea”. — Nu e mult de cînd am sosit aici — urmă el —, sînt refugiat. Am traversat marea în primăvară, după invazia nazistă.

— Atunci trebuie să ai un buletin de identitate, se interesă polițistul cu o voce prietenească.

Pe Schmidt, comportarea măsurată și liniștită a polițistului îl înspăimînta mai mult decît prezența unui vagmistru german, oricît de dur ar fi fost el.

— Da, da — răspunse el repezit. — Uite, poftim, și dădu să-și scoată documentele pregătite cu grijă de Cartierul general din Berlin al Abwehrului.

Dar, pe cînd se pregătea să-și scoată buletinul de identitate din portmoneu, polițistul remarcă în despărțitura opusă cartela de alimente pentru străini înghesată împreună cu două bancnote de o liră.

— Bine, e în regulă, poți să pui înapoi asta — spuse el. — Văd că ai tot ce-ți trebuie. Și acum, unde te duci așa, băiete ?

— La Bristol, dacă pot să găsesc un camion care să vrea să mă ia — răspunse Schmidt. — Dar, pînă atunci, aș vrea să mănînc ceva. Nu știți pe undeva un bufet ?

— Ba da — răspunse polițistul. — N-ai decît să înconjuri catedrala ; acolo o să găsești cite ceva de ronțait, deși la ora asta și cu raționalizarea nu cred să fi rămas mare lucru.

— Mulțumesc foarte mult, răspunse Schmidt, făcînd stînga-mprejur.

Se depărtă în direcția pe care i-o indicase polițistul ; îi trebui multă stăpînire de sine pentru a păstra un mers normal. Nu avea decît o singură dorință : s-o ia la fugă cît mai repede, ca să pună între el și polițist o distanță cît mai mare cu putință. Dăduse drept peste Legea britanică, dar nu se întîmplase nimic. Teama nu-l părăsise însă. De fapt, era mult mai neîncrezător decît ar fi fost un agent britanic aflat în condiții asemănătoare în Europa ocupată. Căci Schmidt trăise în Germania nazistă și această degajare atît de britanică nu-i prea plăcea. Mergînd încet, ajunse la capătul străzii, dădu colțul... și începu să fugă ca un bezmetic. Nu îndrăzni să intre în bufetul de care-i vorbise polițistul, căci era aproape sigur că totul fusese o capcană și că era urmărit. Ba fugind, ba mergînd, Schmidt nu se opri decît afară din oraș, unde căzu mort de oboseală pe un cîmp.

După cîteva minute se gîndi că se purtase ca un imbecil. Uitase tot ce-l învățaseră profesorii de la Abwehr : singurul mijloc de a o scoate la capăt cu englezii era să dai dovadă de naturalețe și gentilețe ; niciodată să nu uiți spiritul rezervat al englezului și repulsia lui de a

manifesta vreun interes pentru ceea ce nu-l privea personal. Schmidt înțelege că, începînd să fugă pe stradă, ar fi putut să ajungă tocmai la rezultatul pe care dorea atît de mult să-l evite : să atragă atenția asupra lui.

Se întunecase de-a binelea. În timp ce se întreba ce avea să facă, Schmidt auzi sirenele dînd alarma. Ar fi fost o prostie să-ncearcă să descopere prin beznă ascunzătoarea din pădure. Pînă la urmă găsi o căpiță de fin, se instalează cît putu de confortabil și dormi ca un prunc pînă la 8 dimineața, deranjat doar din cînd în cînd de zgometul vreunui avion. După ce se pieptănă și-și nctezi hainele cu palma, se înapoie în Salisbury.

Schmidt, care nu mai putea de foame, găsi în apropierea catedralei o cafenea unde i se oferi ceai, pîine prăjită și chifteluțe de pește ; spre marea sa surprindere, chelnărița nu-i ceru bonul. Sătul, se hotări să facă cumpărături într-un mic magazin din apropiere. Ceru o pîine, o jumătate de livră de unt și o sută de grame de slănină. Bătrînul domn cu ochelari care-l servi ridică puțin din sprîncene cînd auzi de slănină, dar nu făcu nici un comentariu. Schmidt își prezentă cartela și, în timp ce tăia bonurile, omul începu să-i pună întrebări. Pe un ton degajat îl întrebă pe Schmidt de cît timp se afla la Salisbury, unde locuia. Deși îl trecea o sudoare rece, Schmidt dădu de bînc-de rău răspunsurile cerute. Era convins că acest bătrîn, de o vîrstă foarte înaintată, care-și ridicase ochelarii pe frunte, nu era altceva decît un agent al Serviciului secret englez. Întrebările lui îl înspăimîntară mai rău decît întîlnirea cu polițistul. Bătrînul îi întinse pachetul și, după ce-l mai reținu cîteva minute cu întrebări și mai personale, îi ură vesel ziua-bună.

Îndată ce ușa se închise în urma lui, Schmidt fu cuprins din nou de o poftă nebună de a o lua la fugă. Dar, de la întîlnirea din ajun cu polițistul, învățase să-și controleze mai bine nervii. Cu prețul unui mare efort de voință, porni în direcția „apartamentului” său, mergînd pe șosea cu un pas cît se poate de degajat. Abia parcursese cîteva sute de metri, cînd o mașină se opri în dreptul lui. Schmidt deveni de îndată foarte atent. Fără îndoială că fuscse urmărit ; bătrînul din prăvălie era, bîncînteles, un agent, Serviciul secret se afla pe urmele lui !

Mașina era condusă de o doamnă impunătoare, de o anumită vîrstă, avînd doi cîini pe bancheta din spate.

— Unde mergeți? — întrebă ea. — Pot să vă duc?

— La Stratford Toney, răspunse Schmidt, care nu știa prea bine ce să facă.

— E în regulă. Urcați. Tot acolo merg și eu, răspunse femeia.

Din nou Schmidt deveni neîncrezător. În timp ce conducea, femeia îl bombarda cu întrebări de tot felul, iar el se aștepta să vadă dintr-o clipă într-alta mașina intrînd pe sub o poartă și oprindu-se în fața unei case, unde avea să fie imediat arestat. Dar mașina ajunsese în cîteva minute la Stratford Toney și, după ce-i spusese veșelă la revedere, femeia îl lăsă la celălalt capăt al sătucului.

De îndată ce mașina dispăru, Schmidt porni peste cîmp în direcția locului în care-l lăsase pe Björnson cu aproximativ 20 de ore mai înainte. Aproximîndu-se de ascunzătoare, începu să fluere o melodie daneză ca semn de recunoaștere, dar nu primi nici un răspuns. „Björnson!“ — urlă el. Din nou nimic. În culmea neliniștei, își făcu furios drum prin tufăriș pînă la poiana unde-l zări pe Björnson întins pe pămînt, părăd că doarme. În clipa următoare își dădu seama că Björnson își picurduse cunoștința. Era roșu la față și respira sacadat. Schmidt îi pipăi pulsul: bătea nebunește. Îi desfăcu pansamentul de pe glezna rănită: piciorul se umflase peste măsură și chiar un profan putea să-și dea seama că infecția era gravă.

Schmidt scoase bidonul, pe care-l umpluse la pîrîu, și reuși să-i strecoare rănii puțină apă între buze. Apoi muie în apă o bucată de parașută și-i umezi fruntea lui Björnson. Acesta deschise încet ochii și începu să geamă: „Piciorul, piciorul meu“. Păru, totuși, că-și revine puțin după ce mai bău o înghițitură de apă rece.

— Cred c-am leșinat peste noapte din cauza durerii — spuse el. — Nu știu cît timp am stat așa fără cunoștință, dar nu-mi aduc aminte ca de ieri să fi văzut lumina zilei.

— Haide, liniștește-te — îi spuse Schmidt. — Am dat o raită prin Salisbury. N-avem nici un motiv să ne temem de englezi. Nu ne caută. Dar trebuie să te duc la un doctor.

— Nu, nu — răspunse Björnson. — Ni s-a încredințat o misiune. Datoria ta este să mă lași și să pleci la treabă. N-ai decît să mă lași aici și să trimiți o scrisoare la poliție ca să le spui unde să mă găsească.

— Stai liniștit și nu vorbi prostii. La Berlin, doctorul Randzau are să găsească un mijloc de a ne veni în ajutor. Am să-i trimit imediat un mesaj.

— Dar nu e ora prevăzută, obiectă Björnson.

— Nu-ți face griji din cauza asta. E vorba de un caz urgent. Cunosc frecvențele pe care le folosesc ei în cursul serii. Am să încerc să le transmit la Hamburg un mesaj de alarmă.

În grabă, Schmidt înalță antena și începu să emită indicativul. După cîteva minute auzi Hamburgul confirmînd recepția, dar foarte slab. Fără să aștepte, Schmidt își transmise mesajul de urgență, precizînd că Björnson era rănit și că aveau nevoie de un ajutor imediat. Hamburgul le răspunse să rămînă pe recepție și, după o jumătate de oră, primiră un mesaj din partea lui Randzau : „Nu vă neliniștiți. Fac tot ce pot să vă trimit ajutor. Rămîneți în continuare pe recepție“. Se mai scurse o oră, apoi începu seria de întrebări stupide în legătură cu cartela de alimente, care îi infurie pe Schmidt și pe bietul Björnson, scuturat de frisoane din pricina febrei. În cursul orelor următoare, schimbul de mesaje continuă fără întrerupere : Schmidt aștepta cu înfrigurare ca Hamburgul să binevoiască să-i spună unde trebuia să se întâlnească cu omul care le va veni în ajutor.

Abia în dimineața următoare, Hamburgul le transmise, în sfîrșit, instrucțiuni precise :

„Schmidt va pleca la Winchester pentru a ajunge la gară la ora două treizeci azi după-amiază. În hol va întîlni un bărbat scund, păr negru, costum maro, pălărie fetru moale maro. Va ține *Manchester Guardian*. Schmidt i se va adresa, numîndu-l dr. Roberts. Omul va spune că se numește Johnny“.

Schmidt pregăti o masă pentru Björnson, îl instalează cât mai confortabil cu putință, apoi o porni din nou pe șosea spre Salisbury. Nu știa prea bine cum să găsească drumul spre Winchester : își dăduse seama, spre marea sa consternare, că toate tabelele indicatoare de direcții fuseseră înlăturate, lucru pe care Lahousen nu-l cunoștea. În cele din urmă găsi drumul și, după câteva minute de mers, reuși să se urce într-un camion care mergea spre Stockbridge. Acolo găsi o camionetă care-l lăsă în plin centrul orașului Winchester. La orele paisprezece și treizeci precis intră în holul gării și începu să-l caute pe Johnny. Deodată incremeni, înspăimântat : în hol se aflau doi oameni mărunți, amândoi îmbrăcați în maro, amândoi ținând un ziar în mână ; care din doi era cel căutat ? Îi privi atent câteva minute, apoi se îndreaptă spre cel dinții, pe care-l întrebă dacă este doctorul Roberts.

— Poftim ? — întrebă omul, privindu-l cu un aer glacial.

— Oh ! Scuzați-mă, biigui Schmidt, retrăgându-se în grabă spre un stand cu cărți.

Începu să-l examineze cu coada ochiului pe celălalt. Remarcînd incidentul, acesta desfășură grăbit ziarul pe care-l ținea, astfel încît Schmidt să poată vedea cu ușurință cuvintele *Manchester Guardian*. Schmidt se apropie de el și pentru a doua oară întrebă dacă era doctorul Roberts.

— Da — răspunse scundul negricios —, domnul Loyd, mi se pare... ?

Își strînseră miinile și ieșiră imediat în stradă. Omul din Țara Galilor rămase o vreme tăcut. Apoi, după ce se asigură că nu erau urmăriți, reluă :

— Eu sînt Johnny. Unde e prietenul dumitale ?

— Zace într-o pădure la cîtiva kilometri de Salisbury, răspunse Schmidt.

— Bine. Am să găsesc la Salisbury oameni care să ne ajute, dar nu trebuie să ajungem acolo împreună. Am impresia că sînt supravegheat și ar fi periculos pentru dîmneata să fim văzuți împreună.

Johnny scoase un pachet de țigări și i-l întinse lui Schmidt cu o mină ale cărei degete erau îngălbenite de nicotină.

— Ia o țigară și o dată cu ea hîrtiuța pe care ai s-o găsești alături — spuse el. — Acolo este scrisă o adresă din Salisbury. Du-te acolo după ce se întunecă. Ai face bine să mergi la Salisbury cu trenul. Eu am să mă deplasez cu mijloace proprii.

Își strînseră din nou miinile și se despărțiră. Schmidt se întoarse în gară.

Cercetînd mersul trenurilor, află că următoarea garnitură spre Salisbury nu trecea decît peste cîteva ore. Lunga așteptare îi trezea teamă și de aceea se hotărî să se înapoieze așa cum venise, cu autostopul. De data aceasta însă fu mai puțin norocos decît la venire și cînd ajunse la Salisbury era aproape opt seara. Căută drumul către adresa indicată pe hîrtia primită de la Johnny și, după douăzeci de minute de mers, ajunse la o vilă impunătoare, care se înălța la marginea orașului. Puțin temător, bătu la ușă ; Johnny îi deschise îndată.

— Intră repede, îi spuse el.

Înăuntru găsi un alt velș, care-l întîmpină stringîndu-i călduros mina. De bună seamă, Johnny îl informase despre danezi. Cei trei bărbați se așezară la masă pentru a cina. Schmidt constată cu surprindere că, contrar afirmațiilor propagandei lui Goebbels, englezii puteau să-și ofere mese substanțiale. Se servi supă, un clapon gras la fel de fin ca păsările cele mai bune din Danemarca și o brînză excelentă, totul stropit cu bere, pe care Schmidt o găsi infectă. Caldă și siropoasă, nu semăna cu nimic din ceea ce băuse el pînă în ziua aceea. În timpul mesei, cei trei discutaseră despre ceea ce aveau să facă cu Björnson. Johnny spuse, că avea posibilitatea să-l arate unui doctor care nu le-ar pricinui nici un neajuns și se hotărî ca Schmidt să petrecă noaptea în oraș și să se înapoieze la Björnson a doua zi dimineață.

Schmidt se deșteptă foarte devreme și, mergînd pe întuneric peste cîmp, ajunse la ascunzătoarca unde-l aștepta tovarășul său. Cu ușurare, îl auzi pe acesta întîmpinîndu-l cu un fluierat. „Totul are să meargă ca pe roate“, îi spuse el lui Björnson, a cărui gleznă era mai puțin dureroasă, deși foarte țeapănă. În noaptea următoare, la ora trei, Schmidt fu în măsură să comunice centralei radio de la Hamburg : „Operat contact cu Johnny.

Björnson merge la doctor. Mă despart de el. Noul apel miine dimineață la aceeași oră“. Avu mare grijă să nu-i spună lui Björnson că aveau să se despartă, mulțumindu-se să-i vorbească despre doctorul care — îl asigurase Johnny — nu va pune întrebări.

Începea să se lumineze de ziua când Schmidt se sculă. Îngropă cu grijă fișiiile de parașută, cutiile de conserve și alte resturi ale șederii lor forțate în poiană. Apoi îl trezi pe Björnson și-l ajută să se ridice pe piciorul sănătos. Mai mult purtându-l decât sprijinindu-l, Schmidt îl ajută să străbată pădurea în direcția șoselei. Această excursie peste câmp, în bruma dimineții, cu un om care nu avea de fapt decât un picior era istovitoare. Înaintau foarte încet, căci Björnson trebuia să se oprească foarte des pentru a se odihni. Trecând peste pîriul în care Schmidt se îmbăiase cu câteva zile mai înainte, rănitul alunecă și căzu în apă. Această baie neașteptată păru să-l învieze și își urmă drumul stringînd din dinți. Era aproape ora nouă când cei doi danezi ajunseră la hățișul care mărginea șoseaua. Schmidt inspectă împrejurimile pentru a se asigura că nu fuseseră reperați. Șoseaua era pustie.

La ora nouă precis, Schmidt văzu sosind o mașină și-i spuse lui Björnson să fie pregătit. Așteptă ca mașina să ajungă în dreptul lor, se ridică agitîndu-și miinile, dar aceasta își urmă drumul fără să încetinească. După un sfert de oră apăru o a doua mașină. De data aceasta era într-adevăr Johnny; cînd îl văzu pe Schmidt stînd de partea cealaltă a hățișului, frînă brusc. Rapid, Schmidt îl ajută pe Björnson să treacă hățișul și-l urcă pe bancheta din spate.

— La revvedere ! — strigă Johnny. — Pe curînd, sper.

Portiera se închise cu zgomot și mașina dispăru. Cei doi spioni se despărțiseră... definitiv. După cum fusese prevăzut, Björnson fu îngrijit de un doctor, dar avea să fie arestat puțin după aceea de englezi și să-și petreacă cea mai mare parte a războiului într-un lagăr de internare.

Schmidt era liber. Nemaifiind apăsător de răspunderea care-i revenea pentru Björnson, putea să se înhame fără întîrziere la îndeplinirea misiunii sale. Trecu în revistă ce avea de făcut. De două ori în 24 de ore trebuia să

cheme Hamburgul pentru a comunica condițiile atmosferice din sudul Angliei. De asemenea, primise ordin să facă un turneu pe la aerodromurile încercuite cu roșu pe harta sa de stat-major și să țină Abwehrlul la curent cu distrugerile provocate pe fiecare cîmp de aviație de bombardamentele aeriene, precum și cu numărul și caracteristicile avioanelor care se aflau acolo. Dacă avea prilejul, putea să execute și operații de sabotaj. De îndată ce Johnny dispăru, porni din nou pe șosea.

Se îndreptă direct spre Southampton și, în noaptea următoare, își instalează emițătorul într-o pădure din apropierea acestui oraș. Chemă de îndată Hamburgul și anunță : „Björnson dus la doctor de Johnny. Început misiunea“. Părăsind Southamptonul, Schmidt urmă coasta sudică pînă în zona Brighton, unde nu întirzie să lege prietenie cu soldații englezi, puțin cam prea cordiali și vorbăreți, care se aflau în acel sector. Puțin după aceea era în măsură să raporteze șefilor săi că soldații se plîngeau tot timpul de generalul care comanda divizia. Generalul acesta — spuneau soldații — era obsedat de condiția fizică. Toată lumea, inclusiv ofițerii cei mai în vîrstă, trebuia să facă exerciții interminabile de cros.

„Generalul ăsta e un scundac negricios, cu un nas ascuțit și cu o limbă de viperă“, raportă Schmidt specialiștilor de la Abwehr. Aceștia n-avură nevoie de mult timp pentru a identifica pe micul general : era Montgomery ; ultima oară cînd le fusese semnalată prezența lui, comanda Divizia a 3-a britanică în perimetrul Dunkerque, cu trei luni mai înainte. Dar, identificîndu-l pe Monty, Schmidt provocă, în același timp, panică la Înaltul comandament german, anunțînd că se părea că are loc o mare concentrare de trupe „cu multe blindate“ în regiunea prevăzută pentru invazie.

Avînd cele patru sute de lire în buzunar, Schmidt începu să se plimbe din oraș în oraș, de la un aerodrom la altul, străbătînd în special comitatele Kent și Sussex, raportînd tot ce putea afla, numărînd și descriind avioanele de modele felurite pe care le vedea aliniate la bazele aviației de vînătoare.

De pe drumurile și cîmpiile Kentului, Schmidt asistă la aproape întreaga bătălie pentru Anglia. Dar rapoar-

tele sale nocturne către Abwehr, ca și cele ale altor observatori, se dovediră înșelătoare. Tot timpul primelor faze ale războiului-fulger, Schmidt rămase în inima zonelor de bombardament, cu excepția celor câteva ore pe zi în care se retrăgea pe cîmpiile din preajma Londrei pentru a-și expedia mesaje prin radio.

Către jumătatea lunii octombrie, Lahousen începu să se teamă (pe bună dreptate, după cum avea să descopere cu mulți ani mai târziu) că emisiunile regulate ale lui Schmidt vor sfîrși prin a atrage atenția posturilor de ascultare ale Serviciului secret englez. La sfîrșitul lunii octombrie, Schmidt primi ordin ca, pentru propria sa securitate, să plece în Țara Galilor, unde trebuia să ia contact cu un naționalist localnic, simpatizant al regimului nazist. Acesta îl ascunse timp de câteva săptămîni la o fermă izolată, cuibărită în fundul unei văi.

Dar agricultura nu era pe placul lui Schmidt (cel puțin în acest stadiu al războiului) și, în cele din urmă, ceru aprobarea să-și reia activitatea de spionaj. La începutul lunii decembrie se afla din nou în regiunea Londrei. În perioada aceea avu de rezolvat o problemă foarte serioasă. Călătoriile neîntrerupte, necesitatea de a locui la hoteluri sau pensiuni familiale îi epuizaseră aproape cu desăvîrșire rezerva de bani. Puțin înainte de Crăciun, Schmidt expedia următorul mesaj: „Banii aproape topiți. Nevoie neapărată de bani pentru continuare operații“.

Nu era o problemă atît de simplă pe cît s-ar crede. Neavînd altă soluție, Canaris și Lahousen îl puseră la curent cu situația pe atașatul militar japonez la Londra. După conciliabule interminabile între Berlin și Tokio, guvernul japonez sfîrși prin a accepta ca atașatul său militar la Londra să pună la dispoziția lui Schmidt suma de o mie de lire. Hamburgul îi comunică lui Schmidt modalitatea de a se întîlni cu agentul japonez, încheindu-și mesajul cu aceste cuvinte: „Să nu fii surprins de persoana agentului“.

Într-o zi umedă și sinistă, exact înainte de Crăciun, Schmidt se postă, potrivit instrucțiunilor, într-o stație de autobuz din Shepherd's Bush. Știa că trebuie să caute un bărbat scund, cu părul negru, care va ține în chip vizibil ziarul *Times* din ziua respectivă. Bazîndu-se pe me-

sajul Hamburgului și pe semnalmentele care-i fuseseră date, Schmidt se aștepta să vadă apărind un japonez. Dar, cînd omulețul se prezentă, la orele trei precis, Schmidt constată cu uimire că avea o figură pronunțat israelită. Cei doi oameni evitară cu grijă să arate că s-au recunoscut. După cum primise ordin, Schmidt se urcă, în urma agentului, în autobuzul 49; așezați la o oarecare distanță unul de altul, cei doi făcură drumul pînă la Kensington High Street, unde omulețul se ridică și coborî din autobuz. Schmidt îl imită și pătrunse, după el, în stația de metrou din vecinătate. După ce-și luă bilet, Schmidt ajunse pe peron, urmîndu-l pe agent, pe care-l văzu urcîndu-se într-o garnitură pe de linia Inner Circle¹. Schmidt făcu același lucru și, ca din întîmplare, se așeză lîngă el.

— Este ceva interesant astăzi în *Times*? — întrebă Schmidt pe tonul unei conversații obișnuite.

— Oh, nimic deosebit — răspunse agentul. — Dar, dacă vreți, vă rog, opriți-vă ziarul. Eu l-am citit și cobor la prima.

Omul îi întinse lui Schmidt ziarul împăturit, își scoase politicos pălăria și coborî la South Kensington. Schmidt își continuă drumul pînă la gara Victoria, unde se încuie în toaletă, desfăcu ziarul și găsi în el o mie de lire aranjate cu grijă în bancnote de cinci lire... acele frumoase bancnote de format mare, din hîrtie șifon albă, acoperită cu caractere elegante².

De acum încolo era inzestrat pentru noi operații. Dar, la Berlin, Lahousen și ceilalți șefi ai Abwehrului începeau să-și facă griji serioase în privința lui Schmidt. Pentru Lahousen era lîmpede că într-o bună zi, tot umblind de colo-colo și mutîndu-se de la un hotel la altul, agentul său va fi prins. De aceea îl sfătui să-și găsească de lucru. Cum și unde, asta îl privea pe el, căci acum cunoștea condițiile de viață din Anglia mai bine decît însuși Canaris. Îi dădu, de ascemenea, ordin să întrerupă complet emisiunile pînă ce nu-și va fi făcut un rost.

¹ Linie circulară parcurgînd centrul Londrei. — *Nota trad.*

² Ele au fost retrase din circulație. — *Nota trad.*

Abia la începutul primăverii anului 1941, centrala radio din Hamburg recepționează din nou indicativul lui Schmidt. Se confirmă recepția, astfel încît Schmidt putu să-și reia emisiunile. Primul său mesaj cifrat fu primit a doua zi în zori: „Găsit lucru fermă. Continuu operații, dar transmit mai rar. Trebuie să fac cincisprezece kilometri pînă la loc emisie sigur. Nu mă așteptați des“.

Schmidt deveni unul dintre agenții cei mai apreciați ai germanilor de pe teritoriul Angliei. El nu era folosit decît pentru misiuni speciale, care-i erau specificate la ore stabilite dinainte. Nu emitea decît atunci cînd era absolut necesar și cît mai rar cu putință.

Fermierul la care era angajat, un om foarte maleabil, îi permise să-și ia liber ori de cîte ori dorea. În 1942, la cererea comandamentului german, el fu în măsură să semnaleze, în timp util, o concentrare de trupe canadiene în regiunea Southampton, în ajunul raidului de la Dieppe. În anul următor semnală manevre importante în aceeași regiune; de altfel, nu era vorba decît de o operație simulată, pusă la cale de englezi pentru a-i face pe germani să creadă că cel de-al doilea front va fi deschis în 1943.

Dar, cînd operația reală deveni iminentă, în primăvara anului 1944, Schmidt reveni la vechile sale vizuini favorite și transmise rapoarte lungi asupra pregătirilor în vederea zilei Z. Se plimbă în voie, zile de-a rîndul, în zona de coastă interzisă din sudul Angliei. Trecuse atîta timp de cînd trăia printre englezi, încît nimeni nu-l mai putea suspecta pe acest tinăr refugiat danez care colinda tîrgurile de vite.

În lunile care urmară debarcării primelor trupe aliate în Normandia, Schmidt transmise la Hamburg rapoarte lungi de o minuțioasă exactitate asupra diviziilor americane concentrate în sud-vestul Angliei. El comunică, de asemenea, informații cu privire la eficacitatea armelor V-1 și confirmă căderea rachetelor V-2 în cursul verii și toamnei aceluiași an. Dar, în perioada aceea, din Abwehr nu mai rămăsese decît o umbră. Lahousen fusese transferat ca general pe frontul de răsărit, iar Canaris fusese arestat de Gestapo.

Oricum, încă de la finele anului 1941, Schmidt începuse să găsească meseria de agricultor mai plăcută decât i se păruse în primele luni de ședere în Anglia. Într-o bună zi a anului 1942, Lahousen primea, înmărmurit, următorul mesaj: „Căsătorit, plec voiaj nuntă. Suspendat contact cincisprezece zile“. După un an se primi un nou mesaj: „Devenit tată băiat 3,5 kilograme“. Una din ultimele sarcini ale lui Lahousen înainte de a-și părăsi postul de comandă din Berlin fu aceea de a trimite un mesaj de felicitare unicului agent al său care devenise — cel puțin oficial — cap de familie în cursul îndeplinirii uneia din misiunile sale.

Schmidt trimise ultimul său mesaj la începutul lunii aprilie 1945, când Grupul 21 de armate, comandat de mareșalul Montgomery, își închidea cleștele în jurul zonei în care se afla centrala radio Hamburg.

Cîteva ani mai tîrziu, Lahousen a aflat că Schmidt continua să locuiască în regiunea Londrei împreună cu soția și copiii săi.

Uimitoarea aventură a agentului nr. 3 054

Am menționat, în capitolul precedent, existența unui velș fanatic, care era de multă vreme unul dintre principalii agenți germani la Londra și care, în această calitate, fusese trimis în ajutorul lui Björnson, parașutistul rănit. Dar uimitoarea aventură a agentului nr. 3 054 al Abwehru-lui, agent cunoscut mai degrabă sub porecla de Johnny, începuse cu mult înainte de călătoria-fulger pe care o făcuse la sfârșitul lunii august 1940 la Winchester, unde urma să se întâlnească cu Schmidt.

Împrejurările în care a intrat pentru prima oară în relații cu germanii continuă să fie și astăzi un subiect controversat. Este însă foarte probabil ca germanii să fi aflat despre extremismul său antibritanic prin intermediul anumitor agenți trimiși de diverse organizații germane în Țara Galilor în anii care au precedat războiul. La Berlin se considera, în vremea aceea, că, în cazul izbucnirii războiului între Germania și Marea Britanie, cei mai fanatici dintre naționaliștii din Țara Galilor ar putea fi recrutați în vederea unei activități mai deosebite; de altfel, oamenii vizați au fost obiectul unei supralicitări destul de active din partea diferitelor organizații germane, care doreau să-și asigure serviciile lor.

Printre cei care au fost trimiși în anii aceia dinainte de război în Țara Galilor pentru a lua contact cu extremiștii locali se afla și un așa-zis inginer, Hans Heinrich Kuenemann, un reprezentant deosebit de decorativ al

uneia dintre organizațiile clandestine ale lui Heydrich ; el se prezenta sub masca de director al unei firme germane constructoare de mașini care avea o sucursală în Țara Galilor. Acest om avea să dispară de la domiciliul său din Marlborough, Cardiff, cu numai douăzeci și patru de ore înainte de începerea ostilităților, în septembrie 1939.

La fel, profesorul Friedrich Schoberth, care a fost citva timp conferențiar la Universitatea din Cardiff ; de asemenea Franz Richter, care activase, începînd din 1933, ca director al unei fabrici de emailuri din Barry și care avea să fugă, împreună cu soția lui, cu opt zile înainte de declanșarea războiului. Sau infirmiera aceea care se pretindea originară din insulele anglo-normande și care-și făcuse apariția în Pembrokeshire în 1938 ; după un șir de aventuri, cadavrul ei fu descoperit în 1943, în împrejurări foarte misterioase, în apropiere de Wantage. A mai fost și consulul Germaniei la Liverpool, doctorul Walther Reinhard, care se consacră cu deosebire extremiștilor din nordul Țării Galilor și care fu expulzat din Marea Britanie pentru spionaj în primăvara anului 1939.

Astăzi este cu neputință să se știe cu certitudine care dintre ei l-a descoperit pe micul și infocatul velș. Se știe însă că Owens, care locuia în vremea aceea împreună cu soția și fiul său în cartierul londonez Hampstead, frecventa asiduu un club german din Bayswater, care devenise unul dintre principalele centre ale activității de spionaj germane. Se pare că acolo a obținut el adresa unui agent al Abwehrului, cu care avea să se întâlnească ulterior, cu prilejul unei călătorii de afaceri, la hotelul „Metropol“ din Bruxelles, despre care am mai vorbit ; aceste fapte se petreceau în primăvara anului 1937. În vremea aceea, Owens vindea aparate electrice unor case belgiene, dar îl lăsă pe agentul german, cu care se împrietenise, să înțelegă clar că avea urgentă nevoie de bani pentru motive strict personale. El se defini singur ca fiind „un naționalist infocat din Țara Galilor care se opunea cu violență la tot ceea ce era englezesc“.

Agentul Abwehrului dădu dovadă de multă prudență, dar nu întârzie să capete convingerea că Owens putea deveni un „contact“ prețios în Anglia. El îi sugeră cu dis-

creție că ar fi, poate, mai rentabil pentru el „dacă ar trata cu anumiți prieteni de-ai lui din Hamburg“. Pînă la urmă îi furniză numele acestora și Owens își notă cu grijă, între altele, numele și adresa unui anume doctor Randzau, director general al unei firme de import-export. Agentul din Bruxelles trimise la Berlin informații amănunțite asupra lui Owens, inclusiv semnalmente (scund, foarte brun, profil de pasăre răpitoare), bineînțeles, și Randzau primi curînd de la Berlin ordinul de a lua legătura cu el.

Randzau îi scrisese, așadar, lui Owens la adresa acestuia din Londra, sub identitatea sa de director general al companiei de import-export Reinhold & Co., Gerhoffstrasse, Hamburg. Owens era invitat să-i facă o vizită la Hamburg cu ocazia primei lui călătorii pe continent. În încheierea scrisorii, Randzau îl asigură că „nu se îndoiește că vor ajunge să lucreze împreună, spre marele lor avantaj reciproc“.

După cîteva săptămîni, Owens debarca la Hamburg și se ducea direct în Gerhoffstrasse, unde fu primit cu căldură de doctorul Randzau, care-l invită în aceeași seară la un dîneu la luxosul hotel denumit „Patru anotimpuri“, pe Alster. După masă, cei doi se duseră la celebrul „Münchener Kindl“, care avea să devină, pentru multă vreme, vizuina favorită a micului velș. Golind pahar după pahar, domnul director îi sugera, discret, lui Owens natura exactă a activităților sale. Owens începu prin a afișa un aer nedumerit, dar doctorul Randzau insistă atît de mult asupra simpatiei pe care o nutrește pentru Țara Galilor, încît, pînă la urmă, Owens acceptă ideea „posibilității de a cîștiga bani și în alt chip decît vinzînd aparate electrice“.

Owens, care, fără îndoială, se aștepta de mult la propuneri de acest gen, îi mărturisi lui Randzau că avea dificultăți financiare grave datorită unor probleme familiale și adăugă că s-ar considera fericit ca în timpul liber să poată cîștiga ceva bani „neimpozabili“. Randzau îi răspunse că, dacă ar accepta ca, îndată după înapoierea sa în Anglia, să-i furnizeze anumite informații, el, Randzau, era în măsură să-i dea bani imediat. Owens primi

banii și căpătă misiunea de a trimite un raport asupra anumitor activități ale Arsenalului din Woolwich. Era vorba, de fapt, despre o simplă încercare (Abwehrul era informat de mult despre arsenal) de a se estima valoarea lui Owens ca agent.

A doua zi după-amiază, Owens părăsea Hamburgul. După o lună se afla din nou în Germania, aducând toate informațiile cerute de Randzau. Rezultatele probei fură comunicate la Berlin, care, foarte curind, îi dădu lui Randzau aprobarea de a-l folosi pe noul agent. Owens fu trimis din nou în Anglia, de astă dată misiunea lui fiind să se informeze în chip cit mai complet asupra anumitor terenuri de aviație despre care Forțele aeriene militare germane știau că se află în curs de construcție de-a lungul drumului național Londra—Scoția (Great North Road); aceste baze făceau într-adevăr parte din noul program britanic de înarmare. Randzau precizase proaspătului său recrut că toate cheltuielile îi vor fi rambursate și că, în afară de aceasta, va primi pentru fiecare misiune o sumă de nouăzeci pînă la o sută de lire, în funcție de rezultatele obținute. De asemenea, i se recomandă să-și păstreze, ca acoperire, slujba de comis-voiajor și să continue să facă cu regularitate drumuri la Bruxelles și pretutindeni unde avea obiceiul să trateze afaceri. Tocmai cu prilejul unei astfel de deplasări făcu cunoștință cu un alt ofițer al Abwehrului, căpitanul Dierks, și cu prietena acestuia, Vera, care ulterior avea să devină binecunoscută¹ Serviciului de securitate englez.

În cursul următorilor doi ani, Owens veni la Hamburg aproape în fiecare lună pentru a-și face raportul, dovedindu-se a fi un spion valoros. Încă din perioada Acordului de la München, șefii de la Berlin ai Abwehrului, impresionați de succesele lui, îl considerau pe Owens ca „maestru-spion“. Johnny continua să nu aibă habar că Randzau era ofițer al armatei germane, deși cu ocazia repetatelor sale călătorii la Hamburg devenise prieten bun cu el și cu soția sa, care-l primeau adesea la ei acasă.

¹ Vezi capitolul următor.

Cind se afla la Hamburg, Johnny trecea aproape în fiecare seară câteva momente pe la „Münchener Kindl“; apoi, după ce-i spunea bună seara lui Randzau, se ducea singur la cel mai cunoscut local de noapte din marele oraș portuar, „Reeperbahn“. El deveni, de asemenea, client asiduu al altui cabaret, „Walhalla Club“ : era pur și simplu fascinat de legătura telefonică de la masă la masă, care-i permitea să „sune“ pe toate fetele drăguțe pe care le repera în sală. De altfel, aceasta avea să fie izvorul anumitor complicații.

Bineînțeles, în timpul acestor peregrinări nocturne, Abwehrul nu-l slăbea nici o clipă din ochi pe Owens. Randzau fu foarte nemulțumit aflînd, într-o zi, că micul agent se dovedise cam prea vorbăreț în prezența unora dintre aceste fete. Una dintre ele, o blondă de care Owens se atașase în mod deosebit, fu arestată în mod discret de Abwehr și rugată să părăsească Hamburgul fără să pună întrebări. Pentru a o înlocui, Abwehrul scoase din rezervele sale pe o anume Ingrid, o altă blondă și mai atrăgătoare decît cea dintîi.

Cind se duse din nou la „Walhalla“, ușuraticul Johnny fu chemat la telefon de Ingrid, instalată cu câteva mese mai încolo. De acum încolo, riscul indiscrețiilor nu mai exista : Ingrid, noua sa prietenă, era unul dintre agenții cei mai apreciați ai Abwehrului. Bineînțeles că lui Owens nici prin cap nu-i trecea care este adevăratul ei rol ; de fiecare dată cind sosea la Hamburg, îi telefona imediat și petrecea împreună cu ea cea mai mare parte a timpului liber de care dispunea.

După criza münchencză, șefii Abwehrului își dădură seama că războiul putea să izbucnească în orice moment, și atunci se va sfîrși cu vizitele lunare ale lui Owens în Germania. Or, de la un timp, el era considerat agent al Abwehrului „cu normă întreagă“, de aceea Randzau primi ordin de la Berlin să-l treacă pe Johnny printr-un curs de operatori radio. Johnny fu înștiințat că la viitoarea călătorie va rămîne la Hamburg mai multe săptămîni ; Randzau îi propuse chiar să vină împreună cu soția. Owens acceptă invitația și soția, care nu știa nimic despre activitatea lui clandestină, avu tot timpul să devină prietenă intimă cu d-na Randzau, în timp ce „Johnny“

al ei urma, la centrala radio din Hamburg, un curs rapid de transmisiuni radio. Owens nu era un elev prea înzestrat; de fapt, tehnica sa de operator a lăsat întotdeauna de dorit. Avea însă destule cunoștințe pentru ca mesajele pe care începu să le transmită cu regularitate de la Londra, încă de la deschiderea ostilităților, să poată fi descifrate de specialiștii Abwehrului fără prea mare greutate.

În timpul acestei vizite în Germania, Owens nu se întâlnea decât rar cu Ingrid. Cele mai multe seri le petrecea la soții Randzau, unde Abwehrul avu revelația că, în afară de talentele sale de spion, el avea și ceva din geniul muzical al compatrioților săi, fermecînd societatea cu cîntecele folclorice din Țara Galilor, pe care le intona cu o voce frumoasă de tenor.

După terminarea cursului de radio, Owens își relua călătoriile la Hamburg, aproximativ una la șase săptămîni. La începutul anului 1939, el îi mărturisise lui Randzau că necazurile sale familiale se agravasera și că trebuise să se despartă de soția lui. La următorul voiaj sosi împreună cu o prietenă, Lily; și ea fu primită în casa soților Randzau.

Cu prilejul acestei călătorii, el aduse informații despre un nou procedeu englez de elaborare a oțelului pentru blindaje împreună cu știrea senzațională că un aerodrom britanic fusese înzestrat cu rezervoare de gaze toxice și cu echipamentul necesar armării bombardierelor cu proiectile cu gaze toxice. Înaltul comandament german se arătă sceptic. Spre marele necaz al lui Johnny, generalii de la Berlin tratară informațiile aduse de el cu dispreț.

Owens era bine răsplătit pentru eforturile lui. De fiecare dată cînd părăsea Hamburgul, ducea cu el o sumă importantă în devize engleze, astfel încît la începutul verii anului 1939 putea să conteze pe aproximativ două mii de lire venit anual... neimpozabil.

După ce Marea Britanie a intrat în război cu Germania, „excursiile” la Hamburg deveniră, firește, imposibile. În octombrie 1939, Randzau fu nevoit să plece la Bruxelles pentru a se întâlni cu Owens. Acesta fu ajutat să treacă „ilegal” frontiera germană și, deși era supus englez, avu toată libertatea să reînceapă a frecventa „Walhalla” și

„Münchener Kindl“. Owens cunoștea foarte puțin germana, dar printre cele câteva noțiuni pe care le poseda la perfecție erau cuvintele *ein Bier*. De aceea, Randzau i le dădu ca indicativ pentru emisiunile radio ; la rindul său, Owens folosea în mesajele sale cifrate cuvintul Biermann pentru a-l desemna pe Randzau.

Transmisiunile prin radio se dovediră însă ineficiente atunci când era vorba de a preda planul unui aerodrom englez sau de a comunica detaliile unui nou procedeu industrial. În cercurile înalte, problema legăturilor fu luată din nou în discuție. Până la urmă, Randzau propuse un sistem destul de extravagant. Spre sfârșitul anului 1939, Owens primi ordin să cumpere o barcă cu motor și s-o ancoreze într-un port de agrement de pe coasta de est a Angliei. Planul era de o simplitate copilărească : Randzau sau un alt ofițer al Abwehrului aveau să se întâlnească periodic cu Johnny chiar în mijlocul Mării Nordului, și asta în plină iarnă !

Randzau contase că marina germană îi va pune la dispoziție un submarin, dar statul-major al lui Doenitz nu întârzie să-i spulbere iluziile. Cu aviația avu mai mult noroc : după discuții îndelungate, i se promise că pentru întâlnirile cu Johnny îi va fi pus la dispoziție un hidroavion. Lui Owens i se trimise un mesaj urgent prin radio prin care i se comunica locul unde urma să vină avionul. Două zile mai târziu, un „Dornier“ își lua zborul în direcția Dogger Bank. Timp de două ore, în ceață și burniță, tot timpul la discreția patrulilor aviației militare engleze, aparatul german, încet și greoi, descrie cercuri deasupra locului stabilit pentru întâlnire. Dar Johnny nu apărură. În cele din urmă, aparatul german, care reperase în preajmă-i avioane engleze, bătu grăbit în retragere. A doua zi, Randzau primi următorul mesaj din partea lui Johnny : „Dezolat. Imposibil părăsesc coasta engleză, supraveghere permanentă“.

Totuși, era absolut necesar ca Randzau să se întâlnească cu Johnny. Or, spre mijlocul lunii aprilie, șefii Abwehrului aflară că, peste câteva săptămâni, trupele germane se vor afla în Belgia și în Franța, ceea ce însemna că încă un punct de contact devenea inutilizabil. Atunci,

Randzau se hotărî să-i ceară lui Owens să vină la o întâlnire la Lisabona. Timp de câteva săptămîni, Owens nu dădu nici un răspuns.

Mesajul său sosi, în sfîrșit, la 1 iunie, adică în ziua în care ultimele unități engleze evacuaau Dunkerque-ul: „De acord întâlnire Lisabona. Luat toate măsurile. Contact, după cum s-a stabilit, între doisprezece și șaptesprezece iunie“.

Acest mesaj îl tulbură pe Randzau, ca și pe șefii berlinezi ai Abwehrului, singurii în drept să aprobe o asemenea deplasare. Canaris și Lahousen erau conștienți că unui obscur reprezentant al unei firme de aparate electrice i-ar fi fost aproape cu neputință să părăsească un stat aflat în război pentru a pleca într-o țară neutră ca Portugalia. Cum ar putea, așadar, Owens, un simplu civil, să plece din Anglia într-o asemenea etapă a războiului, atunci cînd englezii se așteptau în orice moment la o invazie?

Numai că Owens devenise cel mai bun agent al Germaniei în Marea Britanie. Ori de cîte ori i se ceruse să furnizeze informații importante, el se achitase de sarcină în chip magistral. Randzau primi, așadar, ordin să plece la Lisabona și să se întâlnească cu Owens, după cum era prevăzut. Dar, cum în vremea aceea armatele germane nu terminaseră ocuparea Franței, zona era încă prea periculoasă pentru ca un ofițer al Abwehrului să se plimbe pe acolo în mașină deschisă, fără ca aceasta să nu aibă urmări grave. De aceea, se hotărî ca Randzau să plece sub acoperirea temporară de curier diplomatic, ceea ce îi dădea dreptul să călătorească la bordul unui avion ultrasecret care făcea naveta între Stuttgart și Barcelona, transportînd la ducere aur, iar la întoarcere prețiosul wolfram.

Cu cît se gîdea mai mult la călătoria lui Johnny, Randzau se convingea mai mult că acesta n-ar fi putut niciodată să-și părăsească țara fără bunăvoința autorităților. Bănuielile sale nu făcură decît să crească atunci cînd, cu privirile pierdute în Mediterana, care defila dedesubtul avionului, își aminti deodată de o convorbire pe care o avuseseră înainte de război.

— Dacă vreodată o să ai necazuri în Anglia din cauza activității pe care o desfășori în serviciul nostru — îi spusese Randzau lui Owens —, cel mai bine e să-ți lepezi masca. Du-te la serviciul de contraspionaj și povestește-le totul. În felul acesta vei avea o șansă să-ți salvezi pielea.

Își amintise oare Johnny de acest sfat? Oare în acest fel căpătase aprobarea să plece la Lisabona? În curînd avea să afle.

La 12 iunie, Randzau sosea la Lisabona, unde, încă de pe atunci, mișunau refugiați din Franța, în timp ce armata germană se îndrepta spre Paris și sud-vestul țării. Capitala portugheză era, totodată, un furnicar de agenți ai tuturor serviciilor de informații cunoscute; cei mai mulți se introduseseră în Portugalia amestecîndu-se printre refugiați. În urma unor activități pe care le desfășurase cu puțin timp înainte în Statele Unite, Randzau avea toate motivele să creadă că fotografia lui se află la loc de frunte în arhivele F.B.I.-ului. Pe de altă parte, nici nu îndrăznea să-și asume riscul de a se întîlni în public cu un supus britanic, care va fi, aproape cu siguranță, supraviețuit de Serviciul secret englez.

Pentru aceste motive acționează prin intermediul unui spaniol supranumit El Don, care lucra pentru germani în Portugalia. El Don comunica direct cu Canaris și cu adjuncții acestuia prin mijlocirea Ambasadei Germaniei de la Lisabona, unde un operator radio al Abwehrului, al cărui rol real nu era cunoscut decît de ambasador, își petrecea cea mai mare parte din zilele și nopțile sale transmițînd numărul enorm de informații care circulau între Spania neutră și Berlin. Înainte de a părăsi Hamburgul, Randzau îi ceru lui Johnny să intre în legătură cu El Don.

În fiecare dimineață între 12 și 17 iunie — îi comunicase el lui El Don —, un om foarte slab, foarte negricios, cu un nas ascuțit ca o lamă de cuțit va veni să se așeze pe terasa uneia dintre marile cafenele ale Lisabonei. Owens urma să se înarmeze cu un exemplar al ziarului *Times* și să comande un suc mare de lămîie. Cînd omul i se va adresa, Owens trebuia să-i răspundă: „Jack

m-a însărcinat să vă spun că are nevoie de dumneavoastră“.

Sosind la Lisabona, Randzau nu găsi cu cale să pornească în căutarea lui Owens și nici să ia contact cu El Don. Știa că acest agent bine informat va afla foarte curînd de sosirea sa. De aceea nu fu cituși de puțin surprins cînd, la 14 iunie, primi la hotel un mesaj prin care señorita Juanita îl invita a doua zi la ceai. Bănuind că această nobilă doamnă spaniolă se afla în serviciul lui El Don, el se prezentă punctual la adresa care i se indicase. Dar, de îndată ce ușa se închise după el, fu destul de uluit de valul de expresii în cel mai curat dialect berlinez care-l întîmpină ; femeia izbucni în ris și-l pofti pe ofițer în încăperea alăturată, unde-i ieși înainte, salutîndu-l cu cordialitate, vechea sa cunoștință ; El Don era un tip înalt, care aborda chipul supt al unui adevărat hidalgo. El îl informă deîndată pe Randzau că Owens sosise deja la Lisabona și-i povesti amuzat cum se desfășurase întîlnirea lor.

Urmînd întocmai instrucțiunile Abwehrului, El Don se instalase, în chip de „trîndav nobil portughez“, pe terasa cafenelei desemnate și începu să caute în jurul lui un om scund și negricios cufundat în lectura ziarului. La ora unsprezece, un om ale cărui semnalmente corespundeau cu cele ale lui Johnny se așezase nu departe de el și desfășurase ziarul *Times*, după ce comandase un pahar mare cu suc de portocale. Pe El Don, această confuzie îl amuză, dar atenția sa era trează : dacă omul era trimis, în locul lui Owens, de Serviciul secret englez și făcuse o mică și stupidă greșeală — portocală în loc de lămîie ? Nu-i adresă nici un cuvînt și așteptă, dar nu se întîmplă nimic. La amiază se ridică și părăsi cafeneaua.

A doua zi, agentul de legătură al Abwehrului luă din nou loc pe terasă. La ora unsprezece, bărbatul cel scund sosi, la rîndul său, și comandă un suc mare de portocale.

„De data asta e prea de tot“, își spuse El Don, fixîndu-l cu privirile pe omul care continua să citească *Times* fără să se atingă de pahar.

În cele din urmă, El Don se aplecă spre el și-l întrebă :

— De ce nu beți sucul de portocale, domnule ? Înăi de ieri am remarcat că nu-l beți. Poate preferați sucul de lămâie ?

Scundul izbucni în ris.

— Da, bineînțeles, aveți dreptate. Prietenul meu Jack îmi recomandă întotdeauna să iau suc de lămâie, dar am uitat. Băiete ! Un suc marc de lămâie !... Dar dumneavoastră, domnule, nu vreți să luați ceva împreună cu mine ?

El Don se mută la masa lui Johnny. Își fixară o nouă întâlnire și El Don putu să-i strecoare lui Owens :

— Mi se pare că prietenul dumneavoastră, doctorul, a și sosit.

Se înțelescă să se întâlnească din nou a doua zi după-amiază la o adresă care era, de fapt, cea a locuinței Juanitei, situată discret pe una din străzile liniștite ale capitalei. Spaniolul îl preveni pe Owens că Lisabona era plină de agenți englezi și-i recomandă să ia măsuri excepționale de precauție spre a fi sigur că nu este urmărit pînă la locul întâlnirii. .

Bucuros că-l revede pe Randzau, Owens se apropie de el zimbînd cu toată gura și cu miinile întinse. Stringîndu-i mina, germanul își dădu seama că Owens tremură de emoție. Flecăriră citva timp în prezența Juanitei și a spaniolului, apoi fixară o nouă întâlnire pentru a doua zi dimineata într-un loc discret, pe care Abwehrul îl rezerva exclusiv acestui gen de întrevederi.

A doua zi. cînd se văzu singur cu el, Randzau merse drept la țintă :

— Spune-mi cum ai putut să ieși din Anglia ? E de la sine înțeles că n-ai putut veni aici ca simplu turist !

— Nu — răspunse Johnny —, dar mi-a fost al dracului de greu. La început am intrat în legătură cu un cetățean din Țara Galilor, comandantul unui vas din Swansea, care mi-a promis să mă ducă la Lisabona ca pasager clandestin. Dar, după invadarea Franței, situația s-a înrăutățit mult și l-a cuprins frica. Pînă la urmă m-a refuzat sub pretext că riscul e prea mare.

— Și atunci ? — întrebă Randzau. — Ai urmat sfatul pe care ți l-am dat într-o zi la Hamburg ?

— Nu întrutotul — răspunse Owens plouat. — M-am hotărît să cer, pe căile obișnuite, o autorizație de export, spunînd că vînd aparate electrice în Portugalia. Am fost interogat de un căpitan care, cu siguranță, făcea parte din Securitatea teritoriului.

A ascultat povestea pe care i-am spus-o, dar mi-am dat seama că nu crede decît pe jumătate. M-a întrebat dacă mai făcusem afaceri în străinătate, i-am răspuns că da, în Belgia. Atunci m-a întrebat dacă tratasem vreodată cu Germania; știam că nu e mare lucru să găsească urmele deplasărilor pe care le făcusem la Hamburg înainte de război; de aceea am recunoscut că avusesem legături cu o firmă germană de import-export din Hamburg.

Deodată a căpătat o înfățișare bănuitoare. Mi-a spus că trebuie să mă prezint la colonelul său.

— I-ai dat numele și adresa mea? — întreabă neli-niștit Randzau, fără să-i lase timp lui Owens să con-tinue.

Bineînțeles, Owens nu știuse niciodată adevăratul lui nume, nici gradul pe care-l avea în Abwehr, dar ceea ce îl neli-niștea pe Randzau era dacă Owens dez-văluise numele lui de împrumut și, mai rău, adresa de camuflaj din Hamburg a Abwehrului.

— Nu — răspunse Johnny —, mi-am dat seama că ar fi prea periculos. De aceea le-am dat un nume și o adresă inventate.

— Și pe urmă?

— A doua zi am fost interogat de un colonel de stat-major, care m-a făcut să vorbesc o oră întreagă.

Owens începu să asude, ca și cum amintirea intero-gatoriului era mai mult decît putea el să suporte.

— Dar i-am răspuns la toate întrebările cum m-am priceput mai bine — urmă el. — I-am spus că aveam legături de afaceri importante în Elveția și că, din cauza invaziei germane, eram obligat să mă întîlnesc cu corespondenții mei la Lisabona, care se află, într-un fel, la jumătatea drumului.

— Continuă.

— După ce am vorbit pînă ce mi s-a lărgit gura pînă la urechi, colonelul păru să creadă ce-i spusese. La în-

ceput făcuse pe zmeul, dar, puțin câte puțin, și-a schimbat atitudinea, pentru ca, la sfârșit, să devină foarte politicos. Mi-a spus că politica guvernului britanic era să întrețină cât mai multe relații comerciale cu țările neutre. De aceea era dispus să-mi acorde vizele de ieșire și de înapoiere necesare.

Randzau îl privi pe Owens cu un aer perplex, de care Owens își dădu seama pe dată :

— Nu-i așa că mă crezi, domnule doctor ? — făcu el pe un ton rugător. — Spune-mi că mă crezi. Știi că v-am servit cu credință pînă acum... și știi cât îi urăsc pe englezi.

— Desigur, desigur, Johnny — spuse Randzau, dornic să vadă dispărînd de pe chipul agentului expresia de jignire. — Cred tot ce-mi spui, știi bine. Îmi dau seama cîtă bătaie de cap ai avut pînă cînd ai reușit să ieși din Anglia. Cunosci riscurile pe care ți le-ai asumat din cauza noastră și, crede-mă, le apreciez. Acum, că sîntem împreună, totul e în regulă.

— Știam că ai să ai încredere în mine — răspunse Owens înseninat. — Acum, hai să vezi ce ți-am adus.

Mai întîi, îi furniză informații despre noile aerodromuri amenajate în sud. Apoi scoase din buzunar un stilou plin cu exploziv din cele pe care aviația engleză începuse, încă de pe atunci, să le lanseze cu miile deasupra teritoriilor ocupate. La sfârșit scoase din geantă ceea ce, de bună seamă, considera a fi cel mai frumos trofeu : copia unui raport tehnic asupra unei noi instalații de radar de dimensiuni atît de reduse, încît putea fi instalată în carlinga unui avion de vînătoare de noapte biloc, dat de curînd în folosință. Raportul era însoțit de desene. Randzau se întrebă de unde putuse să pună mîna pe o piesă atît de senzatională, dar agentul, fără să-i dea răgaz să-și formuleze măcar întrebarea, se și lansă într-o explicație năvalnică :

— Asta o am de la un nou contact — spuse el. — Un tip cu adevărat grozav, care e dispus să lucreze pentru noi. E un om din Țara Galilor pe care l-au pus pe liber din aviația militară pentru un motiv destul de nelămurit: Era ofițer, însă în corpul tehnic, și e dispus să comunice tot ce știe contra bani peșin. L-am prelucrat

puțin : în viitoarea călătorie e de acord să vină cu mine la Lisabona.

— Haide, haide — hohoti Randzau. — Glumești... N-ai să mă faci totuși să cred că aviația a dat afară un tehnician de valoare tocmai în acest stadiu al războiului !

Owens păli : se vedea că scepticismul germanului îl scotea din sărite. •

— Dar e adevărul adevărat ! — făcu el cu o voce care tremura de emoție. — Omul acesta e velș, ca și mine, și-i urăște pe englezi. L-au dat afară de foarte puțină vreme, din motive politice, după cite am putut să înțeleg. Are o nevoie desperată de bani și e gata să vândă tot, numai să plătiți de ajuns.

Randzau era neîncrezător și nici nu se strădui să-și ascundă bănuielile :

— Și zici că omul acesta are să vină la Lisabona ? Pînă și dumitale ți-a fost atît de greu să vii !

— M-am ocupat de asta — răspunse Johnny. — Tipul se cunoaște foarte bine cu căpitanul unui vas de proveniență din Țara Galilor care e de acord să-l ducă în Spania sau în Portugalia.

Randzau înainta cu grijă. Povestea nu i se părea convingătoare, dar, dacă renegatul din aviația engleză pe care Owens îl descoperise întîmplător era așa cum îl descrisese Johnny, atunci putea fi o adevărată comoră de informații. Rămase pe gînduri o vreme, apoi își spuse : „La urma urmei, poate sînt prea bănuitor“.

Randzau nu mai ezită :

— Foarte bine, Johnny — spuse el. — Data viitoare, dacă se poate, adu-mi-l pe aviator. Dar, pînă atunci, vorbește-mi puțin despre el.

— L-am cunoscut pe tip — se numește Brown — într-o cîrciumă din Bayswater frecventată de naționaliști din Țara Galilor, ca și mine. Am pălăvrăgit puțin și după aceea m-am întîlnit cu el în mai multe rînduri. După eîtva timp mi-a spus pățania lui. Era maior în serviciul tehnic al aviației militare specializat în radar și aparataj secret. Dar, într-o bună zi, fusese convocat de un ofițer cu grad foarte înalt, care-i ceruse să-și dea imediat demisia din aviație. Și asta fără nici cea mai mică

explicație. Dar, după părerea lui, totul era din cauza părerilor sale politice.

M-a făcut foarte curînd să înțeleg că are o nevoie disperată de bani. Și-a găsit de lucru într-o uzină de armament, dar în afară de nevastă-sa mai întreține o femeie care are un băiețel. I-am spus că, eventual, aş putea să-l ajut bănește dacă acceptă să-mi facă anumite servicii. I-am dat a înțelege că am în străinătate legături de afaceri cu oameni care se interesează de ultimele descoperiri tehnice englezești... radarul, de pildă ! Pe scurt, dacă e în stare să-mi furnizeze informații la zi asupra unor treburi de acest fel, sînt gata să-i dau bani. Data următoare mi-a venit cu toată garnitura asta de radar-miniatură cu desene cu tot. I-am vărsat douăzeci și cinci de lire din banii pe care mi i-ați trimis ultima dată.

Owens adăugă că îi mărturisise ofițerului de aviație că urma să ducă documentele la Lisabona și că, dacă corespondenții lui de acolo vor fi mulțumiți, aveau să-i cumpere și altele. Cum îi spusese de Lisabona, omul îl și întrebasese pe Owens dacă n-ar putea să meargă și el acolo. Acesta îi explică însă că nu va putea obține niciodată autorizația de a ieși din Anglia, la care omul se lăudase că are un bun prieten, căpitanul unui cargou, care face naveta între Swansea și porturile spaniole și portugheze. Ar fi o nimica toată pentru căpitan să-l scoată chiar pe sub nasul autorităților.

Ajuns la acest punct al discuției, Randzau ar fi dorit să-l consulte pe Lahousen, la Berlin, înainte de a lua o hotărîre. Povestea asta îl făcea să fie din ce în ce mai circumspect ; pe de altă parte, Johnny se arătase demn de încredere de cînd lucrau împreună. ·

— Bine — spuse în cele din urmă. — Dacă reușește să se descurce cu căpitanul lui de cargou, nu văd de ce n-ar veni și el la următoarea duminică călătorie ; am să mă întîlnesc și eu cu el. Uite, asta e pentru dumneata, adăugă Randzau, întinzîndu-i cinci sute de lire în bancnote ale „Băncii Angliei“... ieșite direct din tiparnițele Abwehrului, de la Berlin.

Cînd, după cîteva ore, cei doi bărbați se despărțiră, Johnny sugera ca următoarea întîlnire în capitala portugheză să aibă loc la începutul lunii octombrie.

— Cred că acum n-am să mai am greutăți cu obținerea vizei de ieșire — spuse Owens. — Motivele pe care le-am expus colonelului trebuie să-l fi satisfăcut pe deplin. Or să se obișnuiască repede cu deplasările mele. Așa că, dacă sînteți de acord, ne întîlnim din nou aici peste două sau trei luni...

— Nu sînt chiar așa de sigur ! — rîse Randzau, care tocmai aflate din ziarele portugheze că Franța era pe punctul de a capitula. — Și să vezi : pînă atunci, armata germană va fi la Londra, așa că viitoarea noastră întîlnire va avea loc la Londra. Nu vei avea decît să vii să mă cauți la Cartierul general al Abwehrului și poate că am să reușesc să-ți obțin un grad de ofițer în armata germană pentru serviciile imense pe care le-ai adus Reichului.

A doua zi, Randzau se înapoia în Germania cu avionul, în timp ce Owens se pregătea să se înapoieze la Londra. La sosirea sa la Berlin, omul Abwehrului înmînă serviciilor tehnice ale aviației militare raportul și schițele noului radar englez ; de îndată fu năpădit de cereri de informații suplimentare.

Încă de la sfîrșitul lunii iunie 1940, Owens, reîntors în capitala engleză, relua legăturile prin radio cu Randzau. Ajutat de „pensionarul“ său din aviație, în curînd fu în măsură să răspundă la cele mai multe dintre întrebările care-i erau puse. În septembrie, atunci cînd invadarea Marii Britanii părea iminentă, Randzau primi un mesaj în care Owens își exprima speranța de a putea veni la Lisabona către sfîrșitul lunii împreună cu un prieten. Puțin după aceea, un al doilea mesaj fixa data întîlnirii pentru 1 octombrie, în același loc ca data trecută.

Randzau sosi în capitala Portugaliei la data stabilită, descinse la hotelul său obișnuit și, fără întîrziere, luă legătură cu El Don ; dar pînă în momentul acela, nici Johnny, nici vreun alt străin misterios nu dăduseră vreun semn de viață. A doua zi, un vas englez își arunca

ancora în Tajo : Owens nu se afla la bord. Alte două vase venind din porturile engleze erau aşteptate, dar autorităţile portugheze nu puteau preciza dacă fuseseră întârziate de furtunile echinocţiului sau făceau parte din vreun convoi care dăduse peste vreo grupare de submarine. Cele două vase sosiră în cele din urmă, dar fără Owens. Randzau începu să-şi facă griji.

Era gata să intre în panică în momentul în care primi, în sfârşit, un mesaj din partea lui El Don. Owens sosise într-adevăr, dar fusese atât de zguduit de un rău de mare prelungit, încît trebuise să fie băgat în pat îndată după debarcare. De aceea, Randzau îl vizită în camera lui de la hotel în după-amiaza următoare.

— Ei, Johnny, ce s-a întâmplat ? — întrebă germanul.

După cum prevăzuse, de astă dată nu avusese nici o greutate în obţinerea vizei de ieşire, îi explică Owens. Dar, după ce fusese prins de o furtună puternică în largul coastelor Irlandei, convoiul din care făcea parte vasul lui fusese atacat de submarine germane : optsprezece nave fuseseră scufundate.

— Şi prietenul dumitale din aviaţie ?

— L-am imbarcat clandestin pe un vas din acelaşi convoi. Cred că n-a fost scufundat, dar n-aş putea să jur.

— Ei ! Vom vedea... Ce mi-ai adus de astă dată ?

— Pe hîrtie nu e mare lucru, domnule doctor — răspunse micul agent —, dar, dacă a scăpat de submarinele voastre, v-am adus omul care o să vă dezvăluie o grămadă de secrete. E din ce în ce mai greu să obţii informaţii. De la înfrîngerea Franţei sînt obligat să-mi înzecesc precauţiile : sînt morţi de frica paraşutiştilor.

Owens îi povesti atunci în amănunţime păţania celor doi tineri danezi lansaţi în apropiere de Salisbury şi amîndoi se amuzară copios.

Agentul îi descrie în linii generale condiţiile de viaţă din Marea Britanie, dar acest gen de informaţii putea fi obţinut şi citind printre rînduri ziarele engleze care ajungeau la Berlin. Randzau nu-şi ascunse nemulţumirea ; Owens îşi dădu seama şi se transformă pe loc într-o paiaţă jalnică, încercînd să se justifice şi jurînd că făcuse tot ce-i stătuse în putinţă. Randzau nu se înşelă : Owens era în pragul isteriei. Era evident că în Anglia

viața devenise insuportabilă pentru spionii germani. Owens își urmă pledoaria :

— Nu vă ajunge că v-am adus aici pe tipul din aviație ? Este în stare să vă spuică lucruri pe care eu nu aş fi putut să le descopăr niciodată. Lucrurile merg din ce în ce mai rău. Aproape că nu ajung să mai aflu nimic. Nici nu puteţi să vă daţi seama cum stau lucrurile. De acum înainte va trebui să mă limitez la sabotaj. E prea riscant, zău, să pescuieşti informaţii. Cumnatul meu este şi el din Țara Galilor şi e maistru într-o uzină de muniţii de lingă Londra. Dacă puteţi să ne furnizaţi explozivi, el o să mă ajute să arunc în aer toată şandramaua.

Randzau era din ce în ce mai uluit de tensiunea care pusese stăpînire pe agent. Un lucru era sigur : cariera lui de „maestru-spion“ s-a încheiat. Randzau se hotări pe loc să se debaraseze de Owens înainte ca acesta să devină periculos pentru Abwehr. Dar asta cerea timp şi multe menajamente. Pînă atunci de ce să nu-i procure material de sabotaj ? Împreună se duseră la doctorul Rudolfs, şeful secţiei de sabotaj de la Lisabona. Rudolfs era informat de către Lahousen asupra lui Owens ; el îi oferî un stoc de detonatoare camuflate în stilouri aşezate în truse.

Randzau şi Owens continuau însă cu nelinişte să-l aştepte pe fostul ofiţer al aviaţiei engleze. Abia după patruzeci şi opt de ore, vasul în care se ascunsese acesta sosi la Lisabona. Întîlnirea avu loc într-o ascunzătoare pe care El Don o rezerva oaspeţilor confidenţiali. Intrînd în încăpere, Randzau îl găsi pe Owens împreună cu un bărbat cu părul negru care părea să se apropie de patruzeci de ani.

— Vă prezint pe domnul Brown, spuse Owens.

Englezul îi strînse mîna lui Randzau cu atîta moli-ciune, încît germanul se întrebă dacă se afla în prezenţa unui caracter anormal de slab sau dacă acest om îşi dezvăluia involuntar prin comportamentul său repulsia de a avea de-a face cu un german.

— Încîntat, făcu Brown cu un uşor ris nervos.

Dar acest ris suna fals : Randzau observă că nu exista nici o umbră de bună dispoziţie în privirea dură, pătrunzătoare a interlocutorului său. Acesta avea, în mod

vădit, un caracter mult mai complex decât Johnny, imaginea însăși a extrovertitului.

— Bine — începu Randzau. — Să ne apucăm de treabă. Dacă nu mă înșel, sînteți suficient de bine plasat pentru a ne ajuta.

— Poate — răspunse domnul Brown —, dar cu condiția să fiu bine plătit. După cum probabil știți, am fost înlăturat din aviația militară, unde aveam graful de maior în serviciul tehnic al Ministerului Aerului. Inutil să lungim vorba despre motivele înlăturării mele. Ca să fiu sincer, am o nevoie grozavă de bani. Tocmai de aceea mă aflu aici.

— Cît ? — întrebă Randzau.

— Ei bine, dacă mi se cere să lucrez regulat pentru dumneavoastră, va trebui să-mi dați 250 de lire pe lună. Poate că ar trebui să vă spun mai întîi tot ce știu... În felul acesta presupun că o să vă dați seama că dețin informații asupra unor descoperiri tehnice dintre cele mai recente. Dacă-mi dați, să spunem..., 250 de lire în numerar, pe loc, sînt dispus să răspund la toate chestionarele specialiștilor dumneavoastră.

— Găsesc propunerea dumneavoastră interesantă — răspunse Randzau. — Aș merge chiar mai departe... Ce-ați zice de o mică călătorie în Germania? Mă tem că nu veți putea să vă înfîlniți cu tehnicienii noștri chiar aici. La Lisabona există prea mulți oameni care ard de dorința de a cunoaște micile noastre secrete. Eu însumi sînt inginer, dar nu îndeajuns de calificat pentru a vă pune întrebări asupra unor chestiuni tehnice atît de specializate. Dacă sînteți dispus să mergeți în Germania, vă promit că vă voi trimite înapoi la Lisabona de îndată ce vă veți exprima această dorință.

— Dar e minunat ! — interveni Johnny. — Poți conta pe cuvîntul doctorului Randzau, Jack. Haide, să plecăm imediat !

— Îmi pare rău, Johnny — spuse Randzau —, dar îmi este cu neputință să te iau. Transporturile sînt extrem de dificile. Și așa vom avea destulă bătaie de cap să trecem un britanic peste toată Europa ocupată. Spre marele meu regret, sînt obligat să-ți cer să ne aștepți aici. Dar El Don va avea grijă să te distreze !

Owens fu decepționat. Străduindu-se, totuși, să-și ascundă simțămintele, se întoarse către Brown :

— Atunci, du-te, Jack.

A doua zi, Randzau se înapoia din nou pe calea aerului în Germania, după ce-l asigurase pe Brown că-i va trimite foarte curînd pe cineva care să-l conducă pînă la Hamburg. Nici nu trecu o săptămînă, și Brown — numai sub acest nume avea să fie cunoscut de germani — pleca, la rîndul său, spre marele port de pe Elba sub protecția doctorului Sessler, membru al biroului din Hamburg al Abwehrului.

La sosire fu găzduit într-unul din marile hoteluri ale orașului, „Patru anotimpuri“, care avea să devină, cinci ani mai tîrziu, unul din cartierele generale ale Marinei militare engleze, apoi club pentru ofițerii englezi. Randzau îl puse în legătură cu o echipă de tehnicieni, care-i dădu o listă lungă de întrebări, pregătită de Cartierul general din Berlin al aviației militare. Brown trebuia să răspundă pe îndelete la acest chestionar.

Randzau consideră că este de datoria lui să-i facă lui Brown viața cît mai plăcută. Îl conducea prin restaurante, și uneori li se alătura și d-na Randzau. Într-o seară, pe cînd luau toți trei un pahar la barul hotelului „Patru anotimpuri“, d-na Randzau aduse vorba despre marea camee pe care Brown o pîrta la mîna stîngă. După cît spunea ea, nu văzuse niciodată un asemenea inel.

— Pofțiți, uitați-vă, spuse Brown.

Declanșă un resort și inelul se deschise, lăsînd să se vadă portretul miniaturizat al unei fete.

— Soția dumneavoastră? — întrebă doamna Randzau.

— Încă nu, rîse Brown.

Randzau însă era înmărmurit. Remarcase cameea de zeci de ori, dar nu-i dăduse niciodată prin minte că acest inel ar putea să conțină cheia misterului lui Brown.

— Vă rog să mă scuzați un minut, am de dat un telefon, spuse el.

Randzau chemă în grabă Cartierul general al Abwehrului. După un sfert de oră, un bărbat de o anumită vîrstă își făcea intrarea în bar și, după ce îl salută pe Randzau dînd din cap, se instalează într-un separeu izolat.

Puțin după aceea, d-na Randzau, căreia soțul ei îi făcuse un semn discret, își ceru scuze și plecă.

— Tipul care s-a așezat în colțul ăla este un bun prieten de-al meu — îi spuse Randzau lui Brown de îndată ce soția sa dispăru. — E un omuleț pasionant. Poate că te-ar amuza să faci cunoștință cu el...

Cei doi se duseră la masa noului venit; Randzau făcu prezentările. Străinul adresează o privire insistentă chelnerului care venise să ia comanda. Așa cum obișnuia, Brown rămase la whisky, în timp ce ceilalți comandară coniac franțuzesc.

Cei trei comeseni ridicară paharele.

— Prozit! — strigă Brown, golindu-l pe al său dintr-o singură înghițitură.

După câteva minute, mâinile îi cădeau de-a lungul fotoliului și ochii îi stăteau să se închidă. Părea că urmărește cu tot mai multă greutate conversația. Încercă să se scuze, dar nu-și putu opri capul să nu-i cadă pe piept. În clipa următoare dormea dus.

— E terminat — îi spuse Randzau complicei lui său. — Cît timp au efect aceste picături?

— Două ore, domnule, răspunse celălalt.

— Dă-i drumul, repede. Du portretul la reprodus. Și fă în așa fel încît să fii înapoi înainte de a se trezi.

A doua zi dimineată, în biroul său, Randzau putea să examineze în voie o copie mărită a fotografiei. Aceasta era în întregime acoperită de un șir de litere și cifre, rezultate, probabil, dintr-un cod. Peste câteva săptămîni, Berlinul îi comunica lui Randzau că aceste semne cabalistice reprezentau, după toate aparențele, o adresă dintr-o capitală neutră care, din cîte știa Abwehr-ul, fusese deja folosită drept „cutie de scrisori“ de către unele servicii secrete... Întrucît Abwehrul considera că nu mai putea scoate mare lucru de la Brown, Randzau fu convocat la Berlin, unde Canaris îl interogă asupra întregii afaceri.

După cît se pare, micul amiral pusese la cale o contra-ofensivă foarte abilă, în care Brown ar fi fost chemat să îndeplinească un rol de primă importanță. Dar mai mult decît atît nu-i spuse lui Randzau. Acesta îi comu-

nică șefului său că-și dăduse cuvîntul că Brown va fi trimis înapoi la Lisabona. După un rămas bun cordial, Brown părăsi Hamburgul. Însoțit din nou de doctorul Sessler, sosi la Madrid și, în timpul schimbării avionului,... se risipi ca fumul. Abwehrul nu avea să-l revadă niciodată.

Cînd știrea îi fu comunicată lui Johnny, care continua să aștepte răbdător la Lisabona, acesta se prăbuși definitiv. Ultima sa sursă reală de informații dispăruse. Începu să plîngă și să-l imploare pe El Don, gata să facă o criză de isterie :

— Ajută-mă să plec în Germania... Lasă-mă să mă duc la Hamburg.

Dar El Don primise ordine categorice. Sub nici un pretext Owens nu trebuia să fie autorizat să se ducă în Germania ; el fu, așadar, expediat înapoi în Anglia de îndată ce i se putu găsi un loc la avion. De acum înainte Abwehrul nu mai avea ce face cu un spion care devenise inutil.

Totuși, cîteva săptămîni mai tîrziu, incorigibilul Johnny reîncepu să trimită mesaje la Hamburg. Ele nu conțineau, de altfel, nici o informație importantă. Puțin înainte de Crăciun, el îi ceru lui Randzau bani, iar acesta, cu aprobarea întrucitva reținută a lui Lahousen și Canaris, îi trimise, în cele din urmă, 500 de lire, care-i fură predate în ziua de Crăciun de către Ambasada Japoniei de la Londra.

Johnny continuă să emită pînă într-o bună zi din primăvara anului 1941, cînd un strigăt sfișietor de desperare țîșni în eter : „Ajutați-mă, viața mi-e în pericol !“

Abwehrul nu răspunse.

După cîțiva ani, unul dintre șefii Abwehrului avea să afle din gura unui german repatriat că, spre sfîrșitul războiului, făcuse cunoștință în închisoarea de la Dartmoor cu un deținut despre care era sigur că era Owens. De curînd, în R.F.G. s-a primit următorul mesaj : „Johnny locuiește acum în Irlanda. El se numește domnul Brown...“

La începutul anului 1939, o spioană stabilă a Abwehrului în Anglia, născută în Germania și văduvă a unui om de afaceri scandinav, înștiință Berlinul că descoperise o eventuală recrută. Într-un mic hotel din Kensington, unde descinsese odinioară cu prilejul unei călătorii la Londra, făcuse cunoștință, după toate aparențele întâmplător, cu o bătrână contesă italiană calică și antibritanică. Spioana, cunoscută la Abwehr sub numele de lady May, se făcea forte s-o „convingă“ pe bătrîna doamnă să lucreze pentru Serviciul secret german. Italianca tocmai moștenise o mică proprietate în Alpii Bavarezi și căuta pe toate căile s-o vîndă și să-și aducă banii în Anglia. Din nefericire, regulile draconice stabilite de doctorul Schacht în materie de circulație a devizelor interziceau un asemenea transfer. Dacă s-ar putea găsi o filieră oarecare pentru ca banii să ajungă în Anglia, lady May garanta că va obține din partea contesei un răspuns favorabil la propunerile de un gen puțin deosebit pe care i le făcuse.

Șeful secției engleze a Abwehrului, pentru care lucra lady May, îi scrisese de îndată venerabilei aristocrate. El lăsa să se înțeleagă că aflase cîte ceva despre dificultățile ei de ordin financiar și o invita să-i facă o vizită în Germania, asigurînd-o că, la fața locului, totul va sfîrși prin a se aranja în cele mai bune condiții. Întîlnirea dintre acest bărbat, care adoptase pentru circumstanță pseu-

donimul de doctor Graff, și contesă avu loc cîtva timp după aceea la München, la hotelul „Bayerischer Hof“. Germanul nu întîrzie să descopere că femeia era o admiratoare a lui Mussolini. Doctorul Graff nu pregetă să-i spună contesei — astfel avea s-o numească Abwehrul — că problemele ei valutare ar putea fi rezolvate fără nici o dificultate cu condiția ca ea să binevoiască să-și extindă, respectiv să-și transfere în altă parte devotamentul pe care-l avea față de Mussolini. Contesa acceptă fără să se lase rugată. Doctorul Graff făcu astfel încît proprietatea să fie vîndută în condiții foarte avantajoase și ca banii să fie vărsați fără întîrziere unei bănci din Londra. El îi dădu din nou întîlnire bătrînei doamne și „drept compensație pentru cheltuielile făcute“, îi remise 200 de lire sterline.

În vara anului 1939, toată lumea, la Abwehr, știa că războiul era iminent și doctorul Graff primi ordin s-o scoată pe contesă de la „naftalină“. Îi fixă o întîlnire la hotelul „Doelen“, unul din marile hoteluri din Amsterdam. Odinioară, contesa ocupase un loc important în coteria diplomatică a Londrei, unde continua să aibă relații pe care doctorul Graff era hotărît să le exploateze cît mai bine. De aceea îi propuse să închirieze și să mobilizeze un apartament în cartierul select Mayfair și să reia legătura, de îndată ce va fi cu putință, cu vechii ei prieteni. Ea avea instrucțiuni să facă primiri somptuoase și să-și creeze, în acest fel, o reputație de gazdă de prim rang. Doctorul Graff îi promise, totodată, să-i găsească o „nepoată fermecătoare“, care avea s-o ajute în activitatea sa mondenă.

La puțin timp după declararea războiului, doctorul Graff primi, prin Olanda încă neutră, un mesaj din partea contesei care-i făcea cunoscut că se instalase într-un apartament luxos din apropiere de Berkeley Square și că saloanele sale începeau să fie frecventate de personalități ale vieții publice engleze. Ea arăta, în același timp, că va fi nevoie de cîteva luni pentru a-și consolida poziția: numai atunci va putea începe să lucreze în mod eficient pentru Abwehr. Rămînea, totuși, ca doctorul Graff să-i găsească o „nepoată“ convenabilă. Deși Abwehrul avea în serviciu un număr mare de tinere foarte

seducătoare, nici una dintre ele nu părea potrivită pentru a juca rolul unei rude atât de apropiate a contesei.

Soluția acestei probleme fu găsită cu totul întâmplător, în urma unei perturbări de ordin afectiv în viața unuia dintre colegii din Hamburg ai doctorului Graff. La începutul lunii mai 1940, cu câteva zile înainte de năvala trupelor germane în Olanda, doctorul Graff se întâlnea pentru a doua oară cu contesa la Amsterdam.

— Scumpa mea contesă — îi spuse el —, o să fiți, desigur, încântată când o să aflați că am descoperit-o pe această nepoată de care v-am vorbit: cea de care nu mai știați nimic de atîta vreme. Nu pot să vă spun încă data exactă la care va veni la dumneavoastră, la Londra, dar o să v-o comunic în timp util. Ea va avea toate actele și tot materialul necesar. Dar poate că n-ar fi rău ca de pe acum să lansați zvonul că sperați ca nepoata dumneavoastră să poată evada din Danemarca pentru a veni lângă dumneavoastră, la Londra. Ați putea adăuga că ea și-a petrecut o bună parte din copilărie în Franța, ceea ce va explica franceza excelentă pe care o vorbește.

Apoi, pe un ton mult mai oficial, Graff adăugă:

— Ea va fi, bineînțeles, șeful dumneavoastră direct pentru tot ceea ce privește munca pe care o veți efectua pentru noi. Veți executa ordinele ei fără să-i puneți întrebări..., în special în privința altor „membri ai familiei“ pe care va dori să-i primească din cînd în cînd.

— Înțeleg foarte bine, răspunse contesa în engleza imposibilă pe care o folosea ori de cîte ori trebuia să discute cu doctorul Graff, care petrecuse mai mulți ani în Statele Unite.

Ea acceptă docil toate proiectele elaborate de doctorul Graff. Satisfăcut, acesta îi dădu un nou teanc de bancnote de 5 lire și preciză că, ținînd seama de operațiunile militare care urmau, după toate probabilitățile, să se declanșeze, va lua măsuri pentru ca în viitor fondurile necesare să-i fie virate printr-o bancă din Lisabona.

— De fapt, contesă — adăugă Graff înainte de a o părăsi —, probabil c-o să-mi fie greu să comunic cu dumneavoastră în cursul lunilor următoare; de aceea vă sfătuiesc să nu vă neliniștiți dacă nu veți avea știri de la

mine înainte de sosirea nepoatei dumneavoastră. Ea se va prezenta sub numele de Vera și vă va transmite salutări din partea mea. O veți identifica fără nici o greutate. Este înaltă, brună și frumoasă, în genul slav. Vorbește franceza ca și cum ar fi limba ei maternă, care, de fapt, este rusa. Vorbește, de asemenea, foarte bine germana, puțin daneza și puțin engleza. Cred că e de ajuns ca semnalmente.

Graff nu-i dezvălui însă că Vera era, de asemenea, amanta unuia dintre colegii săi de la Abwehr și nici faptul că legătura lor dăduse, săptămîni de-a rîndul, multă bătaie de cap lui Canaris și Lahousen.

Numele sub care Vera era cunoscută la Abwehr nu era al ei : îndărătul lui se ascundea cel al unei familii germano-baltice cunoscute. Se născuse la Petersburg. Tatăl ei, baron din țările baltice, ocupase către sfîrșitul vieții un post înalt în administrația țaristă și Vera își petrecuse prima parte a copilăriei în atmosfera de lux de la curtea Rusiei.

Dar această viață de abundență se sfîrșise o dată cu Revoluția din Octombrie. După un timp, familia a căpatat pașapoarte, bilete de tren și a ajuns la Paris.

În Rusia, mica Vera învățase cu repeziciune cîntecele de jale și dansurile pline de vioiciune ale țăranilor ruși ; le învățase atît de bine, încît într-o bună zi proprietarul restaurantului rusesc din capitala Franței la care lucra mama ei lăsase să se înțeleagă că familia ar putea să-și mai sporească veniturile dacă Vera ar accepta să cînte și să danseze serile. Suma oferită era atît de ispititoare, încît mama acceptase, în ciuda repulsiei pe care o avea de a-și lansa fiica în viața boemă a Parisului nocturn. Ea nu se considera îndreptățită să refuze o creștere atît de importantă a veniturilor micului său trib.

Timp de doi ani, Vera, care se dezvoltă văzînd cu ochii, dansă seară de seară sub privirile vigilente ale mamei sale. Dar, cînd împlini optsprezece ani, mama se hotărî brusc, dintr-un motiv rămas necunoscut, să părăsească Parisul și să plece la Bruxelles, unde găsi o slujbă asemănătoare la un restaurant rusesc. O dată mai mult, Vera se lăsă convinsă să danseze în public, dar frumoasa

fată începea să nu mai vrea să se simtă agățată mereu de fusta maică-sii.

Cîteva prieteni ruși stabiliți în Belgia o asiguraseră pe Vera că i-ar fi ușor să găsească un angajament de dansatoare în Anglia. De azi pe mîine, fără să-i spună nimic mamei sale, fermecătoarea tînără trecu de cealaltă parte a Canalului Minecii. Ea lucră timp de cîteva luni într-un local de noapte londonez, unde învăță, între altele, cîteva vorbe englezești.

La Londra — poate chiar înainte de plecarea ei din Bruxelles —, Vera se asociase cu un tînăr francez, ceea ce o făcu ca, într-o bună zi, să se înapoieze la Paris. Acolo găsi de lucru la muzic-holuri și cabarete; pe la mijlocul deceniului al 4-lea, ea deveni vedeta feminină a unui număr în doi și... amanta partenerului ei francez.

Într-unul din cabaretele în care-și prezenta numărul de duet, ea intră pentru prima oară în contact cu Abwehrul.

Evoluînd pe pista strîmtă împreună cu partenerul ei, remarcase în mai multe rînduri, în public, prezența unui bărbat blond, solid și foarte urît. Seară de seară, bărbatul venea la cabaret, se instala la o masă de lingă ring și începea s-o soarbă din priviri. Partenerul ei remarcă și el interesul pe care i-l arăta acest străin și fu cuprins de o gelozie care nu mai cunoscua margini în ziua în care clientul o invită pe Vera la masa lui; poate puțin din zăpăceală, tînăra dansatoare acceptă de îndată invitația.

Spectatorul se prezintă ca fiind om de afaceri german, a cărui activitate consta în a vinde baterii electrice în Belgia, Olanda și Franța, țări pe care le străbătea tot anul împreună cu doi colegi. Declară că se numește Müller.

În ciuda opoziției partenerului, care era amantul Verei, această prietenie nu întîrzie să se transforme în ceva mai tandru; francezul înțelcse că avea să-și piardă în același timp și partenera și amanta. Într-o seară, paharul s-a umplut. Pe cînd Vera bea șampanie la masa domnului Müller, partenerul năvăli în sală prin ușa rezervată artiștilor și, cu un cuțit în mînă, se năpusti asupra Verei, dar germanul, care îl văzuse venind, îi imo-

biliză mîna și-l culcă la pămînt. În clipa următoare, cei doi bărbați se aflau pe ring, bătîndu-se zdravăn. Directorul localului, muzicanții, chelnerul și portarul se aruncară asupra lor, reușind, pînă la urmă, să-i despartă. Germanul scăpă destul de ieftin : nu avea decît tăieturi superficiale. În timp ce francezul, care se zbătea și urla, fu luat, Müller o apucă pe Vera de mîna și o scoase din cabaret.

El chemă un taxi și o conduse la un mic hotel ieftin din apropiere de „Folies-Bergère“ : astfel luă sfîrșit cariera de dansatoare a tinerei. Abia ajuns la hotel, unde descinsese împreună cu doi colegi, germanul îi mărturisi Verei că numele său adevărat era Hans Dierks ; apoi se strădui s-o convingă să-l însoțească în Germania, unde era obligat să se înapoieze peste cîteva zile. Vera n-avea nici un proiect și nici un ban în buzunar. Două zile mai tîrziu, ea sfîrși prin a se decide să plece cu Dierks și cu cei doi acoliți. Dierks era, în realitate, căpitan și lucra la biroul hamburghez al Abwehrului, iar cei doi prieteni — Richard Druegge și Robert Peter — făceau, de asemenea, parte din organizație. În perioada aceea, ei acționau în scopul de a pune pe picioare o rețea de spionaj care să acopere Olanda, Belgia și nordul Franței.

La Hamburg, Dierks închirie un apartament, în care se mută împreună cu Vera. În cursul anilor următori, Vera avea să-l însoțească pe Dierks și pe camarazii acestuia în toate turneele lor din țările limitrofe și nu întîrzie să-și dea seama de natura reală a ocupațiilor amantului său. Dierks era de fapt unul dintre conducătorii secției „marine“ a sucursalei din Hamburg a Abwehrului și în cursul uneia dintre călătoriile sale în Belgia îi prezentă Verei, în saloanele hotelului „Metropol“, un om originar din Țara Galilor care, o asigură el, era unul dintre cei mai importanți spioni ai Germaniei în Marea Britanie. Ulterior, Vera avea să facă cunoștință cu alți membri ai statului-major al Abwehrului din Hamburg ; mulți ofițeri o luau, de altfel, drept soția legitimă a lui Dierks.

Intr-o seară, la începutul lunii aprilie 1940, Dierks se înapoie în apartamentul situat în apropiere de Rothenbaben-Chaussee și-i spuse Verei :

— Am vești proaste : va trebui să te părăsesc.

Nu-i spuse nimic altceva decît că fusese desemnat pentru o misiune în cursul căreia va fi cu neputință ca ea să-l însoțească. Vera făcu o criză de nervi ; de mult se aștepta la așa ceva.

— Dar nu poți să mă părăsești — făcu ea plîngînd.— Nu te mai am decît pe tine. Mama e la Copenhaga și nu mă pot duce la ea. Din cauza ta mi-am părăsit toți prietenii de la Paris.

Apoi îl învinovăți că scornise această poveste cu misiunea pentru a putea s-o părăsească și să se ducă la alta. Gata să facă orice pentru a o liniști, Dierks se decise să nesocotească toate regulile de securitate ale Abwehrului :

— Risc să am o mulțime de necazuri dacă află cineva că ți-am spus asta — zise el. — Foarte curînd urmează să fie lansată o ofensivă de mare anvergură în Vest și sînt trimis în străinătate... într-o țară în care este imposibil să mergi.

Vera nu păru de loc convinsă :

— În care țară ? — voi ea să știe.

— Îmi este categoric interzis să-ți spun, dar, dacă-mi promiți să nu vorbești..., sînt trimis în Anglia cu Richard și Robert pentru a mă ocupa acolo de sabotaje. Știi că sînt specialist în probleme maritime ; am primit ordin să sabotez bazele navale din Marea Britanie.

Vera nu era încă decît în parte convinsă.

— Cînd trebuie să pleci ? — întrebă ea.

— Nu știu exact cînd. Probabil peste o lună sau două. Nu e lucru curat, dar Berlinul n-a vrut să ne spună nimic mai mult.

Vera avu o nouă criză de nervi, refuză să asculte motivele pe care le invoca amantul ei și sfîrși prin a declara că nu voia să mai vorbească cu el. A doua zi cînd el plecă spre birou, ea se afla în aceeași stare de spirit. Dierks nici nu se așezase bine la masa de lucru că avu o presimțire stranie. Se întoarse acasă, bătu, dar ușa era încuiată cu cheia. Știind că Vera era înăuntru, sparse ușa.

O găsi pe tinăra femeie fără cunoștință în dormitor : înghițise jumătate dintr-un tub de somnifere. O luă în brațe, o duse pînă la mașină și o porni spre spitalul cel

mai apropiat, unde, după o luptă îndelungată, Vera fu salvată.

Abwehrul află de îndată despre încercarea de sinucidere a tinerei femei; cum nu încăpea nici o îndoială că Dierks îi mărturisise că urma s-o păărăsească, se dovedi necesar ca toată afacerea să-i fie raportată lui Lahousen, la Berlin. Timp de câteva zile, Lahousen ezită asupra atitudinii pe care urma s-o ia. Era limpede că Dierks se făcuse vinovat de o gravă indiscreție, dezvăluind amantei sale că avea să fie trimis ca spion în Anglia. De aceea ar fi perfect normal — își spuse Lahousen — ca Dierks să primească ordinul de a se desotorosi, fără nici o discuție, de fată și de a pleca în Anglia, așa cum fusese prevăzut. Dar, dacă ar fi ales o asemenea soluție, el știa că Dierks avea să plece în Anglia amărît, ceea ce ar fi constituit pentru el o periculoasă stare de spirit, căci adesea ea aducea după sine la cel în cauză dezertarea, ba chiar trădarea.

Lahousen sfârși prin a-i expune șefului său problema. În timp ce căutau soluția, doctorul Graff, care lucra împreună cu Dierks la Hamburg, avu o idee.

Era exact în perioada în care Graff căuta pe cineva care să joace la Londra rolul nepoatei contesei. Soluția problemei fusese găsită. De aceea, la Berlin se luă hotărîrea de a se amîna plecarea lui Dierks și a celor doi camarazi ai săi pînă cînd Vera avea să fie suficient de antrenată pentru a-i însoți. Graff o convocă de urgență pe Vera și îi spuse că avea posibilitatea de a-l urma pe Dierks la Londra. I se ceru să depună jurămintul tradițional al noilor agenți ai Abwehrului și fu trimisă să urmeze cursul de operatori la centrala radio din Hamburg. De-a lungul lunilor care urmară, Vera nu numai că învăță să utilizeze un post de emisie-recepție, dar își însuși și microfotografia, cifrarea și descifrarea unui text și căpătă cîteva cunoștințe elementare în materie de sabotaj.

Cînd își termină stagiul, spre sfîrșitul lunii iulie 1940, situația militară era atît de schimbată, încît operația trebuia să fie total reconsiderată.

În cele din urmă, se hotărî ca operația să fie lansată din Norvegia și primi numele cifrat de „Hummer I

Nord“ („Homar I Nord“). Se luă înțelegere cu Flota a V-a a aviației militare germane, care avea baza în sudul Norvegiei, ca cei patru spioni să fie imbarcați la Stavan-ger pe un hidroavion și duși în apropierea coastei de nord-est a Scoției, la care vor ajunge cu o barcă de cauciuc.

Se luă, de comun acord, hotărîrea de a organiza o masă de adio.

Cei patru spioni urmau să plece în Norvegia la 3 septembrie; mica reuniune fu deci fixată pentru seara de 2 septembrie, la restaurantul „Loewenbrau“, una din vizuinile favorite ale Abwehrului. Fu o seară reușită. Se ridicară toasturi după toasturi și se scurseră valuri de bere bavareză spumoasă cu un bogat adaos de țuică. Și, cum totul are un sfîrșit, veni timpul ca cei patru spioni să se urce, cu mare greutate, în mașinuța lui Dierks: Vera în față, alături de prietenul ei, Druegge și Peter în spate. Dar curînd se văzu că, după felul în care conducea, căpitanul este mai cherchelit decît se părea.

— Fii atent, Hans, fii atent! — începu să răcnească Vera, văzînd cum mașinuța derapează îngrozitor pe pavajul stricat al străzilor Hamburgului, pe care o ploică il făcuse și mai periculos.

În ciuda aerului tare al nopții, Dierks începu să conducă și mai nesigur, și mai imprudent. Cei trei pasageri începură să-l roage în cor să încetinească. Timp de cîteva minute păru că-și recapătă luciditatea, dar aceasta nu dură mult; începu să conducă și mai periculos ca înainte. La un moment dat își dădu seama, puțin prea tîrziu, că ar fi trebuit să cotească la stînga și suci cu violență volanul, astfel încît rămase pe două roți, traversă strada cu toată viteza și se lovi de bordura din partea opusă. Jumătate pe trotuar, jumătate pe caldarîm, mașina goni nebunește încă douăzeci de metri, apoi se răsturnă într-un vacarm de tablă smulsă, în timp ce capota de pînză se rupea, făcînd un zgomot lugubru.

Timp de cîteva clipe domni liniștea. Apoi, prin crăpătura capotei apăru o siluetă cu chipul livid, cu mîinile și obrajii șiroind de sînge. Era Druegge, care, cu chiu, cu vai, reuși să iasă în patru labe din mașina hărtănită și să se îndrepte împleticindu-se. La capătul străzii se gă-

sea o cabină telefonică ; Druegge se tîrî cu greutate într-acolo.

— Repede ! — strigă el după ce formase numărul poliției. — S-a produs un accident în Sierichstrasse.

Curînd se auziră din depărtare sirenele mașinilor poliției și ale unei ambulante și, după cîteva minute, vehiculele sosiră la locul accidentului, unde găsiră o fată foarte brună, plină de sînge, așezată pe trotuar, ținînd pe genunchi capul unui bărbat prăbușit alături de ea. Unul din cei de pe ambulanță se aplecă pentru a examina bărbatul. Apoi o luă pe Vera de mijloc și o ridică.

— Plecați, domnișoară — îi spuse el. — Prietenul dumneavoastră e mort.

Abia după cîtva timp, cuvintele sanitarului ajunseră la înțelegerea fetei, destul de zguduită de lovitură. Infirmierii și polițiștii o priviră cu un aer ciudat. În clipa aceea, Druegge se trezi din amorteală și se adresă unuia dintre polițiști :

— Mortul făcea parte din Abwehr — spuse el. — Scoateți-ne de aici rapid. Se numește Dierks, căpitanul Dierks... din Abwehr.

Între timp, Petter își recăpătase și el cunoștința. Înțelegînd că toți acești inși erau mai mult sau mai puțin legați de o organizație secretă, despre care polițiștii obișnuiți nu știau aproape nimic, echipa de ajutor se grăbi să-i urce pe cei trei supraviețuitori în ambulanța care porni în viteză spre cel mai apropiat spital.

De îndată ce sosi la birou, în dimineața zilei de 3 septembrie, Lahousen fu informat de cele întîmplate cu agenții operației „Hummer I Nord“. Fu consternat, căci Dierks îndeplinea un rol foarte important la Abwehr și el era cel care luase în mînă întreaga organizare a operației. Prima reacție a lui Lahousen a fost de a anula pur și simplu totul. Dar invadarea Angliei părea iminentă și era absolut necesar să existe la fața locului, în Insulele britanice, un cît mai mare număr de spioni și sabotori. Or, cei trei supraviețuitori fuseseră antrenați în mod special pentru acest gen de activitate. Pe de altă parte, Hitler începuse deja să tune și să fulgere împotriva incapacității spionilor lui Canaris de a-i zu-

grăvi o imagine exactă asupra a ceea ce se petrecea în Anglia.

Timp de câteva zile, Lahousen examinează situația pe toate fețele. Apoi, după ce luă o hotărîre, trimise prin teleximprimator un mesaj la Hamburg: „Operația «Hummel I Nord» va avea loc după cum s-a prevăzut. Cei trei agenți vor pleca în Norvegia de îndată ce se vor fi restabilit”. La 21 septembrie, Vera, Druegge și Petter, cu fețele și mâinile acoperite încă cu fișii de plasture, se îmbarcau la bordul unui avion de transport al aviației militare, cu destinația Stavanger. Acolo, reprezentantul din Oslo al Abwehrului îi informă că vor pleca în Scoția de îndată ce vor fi învățat să folosească o barcă de cauciuc.

A doua zi, cei trei spioni făcură cunoștință cu pilotul și cu echipajul hidroavionului care avea să-i transporte. Fură duși într-un fiord aflat la o oarecare distanță, unde fură inițiați în dificila manevră a lansării unei bărci mari de cauciuc de pe un aparat clătinat de valuri. O problemă și mai grea le fu pusă de debarcarea celor trei biciclete — găsite într-o pivniță a Consulatului din Bergen al Marii Britanii —, pe care trebuiau să le folosească pentru a străbate distanța de vreo mie de kilometri care despărțea coasta nord-estică a Scoției de Londra.

— E cu neputință, n-are să meargă niciodată. Bicicletele astea sînt prea grele pentru a fi manipulate în asemenea condiții, îi spuse Vera lui Andersen, agentul norvegian în serviciul germanilor, care fusese trimis de la Oslo pentru a le servi ca „dispecer”.

— Nu mă interesează; va trebui să vă descurcați cum veți ști — replică norvegianul. — Cei din Berlin sînt categorici: trebuie să luați bicicletele englezești cu voi. Vă este absolut interzis să călătoriți cu trenul: vorbiți prea prost englezește și cu siguranță veți da de bînuit.

Andersen le dădu „bani englezești”, fiecăruia cîte 200 de lire, cele mai multe imprimate la Berlin. De asemenea, le dădu haine englezești găsite la Ambasada din Oslo a Marii Britanii după plecarea puțin cam precipitată a misiunii diplomatice, în luna aprilie a aceluiași an.

Li se încredințară posturi de radio de tip Abwehr, lămpi, baterii, piese de schimb pentru aparatele de radio, liste cu obiectivele care trebuiau sabotate și adresele contactelor germane în Anglia. Ficare spion primi, în afară de aceasta, un buletin de identitate englez și o cartelă de alimente confecționată după ultimele informații primite în Norvegia la acea dată.

Datorită acestor hirtii, Vera devenea d-na Vera Erikson, cetățeană daneză. Druegge era François de Decker, refugiat originar din Flandra belgiană, iar Petter, care se născuse în Elveția, se numea acum Werner Heinrich Waelti, supus elvețian, domiciliat în Sussex Gardens 23, Paddington, Londra.

Li se ceru să-și învețe bine „povestea”, potrivit căreia erau toți trei refugiați din Norvegia, unde fuseseră surprinși, în timpul unei călătorii turistice, de invazia trupelor germane. În schimbul unor bijuterii de valoare ei reușiseră să convingă un pescar norvegian — care, ca din întâmplare, se numea Andersen — să-i treacă peste Marca Nordului. Dar, de fapt, „povestea” nu fusese pregătită cu destulă grijă: nimeni nu se preocupă să stabilească amănuntele care ar fi putut-o face să reziste la o eventuală anchetă a numeroșilor agenți englezi rămași în Norvegia. „Biografiile” stabilite pentru Vera și tovarășii ei, în comparație cu cele ale agenților britanici lansați în Europa ocupată, erau mai mult decît rudimentare, pentru a nu spune complet puerile. După trei zile petrecute la Stavanger, ultimele preparative se încheiară. Dar vremea nu era potrivită pentru amerizarea unui hidroavion în largul coastelor Scoției.

Abia în zorii zilei de 26 septembrie, Vera și cei doi bărbați fură treziți pe neașteptate în micul hotel în care locuiau la Stavanger de la sosirea lor în Norvegia:

— Veți pleca imediat, li se spuse.

Abia avură timp să se îmbrace și să-și adune lucrurile, cînd o mașină se și opri la intrare. O jumătate de oră mai tîrziu soseau la baza aeriană, unde aflară că vremea se ameliorase brusc deasupra Scoției, făcînd posibilă amerizarea aparatului. Decolară aproape imediat, îndreptîndu-se spre sud-vest pe deasupra Mării Nordului. În aceeași zi, Lahousen nota în jurnalul său că,

potrivit rapoartelor primite din Oslo, operația „Hummer I Nord“ începuse sub auspicii bune. Cei trei agenți fuseseră transportați cu avionul „în apropierea coastei de nord a Marii Britanii și depuși pe mare la bordul unei bărci de cauciuc“.

Cartierul general din Oslo al Abwehrului se cam grăbise, așa cum avea s-o facă, de altfel, și cu un alt prilej; pe scurt, comunicatul victorios era puțin prematur. Într-adevăr, când hidroavionul, după trei ore de zbor, atinsese presupusul punct de destinație, în zona coastei scoțiene, pilotul nu putu să vadă nimic. Timpul se schimbase din nou și nori groși de ploaie coboriseră plafonul aproape la nivelul mării. Nu le rămânea altceva de făcut decât să se întoarcă. La ora micului dejun, Vera și tovarășii ei se găseau la hotelul din care pleascră, picind de somn și foarte dezamăgiți. Vremea continuă să fie nefavorabilă timp de câteva zile, dar în seara de 29 septembrie, o duminică, meteorologii germani prevăzură pentru începutul dimineții următoare condiții ameliorate. Așadar, la 30 septembrie, ora unu dimineața, cei trei spioni fură deșteptați din nou; li se dădu o jumătate de oră pentru pregătire. La ora două dimineața, spionii, încă mahmuri, soseau iarăși la baza aeriană, unde înghițiră bucuroși mai multe cafele negre foarte fierbinți. Își îngăduiră să formuleze câteva îndoieli în legătură cu plecarea, dar ofițerul meteorolog îi liniști:

— Cerul e complet senin de aici și pînă în Scoția. Chiar acum s-a întors unul din avioanele noastre meteorologice.

Decolară către ora două și jumătate. În timpul drumului, pilotul îi arătă Verei locul unde primise ordin să-i depună: un sector bine adăpostit al coastei, nu departe de vestitul port al pescarilor de scrumbii: Buckie. Cerul deveni treptat violet, apoi albastru și, exact în clipa în care apăreau zorile, pilotul întinse brațul și strigă: „Pămînt!“, ca să-l audă Vera.

Departă, în fața lor, o fișie cenușie, cu o nuanță mai închisă decât cenușiul mării, în așa fel încît să poată fi deosebită, se întindea de-a curmezișul orizontului. O

dată cu apariția soarelui, vizibilitatea deveni mai bună și cei trei spioni putură să-și dea seama că se îndreptau spre un golf larg, mult intrat în interiorul țarmului. După câteva minute, pilotul identifica Rattray Head, în apropiere de Fraserburgh; după ce își stabilă poziția, viră pe o aripă și urmă malul sudic al golfului Moray.

După un sfert de oră, un „Coborîm“! tunător îi înștiință pe spioni că trebuiau să se pregătească să părăsească avionul dintr-o clipă în alta. Hidroavionul mai urmă puțin coasta, apoi începu să descrie cercuri deasupra zonei de amerizare. Pilotul se plasă cu fața spre vînt, apoi își puse aparatul pe apă între două jerbe de spumă. Marea era mult mai agitată decît apele fiordului în care își făcuseră antrenamentul. Pilotul lăsase motoarele să meargă ușurel pentru cazul în care ar fi fost obligat să decoleze în grabă. Barca fu repede pusă pe apă; Druegge și Petter căzură ca niște pietroaie, urmați de bagaje. Vera rămăsese în avion pentru a ajuta echipajul să transbordeze bicicletele. Prima fu coborîtă încet de-a lungul carcasei, dar aparatul era zguduit din pricina hulei, iar barca de cauciuc, deși legată de hidroavion printr-un odgon, începuse să se îndepărteze.

Bicicleta fu aruncată; cei doi spioni încercară s-o prindă, dar în aceeași clipă barca se răsuci și bicicleta dispăru în fundul Mării Nordului. Pilotul începea să se enerveze. Druegge și Petter strigară către membrii echipajului să aștepte cu celelalte două biciclete pînă vor reuși să apropie barca de aparat. Dar aceștia nu nutreau nici un fel de entuziasm pentru toată bălăceala în apă sărată, la mai puțin de o milă de coasta scoțiană, și încă în plină zi. Ei grăbiră, așadar, operațiile și celelalte două biciclete luară drumul celei dintîi.

— Nu putem să rămînem aici toată ziua! — răcni pilotul către Vera. — Grăbiți-vă, săriți repede în barcă. Nu vă dați seama că sînt o țintă perfectă?

Hidroavionul se clătina în toate sensurile din ce în ce mai tare. Vera sări cum putu și ateriză jumătate în barcă, jumătate în apele golfului Moray, de unde cei doi bărbați o scoaseră cum putură. Spionii începură să vislească în direcția coastei, în timp ce pilotul ambală motoarele și se plasă cu fața în direcția vîntului. Cinci

minute mai târziu, după un ultim semn cu mîna, pilotul își luă zborul spre Stavanger. Încă o dată, dar cu mai multă exactitate decît ultima oară, Lahousen nota, după cîteva ore, în jurnalul său că debarcarea celor trei sabotori avusese loc „în apropiere de micul orășel scoțian Banff“.

Cei trei sabotori, uzi leoarcă, chinuiți de răul de mare și supărați că-și pierduseră bicicletele, continuau între timp să vislească spre coastă, care părea foarte aproape. Barca grea de cauciuc era foarte dificil de minuit pe valuri, dar, după trei sferturi de oră de eforturi supraomenești, spionii ajunseră, în sfîrșit, la țărm cu puțin înainte de ora șase dimineța. Nu departe de plajă se găsea o casă; în depărtare se desprindeau siluetele cîtorva sate sau orășele. Îngropînd, fără multă convingere, barca de cauciuc, Druegge și Petter făcură bilanțul situației.

Acum, cînd bicicletele se aflau în fundul apei, trebuiau să găsească o nouă soluție pentru a ajunge la destinația ultimă, în sudul Angliei. Aveau toți banii de trebuință: se părea că cel mai bine ar fi fost să călătorească cu trenul. Hotărîră să se despartă, astfel încît să micșoreze riscurile: Petter, care vorbea cel mai bine englezește, va călători singur, în timp ce Vera și Druegge vor pleca împreună. După ce consultară hărțile pe care le aduseseră cu ei, Vera și Druegge se deciseră să ajungă la gara cea mai apropiată, în direcția vest, și să se ducă la Forres urmînd linia coastei. Acolo aveau de gînd să ia un tren care să-i ducă pînă la Perth, traversînd regiunea muntoasă a Scoției, apoi să ia un tren direct spre Londra. Petter însă preferase să pornească spre est, încercînd să ajungă la Aberdeen, unde conta să găsească un rapid care să se îndrepte spre capitală.

Străbătura șontic-șontic fișia de nisip moale și, după o ultimă strîngere de mînă, Petter își luă valiza și tașca și porni în direcția unui sat care nu părea de loc departe. Vera și Druegge se îndepărtară în direcția opusă cu o valiză și două tăști. Ajungînd la primul sat — era aproape șapte și jumătate —, găsiră de îndată mica gară. Intrară în sala principală sub privirile curioase ale șe-

fului gării, John Donald, și ale hamalului Geddes. Vera îl întreabă pe acesta din urmă, într-o englezească aproximativă; cum se numește gara.

— Vă aflați la Port Gordon, doamna mea, răspunse hamalul.

Apoi se apropie de șeful său, căruia îi spuse cu voce scăzută :

— Par suspecti ăștia doi.

În acest timp, Druegge se opri în fața tabelului cu mersul trenurilor, afișat pe peretele din fund. Îi făcu semn șefului gării să se apropie și, urmînd cu degetul șirul numelor de gări, se opri la Forres.

— Oh ! Vreți să mergeți la Forres ? — întreabă șeful gării. — Geddes, dă-le două bilete de clasa a III-a pentru Forres.

Vera confirmă că, într-adevăr, acolo doreau să meargă și, în timp ce Geddes se îndrepta spre ghișeu pentru a le da biletele, Druegge scoase din buzunar un portmoneu care — remarcară șeful gării și hamalul — era doldora de bancnote ; cei doi schimbă o privire perplexă. Cîc era oare această pereche stranie care se arăta într-o luni, la șapte și jumătate de dimineață, într-o mică gară din zona golfului Moray ?

Șeful gării se gîndi mai întîi că făceau parte dintr-unul din acele grupuri de refugiați norvegieni care-și făcuseră apariția pe coastă în cursul ultimelor luni... dar nici unul dintre aceștia nu avusese asemenea teancuri de bancnote de o liră. Geddes perforă biletele și le întinse lui Druegge, care îi dădu ca plată bilete noi-nouțe ce fișiau între degete.

În aceeași clipă, șeful gării observă că pantalonii bărbatului erau uzi pînă la genunchi, ca și cum tocmai s-ar fi bălăcit în mare. Pantofii și ciorapii femeii erau și ei uzi, iar pe umeri avea pete albicioase care puteau foarte bine să fie urme de sare. Donald, șeful gării, văzuse de ajuns.

— Stai de vorbă cu ei și ține-i pînă telefonez la poliție, îi spuse el hamalului.

El se grăbi să sune la poliția locală pe ofițerul de poliție Grieve. Grieve înfulecă restul micului dejun, sări pe bicicletă și în mai puțin de zece minute sosi la gară.

Grieve, care locuiește astăzi la Rhynie, în Aberdeenshire, era un om foarte ager ca spirit. O privire rapidă asupra perechii îl lămurî: acești înși erau niște spioni. Le ceru actele; Druegge prezintă buletinul de identitate și pe loc o anomalie îi sări în ochi polițistului: i-ul din cuvîntul François — ne amintim că Druegge trebuia să se numească François de Decker — fusese scris cu o codiță aproape ca un j de tipar. El remarcă, de asemenea, că, deși bărbatul și femeia pretindeau că sînt refugiați, nici unul din buletinele de identitate nu avea ștampila obligatorie de imigrare... un mic detaliu pe care agentul Abwehrului de la Oslo nu-l cunoștea (ceea ce nu se întîmpla cu serviciile Abwehrului din Berlin, unde, cam în aceeași perioadă, buletinele completate pentru alți agenți erau în perfectă regulă). Grieve îi întrebă pe cei doi spioni de ce naționalitate sînt.

— El este belgian, iar eu sînt daneză, răspunse Vera, conștientă de faptul că polițistul era departe de a fi satisfăcut de explicațiile lor.

Bănuielile lui Grieve se confirmau din plin. El îi rugă pe cei doi străini să-l însoțească pînă la postul de poliție din Port Gordon, ceea ce ei făcură fără a ridica obiecții. După ce îi închise într-o celulă (deși nu se aflau încă în stare de arest), Grieve îl sună la Buckie pe superiorul său, inspectorul John Simpson, care sosi îndată cu mașina la Port Gordon.

Iată cum se desfășurară faptele, potrivit raportului inspectorului Simpson, care, după șaptesprezece ani de la aceste evenimente, continua să-și ocupe postul de la Buckie :

„În dimineața zilei de 30 septembrie 1940 am primit un mesaj telefonic din partea ofițerului de poliție Grieve din Port Gordon; ca urmare m-am deplasat la postul de poliție din Port Gordon, unde am găsit un bărbat și o femeie.

L-am întrebat pe bărbat cine e și femeia a răspuns : «Nu vorbește engleza!» Avînd bănuieli, l-am percheziționat pe bărbat pentru a vedea dacă nu posedă arme

de foc și am găsit **asupra** lui o cutie conținând 19 cartușe de revolver.

Femeia a declarat că se numește Vera Erikson, că are 27 de ani și că e văduvă și fără profesie. Ea mi-a declarat, de asemenea, că era supusă daneză, născută în Siberia. I-am cerut să-mi arate actele și mi-a prezentat un buletin de identitate purtând numărul C.N.F.X./141/2. Bărbatul posedă buletinul de identitate numărul C.N.F.Q./141/1. Cele două legitimații erau întocmite folosind caractere asemănătoare celor utilizate pe continent.

Ajutat de ofițerul de poliție Grieve, i-am transferat pe bărbat și pe femeie la postul de poliție din Buckie, unde am procedat la o examinare minuțioasă a obiectelor aflate în posesiunea lor, căci ne convinsesem că ne aflăm în prezența unor agenți inamici.

Ca răspuns la întrebarea mea privind felul în care ajunseseră la Port Gordon, femeia mi-a declarat că veniseră de la Bergen la bordul unei mici ambarcații numite «Norstar», al cărei patron s-ar numi Andersen. Ea mi-a spus, de asemenea, că petrecuseră noaptea precedentă într-un hotel din Banff, că luaseră un taxi care-i lăsase la un kilometru de Port Gordon și că restul drumului pînă la gară îl făcuseră pe jos.

Bărbatul avea asupra sa următoarele obiecte : o lanternă electrică prevăzută cu bec albastru și purtînd următoarele inscripții : «Have» și «Made in Bohemia» ; un ceas avînd gravate inițialele H.W.D. ; un briceag, lame de ras, un creion automat, un portmoneu de piele, o cartelă de alimente pentru străini (necompletată) purtînd numărul CA 568263, o bucată de material flexibil cusută pe o bucată de țesătură albastră, un bilet de clasă a III-a de la Port Gordon la Forres cu data de 30 septembrie 1940 și 327 de lire sterline în bancnote plus 10 șilingi și 3 pence în monedă măruntă. Am găsit, de asemenea, o bucată de cîrnat nemțesc și diverse alte produse alimentare.

După ce am forțat ~~închizătoarea~~ valizei pe care o transporta, am găsit în interiorul acesteia un mic pistol automat Mauser, al cărui ~~incărcător~~ conținea șase gloan-

te. Am găsit, de asemenea, două discuri de carton rotunde atașate unul de altul la centru printr-o agrafă de cupru (material de cifrare), o foaie de hirtie purtând un anumit număr de denumiri geografice, o foaie de hirtie cu pătrățele, un post de radio emisie-recepție, cinci baterii : trei mici și două mari, două lămpi învelite în staniol, un voltmetru, o cheie Morse, câști, o fișă de conectare cu trei contacte și bandă izolatoare.

În tasca femeii am găsit : un bilet de tren de clasa a III-a de la Port Gordon la Forres cu data de 30 septembrie 1940. Ea poseda, de asemenea, 72 de lire în bancnote și 4 șilingi și 10 pence în monedă măruntă. Avea, de asemenea, articole de machiaj, medicamente și obiecte de toaletă. Ancheta a stabilit că bărbatul și femeia fuseseră văzuți către ora șapte și jumătate la gara din Port Gordon de către hamalul Geddes și șeful gării, Donald...

Un raport asupra întimplării a fost transmis superiorilor mei la comisariatul din Banff, unde au fost întreprinse de îndată cercetări pentru cazul în care alți agenți ar fi fost debarcați în același timp. Plaja a fost cercetată și în locul numit Gollachy Burn a fost găsită o pereche de cizme de cauciuc purtând în scobitura tălpii denumirea unei mărci străine.

Au fost găsite, de asemenea, resturi de alimente și s-a stabilit că, la singura casă din vecinătate, ciinele de pază lătrase cu furie în zori. Din acest moment am fost convinși că spionii debarcaseră în acest punct al coastei și, întrucât cizmele nu i se potriveau bărbatului pe care-l reținusem, am conchis că cel puțin încă un spion se mai găsea în libertate.

Am aflat apoi că, spre ora șase și cincizeci de minute, un bărbat se prezentase la ghișeul casei de bilete a gării din Buckpool, la est de Port Gordon, și întrebase dacă trenul de Aberdeen trecuse. I s-a răspuns că trecuse cu aproximativ zece minute mai înainte. El a întrebat atunci la ce oră trece trenul următor și i s-a spus că trenul următor nu oprește la Buckpool. A fost sfătuit să se ducă la gara din Buckie — la aproximativ doi kilometri de Buckpool —, unde putea să ia un tren spre Aberdeen la ora nouă și cincizeci și opt.

Bărbatul purta o *tașcă* maro închis și o valiză *și*, văzînd greutatea cu care o ridica pe aceasta din urmă, hamalul din Buckpool, Smith, a tras concluzia că trebuie să fie foarte grea. Hamalul Smith a ieșit din gară pentru a-i arăta bărbatului drumul către Buckie.

Se știe că străinul întrebase mai multe persoane care este drumul, oferînd fiecăreia cîte o țigară.

El a sosit la gara din Buckie spre ora șapte și patruzeci și cinci și a cerut un bilet dus pentru Edinburgh. Apoi a fost văzut urcîndu-se în trenul de ora zece spre Aberdeen. Această informație a fost de urgență transmisă telefonic poliției municipale din Aberdeen, care a putut să descopere că un om ale cărui semnalmente corespundeau cu cele furnizate de noi se urcase într-un tren în direcția Edinburgh.

Către ora unsprezece și patruzeci și cinci, un om din paza coastei a zărit un obiect care plutea pe mare la aproximativ patru sute de metri de țarm. Paznicul Addison a pornit pe mare însoțit de căpitanul portului Buckie și a descoperit plutind în derivă două burdufuri și puțin mai departe o barcă de cauciuc rulată. Barca a fost derulată și în interiorul ei a fost găsită o pătură cafenie, o mică ancoră marină și o butelie cu aer comprimat. Burdufurile și butelia se adaptau perfect bărcii.

În momentul în care acești spioni au debarcat în apropiere de Buckie, în zonă se găsea un mare număr de norvegieni, danezi și suedezi. De aceea nu era surprinzătoare prezența unor oameni care vorbeau engleza destul de prost sau n-o vorbeau de loc. Unii dintre acești oameni călătoreau des între Buckie și Londra, ceea ce explică poate, în parte, faptul că spionii au fost debarcați în această regiune a coastei.

Cînd luase trenul de nouă și cincizeci și opt din Buckie spre Aberdeen, Petter scăpase de urmăritori la o diferență de numai cîteva minute. Fără să-și dea seama că era urmărit, el cobori liniștit la gara centrală din Aberdeen. Trebui să aștepte cîtva timp primul tren spre sud, dar și de data aceasta avu noroc, reușind să scape, tot la o diferență de cîteva minute: cînd sosi poliția, trenul de ora treisprezece spre Edinburgh tocmai plecase. Petter nu mîncase nimic de cînd înghițise în grabă

o felie de piine cu unt pe plajă, exact în prima clipă după ce debarcase. De aceea se duse la vagonul-restaurant, unde luă dejunul. Trenul sosi în gara Waverley din Edinburgh spre ora cinci după-amiază, Petter, care se chinuia pe peron cu bagajele, fu acostat de un hamal.

— Pot să vă ajut, domnule? — întrebă hamalul, un anume Cameron.

— Da, vreau să merg la Londra.

— Nu este nici un tren spre Londra înaintea celui de noapte, care pleacă la ora zece — răspunse hamalul. — Dar în locul dumneavoastră mi-aș lăsa bagajele la remiză; nu v-ar mai rămâne decît să reveniți spre ora nouă și am să am grijă să vă găsesc un loc. Trenurile sînt arhipline acum din cauza acestor oameni care se deplasează fără încetare. De aceea e bine să veniți cu o oră înainte. Dar, fiți fără grijă, am să vă găsesc cu un loc.

— Mulțumesc foarte mult — răspunse Petter. — Am să-ți urmez sfatul. Ne întîlnim în fața remizei la ora nouă punct.

Petter îi dădu lui Cameron doi șilingi și, absolut convins că nu fusese reperat, se îndreptă spre Princes Street, unde, după ce se bărbieri și luă masa, petrecu două ore într-un cinematograf.

Dar, de îndată ce Petter părăsise gara, comisarul Merrilees (astăzi șeful poliției din Lothians) și detectivul-inspector Sutherland de la poliția municipală din Edinburgh luară urma hamalului Cameron și îl înterogară cu privire la călătorul ale cărui bagaje le dusesese. Cameron îi informă pe polițiști că omul se va întoarce la ora nouă și le arată valizele pe care acesta le depusese. Buzuindu-se pe informațiile furnizate de inspectorul Simpson, cei doi polițiști hotărîră să deschidă bagajele lui Petter. Găsiră în ele un post de radio, lămpi cu cuarț, o cască de ascultare, un carnet cu adrese în care erau trecute numele mai multor corespondenți ai Abwehrului în Anglia. Merrilees și Sutherland luară apoi măsurile necesare pentru a pune mîna pe Petter.

În aceeași seară, la ora nouă fără cinci, când misteriosul străin își făcu apariția, un grup impresionant de bărbați înalți, purtând pălării moi și îmbrăcați cu impermeabile se înghesuiau în jurul remizei de bagaje. După cum primise ordin, hamalul Cameron își aștepta clientul; văzându-l pe Petter că se îndreaptă spre remiză, îi făcu comisarului Merrilees un semn discret cu capul.

În timp ce Petter se apropia, hamalul înaintă spre el și îi spuse:

— Sînt aici, domnule. Ați sosit la timp. Aveți recipisa pentru bagaje?

— Imediat... Și nu uita că mi-ai promis să-mi găsești un loc bun, răspunse Petter, scotocindu-se în buzunare în căutarea recipisei.

Nici n-apucă să o găsească, că doi polițiști se și apropiară de el. Petter înțelese imediat că nimerise într-o capcană. Își strecură mina în buzunarul pardesiului și scoase de acolo un Mauser. În timp ce ridica pistolul pentru a trage, unul dintre polițiști îl apucă de braț și, cu o figură de jiu-jitsu, îl făcu să-i dea drumul pe peron. Înainte ca Petter să se desmeticească, vreo doisprezece agenți se aruncară asupra lui. Când pistolul fu ridicat, se găsiră în încărcător cinci gloanțe, iar pe țeavă un altul.

Zbătîndu-se, strigînd că este cetățean elvețian și deci neutru, Petter fu tîrît pînă la mașina poliției și dus la poliția din Edinburgh. El continuă să protesteze cu vehemență pînă în clipa în care comisarul Merrilees îl avertiză că risca să fie foarte grav inculpat și că tot ce-ar putea să spună va fi consemnat în scris. Petter se refugie de îndată într-o tăcere posomorită. Fu percheziționat și se găsi în posesiunea lui un buletin de identitate cu numele de Werner Waelti, domiciliat în Sussex Gardens, Paddington. Și de astă dată se dovedi că persoana din serviciul Abwehrului din Oslo care-i completase buletinul fusese vreun zăbăuc, fiindcă scrisese i-ul din numele său ca un j.

Cei trei spioni fură transferați la Londra. Druegge, care vorbea curent franceza și flamanda, așa cum o cerea camuflajul său de cetățean belgian, deși născut în Germania în martie 1906, pretinse că misiunea sa consta pur și simplu în a se duce la Londra pentru a preda acolo postul de radio unci terțe persoane. El preciză că avea apoi intenția de a se înscrie ca refugiat belgian și de a rămâne la Londra pentru a-și „perfecționa” engleza.

Petter, alias Waelti, născut într-adevăr la Zürich în decembrie 1915, se lăudă că după prăbușirea Belgiei ar fi ajutat un număr de evrei să scape de Gestapo și să ajungă în zona liberă a Franței. El preciză că, revenind în Belgia, fusese arestat de Gestapo, care îl amenințase că îl va trimite într-un lagăr de concentrare pentru că-i ajutase pe evrei. El pretinse că fusese bătut în mai multe rinduri la Cartierul general din Bruxelles al Gestapoului. În cele din urmă, ca să scape de deportare la Dachau, acceptase să plece în Anglia pentru a preda o valiză unui om ce avea să se prezinte la el. În acest scop fusese dus cu avionul la Stavanger, unde făcuse cunoștință cu un bărbat și o femeie pe care nu-i mai văzuse înainte. Au fost conduși cu toții la o bază aeriană, de unde un avion i-a adus în Scoția. Se despărțise de bărbatul și femeia aceea pe plajă și nu mai știa nimic despre ei.

Petter relatează că primise ordin să se ducă la gara Victoria din Londra la o dată precisă și să aștepte să fie acostat de un bărbat îmbrăcat într-un costum gri cu dungii roșii. Acest bărbat trebuia să-i spună : „Sosesc din Glasgow”, după care Petter trebuia să-i predea valiza. Inutil de precizat că nimeni nu crezu nici un cuvânt din această poveste. În cele din urmă, cei doi bărbați compărură în fața Curții centrale cu juri într-un proces judecat cu ușile închise, după cum prevedeau regulamentele în timp de război, și fură acuzați de spionaj în favoarea Germaniei. Fură amândoi condamnați, căci, cum avea să spună mai târziu lordul Jowitt, procurorul general însărcinat cu acuzarea, „sistemul lor de apărare nu stătea în picioare”.

Se anunță oficial că fuseseră executați, dar, în ceea ce privește soarta lui Druegge, unii din foștii membri ai Abwehrului au și aștezi anumite îndoieli.

Ce s-a întâmplat însă cu Vera? Răspunsul ni-l dă tot lordul Jowitt, care, după zece ani, avea să declare: „Se hotări ca urmărirea doamnei Erikson să fie întreruptă. Cred că ea a fost deținută cîtva timp aici (în Marea Britanie) și nu este imposibil să fi fost pusă în situația de a aduce anumite servicii autorităților britanice“.

Între timp, la Berlin, Lahousen nu bănuia nicidecum ce se întîmplase cu spionii săi din operația „Hummer I Nord“. Abia după cîteva luni, luînd cunoștință dintr-o notiță apărută într-un ziar elvețian că un supus elvețian fusese arestat în Scoția sub acuzația de spionaj în favoarea Germaniei, începu să-și dea seama de soarta lor. Dar numai după cinci ani, pe cînd se afla internat, împreună cu alți conducători ai Abwehrului, în lagărul englez de la Bad Nenndorf, lingă Hanovra, descoperi întregul adevăr.

Intr-o bună zi, un colonel englez care petrecuse cea mai mare parte a războiului ocupîndu-se de spionii germani scoase un teanc de fotografii pentru a le arăta deținuților.

— Îl cunoașteți pe ăsta... și pe ăla? — întrebă ofițerul englez. — Toți sint agenți ai serviciilor voastre pe care i-am capturat.

Fără a manifesta cea mai mică reacție, Lahousen începu să umble prin teancul de fotografii. Ajunse cîrînd la cea a lui Druegge, apoi la cea a lui Petter. Colonelul englez nu spuse nimic în privința lui Druegge, dar vorbi despre Petter.

— Da, am fost nevoiți să-l executăm — spuse el. — Vedeți, a încercat să tragă în poliști în momentul arestării. Și ăsta e un gen de sport care nu se iartă în Marea Britanie.

Dar printre fotografii nu era nici urmă de Vera.

— N-ați capturat niciodată spioane? — întrebă pe un ton nepăsător germanul, vorbind astfel încît colonelul să nu-și poată da seama unde voia să ajungă.

Dar aceasta însemna să nu țină seama de perspicacitatea ofițerului, care izbucni în ris :

— Vă întrebați ce s-a întâmplat cu Vera, „fermecătoreasa spioană“, cum am supranumit-o noi?... Ei bine, nu v-ați înșelat. Ea s-a lăsat „atrasă“ de noi. Dacă veți avea vreodată chef s-o revedeți, vă sfătuiesc să faceți o plimbare prin părțile insulei Wight. Veți avea foarte mari șanse s-o găsiți acolo... sub alt nume, firește ; de altfel, nimeni din zona aceea nu are nici cea mai mică idee despre ceea ce a putut ea să facă în timpul războiului.

După cîtva timp, bătrîna mamă a Verei primea, la Copenhaga, un telefon. La celălalt capăt al firului se auzi o voce foarte aspră de femeie :

— Doamna von S... — spuse ea —, țineam pur și simplu să vă aduc la cunoștință că Vera este în viață și că o veți revedea poate în curînd.

Dar contesa, bătrîna italiancă, căreia Abwehrul îi atribuise rolul de mătușă a Verei ?

După zece ani de la încheierea războiului, atunci cînd relațiile între foștii membri ai serviciilor de informații engleze și omologii lor vest-germani deveniseră mai sincere și mai cordiale, doctorul Graff descoperi că bătrîna contesă fusese tot timpul un agent britanic. Așa că misiunea spionilor operației „Hummer I Nord“ ar fi fost, în orice caz, sortită eșecului.

„Dezertorii“

În cursul toamnei anului 1939, cu câteva săptămîni după începerea ostilităților, Lahousen desemnase pentru o misiune de sabotaj împotriva Angliei pe unul dintre agenții cei mai remarcabili din serviciul său. El mai avu-sese prilejul să aprecieze pe acest german din nord, cunoscut la Abwehr sub numele de Hans Sorensen, deși nu acesta era numele care figura pe certificatul său de naștere eliberat de oficiul stării civile din Hamburg. Într-adevăr, cu câteva săptămîni înainte de agresiunea Germaniei hitleriste împotriva Poloniei, Sorensen, deghizat, se infiltrase în zona coridorului Danzig și reușise să zădărnicească toate eforturile polonezilor menite să distrugă imensul pod de la Dirschau, pe Vistula, care, pentru înaintarea armatelor germane, trebuia păstrat intact cu orice preț.

Cu mult timp înainte, cînd se angajase la Abwehr, Lahousen auzise vorbindu-se despre acest fost negustor de articole de fierărie din Hamburg devenit maestru al spionajului german și ale cărui isprăvi săvîrșite înainte de război deveniseră legendare în rîndul serviciilor secrete germane. Acest omuleț blond, în vîrstă de aproximativ 35 de ani, dusesese la bun sfîrșit, în birourile Consulatului general francez din Hamburg, ceea ce ar putea fi numit pe bună dreptate prima „operație Cicero“, încă cu șase ani înainte ca valetului ambasadorului Marii Britanii în Turcia să-i vină aceeași idee.

În 1936, Sorensen, care poseda cunoștințe destul de temeinice asupra metodelor de a deschide casele de fier, primise din partea Cartierului general din Berlin al Abwehrului ordinul de a solicita un post de portar la Consulatul general al Franței. Abwehrul aranjase cu un birou de plasare din Hamburg ca postul să fie obținut de Sorensen. Istetului Sorensen nu-i trebui mult pînă să descopere că stăpînul său, consulul general, era un catolic fervent, care se ducea la slujbă în fiecare duminică la aceeași oră. Negustorul de fierărie, înzestrat cu numeroase talente, se grăbi să fabrice un șperaclu care intra cu ușurință în broasca seifului secret al consulului.

În fiecare duminică dimineța se repeta aceeași manevră. De îndată ce consulul pleca la slujbă, Sorensen se strecura în camera lui de la etaj și îi deschidea casa de fier. Tria rapid toate documentele purtînd mențiunea „ultrasecret“ și altele care păreau să prezinte un interes oarecare. Apoi se arunca pe motocicletă care-i fusese pusă la dispoziție în acest scop și gonea pe străzile deșarte pînă la biroul din Sophienstrasse al Abwehrului. Fotografii specializați ai Serviciului secret îl așteptau acolo, gata să se pună pe treabă. În cîteva minute, toate documentele erau fotografiate. Timp de aproape doi ani, săptămînă de săptămînă, Sorensen avea să-i furnizeze astfel lui Canaris și subordonaților săi o colecție de documente secrete franceze de primă calitate.

Uneori informațiile erau de o valoare considerabilă. Alteori, ele erau de mică însemnătate, însă, cu toate acestea, Sorensen fu încurajat să-și continue activitatea. Veni anul 1938 și criza sudetă. Cînd această perioadă agitată atinsese apogeul, se întîmplă ca ambasadorul Franței la Berlin, celebrul André François-Poncet, să facă o vizită la Consulatul său general din Hamburg. Cu acest prilej, în seiful secret fură depuse documente mai confidentiale ca oricînd. Din nou Sorensen se puse pe treabă.

Operația se dovedi a fi mai delicată decît de obicei. Totuși, la un moment dat, ambasadorul și consulul trebuiau să participe la o serată oficială: nici nu se urcaseră bine în mașină, că Sorensen se și apucă să deschidă casa de fier, scoțînd de acolo tot ce putu să găsească.

Ca de obicei, documentele fură fotografiate în birourile Abwehrului și Sorensen se înapoie la consulat. Tot-mai pe cînd punea hîrtille la loc în seif, auzi o mașină oprindu-se în fața casei : ambasadorul și consulul se întorseseră. Sorensen trînti în grabă ușa casei de fier și coborî treptele cite patru, făcîndu-se nevăzut. Era însă conșins că nu pusese la loc hîrtille în ordinea în care le găsise.

Dacă consulul avea să examineze conținutul seifului, avea să-și dea seama cu siguranță că se umblase înăuntru. În tot cursul nopții următoare, Sorensen așteptă să se dezlănțuie furtuna. Dar nu se întîmplă nimic. Oare se descoperise că cineva deschisese casa de fier și francezii tăceau acum chitic în speranța că vinovatul se va demasca ? Pînă la urmă luă hotărîrea să încurce ițele. Fiînd un agent foarte inventiv, Sorensen întocmi în grabă un plan de acțiune îndrăzneț, menit să acopere adevărul. De îndată ce avu prilejul, se strecură la primul etaj, deschise seiful și puse mina pe 10 000 de mărci pe care le observase atunci cînd pusese documentele la locul lor. Apoi rîvăși conținutul casei de fier și avu grijă să lase urme care să atragă bănuielile asupra lui.

Furtul fu de îndată descoperit. Kripo — poliția judiciară germană — fu chemată și nu întîrzie să-l identifice pe vinovat, care fu arestat și băgat la pușcărie. Fu judecat pentru furt și condamnat cu severitate. A doua zi, cu ajutorul Abwehrului, care se ocupase de el de la arestare, lucrurile fură astfel aranjate încît el să poată evada liniștit din închisoare și să ajungă la Cartierul general din Berlin al Abwehrului.

Toți îl priveau ca pe mesia ! Documentele pe care le „împrumutase” de la consulat se dovediseră a fi cu totul senzaționalc. Unul dintre ele nu era nici mai mult, nici mai puțin decît lista completă a agenților Biroului 2 care operau în Germania hitleristă.

Canaris se mulțumi să păstreze lista pentru a o folosi mai tîrziu ; în așteptare, posturile telefonice ale tuturor agenților fură puse sub supraveghere, iar corespondența lor deschisă sistematic. În cursul lunilor următoare, această supraveghere strînsă se dovedi a fi deosebit de fructuoasă. Dar abia cu un an mai tîrziu,

atunci cind izbucni războiul, lista fu scoasă, iar agenților francezi li se plăti definitiv polița.

Iată de ce, atunci cind Lahousen se gîndi la lansarea operațiilor de sabotaj împotriva Angliei, operații care cereau îndrăzneală și spirit inventiv, se gîndi în primul rînd la Sorensen.

În cele dintîi săptămîni ale războiului, acțiunile de sabotaj împotriva Angliei urmau să se rezume la două obiective principale : 1) trimiterea de explozivi simpatizanților irlandezi și celor din Țara Galilor care locuiau în Marea Britanie, pentru a le da posibilitatea să saboteze uzinele de aviație, întreprinderile militare și alte obiective esențiale ; 2) sabotarea vaselor britanice în porturile neutre.

Pentru aceste două tipuri de operații, marile porturi ale Belgiei și Olandei, încă neutre, ca Anvers și Rotterdam, formau bazele de acțiune cele mai comode și cele mai sigure. Dar un examen preliminar dusecse la concluzia că exista riscul ca autoritățile olandeze să se arate la înălțimea reputației lor de clienți incomozi și chițibușari. De aceea Rotterdam fu eliminat și efortul principal dirijat asupra portului Anvers, unde autoritățile responsabile se arătau poate ceva mai puțin curioase și mai puțin înclinate să examineze în amănunt ceea ce se petrecea sub nasul lor.

Sorensen primi, așadar, misiunea de a duce la Anvers explozivi într-un dublu scop : 1) pentru a-i încărcă pe vase care plecau spre porturile britanice — de preferință Cardiff, Swansea sau Liverpool —, unde se putea aranja ca ei să fie descărcați de docheri din Țara Galilor sau irlandezi, după cum era cazul ; 2) pentru a-i ascunde la bordul unor vase britanice sau din țări ale Commonwealthului care făceau escală la Anvers, reglînd mecanismul de ceasornic astfel încît încărcăturile să explodeze atunci cind vasele ajungeau în largul mării.

Transportul explozivilor din Germania beligerantă pînă în Belgia neutră ridica probleme foarte complicate. În cele din urmă, tehnicienii de la laboratorul din

Tegel al Abwehrului, periferie a Berlinului, avură o idee strălucită. Ei convinseră o întreprindere foarte cunoscută, specializată în producția de acumulatori, să conceapă un nou tip de baterie formată din douăzeci de mici celule. Nouăsprezece dintre acestea erau exact ceea ce trebuiau să fie, dar cea de-a douăzecea era înșesată, prin grija Abwehrului, cu un exploziv extrem de puternic și foarte concentrat.

Sorensen își făcu rost de un mare șlep fluvial avînd baza în portul Duisburg-Ruhrort, pe Rin; fură completate, în bună regulă, hîrtille necesare livrării de acumulatori către o firmă din Anvers. Avîndu-l la bord pe Sorensen deghizat în marinar, șlepu începuseră să coboare fluviul în direcția frontierei olandeze, în apropiere de Wesel. Pentru a ajunge la Scheldt și Anvers, vasul trebuia să treacă prin canalele olandeze. Vameșii olandezi se arătară la fel de exigenți ca de obicei. Ei controlară cu grijă șlepu și încărcătura de acumulatori. Pentru a le ușura sarcina, Sorensen avusese precauția să așeze pe deasupra numai baterii autentice. Făcîndu-și pe deplin datoria, olandezii încercară una dintre baterii cu un bec: bateria funcționa perfect. Hotărît, această încărcătură nu avea nimic suspect, și olandezii, cu conștiința împăcată, permisera șlepu să-și continue drumul în Belgia. Cu timpul, Sorensen ajunsese să-i cunoască bine pe funcționarii olandezi și aceștia nu părură să bănuiască vreodată existența unei încărcături mai speciale ascunse în interiorul acumulatorilor.

O dată ajunși la Anvers, nu mai era nici o greutate ca explozivii să le parvină sabotajelor irlandezi și celor din Țara Galilor. Unul dintre faimoasele birouri de import-export ale Abwehrului furniza ambalaje belgiene pentru bateriile explozive, ca și documente belgiene autentice necesare exportului lor în Marea Britanie.

În ceea ce privește plasarea încărcăturilor explozive la bordul vaselor engleze, aceasta prezenta mai multe dificultăți pînă în ziua în care Sorensen descoperi un rețrut prețios, care rezolvă toate problemele. Era vorba de un negustor ambulant care de ani de zile urca la bordul vaselor pentru a vinde marinarilor suveniruri.

Cu explozivi scoși din acumulatori, folosind detona-toare și mecanisme de ceasornic, Sorensen confecționă bombe din care negustorul ambulant, ori de câte ori își făcea turul pe vase, avea câte una ascunsă printre mărfurile sale. Negustorul era un tip stăruitor și marinarii se obișnuiseră de mult să-l vadă pătrunzând în camera mașinilor, ba chiar și la postul brigăzii de stingere a incendiilor, în căutarea cumpărătorilor. Un observator ceva mai curios ar fi putut să-și dea seama că, de cîtva timp, negustorul își căuta clienți numai pe vasele aflate sub pavilion britanic...

Abwehrul nu dispunea de nici un mijloc sigur pentru a stabili eficacitatea acestor operații. Este, totuși, sigur că unele dintre exploziile care s-au produs la bordul vaselor britanice în primele luni de război — explozii atribuite în vremea aceea ciocnirii cu mine magnetice — trebuie trecute la activul lui Sorensen și al negustorului său ambulant.

Această campanie activă avea, totuși, să ia sfîrșit în luna mai 1940, o dată cu ocuparea Belgiei. Sabotajele executate împotriva vaselor britanice urmau să fie transferate în porturi neutre mai îndepărtate, în special în cele din Spania, unde, după cum se putuse observa, Abwehrul era în măsură să opereze ca și cînd ar fi fost o organizație spaniolă. Dar Sorensen nu luă parte la aceste operații. El fusese transferat între timp în alte țări ale Europei și avea să participe, între altele, la pregătirea ofensivci germane în Balcani.

În 1941, Lahousen se află în fața necesității de a monta o operație de același fel, care punea de luni de zile probleme foarte jenante șefilor Abwehrului. Și de astă dată îl desemnă pe Sorensen pentru treaba care era de făcut.

De cîteva luni, pe Hitler îl înfuria la culme faptul că, în ciuda ocupării Norvegiei și Danemaricii de către germani, englezii continuau să asigure o legătură aeriană regulată de cîteva ori pe săptămînă între Leuchars (Scoția) și Stockholm. Avionul transporta nu numai valiză diplomatică a Ambasadei Marii Britanii de la Stockholm, dus-întors, dar era folosit și pentru transportul materialului de propagandă englez — filme, reviste și ziare —,

destinat combaterii propagandei germane în Suedia. În ceea ce-l privea, Abwehrul era departe de a se opune primirii de ziare la Stockholm, căci aceste publicații constituiau una dintre cele mai prețioase surse de informații asupra condițiilor de viață din Marca Britanie în timp de război. Mai mult chiar, se știa că Serviciul secret englez folosea avionul pentru un trafic similar în sens invers : la fiecare călătorie el transporta în Anglia principalele publicații germane. Ca orice profesionist al Serviciului secret, Canaris respecta cu sfințenie principiul potrivit căruia „corb la corb nu-și scoate ochii“. Și apoi, Canaris și Lahousen considerau, pe bună dreptate, că, dacă Hitler era sătul de curierul aerian, n-avea decât să ceară aviației militare, atât de laudată de cumătrul Göring, să se ocupe de această mică problemă deasupra Skagerrak-ului. Aviația militară germană făcea într-adevăr eforturi desperate pentru a intercepta avionul englez, pornind de la bazele sale din Norvegia și Danemarca, dar aceste eforturi rămineau fără rezultat. De aceea, Hitler deveni foarte stăruitor.

După cum reiese din jurnalul lui Lahousen, în acest stadiu al lucrurilor fură luate în considerație mai multe proiecte de sabotare a avionului britanic. În cele din urmă, în dorința de a-l liniști pe führer, li se transmise corespondenților din Stockholm ai Abwehrului ordinul categoric de a lansa un atac împotriva avionului de legătură în timpul cit acesta era garat pe aerodromul din capitala suedeză. În timp ce instrucțiunile erau transmise pe calea obișnuită, Canaris trimise, în secret, pe unul dintre aghiotanții săi la Stockholm cu misiunea de a comunica corespondenților locali că ordinul dat nu trebuia să fie executat.

Acest demers al lui Canaris se dovedi mai puțin eficace decât în alte împrejurări, căci acel du-te-vino stăruitor al curierului aerian devenise una dintre marile obsesii ale führerului și nu era bine să te împotrivești voinței acestuia. În cele din urmă, Lahousen, ca șef al secției de sabotaj, fu obligat să acționeze și începu să pună pe picioare un nou plan. De vreme ce era vorba despre o operație care implica folosirea unui om versat în plasarea unei încărcături explozive, el nu putu să facă

altceva decît să-l aleagă pe Sorensen pentru a o duce la bun sfîrșit.

Sorensen primi un pașaport olandez fals, în care i se atribuia profesiunea de marinar. I se dădu, de asemenea, un adjunct, un german născut în Brazilia, în vîrstă de vreo douăzeci de ani, pe care îl vom numi în cele ce urmează Pedro Kupferhagen. Venit în Germania în 1938 pentru a studia agronomia, fusese mobilizat. Tineretea petrecută în America Latină și cunoștințele sale lingvistice îl desemnau de la sine pentru o carieră în munca de informații : nu trecu mult timp și fu repartizat la Abwehr.

Sorensen și Pedro primiră ordin să ia legătură cu doi finlandezi în aparență neutri, un căpitan de cursă lungă și secundul acestuia, care fuseseră recrutați pentru a transporta explozivii pînă la Stockholm. Ultimele preparative avură loc într-un bar din portul Hamburg, „Metropol Bodega”. Puțin după aceea, Sorensen și Pedro fură înscrși cu forme în regulă pe rolul echipajului și cabotierul finlandez străbătu Canalul Kiel pentru a ieși în Baltica.

Vásul se îndreptă întii spre Finlanda, căci Sorensen era convins că va avea mai multe șanse de reușită — nu trebuiau decît să introducă explozivi în mod clandestin — venind dintr-un port neutru la bordul unui vas neutru. După ce făcură acest ocol, cabotierul sosi în portul Stockholm, unde patronul anunță de îndată autoritățile portuare că suferise o avarie la mașini. El făcu chiar precizarea că vor fi necesare zece zile pentru reparații, ceea ce avea să lase sabotorilor timp suficient pentru a-și execută misiunea.

După două zile, agenți ai Abwehrului îl înștiințau pe Sorensen că avionul britanic sosise. Făcînd o recunoaștere a aerodromului, descoperiră avionul aliniat pe pista de îmbarcare, protejat de o centură deasă de sîrmă ghimpată. Greutatea de a te apropia de avion era, după cum se vedea, foarte mare. Reflectînd asupra situației, Sorensen își spuse că Pedro și tinărul secund al cabotierului ar fi mai în măsură decît el să străbată tîrîș cîmpul de aviație și apoi gardul de sîrmă ghimpată. În seara

zilei următoare, cei doi tineri, îmbrăcați în haine de culoare închisă, înarmați cu Mausere și înzestrați cu clești — în afara bombei cu explozie întârziată —, fură duși în preajma aeroportului. Hotărîră să se apropie de pistă prin spate, făcîndu-și adăpost din clădirea unui hangar. După cîtva timp reușiră, cu eforturi, să-și facă drum prin gardul exterior de sîrmă ghimpată și să pătrundă, în sfîrșit, pe terenul de aviație propriu-zis. Cu precauție, începură să ocolască hangarul îndărătul căruia știau că se află avionul. Cu Pedro în frunte urmară lătura clădirii ; ajunși la colț, Pedro privi cu prudență de partea cealaltă. Avionul era într-adevăr acolo, la mai puțin de 50 de metri, cu însemnele sale britanice, dar asupra lui erau concentrate razele orbitoare a douăsprezece reflectoare și, în această baie de lumină, Pedro văzu un cordon de santinele suedeze înarmate pînă-n dinți. O privire îi fu de ajuns pentru a cîntări situația. Pedro și camarádul său finlandez porniră tăcuți înapoi.

În dimineața următoare, ca prin minune, mașinile cabotierului finlandez erau reparate și vasul porni spre Hamburg. După aceea, nici o nouă încercare nu mai fu făcută — cel puțin de către Abwehr — pentru a pune capăt activității curierului aerian britanic, care avea să-și continue plecările și sosirile fără nici o picdică pînă la sfîrșitul războiului.

La puțin timp după aceea, Sorensen și Pedro erau repartizați la biroul din Oslo al Abwehrului în vederea unor operații de altă natură ; din primăvara anului 1941, în centrul atenției se aflau acțiunile de sabotaj îndreptate împotriva Angliei ineseși, în acest scop fiind montate mai multe acțiuni. Dar, către sfîrșitul verii, Lahousen socoti că cei cîtiva agenți care operau deja în Insulele britanice nu mai erau de ajuns și că era necesar să fie înmulțite sabotajele de mare anvergură. Încă de pe atunci era evident că războiul avea să dureze mult timp, iar producția aeronautică britanică, aflată în plin avînt, începea să-și facă simțite efectele asupra întregului teritoriu al faimoasei „fortărețe Europa“ a lui Hitler.

În vremea aceea, Hitler nu lăsa să treacă nici una din ședințele sale cu conducătorii Abwehrului fără a nu cere

zgomotos să fie lansată o campanie de sabotaj intens împotriva uzinelor engleze de aviație din regiunile centrale ale Angliei și din jurul Londrei. Ținându-se cont de aptitudinile sale tehnice și de personalitatea sa, Sorensen era cel mai indicat pentru a conduce o asemenea operație. Lahousen hotărî să-l trimită în Anglia cît mai curînd cu putință. Dar exista o piedică mare: faptul că Sorensen nu cunoștea aproape de loc limba engleză. De aceea trebuia găsită o metodă care să permită reducerea la minimum a consecințelor ignoranței sale în materie de limbă și exploatarea cît mai largă a tuturor prilejurilor de a întreprinde sistematic acte de sabotaj.

În timp ce ofițerii din statul-major al Abwehrului se luptau cu această problemă, Sorensen fu trimis la laboratoarele de la Tegel pentru a urma acolo un curs de perfecționare în domeniul celor mai noi metode de distrugere. El fu instruit în special în direcția fabricării explozivilor, căci era evident că nu va putea duce cu el un stoc. Chimiștii Abwehrului îi arătară cum ar putea produce el însuși explozivi puternici cu ajutorul unor substanțe curențe care se mai găseau încă destul de ușor în magazinele engleze — apă oxigenată, zahăr, ca și un medicament folosit în mod obișnuit în tratamentul afecțiunilor urinare. Cînd a venit toamna anului 1941, experții lui Lahousen aveau deja înjghebat un plan îndrăzneț pentru a-l trimite pe Sorensen în Anglia și a-i fixa obiective interesante pentru acțiunile lui de sabotaj.

În cursul săptămînilor precedente, agenți ai Abwehrului fixați în Marea Britanie (între care parașutistul Schmidt) comunicaseră știrea că existau „germani în armata engleză“. Agenții germani, ciulind bine urechile prin localuri și prin trenuri, descoperiseră existența unor companii speciale de geniu. După părerea lor, aceste companii erau formate din evrei și din socialiști germani și austrieci refugiați în Anglia.

Spionii nu se înșelau, cel puțin într-o anumită măsură. În fapt, aceste unități de geniu erau recrutate exclusiv din rîndurile refugiaților germani și austrieci care se aflau în Marea Britanie în momentul declarării războiului — amănunt care scăpase agenților germani. Unii

dintre ei aveau să devină mai tirziu străluciți ofițeri de stat-major englezi.

Oricum, „trustul creierului“ de la Abwehr imaginase un plan spectaculos, potrivit căruia Sorensen și alți câțiva inși aveau „să dezerteze din armata germană din Norvegia“. „Dezertorii“ aveau să fure un vas la bordul căruia să traverseze Marea Nordului. Ajunși în Anglia, ei trebuiau să intre ca voluntari în trupele de geniu. Statul-major al Abwehrului era convins că existența săptămînii engleze, menținută — după cum aflaseră — chiar și în timpul războiului, avea să lase lui Sorensen și acoliților săi tot timpul necesar unor acte de sabotaj repetate. Se hotări ca lui Sorensen să i se alăture Pedro și un danez nazist cunoscut la Abwehr sub numele de Hansen.

Pregătirile începură de îndată. Sorensen căpătă un livret militar din care reieșea că este soldat în Regimentul 338 Landeschutz, staționat în Norvegia ; Pedro primi acte de marinar german servind pe o navă-frigorifer ancorată în fiordul Oslo ; cît despre danez, care era deja în armată, el fu transferat la Oslo, unde se prezintă la biroul Abwehrului.

Așa cum se întîmplase și cu prilejul altor operații asemănătoare, Abwehrul nu se îngriji să pregătească agenților săi camuflaje sigure : Sorensen nu avu nici cel mai mic contact cu regimentul din care, chipurile, dezertase, în timp ce legăturile lui Pedro cu marina germană erau tot atît de șubrede. Eforturile fură îndreptate toate spre pregătirea tehnică a aventurii, ceea ce era cu totul în spirit german. Instalat cu domiciliul la baza operațională a Abwehrului (ca de obicei, o firmă de import-export condusă de omniprezentul Andersen), Sorensen îi învătă pe Pedro și pe Hansen să minuiască emițătorul pe care aveau să-l ia cu ei și le explică în amănunt tehnica sabotajului.

Instrucția preliminară fu încheiată către mijlocul lunii noiembrie. Sorensen și cei doi însoțitori ai lui plecară cu trenul la Stavanger, unde ajunseseră deja Andersen și Koblichke, unul din oamenii Abwehrului din Norvegia. Avangarda reperase un mic vas norvegian de pescuit într-un port din vecinătatea Stavangerului ; cei trei spioni puseră mina pe ambarcație în cursul unei nopți în-

tunecoase, în plină furtună. O vedetă a marinei germane care avea la bord marinari îmbrăcați în civil era ancorată puțin mai încolo. După ce vasul de pescuit fu alimentat cu destul carburant pentru a putea traversa Marea Nordului, vedeta îl remorcă și, odată ajunși în largul mării, parima fu dezlegată. Sorensen și cei doi tovarăși ai lui plecară... să se angajeze în armata engleză.

După câteva ore se luminează de ziua. Dar, fără să aștepte prea mult, Marea Nordului începu să arate de ce este în stare la sfârșitul lunii noiembrie. Din nord-vest se ridică un vînt puternic. Printre nori, valuri și trimbe de apă, cei trei spioni nu mai vedeau nimic. Cu toate acestea, își urmară cu încăpăținare drumul, așteptîndu-se în fiecare clipă ca valurile uriașe să-i răstoarne. Nici nu se punea problema să se odihnească, și cu atît mai puțin să doarmă: unul dintre oameni stătea la cîrmă, al doilea se ocupa de motoare, în timp ce al treilea se crampona cum putea de cușeta unde era lăsat din timp în timp ca să tragă un pui de somn. Cei trei se schimbau din oră în oră la cîrmă, la motoare sau la odihnă, dar nici unul din aceste posturi nu era mai plăcut decît celelalte, căci vasul era zgîlțit de valuri în asemenea hal, încît singura preocupare a echipajului era să se agațe de tot ce se nimerea. Traversarea aceasta de coșmar continuă timp de patru zile nesfîrșite, apoi vîntul se decise să se oprească și marea se liniști puțin. Acesta fu momentul pe care îl alege o ceață foarte deasă pentru a se lăsa asupra ambarcației. Douăzeci și patru de ore în șir, Sorensen navigă în apele calme fără să aibă nici cea mai mică idee despre locul unde se află.

Curînd valurile se ridicară iarăși puternice și în cea de-a șasea zi Sorensen și danezul ajunseră la concluzia că, avînd o viteză medie de opt noduri, chiar și pe timp de furtună, ar fi trebuit să ajungă de mult pe coastele Scoției. Așadar, se rătăciseră. În desperare de cauză, Sorensen dădu ordin de întoarcere în direcția coastei norvegice.

O nouă furtună de iarnă se stirni și abia în cea de-a douăsprezecea zi, printr-o spărtură a norilor, Sorensen văzu pămîntul. Era coasta Norvegiei, dar care punct de pe această coastă? ...Nici unul dintre ei nu avea nici cea

mai vagă idee. De altfel, se aflau într-o asemenea stare, încît nu le mai păsa de nimic. De îndată ce vasul de pescuit se opri la adăpostul coastei, cei trei spioni, complet epuizați, adormiră buștean. După cîteva ore, Sorensen se trezi auzind cum vasul scrișnește frēcîndu-se de stîncile unui mic golf. După cîteva clipe văzu un alt vas de pescuit care traversa intrarea golfului în direcția sud.

Sorensen trase concluzia că trebuie să existe un port prin preajmă și se luă după celălalt vas. Ambarcația spionilor ajunse pînă la urmă într-un mic port de pe insula Blomeoe; exact în clipa cînd acostau la chei, motoarele se opriră, rezervoarele de carburanți fiind goale. Sorensen se grăbi să ascundă numărul de înregistrare al vasului furat; știa, într-adevăr, că Rezistența norvegiană dispunea de oameni în toate porturile și nu avea nici un chef ca vasul să fie identificat. Îmbrăcat în aceleași haine civile cu care „dezertase“, el cobori pe țărm, unde găsi un căpitan de port german care, după multe discuții, îi aprobă să transmită prin fonie un mesaj biroului din Oslo al Abwehrului. După cîteva ore, Koblishke, însoțit de soldați germani înarmați, debarca în micul port, unde, după ce îi făcu un semn cu ochiul lui Sorensen, îi arestă pe cei trei spioni ca „dezertori din forțele armate germane din Norvegia“.

Lui Sorensen și celorlalți doi li se puseră cătușe; apoi, înconjurați de garda înarmată, fură duși în chip solemn la bordul unui cabotier norvegian care avea să-i transporte înapoi la Stavanger. Fură închiși într-o cabină de clasa întîi, unde o fermecătoare blondină norvegiană, care făcea oficiul de steward, le aduse curînd un prînz de la cambuza vasului. Sorensen, care avea un simț al umorului foarte dezvoltat, nu putu să reziste tentației de a-i povesti pe larg dezertarea și încercarea zadarnică de a ajunge pe coasta Scoției.

— Și uite așa — încheie el pe un ton lugubru —, acum ne duc la Oslo ca să ne împuște !

Foarte impresionată, biata fată părăsi cabina cu lacrimi în ochi. Ea reapăru după cîteva minute cu țigări, ciocolată și alte dulciuri. „Un dar din partea Rezistenței norvegiene“, preciză ea.

Vasul norvegian sosi la Stavanger după cîteva ore. Supravegheați cu strășnicie, spionii debarcară și fură urcați în trenul de Oslo. La sosirea în capitală fură duși sub escortă la cartierul general german; de îndată ce escorta plecă, Koblishke le scoase, rizînd, cătușele. Sorensen se apucă de îndată să întocmească un raport asupra încercării nereușite, raport care fu imediat transmis la Berlin. Pentru germani nu încăpea nici o îndoială că spionii nu atinseseră de loc coasta scoțiană. Înțelegînd că asemenea excursii în Marca Nordului pe un vas de pescuit în plină iarnă nu erau, în mod hotărit, rentabile, Lahousen ordonă ca operația să fie aminată pentru începutul primăverii.

O dată cu venirea anului 1942, Lahousen reexamină situația. El rămînea convins că misiunea lui Sorensen oferea posibilități foarte largi cu condiția să fie bine executată; luă personal în mînă supravegherea operației, fiind încredințat că succesul și amploarea sabotajelor care puteau fi săvîrșite depindeau, în ultimă instanță, de rezultatul luptei subtile care opunea Abwehrul Intelligence Service-ului. Totul era să știi dacă agenții vor reuși să determine Serviciul secret englez să accepte versiunea potrivit căreia ei erau într-adevăr, așa cum pretindeau, dezertori. De asemenea, lui Lahousen i se păru absolut necesar să includă în echipă un om care să fie nu numai capabil să vorbească o engleză perfectă, dar care să aibă și suficiente cunoștințe și experiență pentru a povesti basmul dezertării într-un asemenea fel, încît să convingă autoritățile britanice, pe care urmau să le înfrunte de îndată ce aveau să pună piciorul pe pămîntul scoțian.

Hansen, danezul, nu-i făcuse lui Sorensen o impresie prea bună în cursul expediției lor din noiembrie; de aceea fu eliminat. Lahousen desemnă în locul lui un hamburghez uriaș, foarte jovial, care avea în urma sa o carieră impresionantă de agent secret și pe care îl vom numi aici Hans Braun.

În vîrstă de aproape 40 de ani, Braun era de profesie contabil și petrecuse ani îndelungați în America de Sud în serviciul unor companii miniere scoțiene; de altfel, acolo se și căsătorise cu o englezoaică. Mai tîrziu, în

1938, deschisese la Londra un magazin filatelic, nu departe de Tottenham Court Road. După ocuparea insulelor anglo-normande, el devenise șeful serviciului de informații german din Guernesey. Grupul fu completat cu alți doi hamburghezi gata la orice, Mewe și Koch.

De îndată ce membrii echipei fură aleși, se trecu la crearea detaliilor „camuflajului”, care trebuiau să fie pe cât de verosimile, pe atât de inatacabile. În fapt, operația „Hummer V Nord” trebuia să fie una dintre operațiile cel mai îngrijit pregătite dintre cele lansate vreodată de Abwehr.

Sorensen, care, după cum ne amintim, fusese „detășat” la Regimentul 338 Landeschutz, fu trimis într-adevăr în această unitate, care, în vremea aceea, era însărcinată cu apărarea unei insule din fiordul Oslo. În cursul săptămînilor petrecute în regiment avu tot timpul să învețe numele multor ofițeri care fuseseră sau erau în unitate, precum și amănunte foarte precise în legătură cu Magdeburgul, orașul garnizoanei de origine a unității..., începînd cu numele localurilor favorite ale soldaților. Pentru a nu lăsa nimic la voia întîmplării, i se dădu un echipament militar complet, ciorapi, lenjerie, într-un cuvînt tot tacîmul, inclusiv setul de perii reglementar, ceea ce avea să se dovedească a fi o inițiativă excelentă. În sfîrșit, după mai multe săptămîni de instrucție de infanterie, micul și veselul spion se înapoie fără regrete la biroul Abwehrului: viața militară într-o unitate regulată, hotărît lucru, nu era pentru el.

Pedro fu trimis la bordul vasului-frigorifer din fiordul Oslo de care, chipurile, depindea. El asimilă acolo rapid tainele vieții de marinăr, așa cum făcuse Sorensen în armata terestră. În cursul stagiului, tînărul german din Brazilia lăsă să se înțeleagă față de camarazii săi de bord că era sătul de regimul lui Hitler, chiar și în marină, și că singura sa ambiție era să evadeze și să ajungă din nou sub soarele Braziliei.

Hans Braun, care tocmai fusese transferat de la birourile Abwehrului din Franța, deveni peste noapte un contabil civil repartizat pe lîngă serviciile comandantului pieței din Oslo. Urmînd cu strictețe instrucțiunile primite de la Berlin, distinsul contabil — așa cum avea să po-

vestească amuzat el însuși cincisprezece ani mai târziu — începu numaidecît să moșmondească registrele. Cu o artă desăvîrșită, el deturnă zi de zi bunurile armatei germane atît de bine, încît atunci cînd sosi ziua Z colegii săi de birou descoperiră că avusese un motiv justificat să părăsească atît de grăbit slujba din armată.

Mewe și Koch, care pînă atunci făcuseră parte din echipele de salvare aeronavale de pe coasta Mîneicii, fură transferați în sud-vestul Norvegiei. Ei nu se lăsară prea mult rugați atunci cînd li se sugeră să începă să șterpească țigări, țuică și batoane de ciocolată de la cantină, ceea ce le-ar fi putut oferi și lor un bun motiv de a dezerta pe tăcute. După cîteva săptămîni fură transferați discret la Oslo, unde Sorensen se însărcină să-i pregătească în transmisiunile prin radio în pivnițele firmei de import-export a numelui Andersen.

Către mijlocul lunii aprilie 1942, agenții erau, în sfîrșit, gata. Nu le lipseau decît hainele de călătorie; Lahousen insistase ca cei cinci oameni să fie îmbrăcați în haine norvegiene. Nu era bine ca dezertorii să fie văzuți plimbîndu-se în uniforme germane. Cu banii primiți de la Sorensen, Pedro își procură la un preț ridicat de la bursa neagră din Oslo cinci costume complete din cele pe care le poartă muncitorii și pescarii norvegieni. Sorensen avu mare grijă să nu adune niciodată întreaga echipă la Oslo, deoarece știa că Rezistența norvegiană, care întreținea legături strînse cu Serviciul secret englez, avea dăruială de a fi prezentă pretutindeni. De aceea, dădu lui Mewe și lui Koch hainele într-un local din port, în timp ce Braun își primi pachetul după o masă luată împreună cu Sorensen într-unul din cele mai bune restaurante ale capitalei.

La 20 aprilie, Koblishke și Andersen pleară la Bergen pentru a lua contact cu autoritățile portuare germane, care primiseră misiunea de a depista o ambarcație corespunzătoare nevoilor operației. Căpitanul de fregată Bartels din marina militară îi duse să vadă vasul de pescuit „Luna“, o ambarcație tipic norvegiană, care acosta în fiecare seară la dana nr. 2.

Vasul, proprietate a unui pescar și a fiului său, nu pescuia decît în imediata apropiere a localității. După

părerea marinarilor germani, cei doi oameni își umpleau în fiecare seară rezervoarele cu carburantul pe care-l primeau în rații zilnice, în vederea pescuitului din ziua următoare. În urma unei anchete discrete, Andersen descoperi că „Luna“, contrar vasului pe care-l folosise mai înainte Sorensen, putea să încarce destul carburant pentru a ajunge în Scoția fără greutate. Era deci ideal pentru excursia prevăzută. Între timp, Braun, care nu era la primul său gest lipsit de delicatețe, șterpelea calm cinci bilete de transport pe calea ferată pentru ruta Oslo-Bergen din birourile comandantului pieței. Acum nu mai lipsea nimic ; cei cinci spioni hotărîră să se reunească la o serată de bun rămas la Cartierul general al Abwehrlui, în Klingenberg-gate ; fără îndoială, Lahousen nu prevăzuse această mică petrecere, care avea să joace un anumit rol în evenimentele următoare.

Dimineața, foarte devreme, cei cinci agenți se urcară în trenul de Bergen și, ajunși la destinație, la ieșirea din gară se împrăștiară. Într-adevăr, era de o importanță capitală să nu fie văzuți împreună, nici în compania lui Koblishke sau a lui Andersen, despre care se bănuia că erau cunoscuți de Rezistența norvegiană. După ce primiră instrucțiuni de la Sorensen, Koch și Mewe plecară împreună. Braun porni în altă direcție, în timp ce Sorensen și Pedro se duseră la întâlnirea fixată dinainte de Koblishke.

Orologiile din Bergen sunau amiaza în ziua de 26 aprilie, cînd doi oameni, unul mic și slab, celălalt brun, de tip latin, se opriră în fața vitrinei unui magazin de pe una din străzile principale ale orașului Bergen. Era destul de greu să-i identifice pe Sorensen și pe Pedro în ținuta lor de marinari norvegieni, dar Koblishke, care-i pîndea de pe partea cealaltă a străzii, nu întîrzie să-i repereze. El se apropie discret de cei doi și, fără să dea semne că i-ar recunoaște, îi șopti lui Sorensen :

— Vasul se numește „Luna“. E ancorat la dana nr. 2. Așteptați ora zece seara. Totul e pregătit. Bartels arc să vă trimită un om care să pornească motorul, adăugă el înainte de a se îndepărta.

Koblishke și Andersen examinaseră problema sub toate unghiurile ; nu se ivise decît o singură greutate :

motorul diesel al vasului era de tip vechi și chiulasa lui trebuia încinsă la roșu înainte de a se decide să pornească. De aceea trebuia să se recurgă la un aparat de sudură și, pentru a evita orice întârziere neprevăzută, se stabili ca un artificier al marinei militare să stea la dispoziția spionilor în vederea demarajului.

Către sfârșitul după-amiezii, cei cinci agenți se adunară într-un interval de câteva secunde, apoi se despărțiră din nou, de data aceasta în două grupuri. Sorensen și Braun se urcară într-o mașină civilă care-i aștepta la colțul străzii și îi duse la Cartierul general al marinei germane. Cît despre Pedro, care știa perfect cum să-și petreacă seara, acesta dispăru însoțit de Mewe și de Koch. Cei trei oameni așteptară asfințitul pentru a se îndrepta, mergînd pe străzi lăturalnice, spre dana nr. 2. Apropiindu-se de destinație, se strecurară îndărătul unui șir de hangare pentru a examina terenul: se părea că nu-i urmărisese nimeni. Merseră apoi pe furiș de-a lungul unui antrepozit paralel cu cheiul și după câteva clipe Pedro se opri, arătînd cu degetul spre un vas:

— Uite-l — spuse el. — E „Luna“.

Planul de acțiune elaborat de Berlin fu de îndată pus în aplicare: cei trei oameni începură să traverseze cheiul bălăbănindu-se ca și cum ar fi fost beți. După câteva clipe, Pedro scoase din buzunar un pistol și trase de două ori în aer. Apoi Mewe și Koch făcură același lucru. „Trustul creierului“ de la Abwehr considerase că cel mai bun mijloc de a se asigura, în acele zile grele, că toți norvegienii cumsecade vor fugi să se adăpostească și că furtul „Lunii“ va trece astfel neobservat ar fi simularea unei încăierări cu revolvere. O clipă, Pedro avu impresia că vede o lumină aprinzîndu-se și stingîndu-se imediat la unul din etajele superioare ale unui mare imobil care avea fațada îndreptată spre dana nr. 2, dar nu acordă acestui fapt nici o atenție.

După schimbul de focuri, cei trei spioni așteptară o clipă, apoi, convinși că nu fuseseră observați, se îndreptară repede spre marginea cheiului. Nu mai aveau de parcurs decît cîțiva metri, cînd o siluetă se repezi în fugă spre ei. Era mecanicul din marină care fusese trimis pentru pornirea motorului.

— E o încurcătură mare — spuse el cu respirația întretăiată. — Nu puteți să vă urcați pe vas: sînt doi oameni la bord. Trebuie să fie patronul și fiu-său. De o oră îi supraveghez de dindărătul hangarului.

Pedro se gîndi o clipă. Planul conceput la Berlin era gata să eșueze. Ordinele pe care le primise nu prevedeau nici o soluție de rezervă în cazul unui eveniment neprevăzut ca cel care se ivise, însă tinărul brazilian era un om ingenios. El hotărî să încerce o ieșire cu ajutorul unui truc. Făcînd semn lui Koch, Mewe și mecanicului să rămînă pe chei, el sări fără zgomot pe puntea „Lunii”. Cu mina pe pistol se îndreptă spre cabină și începu să bată cu pumnul în ușa. Ușa se deschise făcînd loc unui cap cărunt.

— Ce doriți? — întrebă omul.

— Îl caut pe prietenul meu Christiansen — răspunse Pedro. — Mi-a spus c-am să-l găsesc aici.

— Da de unde — răspunse bătrînul norvegian, care era, într-adevăr, patronul vasului. — Ați greșit. Uitați-vă — adăugă el, deschizînd larg ușa. — N-am decît pe fiul meu cu mine.

Pedro reușise, împingînd puțin, să treacă de pragul cabinei. Făcînd pe beatul, el continuă să susțină, într-o norvegiană stricată, că prietenul său se afla la bord. Discuția începea să ia o întorsătură urită, cînd Pedro scoase din buzunar o sticlă pe care o avea întotdeauna la îndemînă în caz de neplăceri.

— Haide, nu face nimic — spuse el cu o voce de bețiv. — Hai să beți o înghițitură în sănătatea mea.

Zicînd acestea, el întinse spre cei doi oameni o sticlă cu rachiu bine dres cu morfină.

Patronul norvegian bău o înghițitură lungă. Fiul lui îl imită cu plăcere, căci era un rachiu excelent, de o calitate care se găsea cu greu în timp de război. Cei doi marinari continuă să înghită cu lăcomie alcoolul, în timp ce Pedro, pentru a nu avea aerul că face opinie separată, se mulțumea, la fiecare rînd, să-și moaie doar buzele. Morfina nu întirzie să-și facă efectul asupra bătrînului, dar fiul avea o rezistență fenomenală. Totuși, începură să-i sticlească ochii, cînd, deodată, se auzi din sala mașinilor un zgomot de motor care încerca să pornească.

— Nu ştiu ce se petrece în partea aia, dar mi se pare ceva tare suspect, spuse fiul şi se ridică dintr-un salt pentru a ieşi din cabină; se trezi însă cu pistolul lui Pedro în piept.

— Stai aşa, ştiu cine se ocupă de motor, spuse sec tânărul spion.

Mecanicul din marină fusese cuprins de panică de bună seamă şi voia să încerce, în ciuda consemnului, să scoată cu orice preţ „Luna” din port.

— Păi, eu nu ştiu cine e, dar ce ştiu e că n-o să reuşească să pornească motorul ăsta. E o rişniţă. Numai eu sînt în stare să-l fac să meargă.

Lucrurile erau evidente: strădania omului din marina militară răminea cu totul zadarnică. O dată mai mult, Pedro trebui să reflecteze repede. Privirea-i căzu asupra patronului, care acum era aproape inconştient. Pedro îşi agită pistolul:

— Bine, atunci vino cu mine — îi spuse el fiului. — Fă cum ştii ca să pornească motorul.

El înfipse țeava armei în spatele tânărului norvegian şi-l împinse spre sala maşinilor. Străbătînd puntea, Pedro observă că Mewe şi Koch, alarmaţi de mecanic, tocmai se urcaseră şi ei pe vas. Norvegianul luă în primire motorul, pe care-l cunoştea atît de bine, şi după cîteva clipe maşina huruia sacadat. „Luna” începu să trepideze; Mewe şi Koch desfăcură parimele şi vasul se urni în direcţia ieşirii din port.

Operaţia se desfăşura potrivit planului stabilit, numai că la bordul „Lunii” se aflau doi pasageri nedorîţi,... un mic element neprevăzut care nu intrase de loc în calculele creierelor berlineze.

Pedro încercă să-i convingă pe cei doi norvegieni să traverseze Marea Nordului împreună cu ei.

— Sîntem dezertori germani — îi spuse el fiului (tatăl nu mai era în stare să-şi facă nici un fel de griji). — Plecăm în Anglia. Haideţi cu noi.

Dar tânărul norvegian, deşi puternic afectat de coc-teilul cu rachiu şi morfină, nu-şi pierduse de loc perspicacitatea naturală.

— O, nu — răspunse el. — Puteți să luați vasul dacă vreți, dar pe noi să ne lăsați pe țarm. Avem remorcată o barcă și o să ne întoarcem cu ea vislind.

— De acord, spuse Pedro.

Îl ridică pe tată, care era aproape inconștient, și-l așază ca pe un pachet în barca ce se legăna în urma vasului. Fiul încercă, la rîndul lui, să sară, dar acum era atît de beat, încît căzu în apă; încercă să se agațe de barcă, dar aceasta nu rezistă și-n clipa următoare se răsturnă cu grație. Cei doi bețivi fără voie se treziră în apa sărată.

Pedro era spion, dar nu asasin.

— Înapoi! — îi strigă el lui Mewe, care stătea la cîrmă.

După cinci minute și multă spaimă, cei doi norvegieni, mai mult morți decît vii, erau urcați la bordul vasului cu ajutorul cîngilor.

Pedro nu mai avca de ales: trebuia să-i părăsească într-un loc liniștit. „Luna“ naviga în acest timp printr-un fel de fiord către largul mării. După zece minute, brazilianul reperă o mică insulă care se afla cam la patru sute de metri de țarm.

Pedro lăsă vasul să se apropie cît mai mult cu putință de stîncă. Cu prețul unor eforturi imense, spionii reușiră să-i depună pe cei doi oameni pe pămînt; norvegienii fură lăsați beți morți, culcați pe stîncă foarte vizibilă în timpul zilei de pe mal. Pedro era incredințat că, îndată ce se va lumina de ziuă, ei vor fi salvați și se vor reface după beție.

„Luna“ își relua drumul către ieșirea din fiord și cîrînd Marca Nordului își făcu simțită prezența pentru navigatori: vasul începu să se clatine cu putere. Pedro zări în depărtare o lumină slabă; cînd se mai apropiară, putu să identifice semnalul: „S...B“ repetat la intervale regulate. Altfel spus, „Sorensen și Braun“. Pedro confirmă recepționarea mesajului; după zece minute, o vedetă camuflată a marinci de război germane abordă „Luna“. Sorensen și Braun trecură cum putură de pe un vas pe celălalt. Mecanicul din marină, care lucrase atît de prost în momentul demarajului motorului, fu transbordat în sens invers. Apoi cele două vase se se-

parară și, în întineric, „Luna” porni spre marea ei aventură.

— Direcția Scoția ! — strigă Sorensen.

Vesel că porniseră în sfârșit, Braun trecuse la cîrmă. El îndreptă prova „Lunii” în direcția vest-sud-vest. Scoția se găsea la aproximativ 400 de mile depărtare.

În tot restul nopții, apoi sub soarele de primăvară care străluci în cursul zilei următoare, vasul de pescuit cu două catarge înaintă constant în Marea Nordului, în ritmul surd al vechiului său motor. „Luna” plutea cu viteza sa de șase pînă la șapte noduri în chip susținut. Și, în afară de menținerea direcției, nu era mare lucru de făcut. Oamenii aveau alimente din abundență și nu trebuiau să-și facă griji.

— Ai crede că sîntem în croazieră de primăvară, repeta Sorensen, care avea deplin răgaz să compare cerul limpede și marea ca untdelemnul cu condițiile îngrozitoare în care se desfășurase precedenta încercare de a ajunge în Scoția.

În cursul primei zile de călătorie pe mare avea să fie semnalat un singur incident. Pe neașteptate se auzi zumzetul unui motor de avion și puțin după aceea în cîmpul vizual al spionilor apărură un hidroavion. În prima clipă crezură că este un aparat al aviației militare engleze și se pregătiră în grabă să înalțe drapelul norvegian și să se deghizeze în pescari. Dar, în realitate, era vorba de un hidroavion al aviației militare germane aflat în căutarea adevăraților pescari norvegieni care ar fi încercat să fugă în Marea Britanic. Sorensen cunoștea semnalul optic de oprire a navelor pentru inspecție ; el transmise de îndată răspunsul prevăzut ; aparatul își schimbă direcția și, curînd, dispărură pe cer, zburînd către nord. Traversarea se desfășură, așadar, în liniște timp de patruzeci și opt de ore. Vremea se menținea ideală și nu se vedea nimic ; „Luna” părea să lunece la suprafața Mării Nordului. În zorii zilei de 29 aprilie, Sorensen calculă și ajunse la concluzia că se aflau într-un punct situat undeva la est de insulele Orkney. Soarele începea să apară la orizont, cînd, brusc, motorul începu să tușească. Să opri, tuși din nou, apoi se opri cu totul.

— *Der verdammte Motor!* — înjură Pedro, care se pricepea la motoarele diesel tot atît de bine ca și camarazii săi. — Și nici măcar nu știm cum să-l facem să pornească!

În tot cursul zilei, Pedro, ajutat de ceilalți pe măsura slabelor lor posibilități, asudă din greu pentru a face față capriciilor anticului diesel. Îi curăță filtrele, suflă aer în conductele de admisie pînă simți că-i plesnesc venele, încercă toate trucurile de care auzise vorbindu-se. Dar motorul, încăpățînat, refuza să efectueze fie și un sfert de turație. O dată cu venirea serii, situația începea să devină îngrijorătoare; deasupra mării se lăsă întunericul și cei cinci spioni începură să discute despre cele ce aveau de făcut.

— Pînă la urmă are să ne agațe un vas de război din Scapa Flow — spuse Braun. — Sînt convins că nu sîntem departe de zona de patrulare engleză.

— Doamne păzește! — răspunse Sorensen. — N-am nici o poftă să cad în mîinile marinei engleze... Canaris spune mereu că ăștia sînt cei mai neînduplecați dintre toți.

În timp ce discutau diversele posibilități, din sala mașinilor se auzi un zgomot. Se văzu o trîmbă de fum de păcură arzînd, apoi un pufăit regulat începu să le gidile plăcut auzul. Perseverentul Pedro încercase o mică experiență cu ajutorul unui aparat de sudură și reușise. Dumnezeu știe cum, să pornească din nou motorul. În tot cursul nopții, motorul împinse „Luna“ către țelul călătoriei ei și atunci cînd zorii se înălțau, în ziua de 30, Braun reperă deodată o umbră cenușie departe către vest.

— Pămînt! — urlă el. — Acolo!

După cîteva minute, Sorensen descoperea un promontoriu întunecat care se înălța din apă. Braun, care avea cîteva cunoștințe rudimentare de geografie a Scoției de la scoțienii cu care lucrase odinioară în America de Sud, avea toate motivele să creadă că se aflau față în față cu litoralul scoțian, fără însă să-și poată da seama cu certitudine în care punct al coastei se găseau.

„Luna“ își urmă drumul fără să se depărteze de țărm; dimineața devreme, pământul deveni vizibil de la ambele borduri ale vasului. Se găseau, probabil, la intrarea unui estuar important; după ce consultară hărțile marine, Sorensen ajunse la concluzia că sosiseră în golful Moray.

La Berlin, Sorensen primise ordin să acosteze, dacă era posibil, pe țărmul Sutherlandshire-ului, ceea ce — gîndeau cei de la Abwehr — ar permite spionilor să debarce fără a risca să fie văzuți. Ei ar avea astfel timp să procedeze la o rapidă observare a condițiilor de viață din Marea Britanie înainte de a informa autoritățile engleze că erau dezertori germani.

Sorensen se îndreptă deci spre vest, direct către coasta îndărătul căreia se înălțau în depărtare munți de un cenușiu-albăstrui. La începutul după-amiezii, „Luna“ ajunse la o jumătate de milă de țărm. Braun căută cu privirea o plajă pustie pe care vasul să eșueze, dar, sondînd fundul, își dădură seama că apa era prea puțin adîncă pentru a se putea apropia îndeajuns chiar cu o ambarcație relativ mică cum era vasul lor norvegian de pescuit. Fluxul părea să scadă; Sorensen renunță, de aceea, la orice încercare de debarcare clandestină. Singura soluție era să ajungă într-un port. Ca măsură de siguranță (de altfel, nimic nu-i mai silea să se grăbească), el hotărî să întîrzie acostarea pînă la fluxul următor, care, socotea el, va veni la miezul nopții.

„Luna“ petrecu toată după-amiaza și seara plutind nepăsătoare în lung și-n lat, între golful Donoch și Ord of Caithness la nord. După cît se părea, încă nu se ocupa nimeni de ei, ceea ce avea să-l facă pe Sorensen să spună cincisprezece ani mai tîrziu: „Avînd în vedere atenția mică pe care ne-o acordau englezii, am fi putut să debarcăm cu același succes o divizie de 15 000 de oameni“. Dar se înșela. Cu multe ore înainte, „Luna“ apăruse ca un punct minuscul pe ecranul radar care supraveghea golful Moray. Dar în largul coastei scoțiene apăreau în vremea aceea multe vase de pescuit, așa încît anumite personalități — după cum se va vedea mai departe — ar fi putut să nu fie surprinse de raportul stației radar.

și, cel puțin în acest stadiu al lucrurilor, nu fu luată nici o măsură deosebită.

Asfințitul vine întotdeauna târziu în nordul Scoției, chiar la sfârșitul lunii aprilie, și Sorensen aștepta să se întunece de-a binelea și fluxul să se ridice complet sau aproape pentru a îndrepta „Luna” spre țarm. El porni spre unul din micile porturi de pescuit pe care le studiasse cu binoclul în cursul activității de după-amiază. Puțin înainte de miezul nopții, pindării postați pe cheiul micului port Helmsdale zăriră nava neidentificată care se apropia de intrarea portului. Nava străină, care păru celor de pe țarm a fi norvegiană, trecu de jetelă și, după câteva minute, se auzi zdrăgănitul unei ancore aruncate.

De îndată ce vasul fusese văzut apropiindu-se, reprezentantul local al jandarmeriei din Sutherlandshire fusese anunțat; cum se opri vasul, polițistul se hotărî să întreprindă câteva investigații preliminare. Sosirile de nave de pescuit norvegice pe țărmurile golfului Moray erau atât de frecvente în perioada aceea, încît fusese instituită în acest scop o procedură de urgență foarte bine concepută. În timp ce polițistul se pregătea să stabilească identitatea ambarcației, la detașamentul cel mai apropiat al securității teritoriului fu dată alarma și o echipă a acestuia plecă imediat spre Helmsdale.

În acest timp, pescarii pregătiseră o barcă pentru polițist și, câteva minute mai târziu, flegmaticul highlander înainta, vislind energic, în direcția noului sosit. Curînd putu să citească pe cocă literele „BN” urmate de un număr. Ghici că literele corespundeau cu Bergen, ceea ce-i confirmă impresia că era vorba de un vas de pescuit norvegian. Apoi, pe puntea vasului zări siluete întunecate, care se profilau în lumina slabă ce venea din cabină. Cînd ajunse destul de aproape, unul din oameni îi aruncă un odgon și alți doi îl ajutară să se urce la bord.

— Bună seara, domnilor — spuse polițistul în engleza sa cu un onctuos accent galic. — Cine sînteți și de unde veniți?

Nu se poate spune că se aștepta la răspunsul pe care-l primi într-o engleză perfectă din partea unui bărbat bine clădit, cu ochelari cu lentile groase pe ochi, care părea a fi purtătorul de cuvînt al grupului.

— Sîntem germani — spuse colosul. — Venim din Norvegia, de unde am furat vasul ăsta. Sîntem cu toții dezertori din Wehrmacht... armata germană, dacă preferați așa.

Prea puțin emotivul reprezentant al jandarmeriei comitatului rămase perplex, dar nici o clipă nu-și dădu în vileag sentimentele.

— Germani ! — făcu el. — Cred că sînteți primii pe care-i vedem în aceste locuri. Spuneți-mi, vă rog, ce intenționați să faceți pe aici, domnilor germani ?

Era evident, ofițerul de poliție încerca să cîștige timp pentru a putea să reflecteze. Cu o curtenie cu totul englezească, scoase încet din buzunar un pachet de țigări. Oferindu-le tuturor, îi privi îndelung pe fiecare dintre cei cinci germani și reluă :

— Bine, acum începeți să-mi spuneți cum vă cheamă.

Obişnuita rutină reintrase în drepturi, o rutină întreținută cu grijă o viață întreagă. Își descheie nasturele de argint al buzunarului de la piept și scoase de acolo un carnet cu însemnări cu coperte negre.

Răspunse cel care ştia engleza :

— Eu, domnule agent, mă numesc Hans Braun. Pînă în ultimele zile eram angajat civil la comandatura din Oslo. Acesta — urmă el arătînd către Sorensen, care, cu chipul tăbăcit de intemperii și cu părul blond, putea fi luat foarte bine drept un fiu al Scoției de nord — se numește Hans Sorensen. A dezertat dintr-un regiment staționat în apropiere de Oslo.

Apoi îl identifică pe tînărul cu alură mediteraneană ca fiind Pedro Kupferhagen. Ceilalți — spuse el — sînt Hans Mewe și Fritz Koch din serviciul de salvare al aviației navale.

Polițistul, care lua notă conștiincios de tot ce i se spunea, nu văzu cînd Pedro se strecură o clipă la timonerie și trecu la celălalt bord al „Lunii“. Se auzi de două ori un ușor plescăit și ceilalți patru germani simțiră o mare ușurare. Pedro se debarasase discret de cele două pistoale care fuseseră uitate din greșeală pe masa hărților în momentul în care „Luna“ intra în portul Helmsdale. Polițistul continua să caligrafieze cu încetineală numele exotice, cînd se simți un șoc surd în cocă. Patru

siluete în kaki cu revolverele în mină trecură peste balustradă... Securitatea teritoriului intra în acțiune.

— Mă bucur că vă văd, băieți — spuse ofițerul de poliție, care nu se simțise chiar atît de la largul lui aflîndu-se la bordul unui vas străin, înconjurat de cinci germani. — E ceva treabă pentru voi în seara asta. Acești domni sînt germani.

Timp de o secundă, spionii, sergentul și cei trei corporali din poliția teritorială se priviră cu egală suspiciune. Dar curînd înclinația spre camaraderie a soldatului britanic învinse și, în timp ce Braun își urma povestirea în engleza sa impecabilă, primele bănuieli ale soldaților fură adormite. Rațiile de țigări de la cantină începură să circule și, pentru a nu se lăsa mai prejos, germanii scoaseră și ei țigări primite de la Wehrmacht. Dar soldații englezi se strîmbară după ce traseră cîteva fumuri din greșosul tutun german și se întoarseră la marca lor favorită. Ei gustară, de asemenea, pîinea negriciosă a armatei germane, *Kommissbrot*, pe care spionii înșiși erau departe de a o găsi pe gustul lor.

În timpul acestui schimb de amabilități, începu brusc refluxul; o scuturătură urmată de o vibrație a întregii nave îi anunță pe toți că „Luna“ eșuase în portul Helmsdale. Ea se propti dreaptă, cu chila înfiptă în nămol. Puțin după aceea, cei cinci spioni fură conduși spre chei de escorta lor mixtă. Apoi, bine încadrați de paznicii lor, dar schimbînd tot felul de glume cu ei, fură duși cu pas marțial spre un hangar de scînduri și introduși într-o încăpere mare care putea a pește uscat. După ce li se dădură sandvișuri stropite cu inevitabilul ceai, li se împărțiră păturile reglementare și li se ură noapte bună. Apoi ușa fu încuiată cu cheia. Celor patru care nu vorbeau engleza nu le trebui mult pînă să adoarmă. Dar lui Braun nu i se făcu somn, căci auzea tot ce se petrecea în încăperea învecinată, unde avea loc un șir neîntrerupt de convorbiri telefonice. Curînd își dădu seama că în discuție interveniseră voci noi. După cît putu să înțeleagă, poliția susținea că cei cinci oameni erau refugiați a căror situație trebuia rezolvată potrivit procedurii stabilite, în timp ce ofițerii Servi-

ciului secret păreau să aibă în această problemă vederi cu totul opuse. Ei cereau ca cei „interesați” să le fie predați de îndată, iar Braun începu să se întrebe de ce Serviciul secret englez intervenea cu atita vehemență într-un stadiu atât de puțin avansat al afacerii. Foarte îngrijorat, Hans Braun sfirși prin a adormi tîrziu, către zorii zilei de 1 mai 1942.

După cîteva ore, ușa hangarului se deschidea din nou, făcînd loc unui soldat care aducea de mâncare și, bineînțeles, ... decalitri de ceai. În timpul micului dejun, Braun se abținu să dezvăluie tovarășilor săi ceea ce auzise. Totuși, îi avertiză că jocul de-a șoarecele și pisica nu va întîrzia să înceapă. Ei nu trebuiau să se îndepărteze nici o clipă de la acoperirea care le fusese fixată. Puțin după aceea, un soldat le aducea căldări cu apă și, în timp ce se spălau și se bărbicieau, Braun le aminti că nu trebuiau să abandoneze cu nici un preț basmul dezertării. El îi puse în gardă împotriva faptului că urmau să fie, rînd pe rînd, amenințați și momiți; nu trebuiau să se lase impresionați de nici unul din aceste argumente și să recunoască că făceau parte din Abwehr.

Curînd după aceea fură duși, sub soarele de primăvară, spre cinci mașini negre identice, care îi așteptau așezate în șir. Pentru ultima oară înainte de a fi despărțiți, Braun le șopti: „Nu renunțați la acoperire”. În fiecare mașină se găseau un șofer și doi oameni în civil. Spionii fură repartizați în cele cinci mașini și convoiul porni de îndată cu viteză în direcția sud.

Către sfîrșitul după-amiezii, după o călătorie interminabilă, convoiul traversă un rîu și pătrunse într-un oraș mare. În ciuda lipsei tabelelor indicatoare, Braun ghici fără greutate că ajunseseră la Inverness. Mașinile se duseră direct la gară, apoi la depozitul de mărfuri. O escortă de soldați cu baioneta la armă îi conduse la un tren care era gata de plecare. O parte dintr-un vagon fusese rezervată exclusiv pentru grup. Fiecare german fu introdus de cei doi îngeri păzitori ai săi într-un compartiment separat. Trenul se urni de îndată. La sfîrșitul serii, în timp ce garnitura se chinuia să urce defileuri sau înainta cu toată presiunea pe fundul vailor, germanii fură invitați cu curtoazie:

— Pofțiți la masă. Probabil că sînteți morți de foame. Trenul sosi la Perth abia seara tîrziu. Epuizați de lungă călătorie pe mare și de emoțiile primei întîlniri cu englezii, germanii își manifestară dorința de a dormi. Se produse însă o schimbare de tactică.

— Cum vă numiți? — întrebă deodată într-o germană impecabilă unul dintre paznicii, pînă atunci tăcuți, ai lui Sorensen.

Acesta, care cu ani de zile mai tîrziu avea să recunoască că folosisese cel puțin zece identități diferite în cursul carierei sale la Abwehr, fu luat pe nepregătite de bruschețea întrebării. Dar își regăsi de îndată cum-pătul.

— V-am spus — răspunse el. — Sînt Hans Sorensen, dezertor din armata germană. Mi-am pregătit evadarea împreună cu cei patru camarazi ai mei. Eram sătui de Hitler și de naziști. De aceea ne-am dus la Bergen, unde am furat un vas și am pornit spre Scoția. Cunoașteți urmarea.

— Ești un mincinos — răspunse unul dintre paznici. — Știm totul despre dumneata. Ești un spion german. Toți sînteți spioni germani, toți cîți sînteți, bandă de nemernici!

Sorensen respinse cu înverșunare acuzația, dar se întrebă cu neliniște ce însemna afirmația agentului: „Știm totul despre dumneata“. Interogatoriul continuă toată noaptea, în timp ce rapidul alerga huruind către sud. Din timp în timp, cei doi agenți secreți îl lăsau pe Sorensen să aștească într-un colț al compartimentului de clasa I. Apoi îl trezeau cu brutalitate și, profitînd de faptul că era pe jumătate adormit, îl bombardau cu alte întrebări. Ba chiar îl zgîlțiau fără menajamente, răcnindu-i în față:

— Gata, sfîrșește cu comedia, spion infect. Așează-te la masă. Dacă nu vorbești, are să fie și mai rău pentru tine. Știm că sînteți cu toții niște spioni. Dacă te crezi șmecher, îți dai singur la cap.

În compartimentele vecine, ceilalți patru erau supuși la aceeași încercare. Erau scuturați puțin, erau treziți brusc, dar nu au fost niciodată loviți — englezii erau prea chibzuți pentru a încerca să obțină mărturisiri prin

violentă. Dintre toți, Braun se dovedi cel mai puțin impresionat de tactica Serviciului secret englez :

— Bine, bine — răspundea el invariabil. — De vreme ce spuneți că știți totul, de ce mă mai necăjiți ? Mulțumiți-vă cu ce știți și lăsați-mă să dorm. N-aveți decît să mă treziți din cînd în cînd : am să vă spun dacă pozițiile voastre sînt valabile sau nu.

Dar, în ciuda acestei aroganțe de fațadă, Braun era foarte furios. În timpul șederii sale în Insulele anglo-normandé auzise vag vorbindu-se de procedeul folosit cu refugiații francezi care debarcau în sudul Angliei. Se vorbea de o anumită școală de la sud de Londra, unde erau duși pentru interogatoriu. Ceea ce se petrecea nu-i prezicea nimic bun.

Pînă la urmă se iviră zorile. Perdelele negre de camuflaj fură ridicate și Braun avu certitudinea că rapidul alerga spre Londra. El se întrebă ce-ar zice soacra lui, care locuia în apropiere de Bournemouth, dacă ar afla că, la urma-urmei, nu era chiar atît de departe de ea. După o oră, trenul se opri într-o gară imensă, foarte murdară, pe care Braun, care ținuse în 1938 un magazin de filatelie în cartier, o recunoscuse de îndată : era gara Euston. Prin fereastră, spionii zăriră pe peron o impunătoare gardă înarmată. În clipa următoare erau duși prin gară sub escortă puternică și pătrundeau într-o încăpere mare, probabil o sală de așteptare. Acolo au fost întâmpinați de un comitet de primire care îl consternă pe Braun, dacă nu și pe ceilalți, care nu înțelegeau mare lucru din tot ce se petrecea.

În mijlocul grupului se afla un ofițer care purta un chipiu cu bandă roșie și avea pe epoleți insignele roșii și aurii de general de infanterie. De o parte și de alta stăteau ofițeri de stat-major, dintre care unul purta însemnele gradului de colonel și două stele. El îi privea pe germani cu un aer feroce. Braun înțelese prea bine că aceasta nu era o primire la care se putea aștepta un grup de cinci refugiați. Numai informații foarte precise puteau explica prezența unui asemenea areopag de mari șefi militari. Și aceste informații nu-l puteau privi decît pe el și pe cei patru tovarăși ai săi. Își scormonea min-

tea să găsească ceva, cînd colonelul înaintă și lătră pe un ton agresiv :

— Ei, ați venit ? Ați întirziat, voinicilor. Unde ați fost pînă acum ? De două zile vă așteptăm. Nu vă e rușine să lăsați pe toți acești ofițeri superiori să înțepească așteptîndu-vă ?

Braun se prefăcu a nu înțelege, dar era complet năucit. Așadar, englezii îi așteptau !

Colonelul se întoarse către general. Braun nu putu să audă tot ce-i spunea, dar prinse cîteva cuvinte care-i fură de ajuns :

— Atunci, domnule general, ce credeți ? S-ar părea că sînt ei. Dar ceva nu e în regulă.

Braun fu zguduit. Era evident că Serviciul secret englez știa ceva. Îi bănuia, pe el și pe tovarășii lui, de a fi spioni germani, *dar nu era absolut sigur de aceasta*. Atunci își aminti de proprietarul „Lunii” și de fiul acestuia. Oare după ce fuseseră salvați comunicaseră Rezistenței norvegiene ciudatul furt al vasului lor ?

Nu se înșela : proprietarul „Lunii” și fiul său fuseseră într-adevăr găsiți în zori și, după cîteva ore, pățania lor ajunsese la urechile Rezistenței norvegiene din Bergen. Aproape în același timp, contraspionajul german făcuse o descindere în marile imobile din portul Bergen unde lui Pedro i se păruse că vede lumină. (La etajul de sus, oficial neocupat, oamenii Abwehrului descoperiseră ascunzătoarea unui agent englez în mod evident evacuat foarte de curînd.)

Braun și tovarășii săi nu cunoșteau toate acestea pe cînd se găseau în sala de așteptare a gării Euston. Gîndindu-se bine, Braun începu să se întrebe dacă această recepție regizată cu grijă nu era pur și simplu o imensă păcăleală. Știa destul de multe despre Serviciul secret englez pentru a-l crede în stare să monteze o comedie spectaculoasă, în speranța că germanii, cuprinși de panică, aveau să treacă la mărturisiri. Păreau că nutresc bănuieli grave, dar de fapt ce știau ? Ceilalți patru germani erau și ei alarmați de prezența atîtor ofițeri superiori, dar n-aveau altceva de făcut decît să schimbe priviri intrigate. Generalul și colonelul își continuară dia-

logul timp de cîteva minute, apoi colonelul lănsă un ordin :

— Legați-i și puneți-le călușuri !

Cîte doi soldați încadrară pe fiecare dintre cei cinci spioni, care fură legați cu cătușe de paznicii lor. În același timp, pe ochi și pe gură le fură aplicate benzi de leucoplast. Muți și orbi, reduși la neputință, germanii simțiră că sînt scoși din gară, apoi urcați în mașini. După cîtva timp, acestea se opriră. Prizonierii au fost duși într-o clădire, unde au așteptat aproximativ un sfert de oră. Apoi au fost din nou urcați în mașini și au parcurs un drum de treizeci de minute. Din nou mașinile se opriră și de data aceasta cei cinci au fost coboriți pe o scară de piatră în josul căreia au fost împinși fără menajamente în ceea ce au putut identifica, de îndată ce li s-au descoperit ochii, ca fiind niște celule individuale. Abia mult timp după aceea au aflat că deveniseră pensionarii unuia dintre stabilimentele cele mai secrete ale Marii Britanii aflate în război. Ei aveau să-și petreacă toată ziua, o săptămînă întreagă după plecarea lor din Norvegia, în celulele respective, fără să vadă pe nimeni. A doua zi dimineata, după micul dejun au fost duși pe rînd în camerele de interogatoriu de la primul etaj. Acolo au fost primiți din nou de colonelul pe care-l văzuseră în gara Euston. Și de astă dată, ofițerul fu departe de a se arăta cordial.

— Ei, domnule spion — țipă el către Sorensen, așa cum avea s-o facă, rînd pe rînd, și cu cei patru tovarăși ai acestuia. — Știi ce te așteaptă, hai ?

Și bravul colonel își trecu palma de-a curmezișul gîtului pentru a mima spînzurătoarea. Dar nu era decît o introducere. El începu să pună o avalanșă de întrebări, apoi interogatoriul fu incredințat unui maior, șeful secției însărcinate cu acest gen de sport, sau unuia dintre adjuncții săi. Unii dintre aceștia erau refugiați germani sau austrieci care fugiseră de ocupația nazistă între anii 1933 și 1939.

Spionii începură să-și depene poveștile de camuflaj. Urmară contrainterogatoriile, moderate, în general politicoase, dar în mod inevitabil distrugătoare. Adesea, ofițerul anchetator oferea o țigară germanului, dar, oricît

de curtenitoare i-ar fi fost atitudinea, nu-i lăsa nicio-dată o secundă de răgaz. După două sau trei ședințe foarte strinse, Sorensen și Braun începură să înțeleagă ceea ce voise Lahousen să spună atunci când vorbea despre un „război al inteligențelor“. Bătălia era începută, și încă bine. Dacă o câștigau, puteau să se angajeze în trupele de geniu. Dacă o pierdeau, aveau să fie spînzurați. Interogatoriile se succedau. Dimineată de dimineată. În general, întrebările erau scoase dintr-un volum de mai multe sute de pagini. Ele păreau adesea inofensive, dar spionilor nu le trebuia mult să descopere cu cîtă viclenie era condus interogatoriul.

Intr-o bună zi, un ofițer englez îl întrebă pe Sorensen :

— Sinteți membru al partidului nazist ?

— Nu, răspunse Sorensen, care odinioară făcuse parte din SD-ul lui Himmler.

Se scurseră mai multe zile, apoi, ca din întimplare, același ofițer îl întrebă :

— Unde purtați decorațiile ?

Membrii SD-ului și ai celorlalte formațiuni naziste nu purtau distincțiile în același fel ca și soldații obișnuiți ai Wehrmachtului. Dar Sorensen își aminti la timp de aceasta și dădu răspunsul care putea fi așteptat de la un soldat de clasa a doua din Regimentul 338.

În altă zi, un ofițer așază pe masă lenjeria de corp reglementară a lui Sorensen.

— Unde ați primit aceste izmene lungi... și cînd..., dar ciorapii ?

Sorensen răspunse cît putu de bine. El avea să descopere după aceea că aceste întrebări constituiau teste reale, căci M.I. 5 cunoștea perfect unde și cînd fuseseră distribuite Forțelor armate germane diferitele modele de lenjerie și ciorapi.

În altă zi, ofițerul puse aceeași întrebare pentru a cine știe cîta oară :

— Unde serveați cînd ați dezertat ?

— Pe insula Hoved Ocen, aproape de Oslo, răspunse germanul.

— Foarte interesant. Bine, iată o fotografie aeriană a insulei. Arătați-mi unde era tabăra. Veți recunoaște cu siguranță locul.

Sorensen înghiți în sec și mulțumi cerului că Lahousen insistase să petreacă câteva săptămîni pe această insulă. În sfîrșit, ofițerul îi arată o altă fotografie.

— Ar fi trebuit, zău, să vă arătați mai prudent, îi spuse el lui Sorensen, întinzîndu-i fotografia.

Era o fotografie a lui Sorensen în haine civile, făcută la cîțiva metri de Cartierul general din Oslo al Abwehrului, în Klingenberg-gate. Fără îndoială că fusese făcută de Rezistența norvegiană. Pe Sorensen îl trecu o sudoare rece, dar, într-o fracțiune de secundă, își dădu seama că nu prea seamănă cu cel din fotografie.

— Sint dezolat, domnule căpitan — răspunse el, rîzînd. — Nu sint eu. Spionii dumneavoastră norvegieni s-au înșelat.

Ofițerul englez zîmbi, dar nu insistă. Și lupta continuă în încăperea capitonată.

Pe neașteptate, după trei săptămîni de interogatoriu, Sorensen fu transferat într-o celulă mare, în care se găsea și Pedro. Abia se închise ușa, cînd Pedro îi arată cu degetul, cu un gest semnificativ, becul electric care atîrna deasupra capetelor lor. Sorensen înțelese de îndată că tovarășul său bănuia prezența unui microfon camuflat. Dar era absolut necesar să stea de vorbă cu Pedro. Începuse să fie interogat asupra furtului „Lunii” — la care el nu asistase — și trebuia să dea răspunsuri precise. Pedro și Sorensen începură un dialog scriînd întrebările și răspunsurile cu săpun pe tabla ușii.

— Cum s-a depărtat „Luna” de chei, cu prova sau cu pupa înainte? — scrisese Sorensen.

— Prova, mîzgăli Pedro.

Pînă la urmă, cu prețul unui consum considerabil din săpunul reglementar al armatei britanice, cei doi ajunseră să-și potrivească perfect versiunile.

Pentru Braun, interogatoriul zilnic era și mai greu, căci șita multe despre metodele folosite de M. I. 5. Și astăzi i se întîmplă să se trezească scaldat într-o sudoare rece, după ce visează că se află în boxa acuzaților.

— Eram foarte conștient — avea să povestească el cincisprezece ani mai tîrziu, într-un local din Hamburg — de faptul că englezii știau tot ce făcusem pînă aproximativ în 1939... America de Sud, magazinul de fila-

telie din Londra, soția mea, soacra mea rămasă în Anglia... de altfel, locuiește și astăzi acolo. Am răspuns cu o precizie meticuloasă la toate întrebările privind această perioadă. Dar nu știam exact ce cunoșteau despre activitatea mea din timpul războiului. Ceea ce mă neliniștea cel mai mult era șederea mea în Insulele anglo-normande în 1940. Pe când mă aflam acolo, întreținusem legături cordiale cu un insular asupra căruia planau bănuieli serioase că ar fi agent englez. Dar nu-mi dădeam seama nicidecum ce-ar fi putut spune pe socoteala mea. Acum pot să afirm că acest gentleman, care a decedat între timp, a avut gentilețea să trimită soției și familiei mele la Hamburg colete cu alimente în cursul anilor de privațiuni imediat următori războiului, în timp ce eu mă aflam în Germania într-un lagăr de internare englez.

Intr-o seară, un paznic englez deschise ușa celulei lui Braun sub un pretext oarecare și, știind că acesta cunoaște perfect engleza, începu să sporovăiască cu el. Îi oferii lui Braun o țigară, o aprinse, apoi luă și el una. Braun găsi că țigara are un gust ciudat și îndată ce soldatul ieși o stinse. A doua zi, la câțiva metri de celula lui remarcă pe jos un capăt de țigară abia fumat: de aici trase concluzia că M. I. 5. încercase să utilizeze un drog pentru a-l face să vorbească.

Cît despre Koch și Mewe, punctele slabe ale echipei, ceilalți trei nu au aflat niciodată cu precizie ce au declarat aceștia la M.I. 5. Dar, în mai multe rînduri, anumite întrebări puse în mod ciudat le dădură de bănuît că cei doi spioni hamburghezi fuseseră mai puțin discreți decît ei.

Bătălia creierelor se prelungi timp de șapte luni. Braun și Sorensen nu-și pierdură nici o clipă speranța că, dacă vor rezista destul, într-o zi vor fi puși în libertate și li se va permite să se angajeze în trupele de geniu, potrivit planului conceput de Lahousen. Dar, cu cît durau interogatoriile mai mult, cu atîta devenea mai clar că colonelul și ofițerii săi îi bănuiau de-a binelea, cel puțin pe unii dintre cei cinci oameni, de a fi spioni sau sabotori. Era tot atît de clar însă că M.I.5. nu avea nici o certitudine asupra acestui punct și încă mai puțin probe incontestabile care să-i permită să trimită pe

vreunul dintre ei înaintea unui tribunal pentru a fi condamnat și executat.

Se ajunsese la un impas. Până la urmă, într-o bună zi din luna decembrie 1942, exact înainte de Crăciun, Sorensen, Braun, Koch și Mewe fură urcați într-o dubă și, după o oră de drum, se regăsiră într-un alt lagăr. M.I.5 hotărîse să declare meci nul. Sorensen și Braun fură repartizați la o minunată bucătărie, în întregime electrificată, unde, timp de doi ani și jumătate, desfășurară, cu soldații englezi care-i păzeau, un foarte profitabil trafic de bursă neagră. În fiecare săptămînă, după distribuirea rațiilor, Sorensen, conștiincios, vindea cu preț redus surplusurile — ceai, cafea, zahăr, margarină etc. — în schimbul tuturilor țigărilor, cărților și ciocolatei de care el și tovarășul său aveau poftă.

La cîteva săptămîni după încetarea ostilităților, cei patru spioni fură transferați peste noapte în zona de ocupație engleză a Germaniei. Despre soarta lui Mewe și a lui Koch se știe foarte puțin. Braun a fost internat un timp în lagărul de la Bad Nenndorf, lângă Hanovra, de unde a fost eliberat în 1947 și s-a înapoiat acasă, la Hamburg. Dar aventurile lui Sorensen nu luaseră încă sfîrșit. La înapoierea în Germania a fost trimis în lagărul de internare internațional Sennelager, unde printre ceilalți deținuți se afla Alfried Krupp, care avea să fie după aceea condamnat pentru crime de război la Nürnberg și care a redevenit ulterior unul dintre cei mai mari miliardari.

Acolo, în Sennelager, își dădu Sorensen seama de faptul că englezii nu i-au descoperit niciodată identitatea adevărată și că, dacă într-o zi ar fi eliberat sub numele de Sorensen, i-ar fi cu neputință să reintre în drepturile pe care le avea asupra conturilor sale la bancă și asupra altor bunuri pe care le poseda la Hamburg. De aceea luă o hotărîre foarte îndrăzneată. Ca mulți alți deținuți din Sennelager — englezii n-aveau decît o idee foarte vagă despre ceea ce se petrecea în interiorul lagărului —, într-o noapte fără lună trecu prin gardul de sîrmă ghimpată. Ajuns la Hamburg, făcu o cercetare discretă asupra soartei prietenilor și posesiunilor sale, apoi, după ce ajunsese cu autostopul în sudul țării, trecu

clandestin frontiera austriacă. Imediat fu arestat pentru că circula fără acte și condamnat la șase luni închisoare pentru trecerea ilegală a frontierei. Austriecilor avu însă grijă să le dea adevăratul său nume, astfel încît, atunci cînd, cu șase luni mai tîrziu, era eliberat din închisoarea austriacă, se afla în posesiunea unor acte care îi dădeau din nou adevărata sa identitate legală. Se întoarse în Germania și se stabili după aceea în Ruhr.

Ce s-a întîmplat însă cu Pedro? El nu avea să împărtășească soarta celorlalți. Fără știrea tovarășilor săi, voinicul german din Brazilia, cu fața ca o lamă de cuțit, avea să devină în scurt timp problema numărul unu pentru M.I.5. Pentru englezi, biografia sa de fost student înrolat cu forța în Wehrmacht din cauza originii sale germane era verosimilă. Prezența sa în echipă constituise poate lovitura de maestru a lui Lahousen. Căci Pedro făcuse să planeze exact atîta dubiu asupra întregii afaceri cît era necesar ca englezii să rămînă nedeciși și în privința celorlalți. Cîteva ore după ce ceilalți patru dispăruseră din lagărul secret, un ofițer englez trimise după Pedro și îl anunță că avea să fie trimis acasă, în Brazilia.

Toate dispozițiile fuseseră luate pentru ca el să fie repatriat — era cetățean brazilian — și englezii meraseră pînă acolo încît îi plătiră biletul de întoarcere. I se dădură haine civile și fu găzduit la un centru de triere londonez, unde așteptă să se găsească un loc liber spre Lisabona. Era mai mult sau mai puțin supravegheat, dar reuși să se strecoare afară timp de o oră, de care profită pentru a insera într-unul din cele mai mari ziare engleze un „anunț mortuar“. Anunțul era întocmit potrivit codului pe care cei cinci spioni îl învățaseră cu șapte luni înainte la Oslo. Cînd, opt zile după aceea, ziarele de la Londra soseau în Tirpitzufer, prin curierul aerian de la Stockholm, Lahousen desluși, citind printre rîndurile anunțului, atît cît îi trebuia pentru a afla că cei cinci spioni ai săi fuseseră făcuți inofensivi.

•

„Refugiații“

Am amintit mai sus situația în care se afla Abwehrul în cursul verii anului 1940: cea mai mare parte a Europei occidentale și septentrionale se afla în mâinile germanilor; de aceea se punea problema de a trece imediat la extinderea Serviciului secret german în toate țările recent ocupate.

În cursul săptămînilor care au urmat prăbușirii Franței s-au făcut multe improvizații, dar, de îndată ce au răgazul necesar, Lahousen începu un turneu de inspec-tare a organizațiilor implantate de Abwehr în diverse capitale — turneu ale cărui faze le consemna în jurnalul său. O mulțime de probleme urgente își așteptau rezol-varea; unele dintre ele erau în legătură cu operațiile care, fără doar și poate, aveau să fie lansate foarte cu-rînd împotriva Angliei; era vorba, în special, de recru-tarea unor noi spioni și sabotori care să fie trimiși în Marea Britanie.

Pentru austriacul cosmopolit care era Lahousen, ger-manii, în marea lor majoritate, erau departe de a fi cei mai buni spioni care s-ar fi putut găsi. Existau, bineîn-țeles, și excepții, dar ca regulă generală imaginația, su-plețea și darul improvizației imediate, fără de care nu există spion de înaltă clasă, erau rareori calități domi-nante ale germanilor. Iată de ce Lahousen prefera să fo-losească, ori de cîte ori acest lucru era posibil, agenți de naționalitate străină.

Ca urmare, în fiecare capitală pe care o vizita, La-housen explica șefilor locali ai Abwehrului necesitatea de a depista noi recruți în rindurile populației din teritoriile ocupate; el insista îndeosebi asupra căutării de străini filogermani care puteau vorbi engleza în mod curent și, mai bine chiar, care aveau rude în Marea Britanie sau locuiseră ei înșiși cîtva timp acolo.

În Norvegia, unde cunoașterea limbii engleze este foarte răspîndită, cercetările fură începute imediat. Căpitanul Müller, care comanda pe atunci organizația din Klingerberg, își dădu seama repede că serviciul german de cenzură poștală ar putea constitui un excelent teren de recrutare. Într-adevăr, în vremea aceea, corespondența între Norvegia ocupată și Statele Unite încă neutre era foarte intensă, în timp ce un anumit număr de scrisori erau schimbate cu Marea Britanie prin Suedia, țară neutră. Pentru a asigura cenzura acestei corespondențe, fuseseră angajați norvegieni cunoscători ai limbii engleze, pe care acest fapt nu-i împiedica să primească bani nemțești; o scurtă anchetă îi fu de ajuns lui Müller pentru a întocmi o listă de recruți posibili pentru serviciile sale.

Curînd, atenția îi fu reținută de doi tineri care, în urma invaziei germane din aprilie, își pierduseră posturile și care, cu toate acestea, nu pregetaseră — ceea ce în ochii Abwehrului era un lucru important — să primească slujbe bine plătite în serviciul cotropitorului. Era vorba despre Jack Berg, frizer, în vîrstă de aproximativ 25 de ani, și de prietenul acestuia, Olaf Klausen, de aceeași vîrstă, fost sergent în armata norvegiană.

Jack Berg era un băiat bine clădit, înalt de un metru șaptezeci și șapte: de la nenumărații celți care căsuaseră în Norvegia moștenise un păr negru, ondulat și ochi căprui-închis. Angajat la un atelier de frizerie dintr-un hotel din Oslo, el își pierduse postul în momentul în care hotelul fusese rechiziționat de germani. Locuia singur, împreună cu mama lui, într-o suburbie a capitalei și, pe lângă noțiunile de limbă germană, la nivel școlar, pe care le poseda, vorbea o engleză aproape perfectă. După cum își dădu seama căpitanul Müller examinîndu-i dosarul, aceasta se explica prin faptul că unul

dintre bunicii băiatului locuia la Londra, iar acesta îl vizitase în mai multe rânduri.

Spre deosebire de prietenul său, Olaf Klausen ar fi putut foarte bine să servească drept model pentru portretul unuia dintre eroii nordici atât de scumpi lui Hitler. Zdravăn, foarte blond, era înalt de un metru optzeci și cinci și făcea ravagii printre drăgălașele cuconițe din Oslo. Până la invazia germană servise într-un regiment de geniu cantonat pe o insulă din fiordul Oslo... chiar în tabăra în care Sorensen, maestrul-sabotor, avea să petreacă ceva mai tirziu câteva săptămîni pentru a-și pune la punct acoperirea. Olaf Klausen vorbea și el o engleză excelentă, iar fișa sa arăta că avea prieteni în Marea Britanie.

Faptul că cei doi tineri acceptaseră să lucreze pentru germani încă de la începutul ocupației lăsa să se prevadă că, chiar dacă nu erau filogermani, erau dispuși să se lase convinși cu argumente sunătoare și grele. Principalul agent de legătură al lui Müller, Andersen, a cărei activitate a fost descrisă parțial în capitolul precedent, primi ordin „să lege prietenie“ cu cei doi băieți. Întreprinzătorul Andersen descoperi fără greutate că, în timpul lor liber, cei doi tineri frecventau în mod asiduu un fel de cafenea destul de amărită care avea la etaj mese și un bar. Fiind bine cunoscut în local, Andersen făcu repede cunoștință cu cei doi flăcăi; după o săptămînă sau două el le cîștigă încrederea. După multe rînduri de băutură, el îi făcu, treptat, pe noii săi prieteni să înțeleagă că ar putea să-și facă rost de mai mulți bani decît li se dădea la cenzura germană dacă acceptau să lucreze pentru Germania într-o branșă puțin diferită.

Jack Berg și Olaf Klausen erau prudenți ca orice norvegian care se respectă. La început nici nu vruură să audă vorbindu-se despre o asemenea eventualitate. Puțin cîte puțin, ajunseră să admită că Aventura îi ispitise întotdeauna, dar insistară asupra faptului că nu aveau să întreprindă niciodată nimic împotriva propriei lor țări.

Andersen îi asigură în această privință, dar ei rămaseră reticenți. Atunci, Müller hotărî să intervină per-

sonal : petrecu o seară la o masă vecină cu cea pe care o ocupau cei trei bărbați, urmărind cu atenție conversația. A doua zi îi mărturisi lui Andersen că cei doi băieți îi păreau potriviți pentru o misiune de spionaj și-și exprimă dorința de a face cunoștință cu ei. Andersen îi anunță pe Berg și Klausen că sosise de la Berlin un bun prieten de-al lui, înalt funcționar german, care avea o poziție destul de bună pentru a le putea astimpăra setea de bani și de aventură.

La sfârșitul săptămânii următoare, Andersen propuse celor doi norvegieni să-l însoțească la celebra trambulină de la Holmenkollen, la oarecare depărtare de Oslo. La cafeneaua de acolo, de unde putea fi urmărită evoluția schiorilor, el îi prezintă pe cei doi lui Müller. După citeva rinduri de băutură trase repede pe gît, Müller îi întrebă neglijent dacă cunosc Londra.

— Da, foarte bine — răspunse Berg. — Am un bun loc care locuiește acolo și am fost de mai multe ori la el.

— Atunci poate că ești omul pe care îl caut — spuse Müller. — Lucrez la Ministerul Propagandei, la Berlin, știți, serviciul doctorului Goebbels. De la începutul războiului avem mari dificultăți în a obține pentru ziarele noastre știri din Anglia. Vă dați seama că nu putem să trimitem acolo corespondenți de naționalitate germană. De aceea ne-am gândit să trimitem persoane din țările neutre — oameni ca dumneavoastră —, care să devină corespondenții noștri permanenți. Ce-ați spune de un serviciu de acest fel? Ați fi bine plătiți și toate cheltuielile v-ar fi decontate. Bineînțeles, ar trebui să luați cu dumneavoastră un post de emisie, cu ajutorul căruia să transmiteți relatările.

Müller se feri să le dezvăluie faptul — pe care poate că nici nu-l cunoștea — că ministerul lui Goebbels recepționa cu regularitate telegramele transmise prin radio de serviciul european al agenției Reuter, așa cum o făcea și înainte de începerea războiului... Singura diferență era că Reuter nu mai primea nici o plată !

Nu se va ști niciodată dacă cei doi norvegieni au avut naivitatea de a crede în basmul lui Müller. Oricum, ei se declarară interesați de perspectiva de a deveni corespondenți ai agenției germane de presă (D.N.B.) în An-

glia, întrebînd însă, încă o dată, dacă eventuala lor misiune nu urma să aducă prejudicii propriei lor țări. Müller îi asigură că Norvegia nu era în cauză; se înțeleseseră să se întâlnească cîteva zile mai tîrziu în aceeași cafenea.

În realitate avură loc mai multe întrevederi. Într-o bună zi, Müller își exprimă dorința de a le oferi un avans care să le acopere micile cheltuieli. Fiecare primi echivalentul a 50 de lire sterline; acum, după ce acceptaseră banii Abwehrului, intrară fără scăpare sub stăpînirea lui Müller. În cursul întîlnirii următoare, acesta începu să dea cărțile pe față: în chip de încurajare îi făcu să înțeleagă că, dacă vreodată s-ar răzgîndi în ceea ce privește angajamentul luat față de el, i-ar fi foarte lesne să aducă la cunoștința Rezistenței norvegiene, aflată în plin avînt, că erau niște trădători. Povestea cu corespondenței de presă fu treptat dată uitării și, într-o bună zi, Müller îi anunță că vor trebui să înceapă antrenamentul în vederea misiunii lor în Anglia.

Între timp, Müller pusese pe urmele lor secția de contra-spionaj — Abwehr III —, care confirmă curînd că cei doi tineri nu păreau să aibă contact cu Rezistența norvegiană. Începînd din noiembrie 1940, cînd se încheie faza preliminară, Jack Berg și Olaf Klausen fură încredințați lui Koblichke — menționat și el în capitolul precedent —, însărcinat cu antrenamentul lor ca agenți secreți.

Ca toți ceilalți agenți germani, ei făcură de îndată cunoștință cu așa-zisa firmă de import-export a lui Andersen din Johansgate, care era adevăratul cartier general operațional al Abwehrului la Oslo, în timp ce biroul din Klingenberg-gate nu era decît reședința oficială a organizației. Folosind intrarea din dos, care făcea posibile venirile și plecările discrete, fără vreun amestec cu foarte oficialul negoț cu heringi al lui Andersen, cei doi norvegieni se prezentau aproape în fiecare zi la biroul din Johansgate. Antrenamentul lor propriu-zis, era, dimpotrivă, rezervat serilor și sfîrșitului de săptămînă; Müller socotea, într-adevăr, că autenticitatea acoperirii lor cerea ca ei să-și continue activitatea la cenzura poștală germană.

De la o vreme, ei începură să dea de înțeles colegilor de birou că se făceau încercări de a-i obliga să plece la lucru în Germania. Începînd de la Crăciunul anului 1940, ei afișară chiar păreri cu totul antigermane. Jack Berg morse pînă acolo încît mărturisi prietenei sale, care lucra, de asemenea, la cenzură, că se pregăteau să fugă în Anglia. Nu s-a putut ști niciodată pînă la ce punct a dezvăluit Berg fetei adevărul, dar este sigur că ea a sporovăit de ajuns cu colegele ei pentru ca, după dispariția spionilor, Müller să se considere obligat s-o ridice și, prin intermediul poliției militare germane, s-o îndepărteze din Oslo.

În timp ce cei doi norvegieni făceau tot ce puteau pentru a împrăști zvonul cu privire la apropiata lor plecare în Anglia, Müller reuși să aranjeze, prin intermediul unuia dintre informatorii săi, ca același zvon să ajungă la urechile șefilor Rezistenței norvegiene, care — în această privință, germanii nu aveau nici o îndoielă — erau în legătură cu șefii serviciului britanic de operații speciale.

Între timp, viitorii spioni învățau să se servească de materialul de radio-comunicații al Abwehrului, de coduri — în general bazate pe cuvintele unor cintece germane — și de cerneluri invizibile. Ei făcuseră, de asemenea, un antrenament de sabotaj, cu toate că, în ceea ce-l privea pe Klausen, se văzu că el știa tot atît de mult ca și profesorii săi. Într-adevăr, în calitate de sergent în trupele norvegiene de geniu, el învățase toate chițibușurile tehnice care permiteau să fie aruncate în aer poduri cu mici încărcături plasate în punctele nevralgice sau să fie scoasă din funcțiune o uzină. Între timp, la Berlin se hotărîse ca cei doi oameni să fie utilizați atît ca sabotori cît și ca agenți informatori; de aceea, ei fură instruiți și asupra metodelor de identificare a diferitelor tipuri de vase britanice — vase de război sau nave comerciale — pe care ar fi putut să le repereze eventual în vastele locuri de ancorare ale fluviilor Clyde și Mersey.

Acest antrenament curjumatate de normă se prelungi, bincîntele, mai mult decît un antrenament normal și, de aceea, abia la începutul lunii martie 1941 Koblishke și specialistul său în probleme de radio, locotenentul

Huenke, putură, în sfârșit, să-i comunice lui Müller că Jack Berg și Olaf Klausen erau pregătiți pentru misiunea lor.

În cursul acestor luni de antrenament, șefii Abwehr-ului, atât la Berlin cât și la Oslo, chibzuiseră îndelung la problema transportului și a acoperirilor.

La început se luase în considerație lansarea celor doi norvegieni cu parașuta deasupra regiunii muntoase a Scoției. Dar, de la accidentul pe care-l suferise tânărul danez care fusese lansat în toamna precedentă în apropiere de Salisbury, Lahousen devenise sceptic cu privire la eficacitatea acestui gen de „livrare a produselor”. Dacă cei interesați erau supuși unui antrenament de parașutism corespunzător, ei trebuiau să fie cunoscuți de prea multă lume. Pe de altă parte, dacă erau lansați fără a fi antrenați, însemna să se asume riscul unui accident care ar avea drept consecință, în general, pierderea unui spion prețios. De aceea, Berlinul hotărî să repete — de îndată ce timpul avea să se îmbunătățească — operația din luna septembrie a anului precedent: odiseea Verei și a celor doi însoțitori ai ei.

Din nou se făcu apel la Cartierul general al Flotei a V-a a aviației militare germane, care hotărî să utilizeze un hidroavion „Bloehm și Voss”, aparat lent, dar foarte sigur. Cei doi norvegieni aveau să fie debarcați în largul coastei nordice a Scoției.

Fură luate în considerație mai multe acoperiri. Pînă la urmă, Lahousen hotărî că povestea cea mai simplă ar fi, probabil, cea mai bună. Cei doi norvegieni aveau să soscască în Scoția sub adevăratele lor nume, dîndu-se drept refugiați. Berlinul era foarte dornic să obțină informații asupra metodelor de securitate utilizate de englezi pentru a filtra pe refugiați, norvegieni sau de altă naționalitate. Oare trecerea celor doi spioni prin aparatul pentru suspecti nu era cel mai bun mijloc de a obține aceste informații?

Către jumătatea lunii martie, Berg și Klausen primiră ordin să fie gata de plecare în orice clipă. Müller le reaminti că trebuiau să spună din timp familiilor și prietenilor intimi că, aflîndu-se pe punctul de a fi trimiși în Germania, hotărîseră ca mai degrabă să fugă în An-

glia. Nu se știe ce a spus Klausen prietenilor săi, dar este incontestabil că Jack Berg i-a mărturisit mamei sale tot adevărul. Mult timp după plecarea agentului, Koblichke avea să se strecoare noaptea, în taină, pînă la locuința bătrinei doamne pentru a-i introduce în cutia de scrisori teancuri de bancnote.

Intr-o bună zi, Jack Berg și Olaf Klausen nu se prezentară la lucru la serviciul cenzurii. Lă început, absența lor nu îngrijoră pe nimeni. Amîndoi erau cunoscuți ca niște cheflii clasa întii și toată lumea crezu că făcuseră un chef mai zdravăn decît de obicei. Nici a doua zi nu se prezentară la birou, iar șefii germani ai cenzurii, care nu știau nimic despre activitatea lui Müller, fură informați oficial despre situația existentă. Fu chemat Gestapoul, ceea ce provocă o agitație nemaipomenită. Zvonul dispariției lor se răspîndi, ajunse la urechile Rezistenței norvegiene, care raportă incidentul la Londra prin intermediul unuia dintre cmițătoarele clandestine răspîndite prin pădurile din jurul orașului Oslo.

În realitate, cei doi tineri fuseseră îmbrăcați cu uniforme germane și, pierduți într-un grup de soldați și de aviatori care se înapoiau din permisie, se suiseră într-un autobuz care-i dusesse la Stavanger. Dar înainte de a părăsi Oslo, ei primiseră din partea lui Müller ultimele consemne.

Din punctul de vedere al sabotajului, le spusese el, trebuiau să atace toate obiectivele pe care întîmplarea le scotea în calea lor, insistînd însă, în mod deosebit, asupra a tot ceea ce era esențial pentru industria aeronautică britanică. Ei trebuiau să acționeze, de asemenea, asupra liniilor de cale ferată, uzinelor de armament, magaziiilor de aprovizionare sau rezervoarelor de benzină: succesele repurtate de submarine nu încetau să crească, și tot ceea ce ar fi realizat sabotorii ar fi strîns și mai mult lațul în jurul Marii Britanii.

Pe linia spionajului, ei aveau misiunea să descopere cît mai repede cu putință și cît mai amănunțit tot ceea ce avea legătură cu actele de identitate, cartelele de alimente și alte acte destinate refugiaților din Europa ocupată. Li se încredință, de asemenea, o misiune care pune într-o lumină curioasă ignoranța aproape totală a ger-

manilor asupra condițiilor de viață din Marea Britanie în această perioadă a războiului. Berlinul culesese dintr-o sursă precisă zvonul că populația Londrei fusese evacuată în Scoția, intrucit s-ar fi prevăzut o invazie germană, încă posibilă în acel început de primăvară a anului 1941. Li se ceru celor doi tineri să se informeze amănunțit asupra acestei chestiuni.

Într-o perspectivă mai îndepărtată, cei doi norvegieni erau chemați să comunice despre mișcările de trupe și, pe măsura posibilului, să opereze în împrejurimile fluviilor Clyde și Mersey, de unde ar fi putut semnală prin radio plecarea unor convoaie importante. De asemenea, ei trebuiau să localizeze cât mai mulți refugiați norvegieni și să descopere adresele familiilor lor din Norvegia.

La Stavanger, cei doi tineri fură găzduiți la hotelul „Viktoria”, rechiziționat de germani. Koblishke avu grijă să nu se stabilească nici un fel de contact între ei și populația norvegiană. Spre marea lor nechez, îi trimitea la culcare în fiecare seară la ora nouă fix, așa fel încât într-o zi Klausen izbucni :

— Așteaptă numai să ajungem la Londra — îi spusese el lui Koblishke. — Cum ai să ne mai dădăcești acolo ?

În așteptarea plecării fură luați în primire, ca și predecesorii lor, de Flota a V-a a aviației militare germane. Pe un mic lac din apropiere de Stavanger se antrenară în vederea trecerii dintr-un hidroavion „Bloehm și Voss” într-o mică barcă de cauciuc. O dată mai mult avură de rezolvat inevitabila bătaie de cap impusă de Abwehr... transbordarea faimoaselor biciclete englezești, provenind dintr-o pradă, aparent inepuizabilă, capturată în anul precedent de la diverse consulate și ambasade britanice. Li se procură, de asemenea, echipamentul tradițional al refugiatului desăvârșit : hanorace și bocanci de munte, în ale căror tălpi groase specialiștii Abwehrului de la laboratoarele din Tegel ascunseseră cu iscusință 500 de lire sterline pentru fiecare din cei doi oameni. Profitând de experiența precedentă, șefii interzisă categoric celor doi spioni să ia cu ei vreo armă.

Către sfârșitul lunii martie, totul fu definitiv terminat. Cei doi cheflii hotărîră să sărbătorească evenimentul printr-o petrecere monstră. Comandară, așadar, la

hotelul „Viktoria“ un banchet somptuos pentru colegii lor de la Abwehr : homari, somon afumat, icre negre, pateu de ficat și alte delicatese provenind din toată Europa ocupată, inclusiv zeci de sticle mari de șampanie ; în vremea aceea, Norvegia era o oază plăcută, în care germanii ce aveau fericirea să fie detașați trăiau ca-n sinul lui Avraam.

Toată lumea se distra grozav și declară că recepția de adio a lui Jack și O. K. — așa erau numiți — fusese formidabilă. Abia după cîteva săptămîni, pe cînd cei doi norvegieni se găseau departe de controlul germanilor, căpitanul Müller primi la Oslo o notă de plată fantastică. Olaf Klausen îi spusese pur și simplu directorului hotelului rechiziționat „să trimită nota la Oslo“. Numai cu prețul unor acrobații de necrezut, grangurii Abwehrului din Berlin reușiră să-i convingă pe ortodocșii contabili ai armatei să treacă homarii și șampania la rubrica profit și pierderi !

A doua zi seara, cei doi spioni fură duși în mare secret la baza de hidroavioane, de unde își luară zborul către Scoția. Știrea plecării fu transmisă la Oslo, de unde Müller o comunică la Berlin, așa cum procedase și cu alt prilej. Și, o dată mai mult, fu cit pe-acî să se sufoce cînd a doua zi dimineța, la micul dejun, i se aduse la cunoștință că în cursul nopții vremea fusese atît de rea și ceața atît de deasă deasupra coastei scoțiene, încît debarcarea fusese imposibilă. Jack și Olaf se treziră în paturile lor cu mult înainte de ora micului dejun și, dacă anumiți germani care locuiau în hotel avură motiv să se plîngă de vacarmul din timpul nopții, totul fu pus din nou pe socoteala „acestor norvegieni smințiți“.

Cîteva zile în șir, aviația avea să comunice că o debarcare în apele scoțiene era cu neputință din cauza ceții. Dar, într-o bună dimineată din prima săptămîină a lunii aprilie, Koblishke veni să-i anunțe pe cei doi spioni :

— În seara asta plecați. Băieții de la aviație spun că timpul o să fie frumos.

În cursul după-amiezii, pe cînd treceau încă o dată în revistă cele mai mici amănunte ale operației împreună

cu Koblishke, acesta fu deodată chemat la telefon. Era colegul său de la Abwehr III din Stavanger — locotenentul Grothe, responsabilul contraspionajului —, care îl ruga să vină la el de urgență. Koblishke dispăru, făgăduind să se întoarcă în câteva minute. Dar cele câteva minute se transformară în multe ore. Cînd, în sfîrșit, se întoarse, seara tirziu, le spuse celor doi norvegieni:

— S-a petrecut ceva senzațional. Plecarea voastră a fost aminată cu câteva zile. Chiar acum am primit, direct din Anglia, informații foarte importante, care răstoarnă complet operația.

Și se apucă să le explice despre ce era vorba.

Venind în cursul după-amiezii la biroul serviciului de contraspionaj, fusese întîmpinat de locotenentul Grothe, care îl duse să arunce o privire într-o celulă printr-o mică vizetă. Omul închis era un tînăr cu părul negru și fața rotundă, abia ieșit din adolescență; ședea pe pat și părea copleșit.

— Un grănicer l-a agățat în zori pe o plajă — îi spusese Grothe lui Koblishke. — Foarte aproape de Stavanger, spre sud. Tocmai debarcase de pe un mic vas de agrement pe care observatorii noștri îl reperaseră de cîtva timp. Cînd a fost interpellat, a răspuns în germană. S-a prezentat drept prizonier de război german evadat dintr-un lagăr englez de undeva din Scoția. Pe vas au fost găsite semne care indicau Aberdeenul. Pretinde că l-a furat dintr-un loc numit Nigg, cu patru sau cinci zile în urmă, și că a evadat la adăpostul unei cețe groase.

— Și ce-a mai spus? — întrebase Koblishke, care, în cursul activității de instructor specializat în organizarea de operații în Marea Britanic, căpătase cunoștințe destul de precise despre viața din această țară.

— Pretinde că se numește Werner Meyer — urmăsea Grothe. — Ar fi originar din Frankfurt pe Main și ar fi condus cîndva o organizație a Tineretului hitlerist. Tot după spusurile lui, a fost ridicat de poliție în 1937 pentru furt de mașini în apropiere de Frankfurt și, după câteva luni la pîrnaie, a fost eliberat cu condiția să servească pe un vas meteorologic german. Chiar la începutul războiului, vasul lui ar fi fost reținut la nordul insulelor

Shetland, cred că de un vas de război britanic. De atunci ar fi stat în mai multe lagăre de prizonieri și, după cum v-am spus, ar fi reușit să scape săptămîna trecută dintr-unul din aceste lagăre, situat în apropiere de Aberdeen.

— Nu cred o iotă — spusese Koblishcke, izbit, pe drept cuvînt, de asemănarea care exista între povestea fostului conducător din Tineretul hitlerist și cea pe care o pregătise el pentru Jack Berg și Olaf Klausen. — Nu cred că e cu putință să furi un asemenea vas, nici să te depărtezi de coasta scoțiană, chiar și prin ceață. Englezii au prea multe vase și avioane care patrulează de-a lungul acestei coaste. L-ar fi prins imediat după darea alarmei. Mai ia-l puțin la întrebări.

Grothe intrase în celulă, în timp ce Koblishcke aștepta afară. Dar tînărul se menținea la prima versiune. Continua să fie nazist și voia să-și servească fűhrerul. De aceea a evadat, pentru a se întoarce în Germania.

— Lasă-mă să-mi încerc norocul — spusese atunci Koblishcke. — Sînt convins că nu e decît un nemernic de spion. Știu destule ca să mă pricep la asemenea afaceri !

Ușurel, Koblishcke intrase în celula în care susținătorul în devenire al fűhrerului rămăsese ținut la marginea patului, foarte palid și cu nervii încordați. Koblishcke se așezase pe scaun, dar fără să scoată un cuvînt. Timp de douăzeci de minute se mulțumise să-l ținuiască cu privirea pe tînăr. La început, acesta, care, după cum băgase de seamă Koblishcke, era foarte sașiu, se prefăcuse că nu-și dă seama de prezența lui. Apoi începuse să se foiască. Îi aruncase lui Koblishcke o privire neliniștită, apoi întoarse privirea. Era din ce în ce mai stînjinit. Nervozitatea lui creștea văzînd cu ochii.

În cele din urmă se întorsese către Koblishcke și, cu sughițuri de plîns în glas, îi strigase, în pragul unei crize de isterie :

— Haide, spune !... Spune de ce mă privești așa... Ce vrei de la mine?... Spune-mi o dată !

— Ascultă-mă bine — îi răspunsese Koblishcke pe un ton foarte tăios. — Mie să nu-mi faci mutre de-astea... Povestea ta cu evadarea dintr-un lagăr englez de

prizonieri de război și cu furtul vasului ține-o pentru tine. Englezii nu sînt chiar atît de fraieri. Ești spion... Nimic altceva decît un trădător infect. Haide, mărturisește că ai trecut de partea englezilor.

— Nu... nu... Nu-i adevărat! — urlase tînărul. — Sînt un bun nazist. Am evadat ca să mă întorc în Germania... să-l slujesc pe fûhrer! — Apoi, făcînd pe lăudărosul, adăugase: Și care-i mulțumirea?... Numai insultele unui nemernic ca tine!

Koblischke se făcuse că nici nu observă lăudăroșenia.

— Ascultă aici — urmasa el. — Știu totul despre tine. Știu ce ai făcut în lagăr.

Apoi, folosind cu îndemînare informațiile pe care le primise Abwehrul din diferite lagăre de internare engleze, făcuse în așa fel încît să-i dea impresia că vorbește numai despre acest faimos lagăr situat în apropiere de Aberdeen. Cu cît dădea mai multe amănunte, cu atît băiatul se făcea mai palid, devenind curînd pămîntiu. Nu mai era în stare nici măcar să-și dea seama că Koblischke nu-i debita de fapt decît generalități. Pînă la urmă, agentul Abwehrului își privise victima drept în ochi. Încet, își scoase ochelarii.

— Acum, privește-mă — îi spusese cu o voce aspră. — Privește-mă bine. Imaginează-mă fără mustață. Nu m-ai văzut niciodată la Aberdeen?

Tînărul hitlerist îl privise insistent timp de cîteva clipe. Scosese un urlet, apoi se prăbușise, vîrsîndu-și și mațele pe podeaua celulei.

— Gata, gata — spusese el cu o voce de muribund. — Am să vă spun tot. Sînt trimis de englezi.

Koblischke chemase în grabă un infirmier, căruia i-l dăduse în primire pe deținut. După o jumătate de oră era îndărăt. De astă dată îi oferise tînărului o țigară.

— Haide, băiete — îi spusese. — Nu e cazul să te dai de coasul morții. Acum mă crezi. Bine, nu trebuie decît să-mi spui ce te-au obligat englezii să faci.

Îndată după aceea, mărturisirea începuse să curgă ca un șuvoi.

După ce fusese deținut cîtva timp într-un lagăr de prizonieri obișnuit, tînărul șef hitlerist din Frankfurt avusese o convorbire cu un civil englez, foarte prietenos. I se

spusese că englezii cunoșteau cât se poate de bine povestea lui și știau, între altele, că fusese într-un lagăr de concentrare. Civilul îl întrebasese atunci de ce era atât de prost să stea într-un lagăr de prizonieri, câtă vreme, la urma-urmei, toată nenorocirea pornea de la naști.

După citeva vizite succesive, englezul îl lăsase să înțeleagă că situația lui s-ar îmbunătăți dacă ar primi să lupte împotriva naziștilor. Până la urmă, tinărul german se lăsase convins, de voie-de nevoie, să devină spion englez. Îndată după aceea, începuse un antrenament intens. Ca și Jack Berg și Olaf Klausen, fusese trimis pentru un stagiu în cursul căruia trebuia să învețe elementele de bază ale noii sale îndeletniciri.

Mai întâi fusese trimis într-o casă mare din Midlands, unde găsisse viitori spioni de diverse naționalități. Acolo urmăse cursuri de radio, de cifrare, de minuire a cernețurilor simpatice etc. Apoi plecase într-un lagăr situat undeva în nord-vestul Scoției, unde se specializase în tehnicile sabotajului. În cele din urmă se trezise într-un al treilea stabiliment, din regiunea Aberdeen, aparținând, după toate aparențele, unei secții a serviciilor de securitate britanice, unde fuseseră făcute ultimele pregătiri ale plecării lui. Cu opt zile înainte fusese trimis în portul Aberdeen, unde niște marinari din marina militară engleză îi arătaseră cum să conducă un mic vas de agrement. O vedetă îl remorcaseră până în larg, apoi, după ce îi indicase direcția pe care trebuia să o urmeze pentru a ajunge în Norvegia, îl lăsase în voia soartei.

Avcea instrucțiuni ca, îndată după sosire, să se predea autorităților germane și să se dea drept prizonier de război evadat. Cum starea sănătății lui era departe de a fi satisfăcătoare, medicii englezi erau aproape siguri că nu va mai fi mobilizat; de îndată ce avea să fie liber, trebuia să se ducă la Hamburg și să dea un anunț în *Hamburger Fremdenblatt*. Era un citat din Biblie: „Veniți la mine, voi, cei trudiți”, urmat de adresa lui din Hamburg. Atunci urma să fie contactat, la termenul stabilit, de un spion britanic fixat în marele port, care dispunea de un post de radio.

În cursul antrenamentului făcut în Marea Britanie, el petrecuse citva timp la unul din marile șantiere navale

de pe Clyde, astfel încît să poată solicita un post la instalațiile unuia dintre cei mai mari rivali ai constructorilor din Clyde, șantierul Bloehm și Voss. Trebuia să culeagă cît mai multe informații despre construcțiile de submarine și să încerce cît mai multe operații de sabotaj cu putință.

Toate acestea fuseseră debitate claie peste grămadă. Multe amănunte lipseau, dar în linii mari tabloul astfel zugrăvit era foarte edificator. Cum tinărul se oprise pentru a-și trage răsuflarca, Koblishcke se îndreptase dintr-o dată, ca și cum ar fi fost întins de un arc :

— Mi-ai spus că ai urmat o școală unde se găseau și alți spioni ? — întrebuse el.

— Da — răspunse tinărul din Frankfurt. — Undeva în Midlands.

— Și că acolo se găseau inși de alte naționalități ?

— Da.

— Inclusiv norvegieni care au fugit pentru a ajunge în Anglia ?

— Da.

— Ți-au vorbit despre ce li s-a întimplat cînd au debarcat în Anglia ?

— Da, mi-au vorbit chiar mult. După cît se pare, au fost trimiși toți în același loc, la Londra. O hardughie care se numea „Patriotic School“ sau cam așa ceva.

— Și după aceea te-ai trezit într-un lagăr de filtrare la Aberdeen. Ți s-a lăsat puțină libertate ?

— Oh ! Da, spre sfîrșit mă lăseau să ies puțin. Erau toți foarte drăguți acolo.

— *Mein Gott* — murmurase Koblishcke printre dinți. — Ce descoperire !... Și exact în clipa cînd era nevoie.

Îl informase pe tinărul șef hitlerist că urmau să mai stea de vorbă, apoi alergase la Berg și Klausen pentru a-i anunța că plecarea lor era aminată. Întregul succes al operației lor — „Hummer III Nord“, potrivit documentelor oficiale ale Abwehrului — avea să depindă acum de ceea ce va putea să smulgă de la tinărul care tocmai debarcase. În sfîrșit, aveau o șansă să afle exact cum întîmpina Serviciul secret englez pe refugiații norvegieni ; ar putea eventual să afle și cîte ceva cu privire

la măsurile de securitate luate de-a lungul coastei nord-estice a Scoției, în regiunea Aberdeen.

După citeva zile, Koblishcke începu să obțină informațiile pe care le dorea și fără de care nu mai înțelegea să-i lase pe cei doi spioni norvegici să plece în Scoția. Din interogatoriu rezulta că refugiații din Norvegia erau în primul moment duși într-un lagăr apropiat de punctul de debarcare, unde erau izolați și supravegheați. Apoi erau transferați sub escortă sigură la Londra, unde erau cantonați într-o clădire mare care părea să fie o fostă școală. Potrivit spuselor tinărului german, ea era numită cind „Patriotic School”, cind „Victoria School”. Era vorba în fapt despre fosta Școală patriotică regală pentru tinere fete de la Battersca. Acolo, refugiaților li se luau toate hainele și obiectele personale pentru a fi minuțios examinate. Atunci începea operația de filtrare, foarte intensă și executată în general de anchetatori de aceeași naționalitate cu refugiații. Toți cei care trecuseră prin filiera de la „Patriotic School” lăudaseră minuțiozitatea cu care era executată această operație.

Hotărit lucru, Koblishcke avea în mână secretul succesului operației „Hummer III Nord”. Ore în șir, chiar dacă l-a văzut pe tinăr leșinind de oboseală sub ochii lui, smulse de la el, bucățică cu bucățică, tot ceea ce profesorii acestuia îl învățaseră la școala de spionaj.

În treacăt, Koblishcke află, de asemenea, că prizonierul învățase să se servească de mine magnetice și de bombe termice. Tinărul german avea chiar în raniță ultimul model de detonator englezesc conceput special pentru sabotaj; acest detonator funcționa datorită unui acid special, care, atacind metalul, ajungea să stabilească contactul care ducea la aprinderea explozivului.

(Acest tip de detonator de fabricație britanică avea să servească mai tirziu ofițerilor Abwehrului care au încercat să-l asasineze pe Hitler cu ajutorul unei sticle de coniac încărcate cu exploziv. Ea fu oferită unuia dintre aghiotanții lui Hitler la plecarea lui cu avionul de la Berlin spre frontul rusesc. Însă atunci bomba nu a explodat.

Coincidență destul de tulburătoare: detonatorul care se afla în servieta plasată de Stauffenberg sub masa lui

Hitler, în Prusia orientală, la 20 iulie 1944, era exact de același model. Mai mult încă, explozivii și detonatorul utilizați în complotul pentru asasinarea führerului ar fi fost furnizați — potrivit anumitor membri ai Rezistenței germane — de către un ofițer care servea pe frontul rusesc... un anume general de divizie Erwin von La-housen.)

Dar aceste fapte nu aveau să... explodeze decît după cîțiva ani. În acest început de primăvară a anului 1941, pe Koblichke nu-l interesa decît prezentul și, mai cu seamă, măsurile de securitate luate în Scoția.

Fostul șef al Tineretului hitlerist — care avea să fie trimis fără întîrziere într-un lagăr de concentrare german — nu putu să-i furnizeze decît informații disperate, din care reieși, totuși, că ansamblul coastei scoțiene, de la Insulele Shetland pînă la Aberdeen, forma obiectul unei supravegheri permanente. De aici Koblichke deduse că cel mai bun mijloc de a-i debarca pe Berg și Klausen fără a risca întîlniri neplăcute era de a-i depune undeva la sud de Aberdeen. Specialiștii aviației formulară anumite dubii cu privire la posibilitatea de a face un hidroavion mare să amerizeze într-un loc descoperit în largul coastei de sud-est a Scoției și să mai și transbordeze într-o barcă de cauciuc doi spioni. Pînă la urmă însă acceptară să încerce o amerizare pe timp de noapte, exact înaintea ivirii zorilor, de îndată ce timpul va fi prielnic.

Împreună cu spionii norvegieni, Koblichke începu atunci să revizuiască planurile operației în lumina noilor informații pe care le obținuse. Era evident că agenții trebuiau să evite prin toate mijloacele să cadă chiar de la sosire în mîinile securității britanice. Materialul radio și de cifrare, fără a pune la socoteală banii ascunși în pantofi, care ar fi cu siguranță descoperiți, i-ar trăda de îndată. De aceea, ei trebuiau să debarce în cel mai mare secret, să îngroape toate obiectele care ar fi putut să-i demaște și abia după aceea să se prezinte la autoritățile norvegiene de la Londra.

Bănuielile serviciului britanic de securitate aveau să fie cu siguranță trezite de intervalul dintre debarcarea

spionilor și apariția lor la cartierul general norvegian, dar Koblichke era tentat să creadă că cei doi cheflii vor ști să dea din gură ca să iasă din această încurcătură. Cu atât mai mult cu cât Serviciul secret englez avea să fie anunțat cu siguranță de dispariția lor din Oslo și să se aștepte să-i vadă debarcând ca refugiați.

Ca să le confecționeze agenților săi o acoperire, Koblichke luă toate măsurile ca un vas vechi de pescuit, care lua apă, să fie furat dintr-un mic port din apropiere de Stavanger și scufundat de marina germană în largul Mării Nordului, foarte departe de coastă, astfel încît să nu fie găsit. Era aproape sigur că acest furt va fi și el semnalat cartierului general al Serviciului secret. În sfîrșit, el le reaminti spionilor că, orice s-ar întîmpla, barca lor de cauciuc și sistemul pneumatic trebuiau să fie scufundate cu grijă și că era necesar să facă tot posibilul pentru a debarca pe stînci.

Pregătirile fură, în sfîrșit, terminate, după repeta-tele întîrzieri, în cursul celei de-a doua săptămîni a lunii aprilie. Aviația militară comunică că condițiile atmosferice păreau favorabile pentru manevra prevăzută. O dată mai mult, Jack Berg și Olaf Klausen dispărură, cu puțin înainte de miezul nopții, de la hotelul „Viktoria” din Stavanger.

Punîndu-și în spinare rucsacurile, înșesate cu lucruri personale, cu material radio și cu explozivi, se îmbarcară pe o mică vedetă. La o oarecare distanță de țarm se ridicară la bordul unui mare hidroavion, foarte urît, care îi aștepta cu motoarele încetinite, și își luară zborul de îndată către Scoția.

Programul operației fusese foarte minuțios pus la punct de șefii forțelor aeriene : pilotul avea instrucțiunile să încerce să amerizeze în clar-obscurul care precede zorile, astfel încît spionii să aibă o șansă de a ajunge la țarm fără să fie observați. I se lăsase întreaga libertate să aleagă el însuși locul exact al debarcării, potrivit condițiilor pe care le va avea în largul coastelor Scoției, dar era bine stabilit că totul trebuia să se petreacă mult la sud de Aberdeen, probabil în dreptul estuarului fluviului Tay.

În cursul orelor întunecoase care rămăneau, hidroavionul, ale cărui motoare erau așezate foarte sus pe aripi, zbură cu zgomot deasupra Mării Nordului. În momentul în care culoarea cerului devenea violet închis, pilotul începu să apropie aparatul cel greu de suprafața mării. Dacă măsurătorile de navigație făcute fuseseră exacte, era aproape sigur că se găsea undeva între Aberdeen și Bell Rock, care se înalță departe în mare, în dreptul vărsării fluviului Tay. După cinci minute, falezele înalte se conturară deodată în penumbră, iar avionul trebui să se cabreze violent ca să nu se ciocnească de stinci.

— Nu știu unde ne găsim exact — anunță pilotul, executând un viraj pentru a se îndepărta puțin de coastă. — Dar pregătiți-vă să treceți barca peste bord. Încep să cobor. Marea pare puțin agitată, dar cred că o să reușim.

După cîteva secunde, hidroavionul se lăsa pe apă cu un zgomot infernal, sărca în sus, se lăsa din nou pe apă și, după o lunecare prelungă, se opri. Barca de cauciuc, gata umflată, fu aruncată peste bord. Olaf Klausen sări în barcă și, imediat după el, Jack Berg. Echipajul le ajută să treacă bicicletele și rucsacurile, apoi spionii începură să se depărteze. Nu era timp de pierdut, căci cerul începea să se lumineze. Îl văzură pe pilot cum le face un gest de bun rămas, apoi greoiul aparat decolă și dispăru în direcția zorilor.

Aceasta fu ultima dată cînd un german îi văzu pe Berg și pe Klausen.

Începînd din această clipă, singurele știri pe care Abwehrul avea să le primească cu privire la activitatea celor doi spioni norvegieni aveau să-i parvină prin intermediul mesajelor radio recepționate la Oslo. Dar, de bucurie că reușiseră din plin îndrăzneța lor debarcare, cei doi agenți aveau să furnizeze o atît de mare abundență de amănunte, încît Müller și Koblishke nu avură nici o greutate să reconstituie această odisee. Pilotul își îndeplinise sarcina cu foarte mare îndemînare : cei doi oameni fuseseră lăsați la mai puțin de o milă de una din zonele stîncoase ale coastei scoțiene. Dar locul exact, Abwehrul nu avea să-l cunoască niciodată.

În zorii care se înălțau, cei doi tineri visliră cu toată viteza spre țarm. Amîndoi erau marinari desăvîrșiți și, cu toate că ambarcația incomodă de cauciuc nu constituia, desigur, în ochii lor mijlocul de navigație ideal pentru o plimbare de plăcere în Marea Nordului, acostară fără prea multă greutate pe o plajă cu prundiș. Deasupra ei se afla o faleză înaltă, care, fără îndoială, nu avea să le ușureze căratul bicicletelor.

Prima lor sarcină consta în a distruge orice urmă a bărcii; înarmați cu cuțite, începură să taie anvelopa de cauciuc; apoi, intrînd în apă cît mai departe cu putință, împrăștiară metodic și pe îndelete resturile, astfel încît să nu apară la suprafață toate în același loc. După aceea sfărîmară vîslele și aruncară bucățile departe.

Apoi cei doi spioni hotărîră să efectueze o mică recunoaștere. După ce își ascunseră bicicletele și rucsacurile printre stînci, începură să escaladeze faleza. Amîndoi aveau noțiuni de alpinism. După ce se asigurară că nu-i vede nimeni, cu prețul a două ceasuri de eforturi, se cățărară pînă la marginea peretelui stîncos. Nu departe zăriră un șir de stîlpi de telegraf care păreau să urmeze linia unui drum destul de important; dar, în afară de o mașină care apărea ici-colo, circulația nu părea să fie intensă.

După toate probabilitățile, aveau să fie nevoiți să ajungă la acest drum. Dar cum să-și care bicicletele și tot bagajul pînă la înălțimea falezei? În imediata apropiere nu se afla nici o casă; la doi sau trei kilometri depărtare se putea distinge o clădire cu pereții văruiți și acoperișul cenușiu închis, probabil una din acele ferme izolate tipice pentru Scoția. Ascunzîndu-se cît mai bine, urmară marginea falezei pînă ce descoperiră o cărare stîncoasă care, după toate aparențele, ducea la plajă. Se repeziră de îndată pe cărare și își dădură scama, spre marea lor ușurare, că ajungea la nivelul mării, cam la 200 de metri de locul în care își lăsaseră echipamentul.

Cea mai mare parte a zilei o petrecură cărîndu-și bicicletele și bagajul din stîncă în stîncă, pînă în josul cărării. Către seară, cînd erau gata să înceapă ascensiunea, își oferiră luxul unei mese la botul calului. Era încă ziuă cînd sfîrșiră de urcat toate obiectele, după un du-te vino epuizant prin iarba care împodobea faleza. Acolo rămaseră ascunși pînă în amurg. Apoi, cu rucsacurile în spate, își împinseră bicicletele pînă la celălalt capăt al cîmpului și ajunseră, în sfîrșit, la marginea drumului. N-aveau nici cea mai vagă idee unde se găseau, dar, întrucît drumul părea să se îndrepte în linii generale din spre nord spre sud, o porniră, firește, în direcția sud.

Circulația continua să fie aproape inexistentă, deși din timp în timp erau depășiți de cîte o mașină sau un camion al armatei cu farurile camuflate. Totuși, doi cicliști cu rucsacuri în spate nu riscau nicidecum să trezească bănuieli; ei continuară deci să pedaleze pînă către miezul nopții. Cei doi spioni erau epuizați de tensiunea pe care le-o provocaseră nesfîrșitul zbor cu hidroavionul, debarcarea, apoi eforturile pe care fuseseră siliți să le facă pentru a-și aduce echipamentul sus, pe faleză. În plus, nu trimiseseră încă nici un fel de raport la Oslo. Atunci, zărind o pădurice care părea să le ofere protecția necesară, făcură popas pentru noapte... și începură să monteze antena.

Așteptară pînă la trei dimineața, ora stabilită pentru emisiuni. Jack Berg transmise indicativul, apoi mișcă cheia. În clipa următoare, ca și cum Oslo nu s-ar fi aflat decît la cîțiva kilometri depărtare, îl auziră pe Huenke, instructorul lor, confirmînd recepționarea mesajului și rugîndu-i să continue. Cu grijă, Jack Berg transmise în alfabetul Morse literele „X...Y...Z”. Era semnalul stabilit pentru a anunța: „Ajunși cu bine. Transmitem fără intervenție din afară”.

Dacă ar fi fost capturați și obligați să emită sub controlul Serviciului secret englez, ar fi transmis, după cum

se convenise, un semn special compus din literele „Y.E.V.“

Încă o dată, Berg transmise „X...Y...Z“ și de îndată Huenke îi rugă să-i comunice amănunte în legătură cu debarcarea. Timp de două ore pe ceas, Berg continuă să emită, pînă ce toată lumea la Oslo află cele mai mici amănunte despre sosirea în Scoția și primele lor aventuri. Îndată după terminarea emisiiei adormiră buștean și cînd se deșteptară soarele era de mult pe cer.

Din pădurea în care se aflau, spionii descoperiră un peisaj brăzdat de văi ; la est, marea, care era încă foarte apropiată ; la vest, dealuri și munți cît vezi cu ochii. În depărtare se înălțau clopotnițele cenușii ale unui oraș de mărime mijlocie. După ce se sfătuiră, hotărîră să se depărteze de coastă cît mai repede cu putință. Jack propuse s-o șteargă spre sud-vest, aproximativ în direcția orașului Glasgow.

Dintr-o cercetare atentă a hărții de stat-major înțeleseseră că regiunea muntoasă care se întinde la nord de Glasgow avea să constituie un amplasament ideal pentru a-și îngropa explozivii și a-și ascunde bicicletele. De acolo, cu buzunarele doldora de bani, puteau să ia trenul spre Londra. Timp de trei zile pedalară leneș peste cîmpia scoțiană. Nu putură să identifice cu certitudine nici unul dintre orașele pe care le străbătură. Și, în ciuda faptului că Berg avea să raporteze ulterior că, dînd dovadă de o îndrăzneală nebună, se aventuraseră în mai multe cîrciumi scoțiene, unde descoperiseră, spre marca lor bucurie, că se găsea încă destul whisky, nu îndrăzniră niciodată să întrebe pe vreun consumator locul exact în care se aflau.

Müller le ceruse să nu mai dea nici un semn de viață atîta timp cît nu vor fi ajuns la Londra. Făcînd pe refugiații norvegieni aflați în vacanță, își continuară liniștiți deplasarea în direcția Glasgow. Spre sfîrșitul lunii aprilie ajunseră la dealurile care domină nordul orașului. Acolo își îngropară explozivii și-și ascunseră bicicletele în apropierea unui lac. Ofițerii Abwehrului din Norvegia nu reușiră niciodată să identifice acest lac, dar la Berlin

se considera, în general, că trebuia să fie vorba de Loch Lomond.

După ce se descotorosiră provizoriu de bagaje, cei doi ajunseră la Glasgow cu o căruță țărănească. Acolo se echipară la un telal din centrul orașului, făcură să dispară hainele lor norvegiene, apoi luară un tren avînd ca destinație gara Euston. Ajunși la Londra, se duseră în suburbia nordică, pe care Jack Berg reușise s-o cunoască încă de cînd era băiat și venea să stea la bunicul său. El n-a precizat niciodată în rapoartele pe care le-a făcut dacă a luat sau nu legătura cu familia. La data de 1 mai 1941, Lahousen nota în jurnalul său :

„Cei doi agenți trimiși în Anglia în cadrul operației «Hummer III Nord» au ajuns teferi la destinație. Ne-au trimis un mesaj prin radio de la Londra“.

La Oslo și, mai mult încă, la Cartierul general din Berlin al Abwehrului de pe Tirpitzufer se știa perfect că pentru cei doi cheflii se apropia ora H : ora la care trebuiau, în sfîrșit, să se prezinte la serviciul pentru refugiați al guvernului norvegian în exil de la Londra. Din ordinul Berlinului, a doua zi dimineața la ora trei li se transmise un mesaj de maximă urgență, care le cerea, în interesul propriei lor securități, să păstreze o tăcere radiofonică totală. „Nu emiteți nimic înainte de 1 iunie — li se ordonă. — Dacă nici la acea dată nu puteți, reluați emisiunile îndată ce va fi posibil, dar nu mai devreme“.

În timpul acestei lungi așteptări, cercurile înalte de la Abwehr avură tot timpul să cîntărească cu îngrijorare șansele de supraviețuire ale celor doi spioni. Dar Abwehrul nu a reușit niciodată să stabilească cu certitudine ceea ce s-a petrecut la Londra în cursul acestor săptămîni ale lunii mai 1941. Niciodată Jack și O. K. nu au dezvăluit în chip precis dacă au trecut prin filiera de la „Patriotic School“ sau dacă au fost filtrați în altă parte. Fapt este că la 1 iunie, exact la ora trei dimineața, locotenentul Huenke, care era de serviciu la stația de ascultare din Oslo, capta indicativul lor.

El confirmă de îndată recepția și după cîteva minute primea următorul mesaj : „Totul bine. Pentru viitor li-

beri. Emitem apropiere Londra. Continuați recepția conform program. Salutări tuturor. Jack și O. K.“

La 10 iunie, Lahousen scria : „Cei doi agenți ai operației «Hummer III Nord» au trimis un raport amănunțit la Oslo“. Acest raport furniza toate precizările asupra buletinelor de identitate, cartelelor de alimente, pe scurt asupra a tot ceea ce-i privea pe refugiații norvegieni în Marea Britanie. Lahousen își încheia însemnarea cu aceste cuvinte : „Agenții au primit instrucțiuni să treacă la executarea programului de sabotaj“.

Cei doi spioni se înapoiară de îndată în Scoția, unde-și dezgropară explozivii și-și scoaseră bicicletele. Începînd de la finele lunii iunie anunțară că provocaseră incendii într-un depozit de muniții, o magazie de alimente și un antrepozit de lemn special utilizat la fabricarea avioanelor¹. Cîtva timp mai tîrziu, Lahousen fu în măsură să verifice unele dintre afirmațiile lor datorită ziarelor care soscau la Berlin prin capitalele neutre. Căci, deși notițele respective, cenzurate cu severitate, nu menționau decît fapte petrecute în „sudul Angliei“, nu era greu să atribuie unele incendii celor doi norvegieni.

În vremea aceea, ei luau legătura cu Oslo la fiecare două-trei zile. Precizară că locuiau într-un cartier popular din nordul Londrei, nu departe de locuința bunicului lui Jack ; de asemenea, ei îi avertizară pe operatorii din Oslo că, dacă se întîmpla să nu fie prezenți la întîlnirea pe unde, aceasta se datora faptului că erau obligați să ajungă cu bicicleta într-un colț de țară destul de îndepărtat pentru a putea face transmisiile. Și, mai mult decît atît, din ordinul lui Müller, ei se deplasau tot timpul, căci era evident că stațiile de ascultare ale M. I. 5 nu puteau să nu le recepționeze emisiile, lucru care, de altfel, a fost confirmat după război.

În cursul unuia dintre emisiuni, spionii anunțară că Jack și-a găsit o slujbă de frizer într-un magazin elegant din West End, la Londra, ceea ce le-a permis să furnizeze informații de tot felul culese chiar din gura perso-

¹ Între altele, celebrele bombardiere „Mosquito“ erau construite aproape în întregime din ~~placaj~~ ^{lemn}. — *Nota red.*

nalităților care frecventau acest stabiliment. Datorită pregătirii sale de tehnician, Klausen găsi cu ușurință un loc într-o uzină de armament din nordul Londrei. Cei doi agenți anunțară, de asemenea, că, potrivit instrucțiunilor, se împrieteniseră cu alți refugiați norvegieni; la puțin timp după aceea, ei fură în măsură să transmită informații asupra constituirii unui anumit număr de unități norvegiene în tabere situate și ele în nordul Londrei.

În cursul toamnei anului 1941, spionii elaborară o metodă de război bacteriologic. Ei cerură chimiștilor din laboratorul de la Tegel al Abwehrului să le comunice cu precizie mijloacele de a fabrica o substanță capabilă să contamineze caii și vitele trimise la pășunat. Dar, în vremea aceea, declanșarea unui război bacteriologic în Marea Britanie nu era luată în considerație de către serviciile de sabotaj ale Abwehrului, astfel încît cererea fu transmisă lui Lahousen personal. Acesta o respinse.

Totul părea să meargă strună, chiar și în ochii celor mai pretențioși „maestri” ai Abwehrului, cînd, într-o bună zi din toamna anului 1941, se primi din partea lui Jack Berg un mesaj urgent: „O. K. mobilizat de armata norvegiană din Marea Britanic și trimis în Islanda”.

După cum s-a arătat, Klausen fusese sergent în trupele norvegiene de geniu: fu deci mobilizat automat. I se comunică lui Berg să-i transmită să se abțină de la orice operație de sabotaj în Islanda.

Dacă Klausen avea posibilitatea să-i transmită lui Berg informații utile, nu trebuia să stea la indoială. Dar eu nici un preț să nu încerc să intru în legătură cu agenții Abwehrului aflați în insulă. I se recomandă, totuși, să încurajeze simțămintele defetiste oriunde putea.

Mobilizarea lui Klausen păru să-l descumpănească pe Jack Berg, care-și părăsi în chip discret slujba de la Londra și plecă spre nord, unde începu să se dedea unei activități complexe de spionaj asupra convoaielor care porneau de pe Clyde și Mersey spre America.

Uneori, informațiile transmise de el erau prețioase. Cîteodată, mesajele lui provocau panică la înaltul comandament german... De pildă, cel în care semnala că

un mare convoi, incluzînd unități norvegiene, tocmai ridicase ancora. Hitler, care în această privință împărtășea opinia primului ministru britanic, considera că aliații aveau să lanseze un atac asupra Narvikului și fu convins că acest convoi se îndrepta spre nordul Norvegiei. Toate trupele aflate în Norvegia fură puse de urgență în stare de alarmă și se desfășurară spre a fi gata pentru orice eventualitate. Și atunci, Berg semnală, calm, că convoiul se înapoiase în Scoția: „Probabil că nu a fost decît un exercițiu“, explică el.

În octombrie 1942, Berg reperă de pe malurile fluviului Clyde una dintre cele mai puternice concentrări de nave pe care o văzuse vreodată. Se găseau acolo — anunță el de la postul de observație care domina Tail o'the Bank — un mare nuinăr de pacheboturi camuflate cu gri, dintre care multe aveau două sau trei coșuri, plus cel puțin un cuirasat, portavioane care se deplasau tot timpul, un mare număr de crucișătoare, precum și nave de tonaj mai mic. Către jumătatea lunii octombrie, el anunță că pe malurile lacurilor din Argyllshire aveau loc exerciții de debărcare. Trupele erau consemnate la bordul vaselor de transport, dar aflase din gura citorva marinari pe care putea să-i întâlnească în cârciumile de pe malurile estuarului că toți oamenii primiseră echipament de model arctic.

În același timp, alte mesaje sosite la Cartierul general al Abwehrului păreau să facă previzibilă o operație aliată de mare anvergură care s-ar fi pregătit în Mediterana occidentală. Dar unii dintre ofițerii statului-major al lui Hitler erau în asemenea măsură convinși de o invadare a Norvegiei, încît fură siguri că aceasta din urmă era iminentă. Canaris și Lahousen manifestară oarecare scepticism în privința unei expediții britanice în Arctica în plină lună noiembrie.

În ultima săptămînă a lunii octombrie, Berg anunță că amintitul convoi ridicase ancora în cursul nopții. Înaltul comandament german așteptă cu neliniște primele rapoarte de reperare. Dar avioanele de recunoaștere ale aviației germane cu baza în Norvegia nu găseau nici cea mai mică urmă a convoiului. Fu nevoie de cincisprezece zile pînă cînd un spion al Abwehrului, pradă insomniei

și înzestrat cu un binoclu excelent, semnală de la Algc-siras că, la adăpostul întinericului, un convoi format din mai mult de patruzeci de vase pentru transportul trupei-lor și escortat de o jumătate de duzină de portavioane și cuirasate trecuse prin strimtoarea Gibraltar în direcția est. El furnizase după aceea precizări obținute de la unul din agenții săi spanioli : agentul se afluase în noaptea aceea la bordul unui feribot care făcea naveta, cu toate luminile aprinse, între Spania și Africa și mica navă străbătuse din întâmplare convoiul în toată lățimea sa. Abia după alte două zile, Cartierul general al lui Hitler înțelege, în sfârșit, care era adevărata destinație a „convoiuului lui Jack Berg“ — așa cum ajunseseră să-l supranumească cei de la biroul din Oslo al Abwehrului. În acel moment, trupele britanice și americane începuseră din plin debarcarea la Alger și Oran, realizând prima fază a operației „Tortă“¹.

Cu puțin timp înainte de această realizare a lui Jack Berg, colegul său Olaf Klausen se înapoiase în Anglia într-o permisie de opt zile. Cei doi își sărbătoriseră revederea provocând noi sabotaje. De altfel, Klausen avea să revină definitiv în Anglia la începutul anului 1943 și, de atunci, cei doi spioni începură din nou să lucreze împreună. Șefii din Oslo care controlau operațiile executate de norvegieni nu putură ști niciodată dacă Klausen fusese eliberat din armata norvegiană pentru un motiv sau altul, ori dacă pur și simplu dezertase.

Berlinul și Oslo-ul bombardau cu regularitate pe cei doi cu întrebări privind detalii de acest gen, dar în cea mai mare parte a timpului întrebările rămineau fără răspuns. De îndată ce apucară să se stabilească solid în Marea Britanie, cei doi norvegieni adoptară ca regulă să nu transmită Abwehrului decât ceea ce considerau ei că trebuie să știe Serviciul secret german. Aveau, totodată, tendința de a nu ține socoteală de loc de întrebările cu caracter personal. Puțin după înapoierea lui Klausen în

¹ Despre rolul serviciilor speciale în pregătirea debarcării aliate în Africa de Nord, vezi *O.S.S. America și spionajul* de Stewart Alsop și Thomas Braden.

Anglia, ei anunțară că, dacă cei de sus doreau ca activitatea de sabotaj să continue, trebuiau să le trimită alți bani, precum și explozivi și detonatoare: cu timpul devenise imposibil să găsești în comerț produsele necesare fabricării bombelor improvizate.

Lahousen nu ezită să ridice problema aprovizionării spionilor chiar în fața mareșalului Keitel, șeful O.K.W.-ului. Keitel era pasionat de acțiunile celor doi tineri și, datorită acestui interes manifestat în cercuri înalte, Lahousen obținu cooperarea aviației. Un bombardier căruia i se scosese tot echipamentul de prisos fu pus la dispoziția sa. Lungi mesaje prin radio fură schimbate între Scoția și Oslo, pînă cînd se stabili ca parașutarea să se facă în regiunea în care cei doi agenți își ascunseră echipamentul în 1941, la sosirea lor în Marea Britanie.

Pilotul care a îndeplinit această misiune specială nu a supraviețuit, dar ofițerii Abwehrului însărcinați cu realizarea operației au primit rapoartele lui. Biroul din Oslo a pregătit un mare container din nuielă, înțesat cu sticle de termos conținînd explozivi de mare putere și detonatoare. În el fură puse, de asemenea ambalate cu grijă în apărători de cauciuc, lămpi și piese de schimb pentru postul de radio al Abwehrului, care funcționase fără defect timp de aproape doi ani. Coșul conținea, de asemenea, patru portmoneuri mari de piele cu cîte 500 de lire sterline. Lansarea fusese fixată pentru noaptea de 20 februarie 1943.

Cu puțin după căderea nopții, bombardierul decolă de pe un aerodrom din sud-vestul Norvegiei.

Prin radio se convenise cu cei doi norvegieni ca ei să emită, cu ajutorul unei lămpi electrice, litera „K” drept semn al de recunoaștere. Pilotul începu să plănăze cu viteză redusă spre malurile lacului unde urma să efectueze operația: nici urmă de lumină de nici un fel. Stîngînd motoarele, el coborî cît putu de aproape de suprafața apei și deodată zări o mică pată de lumină care se aprindea și se stingea alternativ. Dar semnalul emis în Morse nu era cu siguranță litera „K”.

Neștiind ce să facă, repuse în funcțiune motoarele și execută un viraj pe o aripă. Punctul luminos continua

să clipească în același ritm. O clipă se gîndi să se înal-
poieze direct în Norvegia. Apoi, gîndind că trebuie să se
fi produs o schimbare de ultim minut, lansa coșul atașat
de o parașută. La întoarcerea la Oslo, el află, spre ma-
rea sa ușurare, că, cu cîteva ore mai înainte, Abwehrul
recepționase un mesaj care anunța : „Parașutarea reu-
șită. Coș sosit cu bine. Mulțumim mult“.

Dar avionul curier nu fusese singurul aparat care
participase la această operație. Pentru a acoperi avionul
dezarmat, aviația germană organizase un raid de diver-
siune asupra unor orașe învecinate. Cîteva zile mai tîr-
ziu, cei doi spioni comunicară că, în cursul acestui raid,
fusesse lovit un cinematograf și că fuseseră mai multe
victime. Dar o anchetă întreprinsă după război nu fu în
măsură să identifice orașul în care s-ar fi produs acest
grav incident.

La 16 martie, Lahousen, care în noaptea operației fu-
sesse absent, nota în jurnalul său că întocmise un raport
detaliat adresat lui Keitel, în care califica operația drept
„un succes desăvîrșit“.

Cu buzunarele doldora de bani și aprovizionați cu
explozivi, cei doi tineri anunțară curînd că porniseră o
nouă campanie de sabotaje, îndreptată în special împo-
triva uzinelor de aviație și altor instalații de importanță
vitală, în care bombele cu explozie întîrziată, plasate cu
meșteșug, dădeau rezultate mult mai mari decît ar fi
permis mijloacele limitate puse în mișcare.

În plină această campanie, Berlinul trimise agenților
săi un mesaj urgent prin care le cerea să descopere cu
orice preț secretele noilor dispozitive radar aeropurtate
de care se servea aviația britanică de apărare a coastei
pentru a repera și distruge submarinele germane. Dis-
trugerea submarinelor lua amploare cu asemenea rapi-
ditate, încît celor doi norvegieni li se făgădui suma de
10 000 de lire depusă la o bancă elvețiană dacă reușeau
să obțină planurile acestui dispozitiv. Dar de multă vre-
me, cei doi agenți nu mai îndeplineau decît misiunile
care îi interesau pe ei : mesajul privitor la radar nu
primi niciodată răspuns. Dimpotrivă, în aceeași zi, ve-
selii cheflii îi trimiseră lui Müller un mesaj prin care

Îi urau : „La mulți ani“ ... Cu doi ani înainte îi sărbătoriseră la Oslo ziua de naștere și acum își aduseseră aminte !

Către sfârșitul primăverii anului 1943, ei anunțară că întreaga cantitate de explozivi parașutată în februarie se epuizase. Se organizează o nouă parașutare. Misiunea fu îndeplinită de același pilot, în aceeași regiune. Dar de astă dată nu zări nici o lumină și, pînă la urmă, își lansă încărcătura la voia întâmplării. După două zile, spionii explicară că fuseseră prezenți la întîlnire și că auziseră avionul. Dar la ora fixată pentru parașutare văzuseră venind cîteva mașini pe un drum din apropiere și, temîndu-se ca M. I. 5 să nu fi aflat despre cele ce se petreceau, hotărîseră să lase totul baltă. Auziseră, totuși, un zgomot puternic de obiect căzut în apă și erau siguri că coșul conținînd bani și explozivi picase în lacul din apropiere.

Jurnalul lui Lahousen la data de 18 iunie arăta : „În urma ultimului eșec, o nouă încercare va fi întreprinsă pe la mijlocul lunii iulie“.

Această ultimă operație avea să fie încununată de succes ; primirea fără dificultate a 2 000 de lire suplimentare și a unui nou stoc de explozivi fu confirmată de către spioni.

La puțină vreme după aceea, Lahousen părăsi Cartierul general al Abwehrului pentru a prelua un post de comandă pe frontul de răsărit. Dar, înainte de a pleca, el avea să noteze că cei doi norvegieni trimiseseră mai mult de șaizeci de mesaje de valoare în cursul celor doi ani petrecuți pe teritoriul Marii Britanii.

Totuși, după plecarea lui, germanii, într-un acces de teamă, începură să-și pună întrebări cu privire la uimitoarele succese ale celor doi spioni. Anumiți conducători ai Abwehrului deosebit de neîncrezători găsiră că e din ce în ce mai greu de crezut că cei doi se puteau deplasa cu atîta ușurință pe teritoriul Angliei aflate în război fără a fi capturați de M. I. 5. Pe scurt, reușita lor părea prea strălucită pentru a fi adevărată și respectivii ofițeri începură să aibă bănuiala că la un moment dat cei doi norvegieni fuseseră capturați de Serviciul secret englez și „prelucrați“.

Alți conducători ai Abwehrului, dimpotrivă, conchi-deau că nu ar fi existat nici un avantaj de a-i prelucra, de vreme ce spionii nu dețineau nici o informație confi-dențială despre Germania; pe scurt, nu știau decât prea puține lucruri pe care... englezii să nu le poată descoperi prin mijloace proprii. Pentru a-și susține teza, acești conducători se refereau la raidul de diversiune executat de aviația germană asupra celor două orașe scoțiene cu prilejul primei parașutări de bani și explozivi. După pă-rerea lor, dacă cei doi spioni ar fi fost „prelucrați“, au-toritățile engleze ar fi fost la curent cu acest raid înainte ca el să fie executat și nu ar fi lăsat în nici un caz ca două orașe să fie bombardate numai cu scopul de a-i convinge pe germani că cei doi agenți aveau toată liber-tatea de acțiune.

Această discuție a luat asemenea proporții, încît la începutul anului 1944, cîțiva psihiatri și un grup de spe-cialiști de la Abwehr începură să treacă prin ciur și prin dirnon fiecare mesaj trimis de Jack și O. K. pentru a stabili dacă operau sub control sau nu. Le fură trimise mesaje-capcană, dar aceștia trecură cu bine prin toate încercările. Comisia însărcinată cu cercetarea afacerii sfîrși prin a întocmi un raport din care rezulta că nu pă-reă să existe nici un motiv de bănuială că cei doi nor-vegieni și-ar fi îndeplinit misiunea sub controlul Servi-ciului secret englez.

Totuși, mai planau anumite îndoieli; pînă la urmă, ceea ce rămăsese în vremea aceea din Abwehr — trecut sub controlul SD-ului — hotări să încerce o lovitură senzațională pentru a descoperi adevărul: „Trimiterea unui spion care să-i spioneze pe spioni“. Pentru această misiune fu selecționat un miner norvegian nazist și se întocmi un plan amănunțit.

Nazistul norvegian urma să fie parașutat în regiunea muntoasă a Scoției, nu departe de locul în care operau Jack și O. K. Odată ajuns, el trebuia să-și îngroape apa-ratul de radio și să pornească pe urmele celorlalți doi spioni, bincînteles, fără a-și dezvălui adevărata identi-tate. După ce avea să-i supravegheze destul timp pentru a-și face o idee asupra situației lor reale, el trebuia să

se întoarce în locul unde avea să-și lase aparatul de radio ca să trimită la Oslo un raport amănunțit. Dar proiectul fu mult târăgănat: lansat pe terenul accidentat din regiunea muntoasă, norvegianul își frinse un picior. Fu arestat de poliție și băgat la secret într-un lagăr de internare. Până la urmă, Abwehrul avea să ia cunoștință de eșecul operației printr-un mesaj, pe cât de furios, pe atît de grosolan, trimis cincisprezece zile mai tîrziu chiar de cei doi cumetri:

Ce i-a apucat pe cei de la Abwehr — întrebau cei doi spioni în cuvinte insultătoare — că să parașuteze în acest fel un agent în sectorul lor fără ca măcar să-i prevină? Acești imbecili de la Berlin nu-și dădeau oare seama că o asemenea tîmpenie ar fi putut să ducă cu ușurință la arestarea lor de către Serviciul secret englez? „Dacă se mai organizează vreo operație de acest fel — încheiau cei doi norvegieni —, întrerupem imediat orice contact cu Abwehrul“.

Acest mesaj provocă o zăpăcală nemaipomenită la Oslo... și, mai rău încă, la Berlin, unde creierul alert al gruppenführerului Schellenberg conducea de la un timp operațiile.

Cum reușiseră Jack și O. K. să descopere existența celui alt spion? — se întrebară de îndată cei de la Abwehr.

Detractorii celor doi afirmau că aceștia nu ar fi putut să cunoască incidentul decît prin intermediul Serviciului secret englez. Ceilalți conchideau că M. I. 5 era un tactician mult prea fin pentru a informa pe cei doi norvegieni despre capturarea unui alt spion, chiar dacă aceștia ar fi fost „prelucrați“. Și, în orice caz, date fiind condițiile, englezii nu le-ar fi permis lui Jack și lui O.K. să se plîngă la Abwehr.

După o matură chibzuință, succesorii lui Canaris și Lahousen ajunseră la concluzia că cei doi spioni trebuie să fi aflat știrea accidentului prin cîrciumi sau din trîncăncala sătenilor.

Dar fie că se îndoiau de ei, fie că nu, cei doi spioni au continuat să transmită informații importante despre mișcările de trupe din Marea Britanie; la începutul anului 1945, ei se aflau încă în legătură cu biroul din

Oslo al Abwehrului. Ultimul lor mesaj a sosit în Norvegia în momentul în care agenții locali ai Abwehrului se întrebau cit timp le mai rămânea lor înșile de trăit în afara gardului de sîrmă ghimpată al vreunui lagăr de internare englez...

Astfel a luat sfîrșit contactul între Abwehr și cei doi tineri norvegieni. Dar, în lunile care urmară capitulării germane din mai 1945, anumiți ofițeri ai Abwehrului aveau să afle în închisoare, chiar din gura ofițerilor Serviciului secret englez, că M. I. 5 bănuise tot timpul existența a doi spioni care operau în nordul Angliei și în Scoția.

Foștii membri ai Abwehrului nu erau însă singurele persoane care căutau să afle adevărul în legătură cu Jack și O. K. La cîțiva ani după terminarea războiului sosi la Hamburg o comisie norvegiană de anchetă. Cîțiva foști membri ai Abwehrului care lucraseră la Oslo și în alte părți au fost aduși la Consulatul Norvegicii și interogați minuțios asupra celor ce știau despre cei doi spioni. Dar în vremea aceea nimic nu-i mai obliga pe germani să răspundă la întrebările norvegienilor în frumosul oraș Hamburg, ocupat de englezi; așa că ci comunicară, cu politețe, anchetatorilor norvegieni numai ceea ce considerau că aceștia trebuie să afle, și nu era mare lucru.

Cade cortina

Toate operațiile Abwehrului descrise în cursul capitolelor precedente au fost pregătite și lansate în perioada în care invadarea Insulelor britanice continua să fie o posibilitate incontestabilă și în care Germania păstra inițiativa pe aproape toate teatrele de operații. Dar, o dată cu venirea verii anului 1942, situația a început să se schimbe. Inițiativa trecea în miinile aliaților.

Intrucât Germania adopta treptat o strategie defensivă, amploarea și numărul operațiilor Abwehrului în exterior — și mai cu seamă pe teritoriul Marii Britanii — descrescurea în chip simțitor. În cursul ultimului său an de serviciu la Cartierul general al Abwehrului de pe Tirpitzufer, cu alte cuvinte până la începutul lunii august 1943, Lahousen nu avea să adauge în jurnalul său decât puține însemnări privitoare la operațiile executate în Anglia. Și cea mai mare parte dintre ele îi priveau pe spionii care, ca și cei doi norvegieni, sosiseră în Marea Britanie cu multă vreme în urmă.

În timp ce balanța începu să se incline în favoarea puterilor aliate, atacurile aviației britanice asupra „fortăreței Europa” căpătară un ritm accelerat și Hitler își înmulți, cu o voce mai stridentă ca oricând, somațiile la adresa Abwehrului: industria aeronautică britanică trebuia atacată cu orice preț. Tocmai pentru a răspunde

acestor cerințe fu elaborat un plan foarte minuțios întocmit menit să lovească în punctele nevralgice ale producției aeronautice, și anume în cele două mari uzine de aluminiu din Scoția, la Kinlochleven și la Fort William.

În vederea acestei operații, căreia i se dădu numele cifrat de „Pescăruș 1“, un irlandez care locuise la Glasgow fu instruit foarte intens de specialiștii industriali ai Abwehrului la Tegel, lângă Berlin. Către mijlocul verii anului 1942, Lahousen nota că își dăduse aprobarea finală pentru parașutarea irlandezului „în regiunea care se întinde la sud de Glasgow“, aceeași zonă în care Rudolf Hess, adjunctul fűhrerului, aterizase cu un an înainte. Îndată după sosire, nota Lahousen, parașutistul va aduna pe unii dintre prietenii săi irlandezi din Glasgow și, cu sprijinul lor, se va strădui să formeze o echipă de sabotaj de trei oameni. Obiectivul operației era definit după cum urmează: „Acțiuni de sabotaj menite să scoată din funcțiune uzinele de aluminiu de la Kinlochleven și Fort William, ca și instalațiile hidro-electrice care le alimentează“; era vorba, fără îndoială, de tunelul săpat pe sub Ben Nevis. Se pare că, pentru un motiv necunoscut, operația nu a avut loc. Lahousen însuși nu și-a amintit de urmările afacerii, iar directorii celor două uzine n-au descoperit nici o urmă de sabotaj.

După cum a scris directorul uzinei „North British Aluminium“ de la Fort William: „Au avut loc, bineînțeles, mai multe raiduri aeriene deasupra uzinei, dar, chiar dacă au fost puse la cale, se pare că nici o parașutare și nici o încercare de sabotaj nu au fost aduse la îndeplinire“.

Cu toate acestea, puțin timp după aceea, un spion desemnat sub numele codificat de Fritzchen și parașutat în sudul Angliei avea să obțină mai mult succes într-o încercare de a împiedica producția de bombardiere britanice. Acest om nu era decît un mărunț delincvent englez, dar destul de priceput în mînuirea explozivilor cu mare putere de distrugere. El fusese „eliberat“ în 1940 de germani, cînd aceștia puseseră mina pe Insulele anglo-normande, după prăbușirea Franței; el ispășea pe atuncî o pedeapsă în închisoarea din Guernsey. După o

scurtă campanie de „prelucrare“, Fritzchen se lăsase convins să lucreze pentru Abwehr; fusese transferat la biroul din Paris, însărcinat cu antrenarea lui ca spion. După parașutare, spre mijlocul anului 1942, cu echipamentul obișnuit în materie de radio și explozivi, el anunțase o serie de succese, obținute în special pe seama uzinelor din regiunea Londrei, care produceau piese pentru avioane. Dar, la începutul anului următor, Lahousen nota că Fritzchen trimisese cu totul un singur mesaj, care anunța că, în urma unui atac al aviației germane efectuat la 17 ianuarie, metroul fusese scos din funcțiune pe o mare parte din nordul Londrei.

Cam în vremea aceea, Fritzchen aminti de succesele lui personale pentru a cere aprobarea de a se înapoia în Europa ocupată, cerere pe care Lahousen o aprobă. Cu ajutorul unei ambasade neutre și cu acte false, se obținut pentru el o cabină pe un vas care pleca în Spania. Dar, potrivit rapoartelor biroului din Paris al Abwehrului, vasul avea să fie torpilat în largul coastelor spaniole de un submarin german. Când Fritzchen se prezintă, în sfârșit, la biroul din Paris, jalnic și furios, nu făcu decât să dea friu liber părerilor lui despre „conșopîștii“ nemți care au lăsat un submarin german să torpileze pe unul dintre cei mai buni spioni ai lor. Fritzchen se lăsă, totuși, convins să facă o a doua plimbare cu parașuta pe deasupra Angliei. El mai trimise un număr de rapoarte, apoi se așternu liniștea. Abwehrul nu avea să mai audă niciodată vorbindu-se despre el. Poate că, după incidentul cu submarinul, considerase că a lucra pentru Serviciul secret german implica prea mult risc și se întorsese liniștit la locuința sa din Anglia! Poate că fusese prins de M. I. 5... Dacă nu cumva fusese pur și simplu un agent al Intelligence Service-ului „implantat“ cu amabilitate în închisoarea din Guernesey pentru a fi recrutat de germani... Fapt este că după război, Fritzchen îi informa personal pe foștii săi colegi germani că țara sa nu găsisese nici un motiv pentru a-l condamna...

În cursul acestei perioade, unul dintre puținii germani care au fost trimiși în Anglia, un anume căpitan Huebner, avea să opereze și el cu oarecare succes.

La începutul anului 1943, serviciul lui Lahousen obținut unul dintre cele mai mari succese operaționale: un agent german avea să reușească să ajungă în Anglia la bordul unui „Lysander“ al aviației militare engleze!

Cu puțin înainte, unul dintre principalii agenți din Bruxelles ai Abwehrului, un belgian identificat doar ca agentul nr. 10 015, luase contact la Paris cu un supus britanic naturalizat. Curind, agentul german află că omul în chestiune era operator radio al Serviciului secret englez, aflat în legătură permanentă cu șeful S.O.E. din Baker Street. Englezul lucra cu un post de emisie-recepție rezervat exclusiv mesajelor foarte urgente schimbate între Londra și rețelele engleze din Franța, ca și dirijării avioanelor militare engleze destinate transportului unor înalte personalități franceze și al altor pasageri importanți.

Spionul nr. 10 015 reuși în scurt timp să câștige încrederea englezului și, prin intermediul lui, putu să se infiltreze într-o rețea de spionaj britanică din nordul Franței, ai cărei conducători îi încredințară curind o misiune de legătură. Odată intrat, el reuși să introducă în rețea un alt agent german, pe nr. 10 012. Fu nevoie pentru aceasta de manevre prudente, care durară luni de zile. Dar, pînă la urmă, la 3 februarie 1943, Lahousen era în măsură să consemneze triumfător în jurnalul său succesul obținut de biroul său din Bruxelles în cursul operației „Torero“, numele de cod dat de germani acestei acțiuni.

Potrivit unui raport primit din Bruxelles — nota ei —, agentul nr. 10 012, însoțit de un mecanic belgian aflat în serviciul englezilor, fusese luat de un avion al aviației militare engleze pe un cîmp din apropiere de Fleurine, în regiunea Senlis, și transportat în Anglia; aceasta se petrecuse în noaptea de 31 ianuarie către orele unu și patruzeci de minute. Lahousen nota, de asemenea, că dăduse instrucțiuni categorice secției de contraspionaj — Abwehr III — pentru ca terenul de aterizare să nu formeze obiectul vreunei acțiuni de poliție din partea organizațiilor germane; într-adevăr, și alți agenți ar fi putut fi expediați în Anglia prin acest canal.

Această infiltrare a unor agenți ai lui Lahousen într-una din rețelele britanice avea să aibă repercusiuni care au depășit cu mult cadrul acțiunilor de spionaj și sabotaj împotriva Marii Britanii și să ducă, în cele din urmă, în iunie 1943, la arestări masive de agenți britanici la Paris și în nordul Franței.

Totuși, Lahousen nu află niciodată enigma acestei povești, căci la sfârșitul verii el fu înlocuit la conducerea secției de sabotaj de colonelul Freytag-Loringhoven și, după o ultimă misiune îndeplinită la Venetia împreună cu Canaris, în cursul căreia avea să-i avertizeze pe italieni că Gestapoul întocmise proiectul de a-l răpi pe Papă, Lahousen plecă pe frontul de răsărit, unde preluă comanda unei brigăzi cu gradul de general de divizie.

Plecarea nu-l nemulțumi, căci știa prea bine, ca și Canaris, că sfârșitul Abwehrului era aproape. Cu mult înainte ca Lahousen să părăsească Tirpitzufer, Gestapoul mirosise că „era ceva putred” în anturajul lui Canaris. Convorbirile telefonice erau ascultate, scrisorile deschise, iar ofițerii Abwehrului și persoanele cu care erau în relații puse sub supraveghere. Dar oamenilor lui Himmler le era frică să dea lovitura cea mare.

Totuși, cu câteva luni înainte de plecarea lui Lahousen, unul dintre oamenii de încredere ai lui Canaris, Dohnanyi, care era amestecat pînă în gît în complotul împotriva lui Hitler, a fost arestat. Din ziua aceea, presiunea Gestapoului se întetă și, o dată cu venirea verii anului 1943, Canaris nu mai era decît un pachet de nervi. Puțin după transferarea lui Lahousen în Rusia, principalul agent de legătură al lui Canaris cu generalii antihitleriști, generalul de divizie Hans Oster, fu suspendat din funcțiile sale, după ce în cursul anilor precedenți scăpase, ca prin urechile acului, de la moarte. Apoi, focul se concentrează, în sfârșit, asupra lui Canaris însuși.

La începutul anului 1944, zbirii naziști găsiră pretextul de care aveau nevoie. Cîțiva funcționari din Turcia ai Abwehrului dezertară și, cu prilejul scandalului care urmă, Hitler îl înlătură pe Canaris de la comanda

Abwehrului. Abwehrul fu dizolvat și personalul integrat în serviciile de informații ale SS-ului. Amiralul fu numit la puțină vreme după aceea în postul relativ minor de șef al Statului-major special al războiului comercial și economic. El avea să rămână în această funcție pînă la 20 iulie, zi în după-amiaza căreia primi un telefon misterios. Interlocutorul nu-și spuse numele, dar lui Canaris nu-i fu de loc greu să recunoască vocea lui Stauffenberg, care, cu cîteva ore mai devreme, plasase o bombă sub masa la care se așezase Hitler, apoi fugise de la Cartierul general al acestuia.

— Hitler a murit. Führerul nu mai există, îi comunică lui Canaris vocea.

— Ce ? A murit ? Cine l-a omorît ? Rușii ? — strigă Canaris, părind înmărmurit.

Amiralul era mult prea șiret ca să dea vreo indicație Gestapoului, care supraveghea telefonul, dar de astă dată viclenia nu-i servi la nimic. După cîteva zile era arestat. Amiralul avea să fie spinzurat în lagărul de concentrare de la Flossenbug cu cîteva săptămîni înainte de sfîrșitul războiului. Cei mai mulți dintre colaboratorii săi direcți fuseseră uciși înaintea lui, ca urmare a eșecului loviturii de la 20 iulie 1944.

Deși pe îndepărtatul front rus, Lahousen jucase și el un rol în vestita conjurație. Cu toate că era separat de Canaris și de principalii conspiratori rămași la Berlin, el se afla, în calitate de șef al serviciului de informații al unui grup de armate, în relații strînse cu ofițerii armatelor din est care făceau parte din complot. Și, trebuie s-o amintim, bomba pe care Strauffenberg a pus-o într-o servietă la picioarele lui Hitler în acea istorică zi de 20 iulie era încărcată cu explozivi britanici parașutați rezistenților europeni și procurați de Lahousen pentru Abwehr. Succesorul lui Lahousen la conducerea secției de sabotaj, colonelul von Freytag-Loringhoven, a preferat să se sinucidă, la 26 iulie 1944, decît să răspundă la întrebările Gestapoului în această afacere...

Lahousen s-a dovedit, poate, mai discret decît colegii săi ; el a supraviețuit pentru a fi arestat, în cele din urmă, de către ofițerii contraspionajului aliat după capitularea Germaniei, în mai 1945. El a fost transferat la

Centrul de securitate interarme, instalat în mica localitate balneară Bad Nenndorf, lângă Hanovra.

Lahousen i-a informat pe ofițerii Serviciului secret din lagăr că socotea ca fiind de dator să să depună în procesul de la Nürnberg intentat lui Göring și celorlalți conducători naziști care supraviețuiseră.

Judecătorul Robert H. Jackson, care conducea secțiunea americană a acuzării generale în cursul procesului, fu informat de îndată, iar Lahousen fu transportat cu avionul la Nürnberg. Acolo, în primele zile ale lunii decembrie 1945, Lahousen se prezintă la bară... ca primul martor important al acuzării citat de tribunalul aliat.

Depoziția lui Lahousen provocă senzație în lumea întreagă. Istoricul celui de-al III-lea Reich, William Shirer, nota în cartea sa *Sfârșitul unui jurnal berlinez* !

„În sfârșit, un german — și pe deasupra general (știu, e austriac, dar să nu facem această distincție). — a avut curajul să se ridice în public, în fața lumii întregi, și să stigmatizeze Germania nazistă și pe naziștii înșiși așa cum meritau !”

Göring, Ribbentrop și mai cu seamă ultimul șef al Gestapoului, Kaltenbrunner — austriac și el — fură cîț pe-ce să sară de pe locurile lor pentru a-l gîtui pe lunganul pleșuv care dezvăluia lumii, în chip solemn, crimele lor cele mai secrete. În repetate rînduri, șefii naziști au fost reținuți cu forța pe locurile lor de către paznicii americani, căci păreau într-adevăr hotărîți să se arunce asupra lui Lahousen pentru a-l sugruma cu propriile lor mîini.

În chip de concluzie să reamintim cuvintele pe care Hermann Göring le-a rostit cu acel prilej, cu vocea sa răgușită :

— Ai văzut, Ribbentrop !... Încă unul pe care am uitat să-l spînzurăm !

Cuprins

Prefață	5
Însemnările secrete ale generalului Lahousen	17
Vizorul Norden traversează Atlanticul	22
Operația Pastorius	45
Sabotorul olimpic	83
Spionii care picau din cer	122
Uimitoarea aventură a agentului nr. 3054	153
Vera	175
„Dezertorii“	200
„Refugiații“	237
Cade cortina	270

Redactor : SANDA MIHAESCU-BOROIANU
Coperta : LUIZA BENTU-BONDAR
Tehnoredactor : MARIANA RĂDULESCU

Apărut — ianuarie 1971.
Format 16/54×84.
Coli de tipar 17,50.
Coli de editură 15,08

Tiparul executat sub comanda nr. 7070/943 la
Combinatul Poligrafic „Casa Scintei”,
Piața Scintei nr. 1, București,
Republica Socialistă România